غزلیات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الف)

صورتگر چه ښه صورت په دیوال ساز کا   کل عالم ئې په صفت زبان دراز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا   چه له څه ځاځکي نه دا نقش و طراز کا
سترگي ورځي پوزه نور کښېږدي په مخ کښ   غاښ و شونډې ژبه خوله سره پرداز کا
یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه   چي په دواړو اروېدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو گوُتي و بله کښېږدي   سر تر پایه درست صورت سره یو راز کا
که څوک زر کتابه وکښي له دې بابه   که په کښل شِي زر به نور پسې آغاز کا
هر ویښته چه به صورت باندي لیده شي   که پر ځیر شي د شناخت ور به درته واز کا
خاص بنده د خدای هغه گڼه خوشحاله
چه د ځان په معرفت ئې سر فراز کا

اورنگزیب چه آرایش د تخت و تاج کا   تخت و تاج به ئې مرگي تاخت و تاج کا
په جهان کښ به ئی پاتو ښه بد نوم شي   ده زده چاري د کسری که د حجاج کا
زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم   که درست خلق د دهلیَ ابتهاج کا
اوبه سترگو لره لاړې اور د زړه شو   څوک به څرنگه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دگ مي گوُتی کښېږدي رنگ ئې زیر شِي   طبیبان می به په څو دَ رنج علاج کا
جدائي دِ ما په زړه کا هسي چاري   لکه باز ئی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد و بله بېل شِي   خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
ځما اوښي د کوگل په جوش پیدا دي   لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوک چه د قضا له شسته خېژي
زمانه د خوشحال زړه ورته آماج کا

بازیگر چه د بازیو صندوق وا کا   په یوه زمان کښ څو بازئ بر پا کا
ننداړچي چه ورته گوري حیرانېږي   بازیگر چه په بازیو کښ بلا کا
عارفان د سر په سترگو گوُتي کښېږدي   د خپل زړه په سترگو گوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکارېږي   د طفلانو په بازي پوري خندا کا
همېشه خوښي د چا ده، د هغه ده   چه په زړه کښ د دنیا چاری فنا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغني ښه سرایت کا — په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به ګلګشت کړم — د بهار ګلونه ما ته هدایت کا
ګدایانو لره غم د ګیډي ډېر دئ — بادشاهان دِ غم د ملك و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي — په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په ماني ئې هم خوشحال شم هم دلګیر شم — لکه څوك چه له چا شکر و شکایت کا
دا دِ ما دَ بخت اثر نه دي نو څه دئ — له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا ښهد کښ څرګند شراب خرڅېږي — محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کښلیو[1] د دیدن مینه ګناه ده
سکه خوشحال خټك درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرګند کا — ډېر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کړې — قناعت دي که په خشك و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی — چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واړه داند وه په دریاب ډوب دي — کله کله له دریابه سر بلند کا
درویش بخره خوښي غم د هغو دَئ — چه په شمار دَ زرو ناست دي چون و چند کا
هوښیارانو څخه ډېری اندېښنې دِي — چه ملنګ د مسلې، هغه انند[2] کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال خټك دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز پدول[3] کا — چه ګلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښه وُ سکندر ته — په جهان کښ هر څوك مینه پخپل کول[4] کا
څو مې زړه په بېغمیَ پسې درومي — هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

---

[1] ښکلیو.

[2] عیش.

[3] بیهوده.

[4] یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم　　خبر نه یم چه له کومه را نزول کا
آشنايي لکه ښه تول[۱] چه ورته اش[۲] کړي　　جدايي لکه ژلی وراني د تول کا
یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ　　په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
دربغه یَو هسي پيدا شي چه په عشق کښ　　دا دِ ما لېونی زړه څه خو معقول کا
زه د عشق په کنج توانګر یم که نور خلق　　ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
ځما روې سترګي ولاري ته څلور شوې　　که ښکاره د یار له لوریه خداي رسول کا
ګنُدی وي چه د وصال په خوښي خوښ شي
چه خوشحال په جدايي کښ ډېر نول[۳] کا

په اختر په جمعه څه غرض زما　　زه مجنون یم سر نیولَي په صحرا
هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده　　چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا　　فاسقان به پخپل زړه کښ لَری غلا
د یاریَ لایق نه دي رنګ ئی ورک شه　　چه ئی نه وي په یاریَ کښ وفا
د رښتیني[٤] یاری لافی ډېر عالم کا　　ولی ما پکښې و نه لیدل رشتیا
هی توبه د عشق د پټو سرو لمبو نه　　نه وانښه نه ئې لرګي لکي په تا
په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی　　په لیدل په اروېدل شي را پيدا
نه په پنډ لوېږي له هر کاني بخیري　　دئ سوخته سره بکر[۵] لَرِي سودا
دا رنګیني معنی چېری دي خوشحاله
چه را درومي لکه ګل په بیاض ستا

په سپین جمال چه تار په تار دوې زلفي عنبر فام کا[٦]　　محبوبه غواړي دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
چه ډېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ　　چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

---

[۱] کښت.

[۲] په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

[۳] غم، ویر.

[٤] رښتني.

[۵] بکری.

[٦] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړي د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو ساقی ښیښه نیولې راته فکر د بل جام کا
په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم چه یا به ئی څوک وکښي یا ئی شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضي شي د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه کعبه د کانیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا
که غټ د عنایت په سترگو وگوري خوشحال ته
د ده مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما زه خو دِ ژوندَي کړم که دروغ کړې که رشتیا
څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئی که دا عیب دِ نه وي په زړه سخته ئې بلا
که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي عجب که لا پیدا شي یَوهَ تا غندي زیبا
په هونبره ډېر مقتولَ ته لا هیڅ نه ئی ملوله که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
چه گل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه که خس را عنایت کړې هم په گل نیولي ما
څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم چه تل ئی سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره[1] ورک دي په ښهر کښ څوک نشته چه مین نه دې په تا
د سبر ونه گوره په زمان شي نامنظوره چه وخوځې په باغ کښ ته په دا قد و بلا
نسیه جنت سبا دَئ، د زاهد دئ د ملا دئ
په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې! چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
دواړه شونډي دي ترياق، زلفي ښامار دي جار وتلي دا ماران دي تر ترياق ستا
لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
د بازیو دي موندلي یم غلوه مي د هلك غندي رشتيا گنم مزاق ستا
ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړی که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
خلق وائي چه دوږخ شته پسله مرگه په حیات صورت دروږخ نه دئ فراق ستا؟
لکه تل وه همیشه په هغه شان دِ هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
لکه باد د صبا راشي گذر کا
ما خوشحال چه آزمیلي دَئ میثاق ستا

---

[1] په لوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلم په خپله لار را سره مله شوه نګارا ‌ ‌ ‌ شوخه غمزه ګره خنده رويه خود آرا
رنګ ئې د سرې وُ اما خوي د ښاپېريو ‌ ‌ ‌ تن ئی لکه سيم وُ په زړه سخته سنګ خارا
راغللم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه ‌ ‌ ‌ کوي په کوي جار وزم پسی غواړم بخارا
ډېري لري نخښې[1] د صورت د زيبايی ‌ ‌ ‌ څخو درته وايم يو څو نخښې آشکارا
دنکه[2] تازه کنکه[3] قد عرعره مو کمره ‌ ‌ ‌ ښه ئې تر ګلونو د ګلابو عذارا
غاښ ئې د ګوهر په لب شکر ابرو کمانه ‌ ‌ ‌ تور باڼو ناوک په دواړو سترګو خونخوارا
پوزه ئې غنچه وه د زنبق سيب سپينه زن ئې ‌ ‌ ‌ مښك د مخ خالونه په مخ کښلې مه پارا
هار د جواهرو دوه لړی د مرغلرو ‌ ‌ ‌ تور وربل وُ دلی زلفی ئی عنبر سارا
واړه ئی د تن جامې ګلګونې زرنګارې ‌ ‌ ‌ درسته سره لمبه وه چا ليدله خدارا

بيا هسي مدد کړه چه خوشحال سره دي تل کړ
بخته! د دې ورکي سراغ نخښه[4] و مارا

ځان ئې سر تر پايه جوړ کړ بيا بلا کا ‌ ‌ ‌ د زلفينو په هر وله د زړونو غلا کا
معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ ‌ ‌ ‌ دا په دا چه د عاشق خونه تالا کا
په هر ځای چه څو محبوبه[5] سره کښېني ‌ ‌ ‌ هغه ځاي مي تر جنت ښايسته لا کا
دوه مين که سره هر څو، مرور وي ‌ ‌ ‌ خپله مينه ئې بيا زر سره پخلا[6] کا
تور باڼو ئې تور توبري دي را څرخېږي ‌ ‌ ‌ که را پورته محبوبا سترکي شهلا کا
څو د شاه په کښلي مخ باندي خالونه ‌ ‌ ‌ ما به هم په هونبره داغ مبتلا کا
همګي ئې ستا له مخه ګفتګوي شي ‌ ‌ ‌ چه دردمن وبله ټول شي مشغولا کا

په خير خير ئې مخ ته مه ګوره خوشحاله
په خاطر به دي اور لمبې والا کا

---

[1] نښې.

[2] د سيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معنی د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[3] د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنګه په معنی د غټه، غوړه (پيغله) دئ.

[4] نښه.

[5] محبوبی.

[6] پخولا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجب دلخوا دي دا صهبا   چه ساقي ئې راکوي په مرحبا
د غنچې خندا محاله په چمن ده   که نسيم پر گذر نه کړي هر سبا
مصلحت ئې د بلبل په کار کښ دا وُ   چه صبا کړ د غنچې کميس قبا
د بلبلي قدر زده کړه اې گله!   که هر څو ئې په دا خپل حسن زيبا
چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ   د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بې د يار د زيبا مخ گمان مکړه
چه خوشحال به په بل مخ شي شکيبا

چه يار مهر وفا نکاندي څوک څه کا   چه بې جور و جفا نکاندي څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي   چه يار رحم په ما نکاندي څوک څه کا
ما وې زړه ئې گُندی نرم په ژړا کړم   چه اثر پر ژړا نکاندي حڅوک څه کا
که وصال ئې په دنيا له عمره خوږ وي   چه تل عمر وفا نکاندي حڅوک څه کا
حال دي هيڅ له ياره پټ نه دي خوشحاله
عنايت چه په تا کاندي څوک څه کا

چه په ما باندي ئې زړه سيځې تپاک کا[1]   الحذر چېري به ځان د اور خوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ   عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندي مي کور شي   د فراق اندوه به هور ته ما هلاک کا
چه بقا ئې په چمن کښ يوه ورځ وي   لاله ځکه د کميس گريبان چاک کا
د اسمان له عاشقانو سره کست دي   هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي   هر سړی چه خاکساري واخلي ځان خاک کا
زه خوشحال په هغه چا پوري حيران يم
چه له ياره نه جدا شي په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا   د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف کا
گوره بيا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دي   منافق پخپل گناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم   نه به خداي د عزازيل گناه معاف کا
دا واړه غرونه لا هيڅ ندي راضي يم   که په ميان کښ مو خداي غر د کوه قاف کا

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال[1] د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ — حؤک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي — نه به ده غندي سړی مکر و گزاف کا
هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ — هم هزار رنگه په خوله د صدق لاف کا
په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم — پسله مرگه که د مار د گور طواف کا
چه مي هسي تربیت د ناخلف کړ — دا په دا چه دي له ما سره مصاف کا
په ژوندون به ئې ارمان وزي له دله
زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا — و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
د غرض یارئ هیڅ یارئ نه دئ — که یاران دِي خو اخوان دِي د صفا
که کاته دي که لیده که اروېده دئ — دا د ښو یارانو واړه دي شفا
چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې — سل نازونه سل نا سازي سل جفا
که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي — لا په دا د عاشق نه وي اکتفا
له ما خوار سره څو قاف[2] وهې ورې کړې — جگي جگي څه خو لا وطې وفا[3]
دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا — د هغو په خدمت ودري دنیا
څوک چه مخ په لمو روان شې خو دي گوري — چه سایه ور پسې درومي په قفا
درویشان که اشارت وکا و غره ته — د غره کاني به هم شي لکه طلا چه کیمیا
کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ — کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا — د دروېش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي — د دروېش جامه له ځایه[4] ده صفا
مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي — د دروېش هونبره قوت دي د دعا

---

[1] ځان.

[2] ق،هـ، ر: قهر.

[3] ل، ط، ف: لطف.

[4] ځانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر چېري د دروېش په مهر ياد شي
چه خوشحال ئې کړ دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شې په جهان بد خواه د چا
د خپل خوي دي نه چه دي تباه د چا
من فليل په يوه مچ سره بد بوي شي
بد دي نشي يو زمان همراه د چا
کاڼې لعل د بدخشان، گيا کيميا ده
چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي
خداي دئ نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم يار جفا کا
بخت دي نشي په دنيا سياه د چا
د جمشيد او د سکندر فلك پرې نښوې
پرې به نږدي همېشه کلاه د چا
دا دنيا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مين کا[1]
سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنی فن کا
زړه بويه چه خوی ئي د بورا يا د بلبل وي
درومي کرزي غواړي خو په گل باندي وطن کا
وسيځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي
و تښتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
ډېر په باغ کښ کړ شي څوک خالي وزي له باغه
څوک ئې مېوه وخوری په گلونو ډک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوږو شنډو ده موندلې
ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من[2] کا
خيال ئې د زلفينو لکه غل د خپلي خوني
هر کالي ليدلي فراغت ئې دزديدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه څُني توري زلفي
څړ په سنبل زار کښ دوه هوسيه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي
هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا
تن ئې آزارېږي په کميس د سري[3] صافو
گل د چنبې بويه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي وليدې دا توري سترگي ستا
زه به نکړمه هېر نوري[4] سترگي ستا
يا د باز يا د طاوس يا د شاهين دئ
يا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

[2] د اغزو خواږه.

[3] يو ډول کالي وُ.

[4] نور هېری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه وژغوري کبلې په مرغزار کښ — د خواره وربل تر سیوري سترکي ستا
لکه پټ سپاره د جنگ نېزه په غاړه — دا اوړده باڼو پری پوري سترکي ستا
چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ — د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
لکه څوک په میو مست شي هسي مست شم — زه چه ووینم مېخوری سترکي ستا
که شېخان که زاهدان که عابدان دئ — د هر چا د زړونو چوري[1] سترگي ستا

چه دي غوښت هغه دیدن دي ورته گوره
که خوشحال ندئ[2] کوري سترگي ستا

چه مي ښکته پورته اوښکي تگ و پو کا — د خپل یار په طلب گرځي جستجو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم — گوندي ما د خپلو سپیو سره تو کا
هر چه ستا په کښلي مخ باندي مین دي — هغه درسته شپه له ما همه گفتگو کا
که زه ورو وایم خبري گرم مې مه کړه — ځايگي ویشتلي تل خبري ورو کا
ستا له غمه چه و چا وته ویل کړم — لا مي حرف ویلی نه وي چې هو هو کا
په هر ځاي چي درېِ څلور و بله ناست وي — چي پرې غوږ باسم خبري د مهر کا
پادشاهان يې ارزومند د نندارې دئ — گدایان به ئې د خولې طمع په سو کا

د گلونو دور تل نه وي خوشحاله!
ښایسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا — باور نشته په آشنا په نا آشنا
چه په سر دي سوگند خوري ورځني ډار کړه — یوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي — هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
یا څو وُ دا جهان واړه بې وفا وُ — یا د ما په دور ډېره شوه جفا
آدمیت له آدمیانو نه خداي واخیست — تر دوه پایو نه بهتر وینم چارپا
که هندو که مسلمان که بل فریق دئ — په هیچا کښ به بیا نه مومې رشتیا
نه د دین د چاري شناخت مهر و وفا شته — نه په شرم ننگ حؤک ښر دې د دنیا
د تقلید رسم عادت یاري خپلوي کا — د هر چا نظر پخپله مدعا
همگي واړه یاران د خپل مطلب دي — بیهوده ناز و منت کاندي په تا

---

[1] غلې.

[2] نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي سل بلا دربندي وايي پسي شا
د دو دام ترې سرېونه بهتر دئ
اې خوشحاله ځه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا د غافل سره دي ما آواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غوړېدلې سترگي وخوره چه به دا ننداره نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو نور په ساز د سوختگانو ناره نکا
د چار پايو په حساب دئ سړي ندئ چه په ساز د سوختگانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي چه گرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوی غليمي دف کښېږده له لاسه په وهلی ّهر څوک نقاره نکا
وړه ستا دا توري سترگي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا تروري خاوري په په سر د رنتبول کا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر که سری ئې د باور په تله تول کا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ لکه بي اوبو څوک بند په گرم چول کا
که په پوهه کښ دانا د زمانې وي د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول[١] کا
چه ئی ډول واهه ځما په دلگېری اوس دي تر په[٢] پخوا هم په دغه ډول کا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
د پسا له صفت ئې شي د رنگ ئې نشي څوک چه پوري په بدرنگي ناوې پسول کا
که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي خاوند خدای به ئی آسانه لکه شپول کا
چه گلونه د بهار واړه تمام شي د زړه سود شيدا بلبله په ختول[٣] کا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول[٤] کا

---

[١] په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

[٢] ترپي.

[٣] يو خود رويه گل دي.

[٤] په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال د رنج علاج په یوه خدای شي
چه له درده سره تل ښوري آشول[1] کا

خپل عمل چه سړی سپك کا　　لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپیَ دئ　　چه حملی پخپل کنډک کا
مګر نه ګورې و ځان ته　　چه احوال پېغور دَ پك کا
مزري ښکار کا د ګاوزو　　پیشو ګرزی ښکار[2] مږک کا
دا خبره ده که کېږي　　که کیسه د دو تك کا
چتی[3] باز په پرونو نشو　　ګه آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیګر شو　　نن څه ناسته په انډک[4] کا
ځما ژبه نده اور ده　　ګذاروُنه دَ توپك کا
چه ځما اختیار ئې خور کړ　　خداي دي خوار هغه ختك کا
خوشحال ناست په برَمَوَل دئ
ارمانونه د اټك کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا　　بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا　　له هغو غواړه که غواړي څه وفا
د دنیا ښادیٔ غمونه سره ګډ دي　　په خندا خندا دي ژر کا په ژړا
چه فتنې ترې پیدا کېږې واړه نفس دي　　نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي　　دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي　　امرا سره دښمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهېږی　　یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کړه　　که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعني فوچ فوچ،

[1] په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي اورېدلي.

[2] یعني ښکار د مږک.

[3] یعنی شب پرک.

[4] پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي زيست روزګار کړه له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا — څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته[1] غندي تېره لري مرګ داړه — څه مته غندي ګزار وته واته کا؟
په ارمان د ديدن مرم پرې سلام دئ — چه ځير ځير مي د يار مخ وته کاته کا
ښايسته په جهان ډير دي ښه هغه دي — په ښه خوي چه د عاشق د زړه ساته کا
لکه سترګي تصويري ځنبل مي نه وي — چه مي سترګي ښه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښې يښې دي پوهېږې — هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ — لکه ساه چه وواته ننواته کا
که په تن خوشحال خټك دئ ځنې لري
د ده زړه د يار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په باديه کښ مرده ګام د تمنا[2] — هغه څه عاشق ندي چه ورې نام د تمنا
زار[3] ځما د زړه دي، زار ځما دي په دا کار کښ — که دا طور به تل درومي ايام د تمنا
مرم له يار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي — آغاز د يار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مينه چه د سترګو په کاته کښ — بڼو به ئې را واستاوه[4] پيغام د تمنا
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنګام د تمنا

دنيايي ياران چه طمع د دنيا کا — عاقبت په يوه طمع ځان جدا کا
ديدني ياران په کار دئ په دنيا کښ — چه ياری د ديدن په تمنا کا
د ګونګټ مينه په غول په غوښايه ده — خاصګي مينه په ګل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته — که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه يار منت را باندي — چه پلو په مخ نيولي مخ ئې وا کا

---

[1] محشي په خربيشوي ترجمه کړي دي،
[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.
[3] په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دې.
[4] را ستاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل رحمت د عاشقانو په همت شه   چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا   عاشق له ډېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
بلا کاندي خوله وازه د فتنو آتش تازه شي   چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کښېني   چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
که نور مهر دي نشته څه خو کړه د حال پوښتنه   چه تا په زړه ویشتلي سر بالین سره پیوند کا
څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غواړم دریغه   که ځړه توره شړي ځوک ورېښمین سره پیوند کا
که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کړه
خپل ځان وژني قڅري[١] چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا   دوې د توري ورځې لکه دوې توري تر ملا
بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کربلا[٢]   بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
له هسي رنگه حاله، راته ووایه اصلا   د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
عاشقان دي واړه سر کړل همېشه په واویلا   چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کړله تا لا   لکه غل د خپلي خوني همېش روړد یي په غلا
نه به بل څه وکښي نه به کاندي نور املا
دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا   پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا
ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی   گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه یم   که کډو د میو تش کړم سبو هم لا
ستا له جوره له ستمه هورته لاړي   هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
د نماستي په وخت ئې واکړه آزار مه شه   د وربل غوټي کوڅی د گیسو هم لا

[١] بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تیهو او کبك.

[٢] تر دې کلمه لاندي محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك دپاره چه ميخور شو
په مغان مي وښي کښېښوول باهو[1] هم لا

دوه زړونه چه يو شي غر به هم پاره کا   ځار تر ېګانګي چه نعمتونه را ښکاره کا
توري زلفي بويه خط و خال زرو زيور هم   مخ چه ښايسته وي خلقه ئې ننداره کا
څوک چه په اخلاص و بله مين شي په دنيا کښ   زر سازي نا سازي په دنيا کښ آواره کا
خلق په شيطان باندي لعنت لرينه   چاري په سړيو واړه نفس اماده کا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس لاله سه   دوه سوه د حرص له مخه نور را اجازه کا
چه وېش وي د شکرو ډېر عالمورباندي ټول شي   چه واخلي خپلي بخري نور ځانونه کناره کا
خو بي د خپلی چاري څوک په مټ په کوښښ غواړي   څوک خپل کارونه واړه حواله په ستاره کا
ځار تر يکرنګی چه زړه ئی يو يو ئی اقرار وي   هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره کا
هر څوک دي دعا کاندی چه حاجت ئې چا ته نه وي   ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئې بيچاره کا
ګل و سړي ورکړه چه خوشحال په يوه ګل شي
خره غوايه نظر کله د ګل په پشتاره کا

د بې ننګو پښتنو له غم ما   لوئي پرېښوه وينو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونبره کار وي   چه که واخيست انتقام له ګرم ما
چه د ننګ ګوهر مي مات شو دواړه سترګي   په ژړا کړې يو دم بی نم ما
هغه درومي په لاس نه راغي[2] ببړيه!   استاده کړه په ساحل له يم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده   په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو   په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا می به کښې نښول   د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم   چه خبره ورته نکړه سم ما
دم د خپلو د پرديو را معلوم شو   که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لويو خبرو شرمسار يم   چه هر چا وته ايستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو څار شول   چه به ځان ساته همېش له ذم ما
دا الم مي هيڅ الم سره سم نه دئ   که ليدلي د هزار الم ما

---

[1] بله املا ئی (باوُ) دي، په معنی د بنګړي چه د ښځو يو پسول دې.

[2] نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا   چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کړ دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه یار در سره څه کا   که وفا کا، که جفا کا واړه ښه کا
دا تل دود د ښایسته وو، د یاری دي   چه یك لخته د زړه مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه   ښایسته د جهان کل واړه خپل زړه کا
چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم   اندېښنې مي ویښ بیدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گڼم زه خوار شم   هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
تېره چار به د هیچا په لاس را نشي   که په ډېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په دیدن د زړه نشاط شي   لکه باغ پاني گلونه په اوبه کا
په درتللو ئې شړې په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدې په هېڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما   حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وایي   لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نیازمنو عمر غوارم په دا څه شي   که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز ځما
د عمزی په تېغ مي وژنه صرفه مه کړه   څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ   په محراب ئې د ابرو نماز ځما
ښایسته د بڼ طاوس ور لره بویه   دا واړه ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوسي سزا مومي   ښه چه خوار شو پدنیا غماز ځما
ته په ما باندي تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال ختك عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وي مبتلا   پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي   که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا   په تېره توره د لا[1]
که عاشق د یار په تېغ مري   پرې منت دي د یار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کړ   عاشق خوښ د یار بالا

---

[1] نفی له غیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د عشق دي غوړېدلي   و عاشق ته ده صلا
دا د ني چاري ادني وي   د اعلا چاري اعلا
که شېخي زاهدي غواړی   پخپل لاس کښ ده لالا
لکیور[۱] د ستا په سر کړه   سر وهه په مصلا
یا مسواک کښېږده په سر کښ   یا ئې و ټونبه تر ملا
په تسبیح خو ځوه شونډي   نور ټکي کوې که غلا
مرد هغه گڼه خوشحاله
چه ئی کېږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا   واړه تا کړم[۲] سر هوا
چه همیش ئې په عالم کا   د جهان گوره غلوا
په نوا ئې بې نوا کړل   بې نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شي   د بد خوي نشته دوا
عاشقی ځني په گور کړل   څوک پراته دي په زگروا
چه مي ویني د کوگل خورې   ویني کله دي روا
د چمن گلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه[۳] وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا   که توانېږي ازلي قسمت دي نور کا
ښه چه سپین د زهد لیري له ما گرزي   چه و تورو ته نزدې شي سپین هم تور کا
که رشتیا وایم ویل ئې په ما اور دي   څوک چه ما سره بی عشقه بل بیور[٤] کا
که په خوله مهر وهلي د عقشق دي   په سینه کښ ئی ززه وگوره څه شور کا
د لیلی نه نوریده د مجنون مینه   چه مي زړه له یاره نیسی خلق زور کا

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا لیکل سوی ده، په یوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکیور) په بله کښ (لکه یور) کښلې ده، په یوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته لیکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

[۲] واړه تا کړمه رسوا.

[۳] زړه نه شو وا.

[٤] تر دې کلمی لاندي محشی (مشغولا) ترجمه کښلی ده، د سید راحت په لغاتو کښ بیوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازنیني د دې ښـهر واړه بویه — چه نن ناز و غمزه ستا له سترګو پور کا
ځما یار په هر محفل باندي چه راشي — په ښایست د ښایسته وو بازار خور کا
یو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ — دا فلك ئې بل زمان را باندي اور کا
چه دیدن د مین نه وي زه ئې څه کړم — که ګلونه شګفتن راته هر لور کا
تېر یاران به نورو نه ویني په سترګو
که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وړي عاشقان ستا — که هر څو تېره دندان لري سګان ستا
چې قدم له تا نه اخلم زړه مي نه شي — پا بسته یم د زلفینو په ریسمان ستا
ته لا اوس لکه غونچه په غوړیدو ئې — د ښایست خبري لاری په جهان ستا
په ښایست د ښایسته یوسف ثاني ئې — په دوه کونه ښه دیدن دي رایګان ستا
په جهان کښ که تر مرګه ګران څه نشته — زه تر مرګه لا بتر ګڼم هجران ستا
زه به نوم د سلطانیه باندي کښېږدم
که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېزوان دي په زرګر نوي سو اریا[1] — بیا د زړونو آزار اخلې پاریا پاریا
په خاوند مي دي سوګند وي باور وکړه — چه هیڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساریا
زه هر ګوره دماغي په ځان غره وم — ولي ستا سترګو ځما دماغ او تاریا
د چرې د کټارې حاجت هیڅ نشته — د بڼو په غشیو تا بېچاره ماریا
کله کله ئې له حاله خبر آخله
بېچاره خوشحال خپل زړه در پسي هاریا[2]

ښه سړي د چا په بدو نظر نه کا — که څوک بد ورسره کاندي دوي به ښه کا
په بارداره ونه تل ورېږي کاڼي — ورته ګوره چه بارداره ونه څه کا؟
د جهان کینی غصې واړه تر شا کا — که سړي په وخت د قهر مرګ تر زړه کا

---

[1] په دې بدله کښ د بیتو وروستي کلمات ټوله هندی دي چه د لمړي بیت د لمړي مصراع د اخیري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بیت پاریا په معنا د کناره ګېرئ او د دوهم بیت آخر په معنا د فراموشئ او دریم بیت پاي په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ویشتلو دي، په څلورم بیت کښ د کټراي کلمه په معنا د خنجر ده.

[2] بایلو.

دا پدا چه خود بيني ور ښخه نشته　　د جهان ننداريې ځکه دوه لېمه کا
په کينه په حسد هيڅ د چا و نه شي　　هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
نصيحت د نيکو ښه دي نه د بدو　　کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
و سړي ته ئی اختيار ورکړ هوښياره　　که په هره چار کښ خداي واړه خپل کړه کا
ورځ او شپه په لار رواني قافلې دئ　　نيك او بد د قافلې په لاري تله کا
يك تنها په لاري تله[١] نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا　　چې د عشق سيلاب پرې راشي واړه نوړ کا
ما ته مه وايه عاقله چه عشق څه دئ؟　　که مين شي تا به هم له عقله موړ کا
زه به هيڅکله له عشقه نه وانه وړم　　عقل څه په قهر تل د گوتو مروړ کا
زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه　　ولي ما او عشق خداي لا ويله جوړ کا
زما عمر په حساب تر شلو زيات دي　　د عشق غم به مي په ديرش کاله کښ زوړ کا
که ئې چيري د خپل يار په وصال لاس شي
بيچاره خوشحال به هم خاطر پرې سوړ کا

که بې نمازه د قيامت په ورځ ممتاز کا　　و جنت ته ئې روان په ډېر اعزاز کا
نماز گذارو ته ئې هسي حکم وشي　　چه فرښتې ئې د دوږخ په اور گذار کا
اوليا او انبيا به هيڅوک نه وئ　　چه تر شونډيو به بيرون نرى آواز کا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ　　چه په خپل طاعت به عجب يا به ناز کا
دا ځاي کار د هيڅ تاعت ندئ خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که يو ځل دي د وصاله بهره مند کا　　په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
په زمان به دي پيوند له هر چا پرى کا　　که محبوبه دي د ځان سره پيوند کا
نوې مياشت به دي په مخ گوري وگري　　که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کړم　　که له ورايه د ديدن مشغل ځرگند کا
مبتلا خاطر مي مري د يار له لاسه　　بيا له ميني هم د يار په سر سوگند کا
چه له سوزه له گدازه ئې حذر شي　　زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند کا

[١] تلنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا قدر قیمت پخپل هنر وي   د ګني قدر ځرګند د ګني خوند کا
چه د عشق د لېونیو په حلقه شي   کله وي چه هغه غوږ د چا په پند کا
د جاهل سره ګلګښت لکه دوږخ دي   له دانا سره راضي یم که مي بند کا
که د خپلو سپیو نوم ورباندي کښېږدي
خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زړه لري بها[1]   ځان به نه کړی کم بها
څه وې څه به شي خبر شه   ابتدا په انتها
چه به کانده[2] تنها کېږي   خو لا نن ښه ئې تنها
چه ئې نور له تا آخلي   پخپل لاس ئې کړه رها
ته خبر نه ئې له ځانه   چه په تا کېږي څه، ها[3]
درته وایم نه پوهېږي   څه غفلت لرې ها ها
بل مخ مه ګوره خوشحاله
مخامخ شه په شها[4]

که د یار پسې څوک سپیني جامې رنګ کا   اواره دي د نیمګړې دنیا ننګ کاه
شپه او ورځ دي پسې ژاړي یار دي غواړي   که مین وي په رښتیا ځان دي ملنګ کا
و اشنای وته د یار مینه ځرګنده   لکه قصد چي له ډیوي سره پتنګ کا
دا د غم کښتي چه ګرځي په دریاب کښ   یوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنګ کا
ښایسته بلا دي ولیده خوشحاله!
اوس که زړه منع کوې سترګي دي جنګ کا

---

[1] لمړۍ بها په معنا د روڼوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

[2] ښایي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانده تنها کېږي).

[3] "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځاي (چها) وویل شي، هم صحیح دي.

[4] شها یا شهی په ښښتو کي لکه لیلا د معشوقو عام نوم دي.

[5] دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخیستل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دلبري نه مي خوله غوښته اما ‌‌‌‌‌‌   ډکه خوله ئی راته دا ووې "له ما"؟
د ماښي په وخت ئې تل هسي خواب وُ ‌‌‌   گوره بیا ئې په څه زړه بد دي له ما
هسي یار سره څوک څه لره یاري کا ‌‌‌   چه له کبره ئې نظر وي په سما
زه به هېڅکله له عشقه نه وانوړم ‌‌‌   پند گویانو خپل پند وساتي شما
څه خبر بې چه اول په عشق کښ څه ځي ‌‌‌   په اول وصلت[۱] ئې ځې د سترگو ما
د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ ‌‌‌   د یوه نصیب ساړه د بل گرما
که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم ‌‌‌   دا گټلې دنیا واړه رونما
زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مین شوم[۲]
پارسایي غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بیا نرگس په باغ مستي کا ‌‌‌   چه صبا مي په سنبل دراز دستی کا
په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ ‌‌‌   په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی ‌‌‌   لکه برهمن د بت بت پرستي کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وني ‌‌‌   چه په هسي بلندئ[۳] کښ پستي کا
کرلاڼي لا نور شراب نوشلي ندي
دا مستي واړه په جام الستي کا

نادیده په نادانئ څه بلا کا ‌‌‌   الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
روستایی تر دښته نه وي رسېدلي ‌‌‌   بیهوده ویل د دښت کربلا کا
و کافرو[٤] ته روغ کړې د دین توره ‌‌‌   مسلمان ته ئی مشرک سړی تر ملا کا
و دانا وته بلا شوه خپله پوهه ‌‌‌   چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
دا همه د بد خویئ علامت دئ ‌‌‌   چه سړی زنا خونونه، ټگي غلا کا
په جهان کښ چه خویونه د بدئ دئ ‌‌‌   یو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

---

[۱] یا به وهلت وي یعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

[۲] یم.

[۳] چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا .

[٤] په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دین توره" .

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطارد[۱] دي نور قلم له لاسه کښېږدي چه په دا خوبي بهرام انشا املا کا
دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خريدار ستا[۲] | څرنگه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد | شهد که شيرين دي نه شيرين دې تر گفتار ستا
ښې د هوسی سترکي دي، نه ښی دي ستا تر سترگو | ښه د زرکو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
څوک دې چه تا ووينې مين در باندي نشي | هر لوري ته ډېر دي که ئې گورم خريدار ستا
چا چه تا ته کړي يو نظر دي په درسست عمر | څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبگار ستا
زه به ورته نه وايم سړی چه تش کالبد دئ | هر چه ته ئې وليدې لوټ نشو په ديدار ستا
گل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاڼي | چا وې چه لاله دي يا رابيل دي گلعذار ستا
ډېر طبيبان راغله لکه راغله هسي ولاړل | راشه حال ئې گوره چه څه حال لري بيمار ستا
وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وکړه | وئي چه دا دارو کړم اور بلېږي په پرهار ستا
سر لري خوشحال درته پېښکښ که دي په کار دئ
به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واړه مست شه بد ويل کا | و سريو ته ښکنځل کا
سل بلا تر خوله وباسي | په تېره توره ورژل[۳] کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړي | هغه چاري په تاتل کا
زه به څه مانه له چا کړم | په ما دا چاري زړه خپل کا
ځان به واچوم و سيند ته | څوک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتنې زده | که بد خواه ورته سنبل کا
نه ئې ويره د آزاد شي | به مي رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فرياد کړم | څوک به داد ځما د دل کا
بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دي چه نتل کا

---

۱ ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

۲ دا بدله هم په چاپی ديوان کښ نسته.

۳ غوښي کوټل او ټك ټك کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر بیمار چه د[١] طبیب سره شدت کا　　که ئې ګوري و خپل ځان وته آفت کا
د ماهي ژوندون دریاب دي ګه ترې ووت　　په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي　　د افتاب د کومي چاري خسارت کا
و مهتاب وته د سپیو غپا کېږي　　په غپا غپا ځان هسي فضیحت کا
د ګونګټې[٢] د ګل د بویه نه بلا ده　　ژواک ژوندون واړه په بوي د نجاست کا
انبیاء چه کافرانو وته بد شول　　واړه چاري د شیطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غلیم په نغوته[٣] درومي　　مدعي غلیم د نیکو نصیحت کا
یو د رود په غاړه ترې تشنه لب مري[٤]　　هر خسیس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدایت فاروق پوهېږي　　نه بوجهل بولهب ته هدایت کا
طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
نه اودس غسل د کبر طهارت کا

یار په څه بې وفایي کا　　چه بې جرمه جدائي کا
لکه شمعه له ما درومي　　په بل ځاي به روښنائي کا
عاشقي دي هغه کاندي　　چه قبوله رسوائي کا
څو ښایست دي دلبره　　هونبره کبر و منائي کا
خوار خوشحال ته د سرو شونډو
بوسه ورکړه ګدائي کا

یار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا[٥]　　ژر پاڅه رویباره ځما زړه پسې بلا کا
تل به د جفا په دریابونو کښ غوټې خوري　　څوک چې زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

---

[١] له طبیب.

[٢] جعل.

[٣] یعني اشاره.

[٤] دا بیت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تیمار د رود پر غاړه تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئی لکه چه صحیح دي بوتیمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

څه ګنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم[۱]   وړي په ځاي پرېږدي و مړو وته صلا کا
هيڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي   توري زلفي ستا دي چه دايم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده   مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ   تل په عاشقانو باندي خلق الالا[۲] کا
ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه يم   څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا[۳] کا
راشه که ئې ګورې دا پخپل جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

يار چه تل هسي جفا کا   ظلم، جور، سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنيا کښ   خو که تل به ئې په ما کا
راشه ګوره ستا له لاسه   څوک خندا کا څوک ژړا کا
د هغو په حال خبرېږه   چه په در، درته دعا کا
که رشتيا ور څخه نشته   مرګ ئې مه وه تل رشتيا کا
څه ئې شته په زړه پوهېږم   دا چه ځي نظر تر شا کا
مخ ئې ګل دئ زه بلبل يم   تل بلبل د ګل ثنا کا
هيڅ مانه مکړه خوشحاله
ښايسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصيت دي د سيماب   څو ونه مرې ځنې نه ځي اضطراب
ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني   نه ديت شته نه فضا شته نه عذاب
ستا د سپېږو سره ګرزم ستا په کوي کښ   ګندي ما ورسره ګډ کړې په حساب

---

[۱] څه ئې دود دي څه ئې رسم.

[۲] يعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

[۳] سوځل او بلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن مومم که په ويښه ميسر شي يا په خواب
دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو اروېده شو يو ځاى نقل او شراب
چه په ډکه خوله دی ووې ياري نګرم د بلا په خوله دي ورکړم زه خراب
په ملال ملال کاته عاشقان[١] وژنې ستا په سترګو کښ چړې دي د قصاب
ماته څه وايې چه وايه څك دي وژني ته له خپلو سترګو غواړه دا خواب
که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال ګورم
راشه وګوره په اور يښي کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب ورته زهر شوې ګولی د طبيب
برامد ورباندي صوت د غراب شو خوشامد ورته آواز د عندليب
طبيعت چه مخبط شي سود ئې نشته بن په پند څه نصيحت نه په ترکيب
په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ د بوجهل تل نارې وې د تکذيب
عمارت لکه خطا هسي خطا ځي په اول ئی چه خطا پر ېوزي ترتېب
نصيحت د ناصحانو باندې باد شي چه زوال د چا د چاري شي قريب
دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي د تعليم او هنر اثر په ذئب
د پخو په حال اومه کله پوهېږي د مقيم په حال خبر نه وي عريب
نصيحت بې ځايه واړه جګر خون دئ ځکه ژبه تر غاښ لاندي کړه اديب
د هلك مينه په چا وي په هلکو د لبيب قدر په چا وي په لبيب
په زرګونو مي دنيا و هر چا ورکړه په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب
د خوشحال خټك په شمار په حساب ندئ
په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د محځکي په مخ وليده مهتاب چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
د زلفينو تر نګهت ئې مشك شرمېږي د خولې[٢] تر بوي ئې نه رسي ګلاب
د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ مشاطه ئې چه پرانزي[٣] پيچ و تاب

---

[١] په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

[٢] د خولو.

[٣] پرانځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور شراب ورته اوبه د تر خوبيٖ[۱] دي   چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وريتيږي   وې ئې پرېږده چه ښه وريت شي دا کباب
ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دي   زړه مي گوره په تصوير کښلي کتاب
عاشقان مي کشتگان د معشوقې دي   کشتگانو څخه نشته سوال ځواب
که ته څه خو اشارت وکړې د سترگو
د خوشحال ختك به ووينې شتاب

نول د تن د ځان شيون د زړه آشوب   يوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وايي ته په چا مين ئى راته وايه   بې له تا له نورو مينو توبا توب
خوله چېيه ده د حيات په تور ملسل[۲] کښ   نوم ئې شته لا هيڅوک ندي پرې خروب
ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي کړه   نرگس ځکه کښيښ سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري کي پرى نږدم   چه ئې توږم د مژگانو په جاروب
واړه شونډې په لذت سره يو نه دي   څوک حلوا دي د نباتو څوک اتوب
لکه باز خال دي تارو دا ښگار د ده دئ   که څه شي ځما د زړه په تلا توب
دا ځما د سترگو اوښي ويني بدي   د ويشتلي زړه له سترگو ځي زهوب
ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زړه ولاړل
د خوشحال د زړه آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دي نعمت   عاقلان ئې دِي خبر په حقيقت
لمړنې نعمت د علم، د ښه خلق دئ   دا نعمت په دواړه کونَ دَی راحت
بل نعمت په دا جهان د ډير دولت دئ   چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
بل نعمت د رياضت دئ که ئې گورې   په هغه جهان راحت دلې محنت

---

[۱] په چاپي نسخه کښ "تر خولي" ليکل سوي دي چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

[۲] مطلب ځني زلفي دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٨١

په خپل مټ، په خپل کوښښ نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مين شوم د بلندي په قامت   راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه   گويا پاڅېده بلا د قيامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه   هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
د مژگانو ناوکي ئې هسي نه دئ   چه به څوک ورځئي درومي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو   تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښليو د ديدن ننداره گوره   او کنه کانده به درشي ندامت
چه د کښليو ننداره ور څخه ولاړه   خبر نه يم کوم گناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندي
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي وليده په سترگو ستا ښايست   ښاپېريو څخه نشته دا ښايست
هم هغه درباندي هسې شان مين کړم   چه درکړي ئې و تا دي دا ښايست
مخ ئې کله د لاله غندي زيبا دې   د لاله تر گل ئې ډېر دي لا ښايست
گرمه نه ئې چه خپل ځان ستايي نگاري   وايي نه لري قمر ځما ښايست
لور په لور به د بلبلو ږغ پرى وشي   که صبا کا د گلونو وا ښايست
د نرگس گلونه هم هر گوره زيب کا   ستا د سترگو وينم لا زيبا ښايست
عاشقان دي پرې پتنگ کړل چه وريتېږې   خدايه تا کړ په جهان پيدا ښايست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښايست

چه د پلار بد گوئى سر شي پوت[1]   صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
چه د مور په چوت ئې خير و برکت وي   له هغه موره به نه زېږي کپوت[2]
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي   چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زويه ږغ د فسق و د فساد ځي   د ښه زويه ځي نارى په ملکوت

---

[1] محشي فرزند او زوي ورته کښلې دې.

[2] محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالايق دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزرې په خوي پيدا شي ځني زويه ځني غواړي د ګيدړ غندي خپل قوت
چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو هغه زوي خو عمل ګوره کرتوت[۱]
د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې که ښه خوند لري ترې ښه ګڼه تور توت
ډېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
و خوشحال ته هوښيار مښك دي پير فرتوت

د شوم سرې له کوره که اوبه وي د حيات [۲]په ما باندي لګېږي لکه زهر د ممات
موسى څخه هيچ نه وُ ور څخه يوه عصا وه قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي دانا به هسي کار کا چه ئې نه وي و بال زيات
د ګل د عمر کار، د دنيا مال، د سفله مهر دا درې څلور کارونه بې بقا دي[۳] بى ثبات
چه شرم ننګ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه[٤] په مال ئې نظر مکړه مه په حسن په ذات
دانا په جګرخون کښ د نادان خوښي افزونه عالم واړه حيران دي په دنيا کښ دا واقعات
عادت د فلك دا دي هم دِ ښاد هم دِ غمجن کا که هر څو ښه صفا وي بيا زنګ ونيسي مرآت
خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښي کړه
چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زکات

که عطار د خپلو مښکو کا صفت[٥] په دا څو ئې روان نشي نګهت
مشاطه دي د درېو ارايش کا ولي دريغه که د ناوي وي صورت
که د خره زين د سرې واړه سره زر کړې خر به آس نشي په دا زيب و زينت
کوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي جوهري ئې خبر دار دي په قيمت
د هوښيار چه زيست روزګار شي له نادانو شيرين عمر بزي تيرېږي په حسرت
په نصيب ئى دغه دواړه تو که نه وي چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

---

[۱] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ټولو نسخو کښ دغسي ده.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] وي.

[٤] چه شرم ننګ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

[٥] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال که نه د تن يې نه د ګيډي
و سفله لره ورشه په حاجت

ما جه نظر وکړ په ذرات په موجودات   ګول په جهان راغلم ترې په ګول درومم هيهات
يو ځادر تر ميان وي فهم پاتو شي له کاره   دا هونبره کيسې هونبره ادراک د سماوات
هيڅ بني ولي ئې درست اسرار موندلن ندئ   لويه کارخانه ده که وګورې کائنات
وزېږي[۱] له نوح د طوفان په موج فنا شي   زوي د آذر و مومي له ناره نه نجات
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي   واړه سردرګم دي د آبا دا امهات
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه   نيك زېږي له بدو له بد ذاطو نه نيکذات
هونبره[۲]علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي   بيا به خبر نه وي د جهان په ترهات
رد دئ که مقبول دئ که معقول که نا معقول دئ   ګوره نندارہ کړه، تر دا دم مه وهه زيات
سر په سجده کښېږدي وايی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړې، بکښي څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست   غنچه خوله ئې نيست و هست[۳]
په دوو زلفو عنبر پاش   په دوو سترګي[٤] مي پرست
څه[٥] شېوې دِي په جهان کښ   دَ همه شېوو همدست
منفعل ئې ګل تر مخه   تر ښه قد ئې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ   چه دايم ئې وم په مرست
دَ بالا[٦] بلا ئې ښه دَه
دَ خوشحال سَره پيوست

---

[۱] مطلب ځنې د نوح زوي دي چه کافر وُ او د آذر زوي ابراهيم وُ.

[۲] همره شي عالم چه فرښتو ته.

[۳]خوله په اعتبار دَ تنګی ګويا نيست دهَ.

[٤]سترګو.

[٥]چه.

[٦]چه مطلب ځني قد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ټ)

که د شمع غندي کښېناستې مخ پټ   تجلي دي د جمال وينم تر څټ
ته ورځه په نجاست باندي پېرې کړه   د ګلزار له ګلو څه غواړې ګونګټ
د چندڼ دوني لړ لرګي تحفه دئ   نه د بلي بدي وني درسته سټ
په وکښلو به ئې څوک وي چه بد وايي   د ګنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
که په څو را باندي و خېژي خطا شي   راته وايه چه دي پرېوزه دواړه مټ
مګر مرګ ئې په ارمان و بله جدا کا   د جيجي[۱] جدائي نشته له لويټ
چه دي زړه هغه به ووينې خوشحاله
خون يوه قطره که تېر شی تر دا خټ[۲]

(ث)

چه بد نه کاندي خبيث   نور به څه کاندي خبيث
ځني طمع د ښو مکړه   کله ښه کاندي خبيث
چه د بل ښېګړه ويني   ځان اوبه کاندي خبيث
که ئی ځاي وکړی په زړه کښ   خوږ دي زړه کاندي خبيث
که ځما په خوله شي خداي دئ   زر ړانده کاندي خبيث
چه جهان ور ځني خلاص شي   خداي دي مړه کاندي خبيث
د مېړي غندي خوشحاله
الوته کاندي خبيث

يار مي بيا د سترګو تور کا الغياث   واړه جور ظلم زور کا الغياث
په ما خوار باندي ئی نر ناحقه لېږدي[۳]   سل بلا د څڼګه نور کا الغياث
زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ   په عاشق به څه پېغور کا الغياث

---

[۱] محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويټه د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېږي.

[۲] خط.

[۳] تلنګ او راهي کېده او لېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د وصل په دولت وي[۱] سره جمع   جدايی به هغه خور کا الغياث
د خزان دوک ئې ليدلي دي په سترګو   چه بلبلي هونبره شور کا الغياث
هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
څوک به مړ دا هونبره اور کا الغياث

(ځ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هيڅ   په نفر کښ چه هنر نه وي هم هيڅ
په پالنګ د معشوقې ورځې سر تېري   هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هيڅ
له معشوقي نه شېوه بويه څو رنګه   د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هيڅ
که په زر رنګه خوبی اراسته وي   چه زلمی په بلا بر نه وي هم هيڅ
هوښيرانو لره عقل فکر بويه   لېوني چه بی خبر نه وي هم هيڅ
چه له شور و شره خلاص دي مردګان دي   د ژونديو چه شور شرنه وي هم هيڅ
که بادشاه څخه بی شماره خزانی وي   چه ئې ښه جنګې لښکر نه وي هم هيڅ
مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ   چه سخی سړی تونګونه وي هم هيڅ
زوړ سړی که تر ځنګ کښېنوي ښه ناوې   چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هيڅ
سوداګر که وقوف دار د هر کالي وي   په کيسه کښ چه ئې زر نه وي هم هيڅ
که سړی د جهان واړه علم وکا   چه د ده د عمل چر نه وي هم هيڅ
باز که لوی کټه خو شرنګ د ډېر صفت وي   چه تېز پر په زړه زړه ورنه نه وي هم هيڅ
يو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
د سړی چه دا سير نه وي هم هيڅ

---

۱ دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ح)

کلك خراباتي يم له ما غواړه صلاح   ډکي پيالی اخلم تر صباح تر رواح
څوک دئ چه د نمر خوبي به ستا مخ په څېر کا   نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوښه زاهده د ښه مخ له ننداروننه   سترګي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کړه په هنګام د حادثې ساقي په جام کښ   مي چه باد را پاڅ په زجاج کښ ښه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنګ ته جوړ شه
غسل په مي وکړه د مومن وضو سلاح[1]

---

[1] الوضوءُ سلاح للمؤمن   عنی اوسد د مومن وسله ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د)

د خداي عرفان می وشو په عرفان د محمد　　پاک دَي محمد پاک دي سجان دَ محمد
راشه نظر وکړه په طه او په یسین[۱] کښ　　خدای دي صفت کړي په قرآن د محمد
ډیر خلق پیدا دي انبیاء که اولیاء دي　　نشته په خلقت کښ یو په شان د محمد
خداي سره موسی په کوه طور کړلې خبري　　دَی د عرش د پاسه لامکان د محمد
پیك ئې جبرئیل وُ دَ رفرف جلب نیولَي　　پاس ئې چه معراج وُ په اسمان د محمد
خوان د موسی خوړمن سلوي یو لك وګوري　　انس و جن مریږي تل په خوان دَ محمد
خواست به نور څوک نکا دَ خسته وُو عاصیانو　　خواست به محمد کا، خاندان د محمد
لاس دي لګولي ما خوشحال په دواړو کونه
غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډیر عالم ځما په یاد　　راغَي تیر شو لکه باد
هم دا هسي راشي تیر شِي　　په ځاي نه لري ایستاد
عجب لویه کارخانه ده　　چه پیدا کړه لوي اُستاد
و حباب وَته نظر کړه　　څه حباب څه ئې بنیاد
هسي نه ئې که پوهیږي　　ښه مثال شو درته زباد[۲]
هیڅ خبر نشوې له ځانه　　هي فریاد، فریاد، فریاد
غمجن والي دي په څه وِي　　بیا په څه شي هسي ښاد
څه سختي لرې خوشحاله
دا دي زړه دَي که فولاد

سپَی چه ولامبی په رود　　لا بد بوی شی دا دَی دود
په بهار او په خزان ئی　　هیڅ و نه شو ځما سود
لیونی لېونی تر شِی　　څو چه شِی ورته سرود

---

[۱] رشه نظر وکړه په طه په یسین باندي.

[۲] یعني یاد او بیان او ثابت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوړوالی کښی چه کار شیِ و هیچا ته مه شه تور
چه ئی قصد د گزار نه وِئ هغه نکا زغره خود
که ته کام غواړې خوشحاله
کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد — مرگ دي هر سړی همېش لَرِی په یاد
چه د عمر ئې بنیاد په هوا اِیښَي — په دا هسي ژوندون څه دَي اعتماد
د آدم خاوري د غم[۱] په اوبو نم دئ — خمیره[۲] په قدرت کړې چل بامداد
انبیاء او اولیاء لاړل و کور ته — ته به وائې چه دَ دوي نه وُ بنیاد
د دنیا ژوندون هیڅ ندي که ئې گورې — چه هیچا ځني بیا نه مونده مراد
همېشه که ژوندون[۳] غواړې درته وایم — همیشه کَه د نفس سَرَه جهاد
مسافر چه ئې سفر وِي څو دوراند — په مقدار دَ هغې لاري آخلِي زاد
راشه زړه له غیرو پریکړه اې خوشحاله
په امید ئې دَ دیدار لَرَه زړه ښاد

و دِ نه زېږ فرزند — د بابا په غولي وند[٤]
د مریخ په کوکب شوي — شوخ بې باک بلا لوند
دَ زهره په ستوري زېږه — خوش خرم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوه ستوري — تر دا نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وشِي — په عالم کښ شِی څرگند
بختور دانا مخ دُوئي — دَ وگړی دلپسند
دَ ده زړه په هره چار کښ — دَ همت سَرَه پیوند
هَمگي په خوږو ډک وي — د گني غندي بند بند
د ده علم عطائي وي — نه سبق دَ دانشمند

---

[۱] د مرگ په اوبو.

[۲] خمرت طینة آدم اربعین صباحاً.

[۳] یعني ځما گله.

[٤] سید راحت وند په معني د خندق او غنډئ را وړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تر ژبه څه وَباسي نصيحت وِي وعظ، پند
پخپل شرم ننگ راغلَي نه په شخوند وِي نه په خوند
دا ته څه وايې خوشحاله
خرو ته څه ورکوې پند[1]

هر گروه له خپله گروهَ دَي خوشنود هر سړَی لَړِي نظر پخپل مقصود
دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دَئ د جاهل په صحبت گډ شِي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ د جيند له حاله څه پوښتې جهود
د جماع په لذت حيز کله خبر دَئ که ئی حوره په پالنگ کښېنی څه سود
چه په خوي دي خبر نشو غير جنس دَئ
غير جنس سَرَه خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوږو شونډُ وې ډېر دَی تلذذ تر همه خواږه ئې تير دَئ تلذذ
ما وې زه به ئې غسل سره نسبت کړم د دشنام ئې په بل پير دَئ تلذذ
له شکرو زړه نيوه شِي نه له ده نه د پيو[2] روي[3] په څه څير دَئ تلذذ
څو مي ياد د هغې خولې دَ مچي خوند دَئ نور مى کل له دله هير دَئ تلذذ
د ناوک ئې[3] هم[4] لذت تر حساب تير دَئ ولي زيات ئې[4] دَ[1] شمشير دَئ تلذذ
لکه وُ د زنخ سيب په هغه شان دَئ نه چه اوس ئې تير و بور دَئ تلذذ
ستا دَ ژبي دَ سر ډېر منت را باندي په دا يم ئې را بر سير دَئ تلذذ
په هجران دَ شکر لبو په جهان کښ
په خوشحال زهر و گنډ هير دَئ تلذذ

---

[1] قند.

[2] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري (پيو وړي، پيووري) ام اصل يې (پېروي) دي چه په پارسي ئې قيماق بولي.

[3] دِ.

[4] دِ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ر)

آه دا هونبره استغفار　　چه ئې تل کړې په اسحارَ
گه رشتیا دا استغفار دَئ　　بیا گناه څه گناه کارَ!
که دا کار دې په دروغ کړې　　شرم وکړه له دې کارَ
هم دروغ کړې هم گناه کړې　　ترس د نشي[1] د قهارَ؟
هم توبه کړم هم گناه کړم　　ته مې وینې گردگارَ
زه عاجز بنده عاصي یم　　پرده پوښ مِې شې ستارَ
د خاصونو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوارَ

با تو خلوت برگزینم در تو بینم ځیر ځیر　　گر چه وقت نو بهار است باوجودت هېر هېر
پنج روزې بیش نبود صحبت گل با هزار　　ای دریغا در گلستان گر بماندې ډېر ډېر
بار آن صبر است این سیب زنخ در دست ماست　　کز رقیبان تو می بردیم جور تېر تېر
آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود　　گر چه بر شیران ندیدې هیچ آهو چېر چېر
گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت　　گفت وقت قتل می آیی بیادم ډېر ډېر
می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
لشکر دردِ تو اکنون کرد دل را زېر زېر

تا غُندِي به نه وي یوه کبنلې په دا دور　　یُون دي دَي د زرکی دواړه سترکې دي د میور[2] [3]
وخت دَ نو بهار دَي راغ و باغ واړه گلزار دي　　راز دَ کردگار دَي دا گلونه نه طور طور
بار[3] [4]دربانِدي مه وه زه هم زړه لَرم ویریږم　　باز خوري دَ زړه غوښې، یا ئې ته خورې یا ئې بور[4] [1]
نور عالم بې غمه زه دا یم په درد و غم کښ　　عشق نه دَي بلا دَي چه ئې وینوم په ځور

---

[1] ترس دِ نشته.

[2] یعني طاوس.

[3] په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

[4] یعني پړانك.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي شته چنگ و ني شته ساقي راشه باده راکړه　　تَل به بهار نه　وِي چه تيريږي وخت دَ ثور
کښينم وَ رودبار ته چه رواني اُوبه گورم　　عمر غُنڊِي درومي چه ښه وکم باندِي غور
يار دي که دَ کور[۱] دين قبول کا پدا څه شِي　　شرط دَ محبت دَي ته هم واخله دين د کور
مينه[۲] دَ مجنون په ليلا لا شوه ډيره ډيره　　څو چه عالم وَرباندِي وکړه هور زور
طبعَ دَ خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کښ
گل و هر چا ورکا چه ئې زړه وړي على الفور

په تازه عاشقي مهر کوهَ مهر　　چه آشنا شو نور که مهر کړې که قهر
که دَ زهرو پياله وِي ستا له لاسه　　تر عسلو به لا ښه وِي هغه زهر
چه له لويو له هلکو جفا اروم　　مگر دود دَ وفا نشته ستا په ښهر
په عالم کړي بلا ستا سترگي نزولي　　څوک به څه لَرَه تهمت وايي په دهر
زه هاله له دَ عافيت ناوِي قبول کړم　　چه مي خپله تمنا ورکړه په مَهر
د وصال ورځِي هلکی تر گړی دِي　　بی ليدلو مياشتی کال شوې گړَي پهر
د ديدن تږَي بې حده تلوار کاندي　　گوره کله به خروب شي ستا په نهر
خوار خوشحال ئې لکه خس هسي لاهو کړ
چه دَ عشق سيلاب را وخوت لهر لهر

ته چه مخ په آينه کړې برابر　　ربنه[۳] شي په دا مخ کښ مخ دَ نمر
مَرَني سپاره دَ مخ دِي دا دوه توگه　　توري ورځي توري سترگي مخ لښكر
چه پلو له مخه واخلِي زه دعا کړم　　هر چا زده چه دعا ښه دَه په سحر
د يوسف غُنڊِي مخ پټ کړه په برقع کښ　　چيري نه وِي چه پری ولگي نظر
مخ هغه چه ئې ستاينه درست عالم کا　　نه هغه چه لکه ستايي د لال خر
زاهد مخ په محراب وينو سجود کا　　ستا د ورځيو په محراب نه دَي خبر
مخ دي هسي شان ليده شِي په خالونو　　که ئې گورې لکه گل دَ پيغمبر

[۱] محشي تر کور لاندي کافر کښلي دي.

[۲] مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا ډېره　　څو به چه عالم ورباندي ډېر کړ هوړزرو

[۳] دا توري د هري نسخې لېکونکي په جلا ډول غلط کزي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مگر ربنه صحيح دي، د سپوږمی　　سپکي رڼا ته وايي، يا نوره سپکه رڼا .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مخ مخي به نه کرم نور مخونه — نور که ستوري دَ آسمان دِي ته يی نمر
دا دَ مخ خوبي ئې وگوره خوشحاله

دَ شرابو دَ مستي لَرِئ اثر

چه مرغونه دَ آسمان ساتي دا کار[1] — دَ هوښيار دَي دَ بيدار دَي خبردار
زه دا نه وايم چه زه هوښيار بيدار يم — د ما هم له لاسه ولاړ دِي څو دينار[11]
دَ نادان خطا لا هسي گرانه نه وِي — که خطا دَه خو خطا دَه دَ هوښيار
هو دا هونبره تفاوت تر منځ ليده شِي — چه مير ښکار سَرِی پوهيږي پچپل کار
سرښته دَ مير ښکارئ ور څخه نه وِي — بيهوده مرغه ضايع کا نا مير ښکار
ښه مرغه د نامير ښکار تر لاس ور مه شه — او که ورشِي يا به خاوري شِي يا خوار
د خوشحال خبره نغوږه پرې عمل کړه
تجربې ئې دي ليدلي دَ روزگار

څه سرِی څه ئې تدبير — هم هغه شِي چه تقدير
که جهان شِي تېره توره — ستا په مرگ شي خلق خير[2]
بی تقديره به وَ نه مرې — نه په توره نه په تير
بی اجله مرگيي نشته — تېغ وَهَه مکړه تقصير
لکه کار دَ مړَني دئ — هسي کار نه دَئ د پير
دَ غازيانو شهيدانو — پروا نشته دَ سعير
گُل گټنه دَه دَ توري — که کابل دَي که کشمير
مَړَني دِي چه[33] يادېږي — په سندرُو هم په وير
چه دروغ دَ توري لاف کا — د هغو[4] نه يم دلگير

---

[1] محشي روته کنبلي دي چه يو څو اينار بازونه.

[2] ځير.

[3] که يادېږي.

[4] په هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توره بخره دَ خوشحال ده کان[۱۱] په کان خلق خبير
تر اووُ پېړېو پورى واړه مړه په تېغ په تېر
دا دَ خان ستاينه نه دَه
حقيقت وايم په ځير[۳۲]

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور — که وګړِى په سولي[۳۳] کړ مخ ئى سور
ملامت چه په عاشق باندِي وايه شِي — په مذهب دَ عاشقانو دَي معذور
عاشقان په معشوقه باندِي پتنګ دِي — له جهانه به ولاړ نشِي دا دستور
ځو دَ عشق مينه زيار تېرِي په کوګل کښ — دَ عاشق په پوهه نورُ علي نور
دَ عشق کار په لېونتوب دَئ نور څه ندئ — راشه واوره، نه په عقل نه شعور
معشوقې وته بادشاه لکه بنده شِي — که قيصر دَئ که خاقان دَئ که فغفور
روغ ئې هيڅ په حال خبر نه وِي له درد — که په درد کښ قراري نکا رنځور
زړه مي سر تر پايه واړَه آبله دَئ — په فراق کښ، لکه وَړي دَ انګور
هر ګروه له خپله ګرده سَره سرور کا — د ما هيڅ نه شِي له چا سره سرور
عاشقان په عشق کښ واړه ناصبور دِئ
څه خوشحال يواځې نه دَئ نا صبور

چه مکې لَرهَ ځوک درومي[٤٤] په خره سپور — که حاجي شِي نه ئې ننګ وِي[٦٥] نه پېغور
چه خبر په هنر نه هغه کم عقل — چه دَ خط سترګيِ ئې نه وِي هغه کور
چه ئې خداي و چا ته ورکا دَ هغه[٦٦] دي — بخت دولت نه په کوښښ دَي نه په زور

---

[۱]کال په کال.

[۲]ځېر

[۳]يعني دار.

[٤]ورشي.

[٥]شته.

[٦]د هغو.

اصالت هنر چه دواړه سرَه یَو وِي — لکه ښه کښیده روغه[۱۱] په انځور[۳۲]
په[۳۳] خصلت هنر سیرت دانش باقي وي — قد قامت صورت فاني دئ سپین و تور
دا همه له نا پوهَی پیدا کیږِي — خر خښېِ دعوېِ نا سازي شر و شور
پېرځوینه، ښه سلوک، نمځنه،[٤] عدل — که دِ دا خویُونه شته څه غواړېِ نور
کبر جن، حریص، بېِ زړه چه دروغ وایي — دَ یارئَ لایق نه دِي دا څلور
که وعده ئېِ قیامت وي دَ غوښتنِي — د هوښیار سړی به نه وِي په کار پور
که طالع ئېِ دَ دولت په شربت ډک کا — بیا آخر شِي دَ کم عقل جام نسکور
دَ یارئِ دَ دوستی لایق هغه دِي — چه آزاد ورځې نه وِي پلار و مور
که ځوانمرد یېِ ځوانمردي به دِ هاله وي — سل بدئِ آواره کړه دَ خپل ورور
په ایمان په ځان په دواړه خرفه نکا — چه دَ خپلي ژبي وَلګېږِي اور

دَ هوښیارْ سرَه مجلس ښه دَئ خوشحاله
دَ نادانه سرَه ښه ندَئ بیور

خپل پردَیْ راته په خوله وایي زر زرْ — و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر
اوس په دا دَور ما وَلیدَل خواړه دِي — تر پدر تر برادر تر پسر زر
نورُو چارُو وته څه ګورېِ دا ګوره — چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
که دِ قصد کښینه حسد ور سَره پرېوزي — په وژو دَ سید درست کا محضر زر
فیروزه الماس یا قوت لعل له کانه — له دریا به نه وَکاږی ګوهر زر
مځکه څه دَ اسمان ښایست په زر دي — ستوري زر دِي اَفتاب زر دَي قمر زر
شاهزاده بېِ زرو ګُښي تنها ګرزي — دَ هندو سرَه روان کا لښکر زر
زور، قوت، حرمت هورېِ درومي چه زر وي — دَ پادشاه په سر څوک کښېږدي افسر زر

---

[۱] جوړه.

[۲] نقش یا د نقاشي اسباب.

[۳] چه.

[٤] دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمنځنه) لیکلېِده، چه معني ئېِ نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمنځه حاصل مصدر وي له نمانځل ځخه یعني لمونځ کول.

[٥] خپل پردي په خوله په زړه وایې زر زر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ ما دَ قانعانُو په حساب کا   چه و ديو وته يَو دي حجر زر
ښه ځوانان ئې ليدَل نه مومي له ورايه   دَ نامرد په غېږ کِي ورکا دلبر زر
جوهري قدر قيمت زده دَ جوهرو   قلب سَرَه سَرَه جدا کا زرګر زر
دَ ګيدړُو نوم په خوله څه لرَه اخلی   دَ زمري له تنه هم پرې کا سر زر
هر مراد چه دَ سړِی دِی په دنيا کښی   دَ طلب په وخت ئی ورکا در بر زر
که چميار دَي که نداف دَي که جولا دي   تر اصيل سړي ئې کښېنوِي بر زر
نه به دي په لږُو زور نظر وَکا
نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

دَ غريق اوبه چه پاس واوړي تر سر[١]   د جهان له حاله هيڅ نه وِی خبر
خبر دار ئې په پساره په اوږده نه وي   چه درياب تر کومه لاړ دَي پهن تر
اوس مي درست صورت دَ غم په درياب ډُوب دَئ   په هيچا باندِي مي نه لګي نظر
اندرون بيرون همه په غم کښ ځار شوم   هم دَ غم سَرَه مِي يَو شو درست پيکر
ژواک ژوندُون مِي همګي واړه په غم شو
غم په مثل لکه اور زه سمندر

دَ دولت لَمن نيوه نشِي په زور[١]   ړوند که سترګي په سمه کا لا پېغور
دولت څه دَئ په مثال ښايسته ناوې   دَ نامرد کره ئې عمر وِي په اور
د ګنده ټټو نه بد ټټو پيدا شِي   ښه آسونه دَ ميدان راوړِي ښه مور
دَ دولت په آس دِي هر نا سور سوز نشِي   که سواري ورباندِي کاندِی خو شاه سور
چه په کور کښ مې اول ټټو راغلَي   د ما بخت وُ لا اول له ځَايه تور
ټټوګي دِي تازهګي دي ترې زوولي   همېشه کا په پايګاه کښې شر و شور
نه يَو ښه لايق فرزند دَ پلار په خونه   نه دَ سرو دَ سپينوُ ګنج دَ ده په کور
ربه ډېر اولاد دي را کړ منت دار يم   دَ خوبی ږغ ئې بيايې په هر لور
چه په ورُوڼو کښ نفاق کا نا لايق دي   يا ئې ښه کړه يا ئې مه ګرزوه نور
دَ خوشحال په دعا غوږ دَ سترګوُ وَرکړه
که بهرام[١] عابد[١] دِي واړه کر و کور

---

[١]بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بازوُنو ښکار د چا دَئ د زردار   هم زردار هم بې پروا قلندر وار
که ئې غم دَ هوس کا دَ زيان ئې نکا   که ئې مرِي په قوشخانه کښ څو دينار[١١]
دَ هغه سرِي څه کار دَئ په بازُونو   چه بنده دَي دَ درم او د دينار
دَ ښکار کار په مصلحت په سيالِی نه دئ   دا يَو عشق دَي چه ئې ورکا کردگار
چه په اصل کښ شجاع عالي فطرت دِئ   دَ هغه په زَړه کښ حُب پرېوزي دَ ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا   مست نه هم شِي له شرابوُ توبه گار

زه خوشحال به دَ بازوُنو ښکار پرېنږدم
څو ژوندَی[٢] يَم دا مي کار دَئ دا روزکار[٢]

زه ژولېده تر يم که مجنون ژوليده تر   هيڅ خبره مکړه[٣٣] سَرَه دواړه سر په سر
گوره چه څه حال دَي ستا په زلفو کښ دَ زړه مِي   باد را لَرَه راوړ نن پرېشان پرېشان خبر
مخ دي مسلمان دَئ واړه[٤٤] زلفي دِي کافري   دواړه مِي قبول دَي مسلمان دَي که کافر
گل د لاله ښه دَي راته وايه که بارخو مي   ستا زيبا بارخو نه له گياه کړم برابر؟
نه په گښت دَ باغ ځَي نه په سيل دَ گلوُنو   څوک چه په کوڅه دَ دلربا لَرِي مقر
تا وَته دَ خپلوُ شونډُو قدر ښکاره ندئ   ما زده چه عسل دي يا نبات دي يا شکر
مخ په پلَو پټ کړې رڼا ورَځ ور باندي شام کړې   بيا چه پلَو واخلی په عاشق شِی سپين سحر
دِېر[١٥] په غېږ کښې پروت قدر ئی هيڅ نه نه ئی زده شِی   چا دَ سر قيمت زده جوهري صاحب نظر

سترگو ته ئې وگوره خوشحاله بانُو ورځِي
ستا دَ مرگ دَپاره په څو جوړ لرِي لښکر

---

[١] محشي ورته کښلي دي: يعني دينار بازونه، ممکنه ده چه يوه نوعه د باز وي.

[٢] په ژوندون ئ له ما نه درومي دا کار

[٣] نده.

[٤] توري زلفي.

[٥] در په غېږ کښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ بهرام دَ نفاق چر   گاه سني گاه را فضي گهي کافر
کله ښه زویَ دَ پلار ښه ورور د ورور شـِي   گاه له دواړو توګو ګرزي پر پر نځر[۲۱]
دا تاثیر دَ بد پټي دَئَ که د تخم   چه غنم باندي کرې کېږِی جودر
که لوګي دَ اور فرزند دَئَ په دا څه شوه   چه دَاور غُنډِي ئې نشته خیر و شر
په ما درکښ ئې بلا وِئَ که په پلار کښ   چه دا هسي ځَني زېږي ګیدي[۲۲] خر
بهرام خان[۳]دَئَ سعادت دَي هم یحیی دَي[۲]   په خصلت کښ سَرَه یَوْ[٤] ترْبل بدتر
و خانِی وته ځَغله هنر هیڅ نه   و عالم وته پیدا کړه درد سر
خاني کار دَ هر چا نه دَئَ دَ هغه دَئَ   چه صرفه ئې نه په زر وِي نه په سر
یکباره ئې په نظر کښ شرم ننګ وِئَ   دَ دنیا په سود زیان نه وِئَ خبر
دَ خوشحال خټك که سل زویه نمسِي دِي
لا لایق دَ خاني نه وینم پسر

راشه مه کوَه ډېر جور   زه هم خوي لَرَم یَو طور
زه فرهاد دَ زمانې یَم   ته شیرینه دَ دې دور
دَ غماز په خولې[٥] مي وژنې   نه انصاف لَرې نه غور
په خبرو دِي پوهېږم   زه ته رنګ لَرِي دَ میور[۱]
ګُندي راشې په منګلُو   درته پروت یَم لکه بور
په خوشحال کړې ځَني چاري
دَ غمزې په هور زور

شپه ئې وینځَه بې بې نور   تور زنګي نوم ئې کافور
مرده شوي چه منافق دئَ   مړ جهود بولي مغفور

---

[۱]دا کلمه په چاپه دیوان کښ پزنڅر او په نورو که هم ډول ډول لیکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

[۲]سید راحت ګېدي په معني د زره را وړي دي.

[۳]بهرام، سعادت، یحیي د خوشحال خان زامن دي.

[٤]سره یو تبله بتر.

[٥]په خوله مي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادیده چه ،منیه[۱] لولي ځان ملا کانډِي مشهور
سفله ټول کا څو درهمه تر خواجګانوُ شي مغرور
دروغجن تر ټوپه[۲] ورشي د کابل کانډِي مذکور
خپله بل وته نیولِي په پردی بانډِي غیور
پُټي ډکِي پیالې اخلي ښکاره مه خوره یَو انګور
موحد دَ رسالو شه تر ځان کوز ګڼه[۳] حضور
د خوشحال سَرَه خندا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

عشق تر ځوانَ نه زوړ کا ژر نسکور[۴] په پخه ونه لا ښه لګېږی اور
اندرون دَ هر چا شین دَ عشق په شین دَئَ دا یو اور دَي لګېدلَی لور په لور
چه په عشق کښی څك پېغور ترِي په نورو هم په دَه پوري به لګ وِئَ دا پېغور
زاهد وَرچانی[۴] انکار کاندي له عشقه نلدمن[۵] لیلا مجنون لولِي په کور
چه دَ مځکښي دَ اسمان په منځ کښي څه شته زه همه وینم له عشقه سپین و تور
زه حیران یم دا مي څه دي په کوګل کښی چه ورَځ و شپه پر تل وي شر و شور
په وصال کښي سل هراسه دَ هجران دِي په هجران کښي خو غم یو دَئَ نه وي نور
جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دَي
په خوشحال باندي بانډه[۶] شو رنتبهور

---

[۱] د فقه له لمزنیو کتابو څخه دي.

[۲] په ننګرهار کښ دَ یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خیال له هغي زړې کلمې ستوڼه څخه پاته دي، چه پخوا ئې دَ بودائي دین معابدُو ته ویله.

[۳] منصور.

[۴] یعني دروازه ترِي.

[۵] د یوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

[۶] یعني کوچني کلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلك كا دا هسي چارِ   دَ ده چاري دِي مردارِ
دوه یاران سَرَه جدا كا   بیا ئې بند كا سره لارِ
گاه دِ زړه وِي په ښادي كښ   گاه دَ غم ژړا چیفارِ
گاه دشواري كا آساني   گاه اساني كا دشوارِ
دواړه توگِ گزران شِي
بده دا هم نه ده بارِ

كه په خوله را سره جنگ كا هغه یار   په زړه مهر رنگارنگ كا هغه یار
چه له ما سَرَه راځي غاړه غړئَ   څه مِي لیري له زړه زنگ كا هغه یار
هیڅ حاجت دَ توري نسته مانَې بس دَئ   كه مِي مرگ وته آهنگ كا هغه یار
چه مشال ئې دَ جمال راته ښكاره كړ   بیا به ما باندِي پتنگ كا هغه یار
چه ملنگ دَ مسلې غواړِي خپل مخ ته   عاقبت مِي به ملنگ كا هغه یار
له هر چا سره خندا په اَرت زړه كا   خو په ما باندِي زړه تنگ كا هغه یار
مرصع بسیر[۲۱] دِ نور لَري په پوزه   اكتفا په تور لَونگ كا هغه یار
زه فقیر یم دَئ بادشاه دَي باندي ښائي   كه څما له یارئ ننگ كا هغه یار
رقیبانو وَته نرم شِي تر مومَ
و خوشحال وَته زړه سنگ كا هغه یار

كه مسجد گورې كه دیر   واړه یو دِي نشته غیر
یو مي بیا موند په هر څه كښ   چه مي وكړ دَ زړه سیر
هغه ځاي په سیر گرځم   چه تر نه رسېږي غیر[۲۲]
په احوال باندي یو دوه شِي   څكه نشته باندِي خیر
خوشحال يَو وینِي خوشحال دَئ
ورته ورك دي غیر و زیر

---

[۱] دا كلمه په هره نسخه كښ په جلا بول لیكلې ده، په چاپي كښ بیر، په بله كښ پسرده، چه اصل ئې نسو را معلوم.

[۲] طیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي زلفي نه وي تار تار ما به نه ژړله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه په سینه کښ مي خار خار
چه په تا ئې دَ زړه مینه هغه تل گرزي خوار خوار
زړه دَ یار له لاسه مرینه بیا مدام وایې یار یار
توري سترگې دي گواښ گرندي بانه ستا وایي مار مار
ستا دَ شکرینو شونډو اشتیاق لَرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وایي
واړه ښه وایي ځار ځار

لکه کار لَري نظر هسې ژبه کا اثر
ماهیت ئې مونده نَشي چه څه ځیز دَئ دا بشر
هم ترکیب دَ نیك و بد دَئ هم معجون دَ خیر و شر
هم فرښته دَئ هم حیوان هم مومن دَئ هم کافر
کله اور کله اوبه شي کله توره کله سپر
کله څورب شي له باده کله بیا په هیڅ ډنگر
لکه دَی دَي په جهان کښ بل به نه وي دیده[۱۱] ور
دَ څلورو[۲] میندو[۲] زویَ دَ اتو پلارو پسر
څه خو لې تر خداي را کوز دي که ئې نه دي برابر
دا وَ چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لېوني سَرَه[۱] به څه کړې نور تدبیر[۱] لیوني لَرَه زندان بویه زنجیر
دما زړه ئې په حلقه دَ زلفو یووړ لکه لوي ماهی په شست دَ ماهي گیر
که خوبي دِه په جهان کښ دَ لیدو ده نه خوښي دَ بادشاهیَ دَ سریر

---

[۱] د پدر.

[۲] مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قدیم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلك دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یوسف ئې دَ کنعان دَ ښاهَ وَکیښ   په نیك بخت ستوري زوولَي وُ بشیر
دَ شکرو په دکان هندوُ بچه دَي   که تور خال دَي ستا په سرو شونډو جایگیر
دَ بهار په وخت په بوړه[1] د سراي گرزه   نه په بوزه دَ کابل او دَ کشمیر
دَ لنډیٔ[1] اوبه هغه ګڼه خوشحاله
چه یادېږي په جنت کښي جوي دَ شیر

مرد به نشې په گفتار   څو پیدا نه کړې کردار
چه دي وښکنځي مرد نه یې   که له تا نه وِي په ډار
چه څه دَي خو انتقام دئ   دَ مردانو کار و بار
عفو هورته ځاي لَرینه   چه نه عیب دِي نه عار
چه غیرت ور څخه نه وِي   هغه مرد نه وِي پکار
هم مهره لَري هم زهر   ښه مردان وِي لکه مار
چه هم تندره هم باران دئ   تر هغو مردانوُ ځار
مرد به غم دَ خپل هنر کا   نه دَ زر نه دَ دینار
مرد به غم کا دَ خپل شرم   دَ عزت دَ اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا   مرد نه مور لَرِي نه پلار
دَ خوشحال خبري گوره
لعل و دُر پېئي په تار

نه مي لاس رسي په یار   نه طاقت دَ انتظا
دا ستم په ما خپل یار کا   که گردش دی دَ روزگار
پکښي ستا غمونه ځاي دِي   که یَو زړه دَی که هزار
تر وینښته ضعیف وجود مي   ستا دَ زلفو دئ یاد گار
غم دَ یار دَ بیلتانه دئ   چه تر هر څه دَئ دشوار
خپلي اوُښي میي دریاب شوې   پکښي نه مومم کنار
چه مي تل په دیو زورې   ستا په شونډُ ولَرم کار
چه څوک سوځي، هغه سوځي   هم پتنگ گوره، هم نار
ځما زړَه څه اسان ندي   چه ئې وړې نه ترس نه ډار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننگیالي قبلوي گور[۱۱] گور خو نه وِي[۳۲] رنتبهور
لس په کال پرې نَنوزِي ځَني وزِي درې ځلور
مور زادي بلا پروټ[۳۳] يَم چه بلا هورې مِي کور
ننگیالی دَ ننگ دَ پاره په هر څه لگَوِي اور
سر په باد دَ سرِي پېوزه چه ئې وِي ژوندُون نور
چه په نام و ننگ آړ نه وِي خو دي نشِي ويَي[٤٤] سپور
سر په دار لك شوي ښه دي نه لك شوي پر پېغور
په همت سرِی پرده دَئ
نه دَ مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته حوُک طلبگار نه د ما دَي ددې ملك منر په کار
خپل ځانونه هوښیاران کښي نادان دئ خداي د ما د هسي خلقو کړ روزگار
په يو ژبه ويل سَرَه پښتو کړو ولي هيڅ ځَبله[٥٥] نشو خبردار
چه دَ سوات په ملك کښي ما ننداره وکړه بل اولس تر يوسفزيو نشته خوار
زور زياتي خو د پسندي خصلت دَ واړُو هر سرِي ئې طمع خواست وته تيار
که په کور کښ مال دولت لَرِي سترگ وړِي ملکان ئې لا تر نورُو دِي مردار
حقه چار به دَ عزيز کاندي نا حقه که په بدِي رشوت مومي يَو دينار
ختِکیَ له ختِکی نه رنگ آخلي عالمان شيخان ئې لا دِي نا پکار

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخه کښې نسته.

[۲] خون دي.

[۳] وټ لاري او سړک ته وايي.

[٤] په یوه لمي نسخه کښې وهي لیکلي دي.

[٥] وَبله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مې وليدَل له نورُو خبر نه يم   دا خو واړه[۱] يا غوايه دِي يا حمار
دا په هر ديار کښ سيل هم بد نه دَئ   چه خوشحال وته څرگند شو هر اسرار

چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي کړې
يَو سرَی[۲] به څَنِې نه وِئ وفادار

نخښبه نه ولي همېش لېندی په سر   کله منځ کله ښتَي کيڼ کله لَر بر
دا يو لحظه دَ هوښيار غلطي نه وئ؟   يا هر گز دَ لانبوزن نه وِئ خطر؟
په زمان کښ به خپل ځان تر هر چا ښه کا   دَ سړی که لاس رسېږي په قدر
بخته! چېري يې له ورايه را ښکاره شه   چه مي ښه تر عراقی شِي لا شه خر
دانشمند په خواري خوار جاهل کامران دئ   دَ سړي طالع په کار دَي نه هنر
هنر مند سړی په هر ديار عزيز وئ   په ځاي قدر قيمت لَريي سره زر
دَ بلبلو په کار گل دَي نه دا نور څه   په چمن کښ خار و خس بلا بتر
چه دَ زرکو ښکار په غره کښ پيدا کيږي   باز په دا سبب نيولَي دَي لوي غر
اول فکر دَ زړه وَکړه بيا وَيل کړه   کاتبان تر کښو پخوا وهی مسطر

هيڅ خبر دَ ورځو شپو په حساب نه دَئ
هميشه ښه دَ خوشحال خټک اختر

ولي په کوڅه دَ هغه يار نکړې گذر   وَرلَرَه دې بولي ته لا گرزې در په در
خاورِي دِي په سر شه چه به وريه ورجار وزې   زده کړه دا خبره در په در خاوري په سر
يار دي په ښايست کښ دَ بهار تر گلو ښه دَئ   ولي ئې له مخه لاله گل ته کړې نظر
هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دَئ   دواړه سترگې وَخوري هيڅ په ځان نه يې خبر
دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يَم نېکخواه يَم   فکر دَ توښې کړه چه پخوا لَرې سفر
زرکی تور تارو تمځَری هر لوری ته ډېر دی   هسی باز در څخه تا ئی وَترل سهپر
تخم شته هم مځکه هم قبله لَري تياره   هر اسباب دِ جوړ دَئ ولي نکړې کار د کَر
کانده به حساب وي مو بمو به سوال ځواب وي   څه دِي پکښې کښلي راشه گوره خپل دفتر

---

[۱] دا خو بې غوږو لکی دي حمار.

[۲] به پکښ نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه اوسه بې غمه غليمان لګي له همَ
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لَرِي خطر

هر ساعت چه په چا ځِي هسِي بې کار   تر هغه نه زه لا ښه ګڼم بېګار
رنځوران که کا روبار نکا معذور دِئ   روغ سَړی به ولي نکا خپل روزګار
که هيڅ کار و بار دِ نه وِئ درته وايَم   هَسِي مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شِي واړَه ذوق دَي   که په نرد که په شطرنج وِي که په ښکار
سړی هر ساعت هر وخت په بل بل[1] حال شِي   همېشه په يَوَه حال دَئ کردګار
ستا به نوم په جهان پاتو شِي خوشحاله
يَوَه لويه مشغولا دَه ستا دَ کار

يَو دا هسِي ښه بهار   بيا پرې صوت دَ هزار
څوک سپاره په عراقيانوُ   تر چا لاندِي ښه رهوار
په لاس ناست خاصه بازوُنه   په هر لورِي خاصه ښکار
ښه کرجي[2] وراندِي نيولي   دَ باز ونوُ سَرَه يار
ښه تازی په دور تړلي   پرانتلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوريه   پکښې واړه خيال دَ يار
تر دا هسِي هوس به
زه خوشحال کړم دنيا ځار

ړ

په سرو شونډوُ دې بازار دَ شکر مات کړ   تورُو زلفو دِي ناموس دَ عنبر مات کړ
چه دَ صبر په آهن مي وه تړلې   تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

---

[1] بېل بېل.

[2] په قلمي نسخو کښې کرځي ليکلي دي، يعني زوړ باز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې ستا دَ خط و قد ننداره وکړه — صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
سحر گرُو اوس دَ سحر دکان ونغښت — دواړُو سترگوُ دي دَ سحر هنر مات کړ
په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترگي — تا مي درست دَ بارسايَی لښکر مات کړ
په هوس هوس راځې طره پرېيښې — گوره بيا دي دَ چا نَويَ سنگر مات کړ
چه آرزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو — دې ارزو مي په ځگر کښ خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دَئَ — په سوگند سوگند دي لا څه بهتر مات کړ
په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي — ستا دَ تورُو زلفو خولې وته سر مات کړ
ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به وَوايې
چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره آتش کړ — اگر[1] درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه لاړ نشو — دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا بېغش شراب دَ کومي ميخانې دِي — چه ځما دَ زړه ئې ليري غل و غش کړ
لېونتوب ئې مبارک شه تَل ترتَله — چه ئې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
په يادی ئې نر باحقه نازېدلَم — بېهوده مِی په سراب دَ اُوبواَش[2] [2]کړ
مشوش ئی کړ روزکار دَ پرهېز گارُو — چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ
ما وې سپينه خوله به ورکړې وَ خوشحال ته
په خندا ئې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مِي زړه دَ مال و ملك په هوا نه ولاړ[3] — [1]که په کښليو پسې لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
عقل و هوښ صبر و آرام ور پاتو نشِي — دَ هر چا چه په دلبرُو پسې زړه ولاړ
هر چه خوږ دَ کښلي مخ په مينه نه وِئَ — دَ جهان په مخ اُوده راغَي اُوده ولاړ
هم مي زړه په غمزه وړي هم ځان نادان کا — راته وايي وايه بيا دِ زړه په څه ولاړ
محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ — باور وَکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو — په ژړا ژړا مِي زړه تر دوه لېمه ولاړ

---

[1] عود.

[2] د تحسين او تعجب کلمه ده.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار را ځخه وايې هر گز نه وُ هیڅ مِي نه زده که همېش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په مانې وه یوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بیا په بېارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي ښه توريت[۱] دَ خپلي چارې ځیر کړ[۲] ځان مي واړه حبطه پخپل تدبیر کړ
لکه واچوي دانه دَ دام په منځُ کښ خلقو ما سره په مهر کښ تزویر کړ
ما پدا سترگړ لیده دَ دنېا خلق ځو ئی ډېر دَ دنېا سود[۳] هونبره ئی ویر کړ
مور زادی کاڼه هر گز نه هوښیارېږي نصیحت په تور زړگي کله تاثیر کړ
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده دَ دانا آفت ئې خپل ضمیر منیر کړ
راشه وگوره یو گز مځکه نیولې چه ئی مټ دَ خپلی خوني په توفیر کړ
دَ ارمان لاسُونه مړه مړي په گور کښ چه مو ولي په نیکیَ کښ تقصیر کړ
دَ هر چا مي خپل هنر بلا دَ ځان دئ خپلو پرونو په خزه بندي کجیر کړ
چا ئې وصل پخپل مټ حواله کړَي چا دَ هري چاري حکم په تقدیر کړ
لیونی د لېونتوب په سبب بند شي مست هاتي خپلي مستِی په زنجیر کړ
په بار بار دَ خپل استاد منت را باندي چه له زنگه ئې صفا ځما ضمیر کړ
دَ زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ په ناحقه مي حرص بکښی امېر کړ
که وَیل ئې دَ غماز منلي نه دِئ بیا ئې ولي له حیرانه زړه دلگیر کړ
پوره زر اتیا کلونه په کابل کښ دا غزل مي په بیاض باندِي تحریر گړ
دَ خوشحال دَ زړه خوښي نشِي بې سرايَ
خپل وطن ئې په هر چا باندِي کشمیر کړ

ځو ئې بوي په هر طرف بهیر و نه کړ[٤] په گلونُو عندلیب نفیر و نه کړ
ځما اوښیو کاڼي هم په مخه یووړل ولي ستا په زړه ئې هیڅ تاثیر و نه کړ

---

[۱] د طالع ستوري، نجوم.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[۳] سور.

[٤] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژړا په بی صبري له ليدَل مومم　　ما په دواړو توګه هيڅ تقصير و نه کړ
په خندا خندا دي مرګ وته نيژدې کړم　　ترو دي څرنګه په ما تزوير و نه کړ
خو لا زه يم چه له غشيه نه دي درومم　　ګڼه هونبره مې په تور نخچير و نه کړ
مګر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه　　چه ځما په مرګ دِي هيڅ تکبير و نه کړ
اوس به څرنګه خلاصيږم له دې غمه　　چه لمَری مي دَ خلاصی تدبير و نه کړ
د کعبې په لار به څنګه برَی کړې　　چه هر ګز دَ يوه شپه شبګير وَ نه ګړ
په صورت به دَي تل وېر وئ پسله مرګه　　که د ځَان دی په ژوند ونې وير و نه کړ
زه خوشحال چه سر و تير ځَم ستا له تيره
هيڅ ارمان دي دَ غمزې په تير و نه کړ

خداي يَو هسې فکر راکړ[۱]　　چه ئې ملك راته رڼا کړ
چه په ملك په ملکوت دِي　　پرې خبر ئې زړه دَ ما کړ
په اعلی په اسفل واړه　　را ښکاره ئې هر اشيا کړ
که په نورُو توره شپه دَه
په خوشحال ئې سپين سبا کړ

لکه خداي چه دَ يار حسن بې نظير کړ　　هسی ما دَ زړه په سر باندي تصوير کړ
د مجنون غُندي په درد دَ عاشقی کښ　　پخپل حال مي همګي خلق خبير کړ
ما وې کندي تفحص وکا پخولا شِي　　تر پرونه نه ئې نن مانې کبير کړ
ښايسته د قندهار دَ چا په ياد دئ　　پدا حسن ئې بنده واړه کشمير کړ
دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دَئَ　　چه شالانُو ئې په وَر کښ ځَان فقير کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه ولاړ نشو　　دَ زلفينو ئې هر تار ورته زنجير کړ
نه ګناه نه ئې خطا نه نيت ئې نور دي
نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلګير کړ

مخ ئې فکر دَ نسرين را څخه يوور　　خط و خال ئې مشك چين را څخه يوور
د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه　　شکر شکر چه ئې دين را څخه يوور
بې د يار دَ شونډُو تل چه يادوم ئې　　ميني نور ذکر تلقين را څخه يوور

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه ژړا ناري آه و فرياد کړم   بيا ئې خوب په څه آئين را څخه يووړ
دواړه سترگي ئې شاهين شهپر ئې زلفي   ځما زړه کوتر، شاهين را څخه يووړ
په راتله ئې درست آرام را لړه راوړ   او په تله ئې درست تسکين را څخه يووړ
د چمن گلُونه کوز گوري دا واړړ   چه دلبري هر تحسين را څخه يووړ
چه مِي زړه وړي ما وي پاسه په اسمان ده   ولی تُرکي په زمين را څخه يووړ
زه هاله دَ عافيت ناوِي قبول کړم   چه هوس ئې په کابين را څخه يووړ
تل اوبه په نري ځاي باندِي ما تېږي   عقل و هوښ ئې نخستين را څخه يووړ
هغه ورَځ مِي زړه له خپله ځانه موړ شو   چه له لاسه دل سنگين را څخه يووړ
چه دعا ځما دَ صبر کا وَگړي   عشق دَ دي دعا آمين را څخه يووړ
ما وي زه به ئې لا فکر دَ علاج کړم
ولی خوار[1] خوشحال زړه خوړين را څخه يووړ

ما دَ کښليُو ننداره کړه زاهد ننگ کړ[2]   ښه خو دا چه خداي دَي هم د ما په رنگ کړ
هغه وخت چه را په ياد شِي ډېر خوشحال شم   چه به ما درته دعا کړه تا به جنگ کړ
زما زړه ئې په قلاب دَ زلفو يووړ   ور سَرَه ئې اوده کړي په پالنگ کړ
که ژوندی نشي له خوبهٔ عمر ئې شوم دَئ   چه په خاک ئې دَ پايلو باندِي شرنگ کړ
کښلي مخ ئې لکه څراغ هسِي بلېږي   خوار عاشق ئې پدا څراغ باندِي پتنگ کړ
ملنگان ئی دَ دربار دروېزه مومي   ما هم ځکه ځان دَ يار دَ ور ملنگ کړ
ته دَ ځايه هسي نه وي دا څه حال دَئ
چه په ما باندِي دي زړه دا هسِي سنگ کړ

---

[1] ولي خوار عاشق زړه.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نست له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز

پر د قاز شته پر د باز[1]   لکه پر هسِي پرواز
لکه سترگي ليده هونبره   لکه خلق هسِي آواز
لکه قد جامه هم هونبره   لکه حسن هونبره ناز
دَ دانش کښيده بويه   نه دَ سرو زور طراز
ببړۍ کرزِي په ببله[2] کښ   په قلزم گرزي جهاز
سگ لاهو غُندی خو نشته   مړک که هر څو وي اوباز
په دا پړانگ نشو خوشحاله
که پړانگ [3]پش[3] دَي پړانگ ته ساز

چه هر يار ته مي تر خوله ويوست آواز[4]   زر په واړه عالم خور شو هغه راز
که دي زړه دَیٔ چه سوا په هيچا نشي   د قلوب دننه ښه دیٔ ساز ناساز
که آواز دَ زرکُو وَیٔ په درو کښ   چا به چېري ور پسي گرزاوه باز
چه ناري کا تور تارو په مرغزار کښ   باز جره ئې بيي يوسي د طراز
چه ځما تر خوله و نه ووت چا وَ نه وي   خپل نفس دَیٔ په سرِی باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور وُ   چه په شپه به ما وَزوي ته وي په ناز
ډېر ياران مي تر سرتېر دیٔ ځوان وَم زوړ شوم   په زرگونو کښ پيدا نشو دمساز
پخپل زړه کښ جگرخون کوَه خوشحاله
خپل پردِي ته دَ زړه راز مکړه آغاز

لکه غشي لَرَه بويه تير انداز   هسي شعر لَرَه بويه سحر ساز
همېشه دَ زړه په لاس تله دَ وزن   زيات وکم دَ وزن يو توري غماز

---

[1] دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] يعني جزيره.

[3] د زنگله ياغي پېشي چه لکه پړانگ داسي ده.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تور آس دَ حقيقت ناوې سپَره کا
په سپين مخ پلَو نيولَي دَ مجاز

سل جلوې سل کرشمې سل مکيزُونه
په نظر کښ ئې ښکاره دَ سترگو ناز

دَ صنعت زيور په حؤ رنگه پرېوزي[1]
د تشبيه چندنِ چووه باندِي طراز

دَ تجنيس پايلي جوړی[2] په پښو کړي
د تر صيع منی[3] په غاړه اوږد دراز

د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه
سر تر پايه درست صورت سَرَه يواز

که په نظم کښ کارگه او ټپوس را وړي[4]
هم دَ زړونو په ښکار گرزي لکه باز

چه يوه وينا ئې وکړه هوښيار هغه
عاقلان به وَيل کاندِي په ايجاز

و پښتو ژبي ئې ډېره خوبي ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

---

[1] پر ېوزي يا پرې پوري.

[2] څرې.

[3] امېل.

[4] دا درې بيت په نورو نسخو کښ نسته، له يوې نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس — [1]په طلب دَ طالبانُو طالبان پوهېږي بس
په ضمير دَ نخلبندُو نخلبند سړَی خبر وِئ — په تصوير دَ نقاشانو نقاشان پوهېږه بس
چه کښتیِ پکښي بیايي په عظيم درياب گډېږي — په بيلو د کښتیِ ملاحاان پوهېږي بس
چه گردش ئې ورځ و شپه کا دَ کامل انسان دپاره — په اسرار ئې کاملان يا دا آسمان پوهېږي بس
سپینیِ ږيرِي وَته بويه چه نظر پخپل قوت کا — او هوس دَ شوخي شنگي پدا ځوان پوهېږي بس
نادانان دَ ملك ځښتن کا دانا هسي ورته گوري — دغه پوهه دَ چا نه دَه پرېِ سجان پوهېږي بس
چه خوشحال ئې په بياض کښ دا تازه تازه خبرِی
نو په دا تازه خبرُو سخندان پوهېږي بس

په درست کلی کښ مي يار دَئ هغه کس — چه په درست تومن اوڅار دَئ هغه کس
که په شکل شمايل سړی ليده شي — سر تر پايه پر يوار دَئ هغه کس
ځکه زه وَر باندِي هسي عندليب يَم — چه په حسن يَو کلزار دَئ هغه کس
که هر څو راته ښکنځَل کا يا قهرېږي — په خوله واړه شکر بار دَئ هغه کس
که ئې زلفي که کاکل که ئې گيسو دي — همگي مشك تا تار دَئ هغه کس
چېږِي نه چه په ټولیِ کښ ئې غلط کړېِ — هوسیِ سترگي گلرخسار دَئ هغه کس
دَ جايفل په ځَای به سر ورته بېښکښ کړم — که په سرمی مينه دار دَئ هغه کس
چه زه خوله ورځَني غواړم نور ښکنځَل کا — بې حسابه ستمکار دَئ هغه کس
سر تر پايه زرزری جامې آغوستي — سر تر پايه زرنکار دَئ هغه کس
زرکی! څه لَرَه پخپل رفتار غره يې — لا تر تا نه خوش رفتار دَئ هغه کس
چه صورت سيرت ئې دواړه سَرَه جوړ دِي
دَ خوشحال دَ زړه پکار دَئ هغه کس

په لحد کښ به هوا نه وِی هوس[2] — در سَرَه به خپل عمل درومي نور بس
بې طوطی نه قفس هيڅ نه دَئ باور کړه — روح په مثل دَ طوطي دَي تن قفس
فهم وکړه چه ضائع در څخه نشِي — لکه در بې بها دَي دا نفس
چه دا در بې بها هسی تلف کا — دَ ځارويو په شمار دَي هغه کس
د خانانو په خاکونُو گذر وَکړه — زرغونه ئې په خاکونو خار و خس
هر چه شوِي نه بدلېږی دا په څه کړې — هونبره ډېرِي اندېښنې هونبره وسوس
نصيبه له جهانه يو کفن وړي — هغه هم اته يا نه گزه يا لس
دا به واړه له تا پاتو شي اې جانه! — که ښې جونه که آسوُنه که اطلس

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیاربږه وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لورِي نارېِ اَروېِ دَ جرس

ته څه زړه لرې څه لاس — واړه گنج ئې کوز و پاس
گاه دَ مځکی طراحی کړې — گاه په عرش کښېږدې اساس
لکه ډک شې هسي تش شې — د د شناءَ دَئ ستا اماس
لکه پونډ[1] یې وَ اور ته — وَ اُوبو وَته قرطاس
هم گوهر یې هم شبه یې — هم کُتني[2] یې هم کرباس
هم ملك یې هم ملِك یې — هم خنزیر یې هم خجاس
په افلاس کښی دِ دولت دی — په دولت کښی دِ افلاس
ته له دیوه په هراس یې — دَی تا نه په هراس
نه اطلس دَئ نه زربفت دَئ — لا څه ښه دَئ ستا لباس[3]
واړه ښه وایې خوشحاله
وایه هیڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې دَ مخ هم دا وصال بس[4] — اندېښنه ئې د جمال دَ خط و خال بس
بادشاهان دئ زر زری جامې اغوندې — دَ قانع گداي په شا باندې یو شال بس
په بهاندُو اُوبو کښېنه ننداره کړه — دَ جهان دَ تېرېدَلو دا مثال بس
خو یوه گېډه خواړه دوه درې خرخوری — که دانا یې په جهان کښ دا جنجال بس
و حریص وته درست مال دَ دنیا لږ دئ — و قانع ته یَو فلوس دَ دنیا مال بس
زاهد سترگي ترې پوښي زه کښلي گورم — که جنت لَرَه مي بیایي دا وبال بس
که لایق ئې دَ جمال دَ لیدو نه یَم — که ئې بیا مومم وصال په خوب و خال بس
دواړه کوَنه د هغه چه ئې طلب کا
ستا دَ سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

خدایه که زه تا ته نیژدې کېږم په افلاس[5] — زر مي گند په غاړه کړه یَو مات کچکول په لاس
ته که په دا خوښ یې چه خاوند د ملك و مال وم — مال و ملك مي هونبره کړې چه تېروي تر قیاس
هسي مال را مه کړه چه ئې ځاي وي تر زړه کښته — هسی اموال را کړه چه ئې ځاي دَ زړه دَ پاس
لاس مي همېش بر لَره په واړُو غلیمانو — دوه می غلیمان دِي یو مي نفس بل مي خناس
طمعَ که حسد وئ که حرص که بد خویونه — واړه له ما پرېکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سَره مل وئ — نه هغه طاعت چه شِي په رسم په لباس

---

[1] یا پونډ دا یو راز قدیم اورلگت وُ، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخیستونکیي مواد به وه.

[2] هم کیمخا یې.

[3] ستا پلاس.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا بارَ کریمه! د خوشحال خټك دا خواست دَئ
تل دَ ده په زړه کي لرې ټېنگ دَ دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس[1] ناظر مي عطارد دَي چه به څه کښ په قرطاس
نائب دي د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ صائب دَي ځما فکر د هر امر په اساس
د تورو په میدان کښ چه سودا وي د سرونو هغه زمان مي گوره تل به سور وي د ما آس
حاسد مي لکه کاڼي د صحرا په هیڅ حساب دئ په قدر په قیمت کښ یا یاقوت یم یا الماس
که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي قمر وَته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز یم که وَ ما وته نظر کړې باطن لکه خورشید یم هیڅ مي مه غواړه په قیاس
که لافي د کوزئ د هسکی وهم باور کړه تر تورو خاورو کوز یم تر اسمانه یَم لا پاس
ویَل کوې و چا ته چه د ما ویل سَرَه زر دي
ړوند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس سر دئ خوري ناسپاس
دَ یوې داني اوربشي احسان ډېر دَئ تر قیاس
چه احسان وته ئې شا شوه مخ ئې تور شه نه دَئ ناس
څو اخلاص ور سَره نه وئ یاري نَشِي په لباس
یار ئې مه گڼه اغیار دَئ چه ته پرېوزې درکا لاس
تل خالي دَئ[2] له خلله دَ رشتیا میني اساس
که دي یار دَئ هغه یار دَئ چه خپلوی ئې بې وسواس
بې وفا دي دا دری توکه توره، ښځه، دریم آس
دَ خوشحال خبري دُر دي
چه ئې کښلي په قرطاس

کله باز کا و مرداري ته هوس دغه کار دَي د کارگه و د کرگس
و گفتار وَته ئې غروه سترگي په کرده په عمل گوره کس ناکس
که ئې سر په لکی اوړي هغه دئ په هیڅ رنگ به نور څه نشي سگ مگس
په ظاهر شماره که لس سَرَه دوه پنج وئ د ابجد په حساب نوي وگڼه لس
ده سړی په باغ کښې گډ شي یَو گل گوري دویم گرزي په طلب د خار و خس
زه دا یم په بېلتانه کښ له هغو یم چه دَ یار بې یادوندی یو نفس
که هر څو ښایسته روغ دي ځك ئې څه کا د طوطي له مخه ښه یشي[3] قفس
خوار شوخحال به ځني څو شړې په جور
که سړې شوندې دي شکر دي دَ مگس

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[2] وئ.

[3] یعنی ښه ایسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د موږ نفس کښ څه وِئ لکه وئ هسي به اوس[1] چه په څه دئ زړه مینه هم هغه مینه به بوس
لاس دَ زړه دَ پاسه کښېږده چه څه حال درته معلوم شي څه تسپې په لاس کښ نموږې څه په ږمنځي زیره پوس
که د باغ دئ که دَ راغ دئ په څو لونه دي دا وني حڅک سپیدار څوک چنار دئ څوک پلو[2] دئ حڅک پلوس
اینځر نه لري گلوُنه مېوه سپینه لَرِي توره د انگورو ژنکوري گوره مېوه گل لَرِي نلگوس[3]
دا جهان پټې پټې دَئ جنس دَ جنس سَرَه خوښي کا چه په خیال په هوا گرزِي زیر پړوني سر منډوس
الحذر دَ عشق له اوره که دئ لاس رسي زړه ژغوره
دَ دلبرو مینه اور دَه اې خوشحاله زړه کړه بوس

ش

توراني خو د جنجال دِئ د پرخاش[4] دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
ایراني د آشنایئِ د وفا دِئ د خلقت د مروت دِئ دَ معاش
پښتانه دَ بد نیتئ د خصومت دِئ په حیا په شجاعت ئې وکړه شاش
که بلوڅ که هزاره واړه چرکین دئ نه ئې دین نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دِئ که سندی دِئ مخ ئې تور شه نه حیا نه ئې وفا نه نان و آش
کشمیري که نرکه ښځي واړه هېڅ دِئ د مردئ ور څخه نشته هیڅ قماش
د آدم له نسله نه دِئ گوره څه دِئ دواړه ورک شه یو اوزبك بل قزلباش
لغمانی بنگښ سواتي تیراهي واړه موت مټر لوبیا چڼه دئ مهي ماش
هر احوال ورته ښکاره دَئ دَ وگړي
د خوشحال خټك په پوهه کړه شاباش

ښ

دا ښایست چه ئې په تا باندِی کښېښ دَ زړه داغ به ئې په ما باندي کښېښ
که جمال ئې و یوسف نه وُئ ورکړَي چا به غم په زلېخا باندِي کښېښ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

[2] دا کلمه عیناً ولیکه سوله حل طلبه ده.

[3] د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام لیکي دئ، نو موږ هم پر دغه املا پریښود.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر گل په اشارت کښ ورته وَ وېِ چه[۱] بلبل ټېر په ما باندِي کښېښ
که دَ زلفو[۲] مار ئې وخوري عاشق گرم دئ چه ئې لاس په اږدهار باندِي کښېښ
زه که ستا په لړ شوبو[۳] باندي پروت نه وئ دَ سپي نوم به دئ په چا باندِي کښېښ
که هر څو به دئ شاړه له خپله وره
خوار خوشحال به قدم لا باندِي کښېښ

ض

له تا به ستا له تېغه عاشق چېري کا اعراض د شمع د اور پښتیٔ[٤] مینه نه ځي په مقراض
د خپل خاطر احوال به زه خپل یار وته معلوم کړم بیمار به له تبیبه په څو پټ لری امراض
تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دله چه یو ساعت مي کښېنې دَ زاهد سَرَه مرطاض
سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه دا اوښیو محرمي[٥] ئې اوس وړینه په بیاض
د یار کوڅه مي بیا مونده دَ یار له بویه پُره هوا به دَ گلونُو نوره څو کړم دَ ریاض
خوشحاله مستعد اوسه و فیض ته قابل يې[٦]
وربېږي دَ قابل په زړه تل فیض دَ فیاض

ظ

چه دَ کښلیوُ په لیدَل نه وِئ محظوظ د سرود په اَرویدل نه وِئ محظوظ
چه حاصل ئې دَ خپل یار نندارہ نه وئ په گلزار ئې سوخته دل[٧] نه وِئ محظوظ
که شیخان که زاهدان که عابدان دي په دا خپل عمر به تَل نه وِئ محظوظ
چه ئې دواړه شونډي کښل کړم پری محفوظ شم څوک به هم په مي خوړَل نه وِئ محظوظ
کله کله هسي وخت په سړی راشي چه دَ گلو په کتَل نه وِئ محظوظ

---

[۱] چه بلبلي ټېر بیا باندي کښېښ.

[۲] د زلفینو مار کښ وخوري.

[۳] دا کلمه عیناً ولیکه شوه حل طلبه ده.

[٤] یعني پتن.

[٥] د اوښیو محرر ئې اوس درینه په بیاض.

[٦] شه.

[٧] خسته دل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال ویل[1] هنر دي هغه خر دَئ
چه به دَی په دا ویل نه وِئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وِئ محظوظ[2]
ببله کښلیه مخه په ګلزار نه وِئ محظوظ

کله مړنَی دي چه د توري په میدان کښ
دَی دَ تېرې توري په پرهار[3] نه وِئ محظوظ

هر چه عاقلان دِي په فتوی دَ عقل کار کا
هر چه عاشقان دِئ پدا کار نه وِئ محظوظ

هر چه بل ئې وَولِي بیا دي پرې غشي لك کا
هیڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وِئ محظوظ

خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو
هر چه نن دَ کښلیُو په دیدار نه وِئ محظوظ

عید شو هم بهار شو وَ صحرا وته خلق ووت
زار دئ دَ هغه چه پخپل یار نه وِئ محظوظ

دور دَ عاشقانُو دَئ که وګورې په عشق کښ
پند که ورته وایي پخپل پلار نه وِئ محظوظ

هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورایه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وِئ محظوظ

ع

سخت ساعت دَي دَ وداع
په آشوب و په صداع

چه یَو ځَل سَرَه څوک ببل شِي
بیا په بخت وِي اجتماع

عجب هر زمان نیاز کا
نوې نوې اختراع

چه په لږ ماتي وه نزع
ترو به څه وئ په نزاع

هم مي وغلوي بیا وایي
نه پوهېږي په خداع

شونډه بوڅه په نخوال[4] کا
چه مي وَویني اوضاع

دَ بورجل غمجن په رقص
دَ پایلو په سماع

چه ترې دَ لیدو لارِي
څه دِ خیر دَئ مناعَ!

نه ئې یو دیدن خوشحاله!
نه دَ درست جهان متاع

---

[1] د خوشحال ویل هنر نه د هغه دي.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[3] ګزار.

[4] نا خوال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ

خلقي سَرَه ياري كا په دروغ   و به نه ويني دوه زړُونه سَرَه روغ
د شودو پيو عوض ئې وِي په زړه كښ   چه سفله و چا ته وركا چېړى دوغ
د هغو صحبت كيميا دَئ كه ئې مومې   چه ئې بيا مومې په ناسته كښ فروغ
د دې دور ياران واړه منافق دي   په خوله تا سره هو هو كا په زړه يوغ[1]
په قيامت به ئې په كوم عبادت پټ كا   په آزاد دَ خپل پدر ترلَي توغ
نور كارُونه اوس په كار ندي خوشحاله!
يا و چا څه وركوه يا الچوغ[2]

كه يو گل و ما نه راكړې دَ خپل باغ   خداي دئ تا تر و تازه لَرِى تل باغ
ستا له باغه يو گل ما لره دولت دَئ   نه په سل رنگه گلوُنه دَ بل باغ
چه ورتله دئ باندِي نه وِئ سپېره ډاگ وئ   په راتله دي شى درست ملك و بورجل باغ
په خوږو خوږو مېوو په گلُو ډک وِئ   چه ښكاره كړې راته ته په ښكنځل باغ
دَ ښه مخ دَ گلستان بلا هجران دي   تل گلونه به خزان رېژول باغ
نور باغونه دَ نوروز په وخت غوړېږي   په اهاړ كا غوړېده دَ كابل باغ
همېشه به پرې نارې وِئ دَ بلبلو
دا چه ساز كړ نن خوشحال په وَيل باغ

ف

را معلوم شو دَ اورنگ عدل و انصاف   دَ ده ښه مسلماني ښه اعتكاف!
سَكه ورونه وار په وار واړه وژلِي   پلار په بند كښ اچولَي په مصاف
كه هزار ځله څوك سر وهِي په مځكه   يا په صوم تر شمځَي وروِلي ناف
څو نيت[3] د ښه عمل سَرَه جوړ نشِي   عبادت، طاعت دي واړه دِي خلاف
چه دَ ژبى لار يَوه دَ زړه ئې بله   په چاره ئې شه ځگر شگاف شگاف
مار په تن دَ پاسه ښه ښاېسته روغ دَئ   ولي ننه[4] اندرون لرَي ناصاف
مړنى په كرده ډېر وَيَل ئې لږ وِئ   د نامردُو لَږ عمل وِئ ډېر ئې لاف
كه دلې دَ خوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قيامت په ورَځ ئې خداي مكړه معاف

---

[1] د دې كلمى معنا حل طلبه ده.

[2] دا كلمه هم حل طلبه ده.

[3] څو دي نيت.

[4] د دننه مخخف دئ په جاپي نسخو كښ دا مسرى داسي ده: ولى تن ئې اندرون لري ناصاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

چه بنیاد ئې پیدا شوی په نفاق[۱]   د هغه[۲] نه طمع مکړه اتفاق
چه وودلې وئ په ذات توره شړئ   سپینول ئې وَ هر چا وَته دئ شاق
چه په باغ کښ رنګارنګ مېوه پیدا شي   لَون لَون ئې مزه وي په مذاق
دَ عسل سرَه ئې خوره خوږه به نشي   مرَ غونې چه ترخه دَه په میثاق[۳]
دَ دانا به دَ ناپوه سرَه څه زیست شي   کونګی[٤] هیڅکله دَ باز نه وئ مشتاق
که اخلاقِ ناصري په یاد وواېي   په اخلاق کښ به ښه نشي بد اخلاق
دَ طاوس سرَه که زاغ په قفس بند کړې
تر وصاله ئې خوشحال وي په فراق

خر دَ سرو زرو دَ زین نه دي لایق[٥]   ښه څړَی ور لره بویه موافق
بوالهوس چه عاشقي کا عاشق ندئ   په خالي هوس ئې مه بوله عاشق
نفساني تاریکه شپه صادق هغه دئ   چه سهار غُندي سینه لَري صادق
څه په علم په تلقین سرَه نور نَشي   چه راغلې له ازله دَي فاسق
د سینا[٦] زویَ له ځایه شیخ ملا وُ   آراسته نشو په درس په خوانق
په ادب آداب به نه فائق تر چا شي   چه له ځایه په فطرت نه وي فائق
صالحان له ظالمانو نه پیدا شي   له زاهدَ نه پیدا شي غل سارق
دَ بد خوي دَ خوي علاج ملك الموت دي   نه په ډېر علاج خبر حکیم حاذق
هغه باغ هغه باغوان هغه ئې ګل دئ   چه فرهاد باندې بلبل وُ یا وامق
زړه سوخته مینان ډېر دي په جهان کښ   څه یواځې یَو مجنون ندَئ عاشق
که کارګه غندی ئې فهم وي خوشحاله!
هیڅ استاد به شین طوطا نکړي ناطق

ډېر دَ خیال سپاره ترې لاړل معلق[۷]   سپور په شا پرېښې نه دَي دې ابلق
په دا طشت کښ هَره ورځ وینې توئېږي   ښکارَوَل ئې هر ماښام کاندِي شفق

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] د هغونه.

[۳] یعني په ازلی تړوُن.

[٤] یعني جغد.

[٥] دا بدله هم په چاپي نسخو کښ نسته.

[٦] بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمي هجري پېړۍ.

[۷] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ازل چه دا نسق دَ بېلتانه دي — تر ابده به وران نشي دا نسق
و گداي وته به څرنگ پاتو کېږي — د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق[1]
روغ به هاله دَ دردمن په حال خبر شي — چه په زړه باندي رسا وَخوري شلق
پيدا کېږي، فنا کېږي، نه ښکارېږي — پدا سيند کښ جهازوُنه هم زورق
که د مرگ سبق دِي هېر دَي گورې گوره — خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم ليده شِي — تر ماښامه دَئ دَ دې بازار رونق

عاقبت به واړه ستړي شي خوشحاله
که څوک ژاړِي ناړي مرگ گڼي ناحق

دربغه سره تش کړې دا يک زړُونه دَ فراق[2] — ټول کړلي په تله دَ چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه بېلتون له خپله ياره — څه کړم چاره نشته حکم دا وُ په ميثاق
وېش چه په ازل وُ دَ هر چا دَ قسمتونو — غم وُ که محنت وُ په نصيب شو دَ عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت[3] — اوس به له ما څه غواړِي وَگړِي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دئ — يَو بېلتون بلا دَئ تر هر څه په اتفاق
عشق ئې دَ زلفينو لکه زهر دَ مارُونو[4] — ښوری په ځگر کښ د واړه لب ئې دِي ترياق
تل سبا بيگا باندي دَ آه د ناوکيو — ووري [5]سپين توبري څه ښادي کا اهل نفاق

تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکړه
چه بې هغو لبانُو به خوږ شِي دَ ده مذاق

که دَ سرو شونډو سَره غواړِي تحقيق[6] — دَ يمن په ملك به نه وِي دا عقيق
خوله ئې هسته دَه که نښته نه پوهېږم — دا رموز دَئ و هر چا وَته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي دَ يارئَ — ما يَو يار بکښي وَ نه ليده صديق
په هر لور مي غورزَوِي په سر لگېږم — زمانې کړم لکه سنگ دَ منجنيق
اول غم دَ يار وَ ما وَته غليم وُ — اوس تر دَه نه بَل څوک نلَرم شفيق
په لُمړِي قدم دي سر له تنه پرې کا — چه قدم کښېږدې پدا خوني طريق
چه دَ عشق په بحر ډُوب دَئ حال ئې گوره — دَ دنيا په حال خبر نه دَئ غريق
طلبکار ئې دَ وصال په لوي طلب وی — له ازله ئې راوړَي دا توفيق
آزاده عالم بندی دَی که ئی گورې — د زلفينو په خنځير ئې دِی عتيق

---

[1] محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.

[2] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[3] دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

[4] مارانو.

[5] دَ اوسپني توبري څه ښادي....

[6] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګېه زيان دَ عشق يوازي دَ عاشق دَي
اميد قطع کړه خوشحاله دَ رفيق

يَو څه بحر دَي عميق   دَ سيماب غُندي حريق
په شنا ترې واته نشې   څو چه بخت نشی رفيق
په ساحل وَلاړو څه زده   چه څه حال لَرِی غريق
حال د ما يو معما دَئ   چا مي حال نه کړ تحقيق
که هندو که مسلمان وئ   پَت پالي د خپل فريق
چه مي يار دَ طريقت وه   په کار نشو هيڅ طريق
يو له بله بهره مومي   په اخلاص او په توفيق
چه ئې زه لَرم په زړه کښ   عجب فکر دَئ دقيق
سل بلا دَ جهان کل وَئ   جدايی نه وَئ تفريق
په نامه به شقيق[۱] نشې   که څوک نوم کښېږدې شقيق
پدا ښـهر کښ اکبر دَئ
دَ خوشحال يار شفيق

ک

چه په رُوي به ئې بخښل ښې پاک نا پاک[۲]   بل سړی نه دَي صاحب دَي دَ لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص)   په اخلاص يَم زه دَ دُوي دَ تلي خاک
دَ بوذر (ص) او دَ سلمان (ص) ئې درويزگر يم   تَل دَ دُوي په محبت دَئ ځما ژواک
ذوالفقار ئې اږدهار وُ دوې ئث ژبې   چه دَ دين مخالفان ئې وُ خوراک
په دا هسې مرنتوب ئې آفرين وُ   چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مړَني دَ لښکر ډېر دئ   لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زين فتراک
د خيبر په کوټ ئې هسي زور ښکاره کړ   چه له وېخ ئې را و لوړل تاک[۳]
محمد (ص) دَ علم ښـهر دَی ئې وَرُو
تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

---

[۱] حضرت شقيق د بلخ يو لوي ستانه دئ.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] چه له وېخ ئی راونړول پاګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دال[۱] و د محرم دَ صفر[۲] اک[۳] دَ ړومبی خوري دروښیم څه یك[٤]
دَ دوهمي خور ړونبیه اتلسمه دَ دریمي خوري یا[٥] مه وکړه شك
څلورمي خوري[٦] دال چه سَره ید شِي دَ رجب دي ب[۷] ویج د شعبان دک[۸]
دَ روژې د میاشتي جك[۹] پوره حساب دئ حې[۱۰] شوال ذي القعده بط[۱۱] ذوالحجه وک[۱۲]
چه په هَرَه میاشت کښ دوې ورَځِې دِي نحسي هم دغه دَي چه حساب وشو خوبك
بیا وروستیَ چارشنبه دَ هري میاشتي
نحسه ورځ دَه، وایي ښه خوشحال خټك

که زه نه وَی تا به ځان لَره بلل څوک په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
واړه عشق دَئ چه ئې سر راته گیاه کړ گڼه[۱۳] زه په ځان مین دَ سر ښندل څوک
چه پتنگ ته روښنایي دَ څراغ ښکاره شي نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک[١٤]
بدرگه که محبت را سَرَه نه وِي یك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
دَ دې[۱٥] مېُو پیالې ډېرُو دِي آخستي ولي ما غُندي به نه وئ لا یعقل څوک
دَ زنخ په څادِي بند دَ شونډُو مست وي روغ هوښیار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
چه پخپله[۱٦] راته وواېي چه وایه گڼه زه دَ میني راز ښکاره وَیل څوک

---

[۱] دال یعني څلورمه او (و) یعني شپږمه ورځ.

[۲] په دې بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري میاشتي نحسي ورځې بیان سوي دي.

[۳] ا یعني لمړی او ک یعني شلمه ورځ.

[٤] ی یعنی لسمه اوک یعنی شلمه ورځ.

[٥] ی یعنی لسمه یا یعنی یولسمه ورځ.

[٦] ی یعمي لسمه او دال یعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه ید کېږي.

[۷] ب یعني دوهمه او یج یعني دیرلسمه ورځ.

[۸] دال یعني څلورمه او ک یعني شلمه ورځ.

[۹] ج یعني دریمه او ک یعني شلمه ورځ.

[۱۰] ح یعني اتمه او ي یعني لسمه ورځ.

[۱۱] ب یعني دوهمه او ط یعني نهمه ورځ.

[۱۲] و یعني سپږمه او ک یعني شلمه ورځ.

[۱۳] کنه.

[١٤] نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

[۱٥] د دیو میو.

[۱٦] ته پخپله راته وواېي چه وایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې وژنه دَ قصاص اندېښنه مکړه   دَ خپل خون په تور به ونسم[۱] یو بل ځوک
ښه خو دا چه دَ چا نوم پکښې یادېږي   په فاني دنیا به نه وِئ ژوندي تل ځوک
تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
ګنه دَئ دا هسي شونډي کښلول ځوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک   دَ عالمه سَرَه خوږ په زیست و ژواک
مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد   نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
لَږ ویل ډېر ئې کوَل په خاموشي کښ   دَ غنچې غُندي خوله ډکه سینه چاک
چه خبره د پسی د بلندئ شي   په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
په تمکین کښ لکه سبر په پستي[۲] کښ   په هر لور ځانګي ږنګوري لکه تاک
لکه ګل شګفته روي تازه په باغ کښ   همېشه دَ ښو بلبلو پر بلغاک
چه دا هسي ښه ویل کا زه حیران یم
چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه[۳] په خوله ګولی خوږې دَ ټوپک   نه نمرئ دَ لیئمانُو دا ښانک
که دَ تن ویني یو جام وڅښې لانبې دِئ   نه اوګره دَ بخیلانُو یَو کاشک[٤]
که اوبه دئ دَ بخیل دَ منګی وڅښې   ستا دي وَخېژي دانه په چنغړک
نه دَ شوم دَ لاسه سل ببري خوږلی   نه[٥] د مرد دلاسه پاڼې دا پالك
دَ نامرد سَرَه مکې ته رسېدلي   ښه دا مرد سَرَه په بېد بېد یا ورک
مخ دئ سوَي دَ دوږخ په لمبو ښه دئ   نه چه سم کړې وَ ممسك وته ورسك[٦]
دَ منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
تر حلوا نه لا بهتر دَي وچ کنډک[۷]

---

[۱]ونسیم.

[۲]په سخا کښ.

[۳]ښه.

[٤]د قاشق مفغن دئ.

[٥]ښه.

[٦]ورسك: وربوز درلودنکښې او ګردنه درلونکي غر یا د کلا برج (سیند).

[۷]دلته کنډک په معني د یوه ټوک ډوډئ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

اقربا راته اقرب شول   رضا من مي په تعب شول
دواړه ترُونه مي ناهلَ   ابو جهل، بو لهب شول
زه ئې بند کړم په مغولوُ   په خانی[1] او په منصب شول
رشوتونه ئې قبول کړه   په تلاښ کښ زوز و شب شول
دا لوي زویَ مي لوي مشه   دَ زرو بلا سبب شول
زه ئې هند لَره روان کړم   په نشاط او په طرب شول
خپلخانه می شوه په غُرونو   پرې کارُونه پېښ عجب شول
ناز پروره زوی مي واړه   په فریاد و په شغب شول
چه ئې نمر لیدلَي نه وُ   په ځنګلو تشنه لب شول
درست اولس قبیله واړه   ګرفتار په ډېر غضب شول
په آه آه دَ فراقجنو   زړُونه وړی دَ عنب شول
خوشحال نه مونده ختکوُ
که ئې هر څو په طلب شول

بد زحمت شی په بازُونو یو یو کال   نوم ئې څه دئ پارسي سیه پیخال
طعمه اچَوي طلب دَ اُوبو ډېر کا   ور پیخال کاندي دَ لویو په مثال
په نبات دَ غوا په غوړ سَرَه باز صاف کا   یا علاج د سنګتا وکړه دم در حال
دَ سنګتا و ترتیب اوبه دَ دریاب واخله   د صحرا په غوشیو تاوده سفال
پکښی اچوه چه ښې اوبه په جوش کا   بول[2] ناس، نبات بکښي مثقال مثقال
دا سنګتا وکه دَ اوبو سَرَه باز ښبینه   فائده ئې تجربه دَه دَ خوشحال
که یوه ذره لونګ هم پکښي وینه
په ښیښه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ یو د ما غُندي رسوا بل[3]   ورځم توره وکښلې چه مین واروم په تا بَل
یو تیر دي وَویشتمه چه د ما دَ درد دارُو شو   هان اې د ما طبیبه! چه ښه روغ نه یَم یَو بیا بل
که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته   څه نوري دَ باغ وني؟ چه په څېر ستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووې چه اشنا غواړې خپل تېغ ته   دَ خداې دَپاره کوم به له ما به وی اشنا ستا بل
ستا زلفو مي زړه یووړ سترګی ستا راته پڅو دی   تاراج به دا ترکان کا نه به څېز یوسي په غلا بل
نه ننګ لَري نه شرم تا وې هر چه عاشقان دئ   بې ننګ دِي که بیشرمه هیڅ عاشق نشته تر ما بل

---

[1] په خانیو په منصب شول.

[2] یعنی د انسان بولي.

[3] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا ئې فتنه گر دئ ور ښئي فتنې جنګونه
تعلیم ته ئې خوشحاله زر پیدا شوي یَو ملا بَل

چه په زلفو ئې پابست شول   دَ ماهِي غُندي په شست شول
دَ خمار وېره ئې نشته   چه دَ شاه دَ سترګو مست شول
چه په لام[1] و بې ئې مینه   دَ سرو میو مَي پرست شول
دَ هغو ښادي به تل وِئ   چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولې رموز ئې بیا موند   عاشقان له نیسته هست شول
دَ خوشحال خلاصي له کومه
چه ئې تا غُندِي په کست[2] شول

خپل پردِي چه دَ شمشېر شول   کشتني تر شماره تېر شول
توره وَنغاړه خوشحاله   اوس به څو وَژني چه ډېر شول
که صاحب[3] و که تُر سم وُ   ختِك ډېر دَ دُوئ په څېر شول
هسي چارِي کا ستا زوئَ   چه اَتش[4] شاهي بیګ هېر شول
چه نظر وَکړم خپل ځان ته   څو غمُونه را چاپېر شول
دا پېری ده که طالع دَه   چه ګیدړ وه راته شېر شول
هیڅ دم مه وهه خوشحاله!
ګه نبات درته ګنډهېر شول

دَ ښه یار دیدن وَئ تَل   سَرَه ځاي چمن وَئ تَل
تر کنار او تر آغوش مِي   هغه ګلبدن وَئ تَل
لکه سیب ځما په خوله کښ   غه[5] شیرین ذقن وَئ تَل
رقیبان وَلاړ له ورایه   له ما هم سخن وَئ تَل
جدایِي نه وَئ له یاره   سَرَه ځان و تن وَئ تَل
مه مانې وَئ مه عتاب وَئ   په رقیب شیون وَئ تَل
دَ خپل یار دَ کوڅې خاوري
دَ خوشحال وطن وَئ تَل

---

[1] لب: لب.

[2] قست.

[3] که ساهب وه که تور سم وه.

[4] د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفین وه.

[5] غه مخفف د هغه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشَه بر چشمم نشين اې شاه خوبان چگل[1] لمعۀ خورشيد را بر چشم باشد جای تل
تا وَيل قند و نبات و شهد يکجا ديدۀ؟ آری آری آن دهان و آن لبان و آن وَيل
سر[2]دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منَل
ځار و قربان تو گردم گر به تيغ خود کشی نی به تيغ ديگران خونم ترا باشد بحل[3]
نن بمن ميگفت در کوی تو ميرفتم رقيب شوخ چشمی بر نه ميگردی ازين کوبر شړل
څو په تن گتّم ضعيف و لاغر و خوار و نحيف نيست اندر فرقت خوبان مرا خوب وخوړل
تا جفا و جور از حد و نهايت بيش کړ من نياز و عجز و زاری مينمايم يَو په شل
تل سبا بېگاه آه و ناله و فرياد ماست بر دل سختت نشد تاثير زاری و ژَړل

هېچپېری مثل تو دکبری نيايد در نظر
زين سبب خوشحال ميل دل نميدارد په بل

مخ دی لاله گل دئ لا بهتر تر لاله گل سرې شونډِي دِ مل دي لا بهتری دِئ ترمُل
ډار کړمه لازم شم چه پرېشاني کړې خبري مښك دئ که عنبر دِئ ستا پرېشان پرېشان کاکل
زلفي دي ښکاره کړه خجل شِي کار کښ څه لَره ښېوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غواړم نه مال نه دَ دهر نور جنجال
نه په تله دَ جهان غم کړم نه په راغله ئې خوشحال
دَ اسفل فکرُونه نه کا په اعلی ختلَې[4] فال
په اسمان باندي ببره کړم دَ همت په پر و بال
دَ خپل خداې منت را باندِي چه ئې رانه کړ بل خيال
بخارا بخښم هغه يم په ديدن دَ يوه خال
وَ جهان وَته ئې شا دَه
که خوشحال مُومِي وصال

يو ځَله که ووينمه بيا وچلوی دَيار خپل نور به تر قيامته شکر وايم دَ دادار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په ځَاي پاتو شه له ملونُو بې وفا يارانو تېارَي وَکړ دَ بار خپل
ښه سَړی پردَي په دلاسا په نېکي خپل کا کومه ښاغلتيا دَه چه څوک بد کا زړَه دَ يار خپل
درد دَ زړه پنهان ساته که ويني دِ ځَگر شِي مه وايه دښمن ته که دِئ دم خېژِي اسرار خپل
زه خو اميد وار يَم گندي وِئ چه مرهم کښېږدِي پسله انتظاره په پرهار دَ اميد وار خپل
حکم حکم ستا دَئ که آشتي کوې که جنگ کړې ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
زړه که عافيت غواړې نظر په کښليو مکړه هر چه کښلي گوړِي نور دِئ واچَوِی قرار خپل
گبر که ترسا دَئ که جهود که مسلمان دَئ دين قبله لرِی، د ما قبله دَئ مخ دَ يار خپل

---

[1] چو گل.

[2] سرور ماهر چه.

[3] بحل عربي دئ يعني بخښلي.

[4] ئې قيل و قال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه وایه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه　　اې ځما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
یَو ځله دَ زړه په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا گنبُې گنبُې دَ زړه زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال یم　　همېشه دي پدا خیال یم
نورُو مینُو ته مِي شا کړه　　مین ستا په زلفو خال یم
چه مِي اُوښې په گرېوان ځي　　دا په تا پسې بې حال یم
ځاي مِي ته يې په خاطر کښ　　ته ریحان يې زه سفال یم
نور مي هر څه فراموش دي　　آرزو من دي دَ وصال یم
لا د مهر وَیَل پرېږدَه
په ښکنځلُو دي خوشحال یَم

په مردن پروا دار نه یم　　په زندان پروا دار څه[1] یم
یو غصه دوهم ببلتون دَیَ　　چه په اور په اوبه زه یم
اشرفخان[2] دي راته کښلي　　څه خو خوښ په خط دَ ده یم
پنځه میاشتې یم په بند کښ　　بابا ډېر ډاډه په زړَه یَم
زویه ما خو غم دِ تا کړ　　چه ته ښه يې زه خو ښه یم
چه فلك سرَه سر باسي　　په همت کښ هغه زه یم
کړه يې نه دي بې حکمته
زه خوشحال دَ ده په کړه یَم

په زړه تر یار ځارېږم دَ پتنگ غُندې پېرې کړم　　یَو راز دَي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کړم
هو باغ دَیَ دَ گلونو نُو چه وَما وَته غوړېږي　　چه یار را سرَه ناست وِي ورته زه دَ ناز هېرې کړم
عاشق مى باتو نشو پرېږده پڅي پردې اوسي　　ښائې چه بوالهوس ته دَ عمزې توري تېرې کړم
چه ځاي مِي په گلشن وُ هغه زه وم راشه گوره　　په هر چرته چه درومم په گلخن باندې دېرې کړم
دا زړه دیَ که قسمت دَیَ که څه نور څه کوډې موډې　　چه زه ئې مبتلا د ستمگري په څېرې کڼم
چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وي　　په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
که پایم په دنیا کښ زه خوشحال په دا زوړ والي
دَ خپلوُ دَ پردیُو به لا حُو میني سپرې کړم

---

[1] نه یم.

[2] د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو یو مقتدر شاعر دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دلبره که عذار يې زه وامق يم   ستا په مينه کښ هر گوره موافق يَم
ته که له ما نه پايې معشوقه ئې   زه به بې له تا په څو پايم عاشق يم
ته تل خانده هوسيږه ځما زړه بې   غم به زه کړم چه همېش دَ غم لايق يم
پتنگ خان په اور کښ وَويشت دا ئې ووې   که مي لاف دَ ميني وَواهه صادق يم
که د غشيو باران را باندې وشي   که به سترگې له تا واخلَم منافق يم
چه و تورو خاورُو هسې حسن ورکا   زه حيران پاتو په صنع دَ صادق يم
د نيمگړو طبيبانو دارو اور دَئ
زه خوشحال په طلب سترِي دَ حاذق يم

تا چه زلفي کړې خم خم   ځکه نه وايې سم سم
تا چه سترگې کړې را پورته   پکښې زه وينم غم غم
څو به ته لکه هوسی يې   تل له ما گرزې رم رم
دَ خوبیَ کار په تا دئ   نن په دا دور تم تم
که د ډېر نه وي په زړه کښ
خوشحال ياد لَرَه کم کم

تا خو يارى پرې کړه واړه زه در پسې درومم   څو در پسې درومم هونبره ډېره خوارى مومم
هيڅ په ما پوهېږې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ   قيس دَ ليلى وُ، تا ويشتلي ليس نومم
زه څه هغه نه يم چه خوښي غواړې له ما نه   تل دِ د غمونو لبالب جامونه شومم
هر چه شهسواران دي واړُو وَتېځلي[1] وړاندى   زه دَ دُوي په منډه دا يم[2] ځم ورپسې درومم[3]
ځار تر تا رسول[4]! تا مي يار ليده په سترگُو   راشه را نيژدې شه چه دِ دواړه کَسِې چومم
يو لوري مِي نشته ميني هسِي سر هوا کړم
باد غُندِي خوشحاله په هزار طرفه درومم

څه عجب زيبا صورت دَئ چه زه بېبست دَ ده يم   راشي وگوري عالمه چه پسو تر دست دَ ده يم
دواړه زلفي ئې دَ زړه په قصد سَرَه شکست کړ   زه په ځان و زړه بندِي په هر يوه شکست دَ ده يم
زه حيران يم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې   چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست دَ ده يم
آوازه شوله په دهر نيك بد واړه خبر شول   چه ځما اشنا يَو بت دئ زه هم بت پرست دَ ده يم
درسته شپه ئې په هر غولي زه وَلاړ نارې وَهمه   چه اې خلقو عيب نشته که مستي کړم مست دَ ده يم
که دا خپل صورت دي نيست په عشق کښ نن کړې اې خوشحاله!
بيا دَ ځان دَ هستیَ[5] لاف کړه، وايه زه هم هست دَ ده يم

---

[1] يعني تاخت ئې وکي.

[2] يعني لار او شهراه.

[3] لغومم.

[4] ځار تر تا رسول شم.

[5] دا هسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي دِ له جوره مشوش یم　　له آزاده مي حذر کوه درد کش یم
که قوت دِ دَ هاتي په زړه مزري یې　　زور قوت را باندي مه کوه آتس یم
دَ جنون بخره مي اوس نده هاله وه　　چه مین په هغه یار پرېوش یم
ځوک به ما غُندِي یَو هېښ په زړه ساده وي　　چه وفا غواړم له کنبلیو په دا اش یم
راته څه وایې، چه ته په چا مین یې　　په ایمان به درته وایم پنځ[1] و شش یم
که مریي مي زر خرید گرزي بې شماره　　و خپل یار ته زر پېرو دئ دَ حبس یم
طعام خورم مزه مي نه رومي تر کومي　　همېشه د شیرېنی مزه چش یم
غم د اور له تا وه زر لَري چه قلپ وي　　ځما څه اندوه له اوره چه بې غش یم

د دې دور حریفان که شوده پی دئ
زه خوشحال دَ شودو پیو په سررش[2] یم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بیدار شم　　و عالم وته په دا تهجد گذار شم
غرُونه غرُونه گناهُونه را په یاد شِي　　وَ خپل خداي وته گویا په استغفار شم
استغفار په خوله په زړه دَ شر فکرُونه　　بیا له خپله استغفاره شرمسار شم
دَ دې دور دَ شیخانو حال مي وکوت　　چه ساعت ور سرَه کښېنم ترې وېزار شم
ما دا هسي شیخي دوي[3] وته بخښلې　　په محشر دِ دَ رندانُو سرَه شمار شم
چه حلال کسب ئې نه وئ شکرانې خوري　　خدایه بځَن په شېخي دَ شیخ مکار[4] شم
دانا تار چه په جلي ذکر شیخان کا　　که زه په تاخت راضي په دانا تار شم

چه څرگنده سر بازي کاندِي دَ تورُو
زه خوشحال ختِك تر هسي هنر جار شم

چه دَ عشق په ملك ندیم یم　　دَ اندوه په ملك مقیم یم
نه بهښت وَته هوس کړم　　نه په وېره دَ حجیم یم
بند دَ یار په اختیار یم　　آزاده له هر نعیم یم
سینه زه لَرم روښانه　　تا ته تور سیه گلیم یم
هغه قول چه حما کړَي　　په هغه قول مستقیم یم
خلیفه[5] اصل ځما دئ　　لوي نسبت یم که یتیم یم
که نور اوس دَ میني لاف کا　　زه عاشق په یار قدیم یم
په غه اور چه عشق ئې نوم دی　　گه براهیم کله کلیم یم
دَ یوه نفس دَ پاره　　په امید، وهم، په بیم یَم

---

[1] محشي ورته لیکي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، یعني په هومین یم.

[2] محشي ورته (پېروي) معني لیکلې ده، په یوه نسخه کښ (د مخ رش یم) هم راغلي دَئ.

[3] دیو ته.

[4] په ځنو نسخو کښ د مکار پر ځاي رحمکار راغلي دئ، په دغه مسرئ کښ د (بخن) معنی حل طلبه ده.

[5] تلمیح دي په دې آیت شریف اِنی جاعل فی الارضِ خلیفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خوشحال په خرابات[۱] کښ
گرم په امانت عظیم یم

چه ستا له زیبا مخه چېري گل وته نظر کړم پخپلُو سترگو خیر شم چه که ښخ[۲] پکښې خنجر کړم
چه ستا له زیبا مخه څوک بل مخ راته وستایي یو هسي قهر راشي چه که غوڅ ئې دغه[۳] سر کړم
که هر څو دَ بهار گلُونه ښه دي په چمن کښ یو گل به په ښایست کښ ستا له مخه برابر کړم
دا مه[٤] وایه و ما ته چه ته ولي وَر په ورشوې خپل مخ وته وواېه چه ئې ولي ور په ور کړم
خاطر مي څه خو خلاص وُ فراغت وم له غمونو چه مخ دِ را ښکاره کړ زه دِ بیا په نارو سر کړم
که واړه خزانې دَ شاه جهان بادشاه ځما شي همه واړه به زه په یوه خال دَ خوبا ورکړم
رشتیا خبره ښه دَه راته غوږ باسه خوشحاله
که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مي مجال دَئ چه به وَوایم ستا یار یم دا هونبره عزت لږ دَئ چه گداي دِ دا دربار یم
چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندگی لَره څوک بولي زه کله ستا له عشقه وَ بل کار وته وزکار یم
په لویه ورځ به ستا په گریوان ښخي کړم منگلي څه ته څه دِ وېل دئ، ستا د خون څه پروا دار یم
په ما باندی ته تل د واړُو سترگو عزیز یې که ستا تر فهم هر څو تر دا تورُو خاورو خوار یم
سودا دَ یار دا وصل که په سر شِي پایمال شي دَ سر و مال به هیڅ صرفه وَ نکړم خریدار یم
چه وَمرم عزیزانُو تور کفن را لَره بویه پدا سبب چه زه دَ تورُو سترگو سوگوار یم
هزار ځله په کال کښ یَوَه میاشت دَ گلُو وخت وي دَ یار په صحبت زه محبوبَ تل تازه بهار یم
څه جك وهې ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار یم

چه نظر د په ټیكَ[٥] د تور وربل کړم دَ جهان بادشاه دَ ځان مخي ته بل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي چه دا هسي کښلیو سترگو ته کتل کړمَ
دَ سرو شونډُو په شرابوُ چه بېخود شم د مستی رقیبانوُ ته ښکنځل کړم
اجابت به ئې لا کله تاثیر کاندي چه دعا دئ دَ وصال په سحر تل کړم
چه مي زړه ورپسې سهٔ[٦] هونبره سرېږي چه په مخ ئې پرهاررُونه په چیچل کړم
د ښه مخ مینه می نه درومي له دله که تَل غوږ دَ ناصحانوُ په ویل کړم
په صورت می پرهارُونه دي خوږېږي په وار وار دَ هر پرهار دارُو به تل کړم

---

[۱] په خیر آباد کښ.

[۲] سیخ.

[۳] که غوڅ د هغه سر.

[٤] و مه وایه.

[٥] یو پسوال دئ چه ښځی ئې پر تېکو ځروي.

[٦] سو.

دا داغُونه چه می سرِ په زړه بنځوس دئ — تر بل کال به ئې دَ عشق لا لاسه سل کړم
چا په زور را لَرَه غم نه دَئ راوړي — وَ خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
ازلي مي دَ غم بخره ده راوړې — غم که نورُو لَرَه درومي زه ئې خپل کړم
یو نېیبخت ساعت به وِي چه راته غوږ کا — چه په وَرئې په یاد فریاد ژَرَل کړم
چه لا ښهر دَ دهلی شته خوشحاله
څه فائده که وران په اَه سَرَه کابل کړم

چه په خوب شم ستا له خیاله سَرَه خواب کړم — چه بیدار شم دَ مخ سود دِ په آفتاب کړم
چه مي ستا دَ خولو بوي تر سپږمو تېر شو — نور به څه مینه په مښك او په گلاب کړم
بې نصیبه لیدل نه میسر کېږي — په لیدو پسې که هر څو اضطراب کړم
ښه لیدَل ئې په مثال آب حیات دئ — دا تشنه خاطر به کله پرې سیراب کړم
په ښکنځا مي کله کله سر افراز کړه — هغه دم چه دَ سوال هیله په خواب کړم
ما ته څه وایې چه چا هسي خراب کړې — چه دَ حال پوښتنه نه کړې تا خراب کړم
ما ته مه وایه چه ولي پېچ و تاب سوې — ستا دې تورُو زلفُو هسي پېچ و تاب کړم
چه له مخه دِ پَلَو واخیست لمبه شوې
بېچاره خوشحال دِ درست سَرَه کباب کړم

څو ژوندَی ئې دَ زرق مه کوَه هیڅ غم — خپل قسمت به در رسېږي بېش و کم
قابل غم د ننگ و نام کا په دنیا کښ — نه په غم وِي دَ دینار او دَ درم
قارون لاړ تحت الثری لَرَه لا درومي — موسی (ص) پاس په علیین کښېښی قدم
پسله مرگه ښخ دَ مرد تر قدم ښه یم — گور مي مه شه دا نامرد له گوره سَم
دَ خوشحال قدر که اوس په هیچا نشته
پسله مرگه به ئې یاد کا ډېر عالم

چه په ما باندِي مین یم — چه څما په غم غمجن زه ئې غمجن یم
ما وې یَو زمان که ښِل شم زه به ومرم — چه جدا پایم له یاره دروغجن یم
که دَ پېښو خاورې[1] ئې نه یم باري شکر — چه دَ گرد په دود ئې ښبتي په لمن یم
په نور څه مي دَ خاطر دلاسا نشي — په جهان کښ آرزومن دَ ښه دیدن یم
خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو[2] شم — په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن یم
که رقیب په دا خبر شي ترو به څه کا — چه له یاره سَرَه زه لاس و گردن یم
یماني چهره مي ولاړه حبشي شوه — دَ فراق په اور ئې سوَي لوغړن یم
زه دَ دوو په ځاي درې گواه لَرم په عشق کښ — رنگ مي زیر، سترگي لندې، زبون په تن یم
ته محبوبه له شیرینه د دې وخت یې!
زه خوشحال دَ اوسنِي دور کوهکن یم

---

[1] خیري.

[2] د دې کلمې معنی نسوه را ښکاره عیناً ولیکه سوه، په یَوَه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک خو به کېده واړه به نه وه سَرَه سم[1]   ته د کښلیو سر یې، نور تر تا دِي واړه کم
یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ   چون کښلي هغه دَئ، چه ئې ستايي درست عالم
وخوځه په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ګوره   ګل دئ دَ ګلابُو داَ ګلونو مقدم
څه لَرَه اې میاشتي ته خپل مخ ستايې و ما ته   دَ یار په مخ مي نورځِي ستا په مخ درومي تورتم
مخ ئی لکه اور دئ، پرې پرې دِي توري زلفي   څه رنګه بازي کا په سره اور کښ تور ارق
ځوک چه ډېر ډېر ګوري یار، دَ زړه مینه لړېږي   ځو ئې ډېر ډېر ګورم، پرې مین شم دم تر دم
تا وَیل خوشحاله که مي غم لرې په زړه کښ
خوښ اوسه خَوښي کړه تل تر تله ستا څه غم

چه بازئِ په جهان کړم هغه زه یم   هم ئې پوسم[2] هم ترې یوسم اړې پر نه یم
و اغیار ته لکه کاڼي موم و یار ته   په سختي او په نرمي کښ هغه زه یم
و بلا ته دَ اختیار توره په لاس کښ   و قضا وته تسلیم په شان دَ مړه یم
لکه بوټي دَ کیمیا په مرغزار کښ   چه په حال مي خبر دار شِي دَ هغه یم
تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دئ   په سپین زړه که دَ باران سپېڼي اوبه یم
په هر نام چه دِ رضا هغه مِي بوله   آدم زاد، فرښته، پري، بوده، لېوه یم
دَ کونینُو ننداره دَ زړه په عین   دَ وېښ والي په دود کړم تا ته اوده یم
دَ هر چا بازار ځما په سودا تود دَئ   خبر دار په سود دَ بحر هم دَ غره یم
هم دَ اُوښ غُندي هلك سَرَه په لار ځم   چه په بده لار مي بیایې هلته نه یم
هم مي ځیز هم مي نا ځیز کا په زمان کښ
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

ځو به ستا دَ دیو غمونو زغمل تل کړم   دَ یارانُو کمي نشته یار به بل کړم
په قراره قراري دِ یاري پرې کړه   دَ نېمګړي نیت و چا وَته ویل کړم
چه وعده دئ دَ وصال چېري خطا شِي   په ژړلو خاوري ختِي دَ بورجل کړم
هر طبیب لَره چه وریشم ناقص وي   چه له حاله ئې خبر شم ځَني تلَل کړم
نور به هسي یك تنها له خلقو اوسم   دَ هر چا سَرَه چه کښېنم غم حاصل کړم
بلا پېري زړه لرم دا ئې عادت دَئ   غم وَ بل لوري ته درومي زه ئې خپل کړم
چه منګي مي تشول دَ میُو زه وم   اوس نور ډکي پیالې اَخلي زه کتل کړم
منکري دَ عاشقئَ سَرَه مله دَه   په انکار که دروغجن یم دروغ سل کړم
خالي لاس ورځني ځم هیله مي نه وه   چه ډک زړه به ئې له ډکه باغه تلَل کړم
پدا هونبره هوښیاریَ هسي هېښ یم   ځوک چه زهر راته نوش کا، هم مَنَل کړم
غر ګناه راته دَ خس غُندِي ښکارېږي   چه په مهر کرم رایشم بخښل کړم
هر غزل مي په بیاض باندِي وګوره
زه خوشحال ختِك دَ زړه په وینُو کښل کړم

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[2] پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم — خود پخود وَ لېونتوب وَته مائل یم
وایيِ ته به دَ مجنون غُندِی مین وې — که وَ چا رُوته می گورې ترې فاضل یم
ما به څه پوښتنې چه څه لَرَه زړه تنگ یې — ستا دَ تنگی خولې په فکر کښی تنگدل یم
دَ گلونو په لیده دی مخ را یاد شي — ځکه هسی په گلگشت دَ چمن تلل یم
په ځېر ځېر راته کاته کړې ځَېروې مي — چه دِ زړه هسی جفا کړه اوس دی خپل یم
لکه څوک چی پخپل دین کښي مستحکم وئ — هسي زه دَ یار په مینه مستقل یم
چه جدا له خپله یاره ژوندة پایم — زه په دا ژوننَون له یاره تل خجل یم
دَ نفر غُندِي مي عذر چاره نشته — هر چه ما وآته څه وایې په منَل یم
لکه څوک چه خواږه شهد وَخورِي خوښ شي — هسِي خوښ دَ شکر لبُو په ښکنځَل یم
زهٔ[1] خوشحال په گلرېزي کښي بهار راغي
په زیبا وَیَل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهېږم چه زه څه یم څه به شم — له کومه یم راغلي بیا به کوم لُورِي ته ځَم
خبر دَ هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه وړ — له حاله له احواله ئې که هر څو څوک پوښتم
دلې چه څوک لیده شيِ نن[2] ئې ّپه پدا بانده[3] کښ — آخر ئې له دې ځَایه وار په وار واته گینم
جهان یَو کټوري شُوه زه په مثل دَ مېږي یم — حیران پکښ جار وَزم لاس وپښې پکښي وهم
په هیج[4] کله زړه ښه کړي کله زړه په هیڅ بیا بد کړي — په کام که په ناکام دي واړه باد د دې پیما یم
دنیا وَته چه گورم کار و بار ته دَ وگړي — دَ اوړکیو تماشې دئ زه ئې هم ور سَرَه کړم
چه ته پرې مبتلا یې که دِ مال دَئ که دِ ملك دئ — دا واړه بې له خوبه بې له خیاله نه وینم
چه تور وېښته دِسپین شول خوي دِ نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سرِی نوم در باندِي ږدم

دا صفا په لارِي نه یښي قدم[5] — همیشه له دروِېشي وهي دم
هغه کله شیخ، ملا، ولي، درویش دئ — چه نظر په سود زیان په مدح و ذم
درویشان په تفاوت ندي راغلي — خپل پرَدي په سترگوُ واړه گوري سم
دَ درویش تر زړه به نه رسي دا دواړه — آئینه د سکندر که جام دَ جم
و درویش علم په درس په مکتب ندئ — تل نظر لَرِي په لوح او په قلم
که څلورر دِئ که پنځه که شبږ اوه دِئ — دَ درویش نشته دا هېڅ اتم انم
ما و تا وته دیوار شته غاړي غرونه — په درویش تر شرقه غربه دئ یوسم

---

[1] د خوشحال.

[2] نن میشه په دا.

[3] له کلي جلا یوه کوچنۍ بنا بانده بولي.

[4] که زړه په هیڅ ښه کړي که نه زړه په هیڅ بد کړي.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په نون دئ نه په میم دَئ نه په جیم دئ[1]   کامل پاس په لام وهلَی دَئ علم
چه ذره طلب دَ نمر کاندي خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم وَ چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم   دَ خداي منت را باندِې چه هر څه یم منافق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تا زده   که هر څو کنبلي ډېر شی نور په هیچا عاشق نه یم
د مخ مثال دي بل کړ دَ پتنگ غُندِي پرې راغلم   بیا ته به راته وایې، چه په عشق کښ صادق نه یم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ   که ته لکه عذرا یې زه هم کم تر وامق نه یَم
یا مست یا لېونَی یم یا مي نه زده کار د میني   ښکاره ښکاره وَیل کړم دَ رازُنو سارق نه یم
دَ هر ښهر په کوي کښ ناقصان طبیبان ډېر دئ   که هر څو پسی گرزم زه لا پېښ په حاذق یم
څو ذکر څو مذکور کړې تل ځما دَ گمراهیَ   انصاف ښه دَي زاهده زه مخلوق یم خالق نه یم
دروغ وعده هم ښه دَه دَ سړي دَ زړه امید شي   یو تش مهر خو وَکړه که دَ ډک دِ لایق نه یم
که وایې هغه وایه چه دَ عشق دَ محبت دِئ
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

دَ خپل یار میني په زړه هسي بیمار کړم   چه په درد کښ ئې هر گوره ناقرار کړم
چه ناقص مِی دارُو کا پرې نه رغېږم   دَ حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
توري سترگي، توري ورځِي، توري زلفي   دا همه توري بلا وی[2] زه ئې خوار کړم
که یَو تَش نظر دَ مهر راته وکا   دَ دنیا واړه منصب، مال به ترې جار کړم
زه خو هسي نادیده نه یم اې خلقه!   چه به بِه تر مخ گلُونه دَ بهار کړم
دَ بهار گلوُنه اور شِی زه پرې سوځم   چه بې کنبلیه مخه سیل دَ گلذار کړم
بې له ځانه په بل چا مي پېرځو نشِي   چه کاته د مهو شانُو په دیدار کړم
چه ډېر ډېر پرې کنبلي مخ ته کتَي نشم   دواړه سترگي ئې مزري دِئ ځني ډار کړم
ما خوشحال په ځان پخپله چارِي وکړې:
چه په ملك کښ یو ناترس وي زه ئې یار کړم

دَ تقوی د پارسایَی دعا تل کړم   چه د عامي اثر نکا څه ویل کړم
زړه مي خداي مین کوي په ښایسته وو   هسي نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
چه عالم مي اړوي دَ عشق له کاره   زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
مگر زه فسق او فجور لرَه پیدا یم   چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرُو   که هوهو ورته لَرَم کله منل کړم
زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه   چه دلبرو ته دَ سترگو غَروَل کړم
چه دَ عشق غموُنه نور گا لَرَه درومي   زه ئې مخي لَرَه ورشم واړه خپل کړم
عاشقان به دَ جهان په ما پېغور کا   زه که اوس په عاشقَی کښ خوي بل کړم

---

[1] په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

[2] بلا دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و هر چا وته ئې راز وايم دَ ميني
د هر چا سَرَه چه يار شم يار خجل کړم

زه لمړی په آشنايَی بازېدلم — واړه غم وُ چه پرې ښه وَ پوهېدلم
د زړه زور دَ صورت توان را ځخه لاړ شه — چه درانه دَ بېلتانه پېټی آخلم
آشنايي ياري په مهر په رضا شِي — پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول دَ يار دَ ياد په بالين کښېږدم — له غه پسه په پالنګ باندِی څملم
چه دَ سر په ځَاي سينه راته بده[۱] کا — هم هغه به دَ ښو په غشيو ولم
ښايسته لکه ګلوُنه زه طوطی يم — چه و هر لوري ته ځَم په ګلو ملم
که سيالي له مَړَه[۲] شِي نه ئې له بخته — شاه پخپله بې ريباره و بللم
هوسی چا په دَو نيولِي دِئ خوشحاله
بيهوده په غزاله وُو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجيل او په شتاب ځَم — خرابات لَرَه په هيله دَ شراب ځَم
د ساقي له لاسه مي چه تناول کړم — بيا په بيارته به بيخود دَ مست خراب ځَم
دَ ساقي دَ مخ جذبه مي مخ ته بولي — چه دا هسي ميکدې ته په ترتاب[۳] ځَم
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي — اوس په هيله په اميد دَ مي ناب ځَم
چه مي نشِي بله يو سر بل سر سترګي — له جهانه مخ پوښلَي په نقاب ځَم
له دوو سترګو مي روان دَ اوښيو سيند شو — د دې سيند دَ پاسه زه لکه حباب ځَم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي — دَ جمال په خيال ئې سرسته شپه په خواب ځَم
دَ محبوبي دَ جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدَلُو زړه کباب ځَم

زه چه تل هونبره ناسازي دَ عالم وړم — دَ خپل يار دَپاره دا جور و ستم وړم
دَ لاله غُندِي داغدار په جهان راغلم — هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم
په وصال ئې دَ جهان خوښِی راشي — چه له کښليو جدا کېږم ځَني غم وړم
په عالم دَ مجنون ږغ دَئ مرد مي بوله — په محشر که ځَني وړاندي خپل علم وړم
هر قدم په ځَګر خون ږدم توئي مشه — دَ شرابُو پيالې ډکي په تور تم وړم
چه نرګس ته نظر نکاندي له کبره — و هغو ته څه ګلوُنه دَ شرشم وړم
کار کنان دا کار فرماي په حکم کار کا — زړه چه حکم فرمايي هوري قلم وړم
هونبره ډېري خرخښې فتنې جنګونه — بيا به وايې چه زه ستا غنجونه کم وړم
په هر دم دا هغه يار منت را باندي — چه ئې هسي ډير خيالُونه په هر دم وړم
مخ به چېری راته سم کړي په يارئَ — که دا خوي به همېشه له عمره سم وړم

---

[۱] محشي ښبانه ورته کښلې ده.

[۲] له نره شي.

[۳] يعني غم، افسوس،ساندي، نارې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کوي کښ دِ مقيم شم دروغجن يم   که به نوم په ژبه چېرِي د ارم وړم
راته وايې نن زړه څه رنگ ورېږ له ما نه
که دِ خوړين کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم وړم

زه چه خپل قدم دَ عشق په خوني راه ږدم   هر زمان له تنه سر لکه گياه[1] ږدم
دَ جمال خوبي دي زياته تر آفتاب ده   دَ نظر دَپاره نوم درباندي ماه ږدم
درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم   هر سحر په افلاکوُنو باندي آه ږدم
که ته تيغ دَ جفا وَکاږې و ما ته   ستا وَ تيغ وَته به سر لکه گياه ږدم
که مي چېرِي لاس و واک در وَرَسېږي   په سپين مخ به دي دَ غاښ نخښي سياه ږدم
بېچاره خوشحال چه ستا دَ ور گداي شو
ځکه زه ورباندِي نوم دَ بادشاه ږدم

ښه به هغه وخت وي چه به يار لَرَه ور درومم   وايم چه زه باغ و بهار لَرَه ور درومم
زلفي ئې ښکاره کړې مښک غنبر ئې په ما توي کړه   اوس به له دې پسه څه عطار لَرَه ور درومم
خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترگی تُرکه   اوس به ئې په مرسته څه فرخار لَرَه ور درومم
زار دَ خوږوُ زړوُنو، خوښ خرم زړونه آزار کا   غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لَرَه ور درومم
هر چرته چه خار وِي، هغه ځاي مومي گلوُنه   ځکه پدا هيله هر هر خار لَرَه ور درومم
کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حيران يمه   مرگ و ته مي ناست هغه خونخوار لَرَه ور درومم
هم ئې په ما وکړل څو څو رنگه ستموُنه   بيا له ناځاریَ ستمگار لَرَه ور درومم
يار مي په ښايست کښ لکه گل دَ نو بهار دئ   سود ئې دَ جمال کړم چه گلزار لَرَه ور درومم
ښه خواږه ياران چه ما خوشحال ليدل په سترگوُ
اوس ئې په ژړا ژړا مزار لَرَه ور دورمم

که مين زه په گلزار يمه په ځاي يم   که دَ مخ ئې په ننداريمه په ځاي يم
چه جدا ورځنی پاتو يم عالمه!   په ژړا که په چيغار يمه په ځاي يم
يار مي ولاړ شو پدا لار ورپسې درومم   که ډېر سترِی پدا لار يمه په ځاي يم
بې له عشقه بله چار نشته بهتره   که دايم دَ عشق په چار يمه په ځاي يم
په جنت کښ هم دَ حوروُ صفت کېږي   که طالب دَ ښه نگار يمه په ځاي يم
له خوږوُ شونډو وې سرې شکري اوري   که طوطي دَ شکر بار يمه په ځاي يم
زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کړم
لېوني دَ پري وار يمه په ځاي يم

که مي هر څو ته بادشاه يې زه گدا يم   مخ له ما نه مه جار باسه مبتلا يم
زه چه ستا له غلامیَ داغ لَرَمه   هيڅوک ځان سَرَه سَم نه کڼم بادشاه يم
دَ خاطر ور مي ترَلي دَئ په غنو[2]   له عالمه سَرَه ناست په فکر ستا يم

---

[1] لکه کلاه.

[2] د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروُنکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، يا ئې د باغ په ورکښ د ترلو دپاره ږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم   که دئ څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
کله ستا دَ راز خبري په کاغذ کښم   کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
دَ ښه مخ دَ عاشقانوُ دي شمار نشته   ولي زه په همه واړوُ کښ یکتا یم
خادمانُو له شمارې مي محروم مکړه   که دَ نورُو انعامونو دي تر شا یم
که په ما مهر کرم کوې ته ښایي   که پما جور و ستم کوې سزا یم
تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش دَ ملامت کاڼي په سر خورم   غم مي نشته چه په تور ئې دَ دلبر خورم
که دَ سپیوُ دَ کَودِي اوُبه ئې مومم   زه به وایم چه په تن آب کوثر خورم
لکه باد په نرگس ولگي تازه شِي   دَ رقیب څپېړه هسي په بصر خورم
زه به لا ورته تلوار کړم لکه تَږي   که تل ستا له لاسه توره یا خنجر خورم
چه په ښاخ ئې ډَول ډَول مېوې زانگي   لا به کله دَ وصال دَ وني بر خوعم
تا ویل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
زه طوطي یم چیغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړَي آدم   ترو په چا به شو کرم
سکه کرم لَره بایده دئ   چه پیدا شوَي نور عالم
په یَوَه توبه گناه ځَي   دَ سړي له عمره سم
گرد غبار چه په گل پرېوزي   شست و شو ئې کا شبنم
دَ مؤمن گناه په غاړه   دَ شیطان وِئ بېش و کم
شاهزاده چه بدي وکا   دَ ندیم سر شي قلم
دَ ده بد په نور وېشل شي   یار تر یاره ندي گرم
په لا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم[1]   دَ باغ گل مي غوړېده زه ځَني لاړم
بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا   که سبا بېگا ئې تل په دربار ناړم
دَ طلب غړي مِي لاندِي شول تر غرونُو   هغه ښېل یاران په کومو غړیو غواړم
دَ هواد یاران مي هر زمان یادېږی   چه ئې مخ په خوب کښ ووینم وَویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولې کتابت راوړي   څو ئې لوند په اُوښیو نکړم نه ئې نغاړم
زه خوشحال پخپل قسمت پوري حیران یم
چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سَرَه ښورم   نور به ډکي پیالې اخلِي زه به گورم
لاله زار به شگفته په هغه ملك شي   چه باران دَ دواړوُ سترگوُ باندي وورم

[1] دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي زړه له ما نه وَژغوره که ښه کړې — کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
ځان به درکړم، مچه راکړه ښه سودا ده — که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
په دا راز به هر بې نياز کله خبرېږي
چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونه د دې خپل خاطر کباب کښېنم[1] — بويه دا چه دفتر وُ نه يا کتاب کښېنم
په بيان په قصيده به تمام نَشِي — که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښېنم
دَ فراق غمونه لور په لور انبار دئ — په کاغذ باندِي دَ کوم يوه حساب کښېنم
په ډېر غم کښې هيڅ خبر نه يم له حاله — چه زه دا ويَل په وينبه که په خواب کښېنم
که جفا دَ زمانې وه که دَ خلق — زه به دا واړه په حکم دَ وهاب کښېنم
په فلك باندِي دَ هيچا حکم نشته — چه ئې ظلم، ستمونه، انقلاب کښېنم
دَ اَګرې په کوټ کښې بند شاه جهان دئ — دَ دارا به هغه کوم فاني جناب کښېنم
نه به زړه ځما سړېږي نه به لاس کړم — ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښېنم
خراب شوي دَ فلك له لاسه ډېر دئ — اوس به حال دَ هغه کوم يَوَه خراب کښېنم
که دَ خوږ خاطر له حاله چا ته کښېل کړم — يا اَهونه يا ژړا يا به عذاب کښېنم
يَو مکتوب دَ خپل اشنا را لَرَه راغي — اوښې بغرگي تويَوَم چه ئې ځواب کښېنم
حاسدان مي په حساب لکه ګلاب دئ — حيف ندي چه به جور دَ کِلاب کښېنم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وُ ليدلَی
چه به دا دَ غم بيتونه په پنجاب کښېنم

له هنره چه څوک وو وايي لَرَم — چه مي بخت نه کا يارِي څه وَوايم
په جهان کښې دَ وفا هنر کيميا دئ — زه ئې څه لَرَه له چا هيله کوَم
دَ وفا مېوه دَ هر چا په باغ نشته[2] — بېهوده ئې هَرَه وَنه لَټَوم
غه باران چه په درياب باندي ورېږي — په باران به ئې زه څه حسابوم
نا داني مِي غلبه په هوښيارِي شوه — مرغلَرِئ په درياب کښې تويَوَم
له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي — غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ — امانت غُندِي ئې بل لَرَه ساتم
کوم مکان دَ زمانې له مکره خلاص دئ — چه هغه لوري ته تښښت ورځني کړم
که په تښتي خلاصېدي[3] ځني به خلاص شوم — دَ قضا له لاسه کُوم لوري ته ځم
زمانه مي دَ فتنو په کاڼيو ولي — زه ابله دَ ښيښې سپر په مخ کښېږدم[4]
چه په راغله ئې ښادی را سرَه نه وه — په هجران به ئې څه زړه[5] زهيرَوم

---

[1] دا بدله په چاني نسخه کښې نسته.

[2] د وفا مېوه د دهر ه باغ نشته.

[3] خلاصي وئ.

[4] په مخ کښې ږدم يا په مخ کښې ورم.

[5] زړه څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ویَل چه صبر نخښه دَ بري دَئ
زه خوشحال په صبر ځکه زړه تړَم

لا به کله خپل مقام وَ دلبر ورکړم[1] چه ګټلَي مال همه ورته وَلورَ کړم
یو ویَې دَ دلاسا راته پرې نږدي ځان که هر څو خپل مین ته مرور کړم
هیچا نه وکړه ځما دَ زړه ساتنه هر سرَی مې زړه دردمن کا چه زړه ورکړم
په درست کلي کښ یَو هسي دلبر نشته چه خپل زړه دَ ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځما له درده که دَ آه په اور دډوزي پښور کړم
ستا دَ خولې خبري نوري دَ زړه نوري
زه خوشحال خټك پوهیږم پرې باور کړم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم که ئې وَخورم خبر نه یم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کومَ اغیار دئ دَ زړه حال وَ چا ته وَوَیلي نه شم
زمانې را باندې وکړې هسې چاري لکه دُر دَ خر مهر و سرَه پیپه شم
دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته تر طناب لاندې په ښهر کښ لوټه شم
که دَ رنځ دارُو مي کړې طبیبه وخت دَئ هاله ستا دارُو وَ مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښیم په ګوته چه دَ چا دَلاسه مرمه خود لیده شم
درسته شپه لکه اَغزي په زړه څرخیږي دَ فراق غمونُه، څنګه اوده شم
هیڅ په سترګو لیده نشي یو قصاب دئ نه ئې لاس نه ئې چاړه په زړه ورژه شم
لکه وُ په هغه شان په وفا ټینګ دَئ چه تر یار ئې خجل نکرم ځار تر زړه شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر یاره دَ سیمایا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلې کا زه له ځلي دَ هلك غُندې َ هر سړی په خوله شم
اللهداد چه بند په بند ګوتي په تار ږدي دَ خوږ زړه دمه مي شې څه خو تابه شم
نه شیخان نه طبیبان نه ساحران شته چه له دې رنځُه دَ چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورُو څه لَره فریاد کړم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ویشته شم

ما بې دوده توسني کړه منځېدلم[2] عاقبت ئې په کمند وَ څکېږلَم[3]
وړاندې ورُوستو ئې را واچَول بندونه په اَخور ئې کیزه کړَي وَ تړَلم
هغه ډیچي[4] هغه ترنډي[5] له ما ولاړې چه به خوشي په جلګو کښ ګرزېدلم

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[2] منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

[3] یعني پېچل او بندول.

[4] یعني نه رام والي او نه اېل والي.

[5] دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده یعني توند والي، د آس هغه هال چه توربېږي چه په فارسی ئې رم بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رياضت ئې دَ مولا[1] را باندِي کښېښ   رنګ په رنګ ئې په حلب وَپوهَولم
چه مي لاس دا چا تر شا نه وُ راغلي   اوس پخپله شا پخپله زين آخلم
دَ سورلی هنر ئې وښايه و ما ته   په تېمار او په راتب ئې وَ ساتلم
ورځ و شپه مِی دَ تپاک خبر آخلیِ   که خوراک خورم که وَلاړ وم که څملم
هم ئې نوم دَ ډېري ميني په ما کښېښ   هم ئې زه پخبله ژبه وَستايلم
بيهوده زغاسته واړه له ما لاړه   چه په هر لوري ئې حکم هوري زغلم
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ   هغو واړُه په هنر کښ وَپسندلم
اوس مي قدر يو په سله يَو په زر دي   چه اول په څو درمه پېريدلم

اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
پخپل قدر په قيمت وَ پوهېدلم

مست يم مَی پرست يم رندي کړمه کړمه کړم   واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب مي واړه نور عالم وَته بخښلي   لام و بې مِي مَي دئ پسې مرمه مرمه مرم
موړ به ځني نشم زه دَ ميو مستسقي يَم   تل که هسِي ډکي پيالې څښمه څښمه څښم
لار دَ محبت دَه تل به روغ سلامت نه وم   زه چه په دا هسي لاري تلَمه تلَمه تلَم
څه وائې وَ ما ته حال دئ څه وُ په هجران کښ   نور خبردار نه يَم په زړه سومه سومه سوم
خلق راته وايی رنګ دِ بيا زير شو عاشق شوې   هيڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شوم

دود دَ عاشق دا دئ چه په عشق کښ ملامت وړی
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئينه برابر نه کړم   نه به دواړه سترګي توري په رانځه کړم
نه به سپين لاسُونه سره کړم په نکريځيوُ   نه به نور په ږمنځي ساز دَ سرو پېښته کړم
نه به ماتی ماتی څوبنی په مخ پربېږدم   نه به لاندِی باندی لب په پانُو سره کړم
چه دَ مينی يار می نشته چه ئې ګوري   دَ صورت سينګار وَ کوُم يَوه ته وه کړم
درست صورت مي سرې لمبې شي شنې ډېوزی   چه دَ خپل مين دَ ميني راز تر زړه کړم
که ژوندُون تر هر چه خوږ دَي په جهان کښ   اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کړم

هغه يار چه چرته دَي خوشحال دِ اوسي
دَی دِ خپله خوشحالي کا غم به زه کړم

هغه دم چه دَ ساقي پياله نوش کړم   په مستی ئې دواړه کونه فراموش کړم
په معنی کښ هم شراب يَم هم ساقي يم   طالبان دَ ميو شته چه ئې مدهوش کړم
ناصحان راته دَ عقل دفتر لولي   خداي به نکا چه ئې زه په ويَل ګوش کړم
دَ زاهد په صومعه کښ مي زړه تنګ شو   له دې پسته به خدمت د ميفروش کړم
زه بلبله خوش نوا د دې چمن يَم   په موسم دَ ګلو څرنګه خاموش کړم

چه په زړه ئې اثر نه کېږي خوشحاله
څه فايده که تل په ور ورته خروش کړم

---

[1] د سورلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هله مخ راته ښکاره کړه دیوانه شوم	په همه واړه عالم کښ افسانه شوم
لا مي ستا دَ مخ څراغ لېدلَي نه وُ	زه زړه سوَي لا هاله پرې پروانه شوم
اشنایي دي له ښادئ نه وه غم وه	چه دا هسي له ښادئ بیگانه شوم
ستا دَ زلفو دام مي ولیده په لاري	له مسجده نه مقیم په بتخانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځیر هوس مي وکړ	نه چه زه له بې عقلی دیوانه شوم
آغرین[1] دي د ښو نه وُ بلا وُ	چه په ځان وزړه ئې هسي نښانه شوم
زه چه تل دَ لېونیوُ په شماره وم	بیا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم

زه خوشحال هم بې نظیر یم په عالم کښ
چه مین په بې نظیري جانانه شوم

یوَه نخښه درته وایَم دَ بې شرم	په وعده په قول نه وي نرم گرم
خدایه ما دَ هغو مل مکړه په لاري	چه ئې نه وي په یارئِ کښ آزرم
دَ ناکس یاری په مثل دَ اُورو ده	چه دَ باد په مخ کښ درومي ترم ترم
یوه بده زمانه شوه درېغه درېغه	په هر چا چه دَ یارئِ باور ورم
که هندو که مسلمان د پَت په کار کښ	چه مي ولیدَل دَ هیچا نشته برم
څوک چه نرم ویل کا عمل ئې گوره	تگان هم په خوله ویل کا نرم نرم

دَ هغو وَ مخ ته مه گوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمي کښ دَ مخ چرم

ن

په کاته شم وَ عالم وَته حیران	چه دا نس دَپاره څه کا دا سگان
هَسي چارې ئې پیدا شِې له وجوده	چه په فکر ذکر نه وِي دا شیطان
تل قرآن دَ وړاندي بېسی قرآن لولِي	ولي هیڅ عمل ئې نه وِي په قرآن
په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غواړم	دَ کیمیا غُندِي نایاب شول دانایان
ښه سرِی لعل و یاقوت دَي مونده نشیي	لکه نور کانِي لږ ندِي ناکسان
که په نور خلقو کښ ښه سرِی موندل شي	ولي ښه سرِی به لږ وِي افغانان
له هر څو ورته دا پند خبري وایې	دَ پلار پند ئې هم ښه نه لگِي په ځان
هره چار دَ پښتانه تر مغل ښه ده	اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
دَ بهلول[2] او د شیر شاه[3] خبري اورم	چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

---

[1] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي "غشي" معني لیکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ آغزین راغلي دي، منسوب وَ آغزي ته یعني خار دار.

[2] سلطان بهلول په هندوستان کښ د لودیانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (۸۹٤ هـ\۱٤۸۸ع) کښ وفات شوی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپږ اوه پېړی ئې هسي بادشاهي وه   چه په دُوي پوري درست خلق وه حیران
یا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول   یا دَ خداي دَي اوس دا هسي شان فرمان
که توفیق دَ اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دو باره شِي پدا ځوان

په تېرو تورُو، ور درومي یکرنګان   په لمبؤ[١] باندِی ځان ولي پتنګان
دَ کنجکو قدر یَو، د دُرو بل دي   ننګیالو سَرَه څه ژوي بی ننګان[٢]
ارتګي دَ زړه دلیل دَ جنتي دَه   دَ دوږخ دَ اور لایق دِي دلتنګان
دَ بادشاه په سلطنت پوري خندا کا   په سپېرو ایرو لَړلي ملنګان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي   ماتوي لویي ببږئِ نهنګان
دَ هاتي دَ پاسه سپور ورته پیکه وي   چه دَ میو پیالې اخلِي سرهنګان
څه دَ ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنګان

بېهوده په ځان غره دَي دا انسان   په ساړه په غارمه چینګه خوله حیران
لېونی ملال دلګیر دَ خوب په وړل کښ   نه دَ لوږِي نه دَ تندِي لَرِي توان
په یوَه ذره خبره خوار خسته شي   په یَوه ذره سر خوږِي شِي په ځان
پدا هسی رنګ څو کبر څو لوئي کا   چه نظر ئې له خودئ وِي په اسمان
واړه عمر تېروي پدا غفلت کښ   تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندُون چه دَ خپل ځان فکرونه نکا   پسله مرګه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شیخان وَ هر لوري ته ډېر دِي
دَ خوشحال ختِك پکار دِي عارفان

پنډ بد روز بکر حیران بهاردر خان   هدایت ترین سوخته وُ تر دا میان
شېخ ستار ماشه تِوپك عبدالرحیم وُ   دَ تِوپك کُنده خداي یار جامکی کامران
دَ تِوپك کُنده هر ګز نه وي بې سیخه[٣]   حق ناحق ئې پکښي جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځای ګویا دا نور عالم وه   اسفند یار غَندی یو څو ګېډِی پاجیان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه   بند و قچی صاحب صوبه وُ پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ دَ ګذارنه وُ   په آزار به ئې ګډ وډ کا خداي جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال وُ
چه ګزار وربانډِي وشو ناګهان

---

[٣] شیر شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا وُ، چه په (٩٥٢هـ\١٥٤٥ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

[١] په سوځونکو لمبو سوځی پتنګان.

[٢] ننګیالی سره زر کنجکی بې ننګان.

[٣] بې سیخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو گلرنگی چهرې راغلې په جهان ... بیا فنا شوې لکه گل دَ گلستان
یو رمق دَی راته پاتو په فراق کښ ... چه په مرگ له ما جدا شول ښه یاران
که دَ زړه سترگي دِ شته ننداره وکړه ... په وصال کښ مهیا گڼه هجران
دَ هغه بقا فنا ده، بقا نده ... چه تبدیل ئې په دنیا شی هر زمان
دا څه توري خاوري ندي چه پرې دروميږ ... خاوري شوی کښلي جونه دي ځوانان
چه را یاد شي ښه یاران و گور ته تللي ... تل په ما وي دا غمونُو گڼ باران

همگي تر مځکي لاندِي شول خوشحاله
اوس دَ مځکي پر مخ نشته راز داران

ځو خبر په قباحت نشي انسان ... نېك و بد هوښیار نادان کڼي یکسان
که یو کس په زر کس بیا مومې هم ډېر دي ... په هر لوري صد هزار دِي ناکسان
هونبره ترس ځما له ډېره خو که نشي ... ځو په زړه یم له جاهله هراسان
دانایان په ناکامي کښ خوار حیران دي ... کامراني دَ جهان څوک کاندي؟ خسان
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه ... په مرداري باندي گرزي کرگسان
تفاوت ئې په کرده په فعل گوره ... مچ، مچی دِي سَرَه واړه مگسان
چه په درست عمر کښ یو ځله تېره شي ... نور اصیله توره نه غواړي متان
چه هر ډوډ ئې وار ووته هوس کاندي ... دَ زربفتو هنر چېرې دَي آسان

که دِ زړه دَي چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غُندي پیدا کړه خپل لسان

خوږ ژوندُون په سرې تریخ کاندي بېلتون ... په سوزانو لمبو پاس کښېږدي لړمون
چه څه زور قوت دَ زړه وِي په کوگل کښ ... وار په وار ئې له دوو سترگو کا بیرون
تر دا هسې عمر، نه عمر بهتر دَي ... چه تېرېږي ورځ و شپه په ځگرخون
په ځگر ځگر مي ولي صرفه نکا ... دَ غم لیندېو راته وواهه زنگون
ځما زړه طومار دَ مهر دَ وفا دَي ... ځیراوه شِي چا ئې زده نکړ مضمون
که کتان چه مهتاب ځیري کا گانډه شه ... سکه ځما دَ زړه دَ یار له لوریه کا څوک ستون
په هجران کښ که امید دَ وصال نه وي ... زه همېش په هغه هسِي لار کړم یُون

یَو دَ بل په ځاي کښېني دَ دنیا دود دَي
زه خوشحال قائم مقام یم دَ مجنون

دَ زیبا جمال ئې ډېر دَی زیب و زین ... ولي زړونه دَ عالم وړي په عینین
یَوَه سترگه ئې رحمان بله رحیم شوه ... چه همه مراد پکښې دي د کونین
چه دَ ښهر زاهدان شیخان پیران دي ... زړه دَ هر یوه کښان وړي په زلفین
لکه عین دِ خپل پلار خوني وژلي ... پسو سرې سترگي راځې په شین شین
واړه لواړ سرونه نغرِي دَ دردمنو ... دَ مزري تر خولې بتر دي د عشق عین
پخپل یار مي باور شته چه بل به نشي ... غمازان که غمازي کا تر دا بین

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ، خپل یار ته
په خوشحال محصل نه وُ دَ چا تین

دواړه شملې پرېږدي برېښوي ورته خپل ځان   گوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
ځو گلرنگ مخونه پدا خاورُو کښي بدرنگ شول   ځو دَ خیال کړې بگړي، یاد لَرِي جهان
دور دَ دلبرُو دَ ښایست دَي یَو ځو ورځي   ژر له برمه پرېوزي لکه گل دَ گلستان
سرې سترگي اَوښتِي لکه ډېر خونُونه کړي   خدایه خیریت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه گوي دَي دَ مستي، په میدان کښ   تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوگان
تل دَ تن هډونه را وگاږم په نوکونو   غم ئې دَ ناوک خورم چېرې مات نشِي پیکان
پټه په نقاب وَه دَ هر چا ورته نظر وُ   مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حیران
مخ په وړاندِي درومي پټ په ځنگ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله بېا ښه پېر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمي د جهان   دَ جهان دَ کج فهمیو الامان!
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې   په بازونو چه غوټې وهِي کارگان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې   چه مغل کاندِي بازي، په افغان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې   چه گیدړ په وازدو[1] ډک وَږِی زمریان
دا هم ځاي دَ تعجب دَ حیراني، دَئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دَئ چه ئې شناخت وشو دَ ځان   دَ ځان په معرفت کښ معرفت دَئ دَ سجان
چه وېرې دَ زړه نه وِئ نه عمل لَرِي دَ نېکوو   په دا ئې نظر مکړه چه په یاد لولي قرآن
په کور کښ دِ بلا دِی دا دَ نفس غلطي چاري   که ته په ځان شیطان نشې بل هېڅ نشته شیطان
حرص مکړه هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه   بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خداي ئې په لار نکا په وَیل نه په لار نشِي   که پاځوې له کوره وَ هغه وَته لقمان
عیسی په معجزه سَرَه ړانده سړی بینا کړه   دانا ئې په دعا نشو په عمر یَو نادان
که هیڅ ور ځخه نه وِی غم دئ نکا که دانا وِئ
خوشحال ختك گواهي لِي دَ دانا نشته ارمان

گوره راته څه وایِي دا ستا دواړه چشمان   نور عالم نور ښکار کا، موږ دَ دین او دَ ایمان
مرِي چه لینده وینې کارگه ستا داخال دَ ورځیو   ناست دَئ تورکارگه په ځو په موتِی د کمان
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه   چا ورته وَیَل دا په رقیب نکړم گمان
ورتي ورتي اُوښي تل ساړه ساړه آهونه   ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پیښکښي را ځخه نشته په فراق کښ   یار لَرَه به وړمه دُر دَ سترگو په دامان
یَو زمان مي نه ځي هغه یار دَ زړه له سره   څه شي که ئې زه په زړه یاد نه یم یَو زمان
پاتو یم له خپله یاره لیري لا ژوندَي یم   خدارو په دا خپل ژوندون هر گوره یم پښیمان

---

[1] وازگو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمی درېغه　ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله دَ خپل یار په درد و غم کښ
درد دَ یار دَ میني لا بهتر دَئ تر درمان

که همېش دِ همنشین وِي تور ماران　ښه دَئ دا نه چه قرین وِي بد کاران
هر چه ستا عیب وَ تا وته ښکاره کا　په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
په کردار کښ یار اغیار سرَه بېلېږي　تر یارانُو ډېر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یاری به هیڅ وفا وَ نه کا　لا په تېره بې نمازان او مَي خواران
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوټي　نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز و چاته نه وَیلَي بویه　چه دَ مځکِي په مخ نشته راز داران
په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي　که مېږي ملخي پیمال کا شهسواران
دَ خوشحال بانډي سلام بادشاه دَ وخت دئ
په سپېرو ایرو لَړَلِي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسفت یې دَ کنعان　که هر څو ډېر هوښیار یې نه مخَي یې دَ لقمان
که هر حڅ ډېر حشم لرې بادشاه دَ مملکت یې[١]　په زړه کښ فکر وَکړه څه بادشاه وُ سلیمان
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه　چه راغله هسي لاړل اوس ئې نوم دَئ په جهان
یو نوم دَي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي　په بد بدان یادېږي په نېکِي یادوِي نېکان
که نوم دَ حجاج اروې نوم دَ نوشیروان　په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
که ښه کړې ساعت دا دَئ چه په شمار یې د ژوندیو　نه سود نه به فائده وِئ که په گور کښ کړې ارمان
کافر سرَی هغه دَئ چه دَ نفس په هوا درومي　مؤمن سرَی هغه دَئ، چه تل غم کا دا ایمان
هیڅ شك پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرُو　خو شك پدا کښ کېږي څوك به مومي گورستان
سخ به دَ هغه وِئ چه ایمان سرَه ئې مرگ وِئ　گور په عزت بیا مومي پسې لولي قرآن
وخت دَ ځوانی تېر شو اوس پېري راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو دَ گور کوه سامان

نس مي افریدی دَي څه غم نه لَري دَ دین　ښه فکر ئې لږ دَئ ډېرو بد ووته شین
زه دَ درویزه[٢] غُندِی ایمان ښیَم وَ ده ته　دَئ دَ پیر روښان غندِئ دَ کفر کا تلقین
دوشپېته کالُونه په حساب لرم خپل عمر　تور وېښته مِی سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپین
نشته هغه دور دَ سرو یاقوتو په دبلی کښ　نه هغه نرگس دَئ نه دَ باغ هغه نسرین
زه بې غمه خوب کړم په پاسته بالښت سرینبي　پرېواته په گور کښ چه ځما وه هم بالین
ډوبی شوې پېرِئ دَ فنا په اباسیند کښ　ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشین
څه دَ غم پلَو دَئ چه ځما په سترگو پرېووت　نه وینم په سترگو حقیقت واړه مبین

---

[١] که هر څو ډېر حشم لَری بادشاه دَ مملکت وی.

[٢] اخند درویزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی دَ پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریك) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره رنځ په ځان کښ طبيبان پدا جهان کښ   مرم دارُو خپل نکرم پدا هسي کار نفرين
ولاړ ځاى ئې سقر شو مگر خداي پرې کوم وکا ء
نفس و شيطان دواړه له خوشحال سرَه قرين[١]

ندِي لب دئ جان من[٢]   ښه ياقوت دئ دَ يمن
نن ما خپل گڼې له طنزه   ما خو نزده هونبره فن
بختور مي ئې نوم کښېښ   لا که نشي دروغجن
څو ئي تاو کا چين ئې گورم   شي بنده درته ختن
پښتنې په چين چين څوڼِي   بخښي چين، تبت، ختن
ښې ښې ځي په شين شين   ښه غبغب ښه ئې ذقن
په پښې فيض ځني زيږِي
په زمين چه ځِي په فن

---

[١] چه خوشحال لرى قرين.

[٢] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

آفرين دِ پدا سرو سترگو خونخوارو　　چه بې تورو پرهاررُونه كا په خوارو
تورِي سترگي ئې تور بازبانه ئې نوكي　　چه ځما خاطر ئې يوور په نوكارو
چه اوچت اوچت وَهَل كا هغه باز وِئ　　پخپل باز باندِي نظر وِي دَ بز دارو
دَ وربل په هر هر تار ئې زړونه بند دئ　　مشاطه ورباندي نور پېښئ په تارو
په مذهب دِ عيادت مگر گناه دَئ　　چه دِ هيڅ پوښتنه نشِي دَ پمارو
لا دِ پې له دوارو شونډُو نه څڅېږي　　په ځواب دی ژبي بند كړې دَ هوښيارو
خپل ياران به په پېغور كړې دَ وگړي　　چه دِ دا د مهر نظر دَی په اغيارو
په ښايست كه ښايسته تر ښاپېرۍ يې　　ولي دا جهل دِ بد دَي په دا چارو
تل په تشو تسلو عاشقان تېر كړې　　تا څه لږ غلولي ندي په دا چارو
بلبلان دَ گلستان په منځ كښ گرزِي　　كرگسان گرزي په طمعه دَ مردارو
زمانه به ئې په سر گلونه نږدِي　　هغه سر چه سزا وار وِي دَ لارُو لارُو
نيژدې يار سَرَه ورو ورو خبري كېږي　　ليري يار وته وېِل شي په چيغارو
يك تنها ئې دَ خوشحال خاطر يو نه وړ
په جمال ئې زړونه يووړه دَ بسيارو

آفرين دِ په ولول تورو سنبلو　　چه ئې ځاي دَ پاسه ونيوه په گلو
ما چه ستا دَ شونډو مَي سره مزه كړل　　مستغني شوم دَ جهان له وارو ملُو
كه په اصل پښتنه دَ هندوستان يې　　دا دَ ظلم خوي دِ زده كړ له مغلو
مگر مور دِ دَ خطا دا ملك هوسۍ وه　　چه دَ مښكو بوي دِ درومي له كاكلو
زه په هونبره تمنا كښ دا به څه شِي　　چه ته هر كله په هونبره تغافلو
دَ هر گل ثنا صفت كا په زر ژبه　　پدا باغ كښ چه غوغا دَه دَ بلبلو
دَ خوشحال په زړه ئې هسِې چارِي وكړې
لكه باز چه زركه يوسي په منگلوُ

بيا له كومه لوريه بوي راغَي دَ څونېُو　　چه خاطر مي په هاي و هوي راغَی د حڅونېُو
دا اوږده اوږده غمونه پرېشانِۍ　　چه ځما دِئ دا ئې خوي راغَي د حڅونېُو
هم پدا مي به دَ زړه پرهار گانډه شِي　　شكر شكر چه ئې موي راغَي د حڅونېُو
په هر مخ باندِي څه څونې ښايست نكا　　لايق شوي يَو يَو روي راغَي د څونېُو
چه په خيال ئې په سپين مخ باندِي وَلول كړې　　نو بهار ئې په هر سوي راغَي د څونېُو
پدا كوي كښ چه مقيم شوم خلقه ځكه　　چه نگهت ئې پدا كوي راغَي د څونېُو
بيا به هم دَ مښكو نوم په ژبه واخلِي
چه خوشحال لَرَه ئې بوي راغَي د څونېُو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بند و بست دَ کائنات دَئَ په خبرُو | یو تر سله صدقه شه سل تر زرُو
د َهمت په بال و پر سرِی الوزي | مرغه پورته اَلواته کا په وزرو
ورته وایه توره کښېږده په صندوق کښ | هر سرَی چه مَړَنَي وِئَ په تلبرو
یا دَ سپیني توري مرد شه یا عاشق شه | چه یادېږي په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواري زاري ناندرئ[1] ده | دَ معشوقي څه پروا له مَرَوَرو
له یوه دریابه خېژي فرق ئې ډېر دئَ | که نظر کړې دَ دریاب په مرغلرو
چه ئې غم دَ غلیم نشته بختور دَئَ | خدایه ما کړې په شمار دَ بختورو

دَ خوشحال خټك خوښي په هغه وخت وِئَ
چه برېښنا دَ سپینو تورُو شِي دَ زغرو

پرې غوغا کانې بلبلو | تل به وخت نه وِئَ دَ گلو
دا گلونه مسافر دئَ | کال به تېر کا په راتللو
ستا په مخ به ئې ښنبمه | ساقي مهر کړه دَ ملو
ځایکی دِ وَ ویشتَلم | کم خطا یې په ویشتلو
که صورت ژغورې له غمه | سترگِي نسه له کتَلو
دا دَ مهر وَیل پرېږده | زه دی خوښ یم په ښکنځَلو
ما وې څو مي به لا سوځې | په خندا ئې وې تر تلو
نه به باز نه به شهند شم | نه به راشې په منگلو

وعده درسته کړه خوله راکړه
خوشحال ندَي دَ غلولو

چه مي ولیده په زړه کښ حال دَ واړُو | مهو شاني قبلَوي و بال دَ واړُو
په جمال غره که ډېر و بله ټول شِي | ستا جمال خجلَوي جمال دَ واړُو
دَ کشمېر که دَ فرخار که دَ تاتار دئَ | ښایسته ځما ښه یار دَی سیال دَ واړو
ما ئې ښه تحقیقي وکړه چه عاشق شِي | په هجران باندِي وخېژی فال دَ واړو
سل و سل خبري کاندِي مرگ ئې مه وه | په یوه ځواب پوره کا سوال دَ واړُو
چه ورتله کا تله به هم ورځي کاندِي | سلامت به پاتو نشي مال دَ واړُو
و عنقا وته به څه لَرَه څوک دام ږدي | چه پرې راشِي ځیري کاندِي جال دَ واړُو
که شیخان که زاهدان که عالمان دِئَ | له عمل سرَه جوړ ندي قال دَ واړُو

چه ئې لافي دَ یارئ د اشنایی کړې
و خوشحال وَته ښکاره شو حال د واړو

چه په لار دَ رحیل راغَی روا رَو | څه کسرا او څه پرویز او څه خسرو
ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وِئَ | چه تخت څرنگه په باد دروميي په دَو
نوي کور لَرَه را درومي راشه گوره | ځوانان څرنگه اَخته دئَ پخپل لَو

---

[1] یعنی پېغور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي سازه کړه دوهه د ملنګۍ   ما فیها دَ زمانې شول راته جَو
هم ئې وینم هم ئې اَروم ترې تېرېږم   چه په څنګ راته بَړوه کا بَوبو
دَ زړه نوي ښه یاران ور ځِني لاړل
دَ خوشحال دَ زړه ژوندُون وُ په دانو

دَ شهی زلفو مختولو   سر هوا پرېشانو طولو[1]
چه ئې لافي هر سړی کا   عشق آسان ندئ فضولو
ځما راز مو په ملك خپور کړ   اې ځما اوښیو پډَولو
په کوڅه کښ دَ دلبرُو   حساب نشته دَ مقتلو
تاسو مشوِی ټولی   ګښی ګښی دَ زړه نولو
دا خبرِي چه خوشحال زده
نه دِی دا دَ نامعقولو

دَ ښادمنو په خندا ړو[2]   د غمجنو په ژړا ړو
دَ رندانو په رندئ   د شیخانو په تقوا ړو
دَ وصال په سل خوښئ   د هجران په زر بلا ړو
د بهار په ښو ګلونو   د بلبلو په نوا ړو
چه ترې سبروني هیڅ دئ   په هغه قد بالا ړو
چه مکحولِي دِي له نازه   په هغو سترګو شهلا ړو
چه نرئِ تر وېښته دَه   په هغه باریکه ملا ړو
چه عاشق ور پسې مرینه   په هغه جمال زېبا ړو
چه راځِي دَ یار له لوریه   په هغه باد صبا ړو
چه پیغام راورِي وصل   د هغه ناصد په پا ړو
چه دوهمه پکښي نشته   د رشتینو په رشتیا ړو
پدا هونبره سوګندُونه   صد هزار ځله بیا بیا ړو
چه تر ځان پتا مین یم
زه خوشحال خټك پتاړو

راته مه وایه پتا ړو[3]   چه پتا نه ړو په چا ړو
ته ځما دَ سترګو تور یې   پدا تورو سترګو ستا ړو
مخ دِ ورځ زلفی دِ شپه دي   په سبا ړو په مسا ړو
په جهان کښ مي ځان ته یې   نه چه نور، پتا جانا ړو

---

[1] یعنی اوړدو.

[2] ړو په پښتو کښ د قسم کلمه ده.

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مي ته یې په خاطر کښ   هر زمان پخپل مولا ړو
ستا دَ پښو خاورې توتیا دي   چه ما ستا په خاکِ پا ړو
تمنا لَرم ستا دېره   پدا خپله تمنا ړو
تر خندا پورې دِ هیڅ دي   لال و دُر ستا په خندا ړو
یار خو ستا یم دَ چا نه یم
زه خوشحال ستا په لقا ړو

ستا په ورد سر فرازُو   تل سجود دَي د پې نبازو
ستا ملالو سترگو پوچ کړ   واړه کار دَ سحر سازو
سا یِوه وینا تېرې کا   تر هزار سخن طرازو
سپین او سره دَ دنیا دارو   دَ عشق گنج دَ جانگدازو
دَ خوشحال وَیَل هم واروَئ
راشي اې نوا نوازُو!

سپینو وازدو لَرَه ورغله پیشو   خوله به ونسي له وازدو نه په څو
د عاشق په زړه کښ خیل دَ معشوقې وي   دَ هندو په زړه کښ فکر دَ ټیکو
د لولِې پرتوگاښ پیه پرانزي   محبت ور سَرَه نشي بې پیسو
په خالي کیسه به نه رسي تر کامه   څه حاصل که بوعلي شي په کِسو[1]
د هغو بخره خواري ده تل تر تلو   چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه گرزي هرزه کار شي   تر دا هسي کښت زنجیر ښه دَئ په پښو
یو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دَئ ستا دَ شونډُو   ښه روزگار دَئ ستا دَ شونډُو
پرې پنډو دَي د ځوانانو   څه دربار دَئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځِي   بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفینی زړه مِی   په کنار دئ ستا د شونډو
د یمن یاقوت آبدار دي   که آبدار دَئ ستا د شونډو
په صورت کښ مي ځان څه دئ   یو یادگار دَئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې اوښي   دا نثار دَئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزیز دَئ   پرې گزار دَئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مایه ده[2]   چشمه سار دَئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي   شرمسار دَئ ستا د شونډو
دَ خوشحال ختك په زړه کښ
انتظار دَئ ستا د شونډو

---

[1] کِسه له قصې څخه مغفنه شوې ده.

[2] چه د خضر تر ماء به دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د زړه څه خو ترس ډار وَئ څه به ښه وُ | لږ دِ مهر په ما خوار وَئ څه به ښه وُ
زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ | که دِ غوږ ځما په زار وَئ څه به ښه وُ
چه په ما باندِی پېغور کاندِي په عشق کښ | ستا له حسنه خبر دار وَئ څه به ښه وُ
هر چه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښ | په لیدو دِ پرهېزګار وَئ څه به ښه وُ
پسله مرګه مي یو هسي مکان ګور شوي | چه پرِي تل د کښلیو لار وَئ څه به ښه وُ
ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازی پراته دي | زه هم ګډ دَ دُوي په شمار وئ څه به ښه وُ

ستا په غم به پدا لږ عمر موږ نشِي
دَ خوشحال عمر بسیار وَئ څه به ښه وُ

کل قربان شه تر جمال دَ ښو یارانو | ور ځارېږه تر مقال د ښو یارانو
دا صورت می څه ژوندَی په اروا ندئ | تل ژوندَی دَئ په وصال د ښو یارانو
په خاطر کښ می بل حب محبت نشته | پکښ ځاي دَئ دَ زړه خیال د ښو یارانو
که دوي ستا په رضا درومي یا نه درومي | ته هر کار کړه په اقوال دَ ښو یارانُو
په جهان کښ دَ هر څه مثال مونده شِي | ولي مه غواړه مثال دَ ښو یارانُو
په هر زیان زوال راضي یم پدنیا کښ | خو دِ نه وِي یو زوال دَ ښو یارانو
مرګه ستا علاج که شوَي په هر څه وکړي | چه قتلان کړِي په هر کال دَ ښو یارانو
په جهان کښ که څه دِئ خو ښه یاران دِي | خبر دار شه په احوال دَ ښو یارانو
ګښي ګښي ځان او زړه لَرَه راحت دئ | که ئې ګورِي خط و خال دَ ښو یارانو

دَ یارانو د یاری په لذت پوه دئ
چه ثنا کاندِي خوشحال دَ ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منضبونو | خدایه ما ژغورِي له هسِی غضبونو
د کنګاش علم دَ چا دَی دَ تورزنو | لکه څوک لولِي قرآن په مکتبونو
د کنګاش له علمه هیڅوک خبر ندئ | خبر دار یم دَ هر چا په مشربونو
پښتانه لَرَه لوي عیب دئ که ئې ګورِي | چه نازېږِي دَ مغل په لقبونو
شرم ننګ نام و ناموس ئې په یاد ندي | خو ویل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سَرَه لیده په طمعه مکړه | که کښِدَي چېری په نورو سببونو
ختك واله بلنځَه ښه ځما تر ملا ده | نه ښېوه دَ نوکری په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه ځما په یاد ده | چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
پښتانه که جنګ مغل سَرَه په تېغ کا | هر ختك نیوي مغل تر جلبونو

د ختك دَ ننګ جرګه نشته خوشحاله
را وَتَلِي دِئ له کومو نسبونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سَرَه پخلا یُو | خوږِي خوږِي خبرِي دَ زړه حال وَ بَله وایُو
ما څخه کتاب دَئ پکښي واړه غزلونه | تا څخه مینا ده دَ ګلزار په تماشا یو
لاس تر لاس نیولِي سَرَه ګرزُو کښېنو پاڅو | خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم   دَ شونډو بوسه راکړې بیا په نوره تقاضا یو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندی ښنبي   په بم په ځېر جار وزی موږ ئې محو په نوا یو
ته کل واړه خوبی لرې زه واړه کامرانیَ   ښادی ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا یو
ناګاهه له دې خوبه دَ سحر په وخت را ویښ شوم   نه ته وې نه دِ وصل زه دا کار سَرَه جدا یو
څو پایم په دنیا کښ دَ چا کار را سَرَه نشته   یو زه یم یَو دې غم دَئ، سره دواړه خواپخوا یو
خوشحال یواځې ندئ څو په ملك کښ عاشقان شته
په خوب په بیداري کښ سَرَه واړه باد پیما یو

ما هغه سړی شمارلې دئ په ورَکوُ   چه په خوې کښ بې وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښګیر که لا بتر دَئ   چه غوټې ئې دِي په شلانډو[١] یا په مړکو
غافلان له دې دنیا سَرَه کا لوبې   لکه پېغله جن بازی کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښ ځان څرګند کا   ټټو سم په لارې نه ځې بې چابکو
چه ئې ډېرې اندېښنې دَ دنیا نشته   زه پیدا خبره خوش یم له هلکو
دَ عالم سَرَه خواړه نه خورې له کبره   لا تر روغه نه بهتر دَی کار دَ پکو
که په شهد ئې ساتې مزه ئې نه وئ   ناشپاتې دَ ثمرقند دَ هند په مځکو
دَ خوشحال وَیل که دُر قیمت بها دئ
وَ ناپوهو ته بتر دِئ تر کنجکو

مونږه مَي پرست یُوُ[٢]   دَ ازل په میو مست یُو
په سما مو قدم ینښَې   لکه مځکه هسې پست یو
هغې خولې وَته نظر کړه   هغه هسې نېست و هست یو
که په تخت دَ پاسه کښېنو   بیا یو مات کچکول په دست یو
حؤک دَ وصل خبرې کاندې   موږه خوش پخپل بربست یو
تل مو زړه پیدا خوشحال دَئ
چه خپل زړه سَرَه پیوست یو

وَ دِ نه وینم زه ستا وصال په سترګو   که بې تا را درومې بل جمال په سترګو
مېلمستیا مي دَ زړه وینې ورته کښېښوې   چه مېلمه مِی شو دَ یار خیال په سترګو
هغه دم مي دَ زړه داغ له دله دور شو   خو چه راغی ستا دَ ورځیو خال په سترګو
چه ډېر خلق سَرَه ناست وي عجب ښه شِي   دَ مَیَنو سَرَه قیل و قال په سترګو
په غمزو په کرشمو په مکیزونُو   نن دِ نه وینم په ملك کښ سیال په سترګو
عارفان دَ قناعت په ګنج تونګر دِي   چه ئې نه راځې د خلقو مال په سترګو
دَ مکې دیوال به نور په خوله یاد نکړم   ما چه ولیده دا ستا دیوال په سترګو
ستا په ګوتو کښیده رومال چه راغَی   زه له مینی موږم ستا رومال په سترګو
هغه مخ چه مِي به تل لیده اوس ګوره   چه ئې نه وینمه ماه وسال په سترګو

---

[١] یعنی چونګښو.

[٢] دا بدله له یوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم زه به چېرې کښېږدم دا وبال په سترگو
وَ ښه مخ وته له ورايه ځلبلاند شم لکه وَويني لوغسي[1] تهال په سترگو
نور عالم خو دَ يارانُو ناز په سر وړی
تل بازونه وړي دَ يار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده دَ خبرُو دَ خبرو لذت ښه دَي تر شکرُو
چه دانا ئې په دانش سرَه انشا کا يَوه ښه خبره بهَ دَه تر زرو
بې استادَ دَ شاعري بې لارې تله دئ ياوه گوي گرزي په لوړو په ژورو
تفاوت دَ خاص و عامو سرَه ډېر دئ برابر نه دئ شبه دَ مرغلرو
دَ شهبازو دَ عنقا برابر ندئ مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
په چهارم اسمان به ناست لکه عيسی وم که اسمان ته الواته شوَي په خبرو
عام به چېرې دَ خوشحال په وَيل پوه شې
دَ گوهرو قدر څه زده ښيښه گرو

يا په زړه کښ مهر ځاي وَئ دَ بتانو يا ئې ورکړَي صبوری وَ عاشقانو
يا حيران عاشق په مرگ وَ مرَي چه خلاص شوي يا ئې هونبره جورمه وَئ دَ چشمانو
چه ظاهر باطن ئې دواړه سرَه جوړ وئ څه عجب خاصه مشرب دَئ دَ رندانو
چه په يار پسې روغ ځان سېځي په اور کښ زه پدا رسم مَيَن يم دَ هندوانو
دَ خپل يار په بدو خاندم هوسېږم چېرې زړه نشي را ښه د رقيبانو
چه مې نوم په ژبه واخلې هسې خوښ شم لکه ډِغ دَ خلاصی وشي په بنديانو
بيا به صبر دَ خوشحال ختك اُلجه کا
را څرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

يو څه داغ لَرَم په زړه دَ نادرستو دَ دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
يا ئې عين په زړه وَخوري يا زخمی ځې چه هوسی په پره ور يشی[2] دَ چستو
دَ بې ننگو بې ننگي مې به ارمان شي خداي به واړه چارې ښې کا وړاندې وروستو
دَ ښو اوښې مې ويني شې ترې څاڅې دا دَ تن جامه مې نه وِئ دَ اغوستو
دَ دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا که ئې وايې ښکاره نه وِئ په تندرستو
دا غزل چه دَ خوشحال ورشي تر سرايه
ښه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد گماني تر هسي حدَه تر نظر ئې له وسوسه هم بده
بد گويي خست بد نيت تر دا پهورته سکه ورونه ئې پرَدي کړل له حسده
که ښه نيت که ښه خلقت، که سخاوت دَي دا ئې واړه له زړه لاړ له خولې له يده
په مجلس ئې برآمد له منځَه تلليَ بَل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

---

[1] يعنی لکه دَ لوشلو حيوان چه تهالی او دَ لوشلو لوښی ووينی او لوشلو ته نه درېږی.

[2] ورسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ملك دَ پلار غلیم هغه ئې سترګي　　په دوستانو ئې دَ پلار کینه بې عده
که دَ باغ انګور ئې ډېر وِي وَ خپل پلار ته　　مګر درست ژنکوري ورکا له سبده
یا دِ ښه زويَ پیدا شِي له ښه پلاره　　یا دِ هسي تنها اوسِي بې ولده
د ژوندیُو دَ زړه رنج دَي دَ مړو شرم[1]　　په ژوندُون دَ بابا ورشه تر لحده
دَ خوشحال عقل خطا نه وُ نور څه وُ
چه خاني ئې په بهرام کړله نامزدَه

آرزو لَرَم ساقي یو څو اقداحه　　که ئې را کړې دَ خاصه ښیبې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومې بې مَیو　　دا خبره په هر چا دَه نا صلاحه
ځما پیر وایي دَ میو توبه ګار شه　　دَ بهار په وخت توبه دَه نا مباحه
تل به وخت د نو بهار نه وِي ګلګښت کړه　　په دا باغ کښ تر صباحَ تر رواحه
د نرګس ګلوُنه پلې سپاره راغله　　نندارِه ئې د بهار کړه افتتاحه
رنګارنګ غنچه دِ وا کړه په چمن کښ
د خوشحال دپاره ښه راغلې صباحه!

اورنګ زیبَ بې دلیله!　　په ظاهر باطن علیله!
لکه مچ په انګبین کښ　　پسو بند شوې په قلیله
په تسپو کښ دِ بلا دَه　　هې توبه ستا له تهلیله
دَ یوه صورت دَپاره　　خپلخانه دی کړه قتیله
نه په زویه نه په پلار یې　　په هر چا باندِي بخیله
پدا هسي بې عدلیَ　　هلاکوُ سرَه عدیله
بېله خدایه بل یَو نشته
دَ خوشحال په سته سیله[2]

آه هم دا هونبره آهونه　　دم په دم بیا ګناهونه
هم هغه پکښی پرېوزي　　چه کښې چا ته څاهونه
لکه باد هسِي تېرېږي　　دَ فانی دنېا جاهونه
اور دَ آه هسی لګېږي　　لکه اور په ګیاهونه
ګوره بیا به په چا سر شِي
دَ خوشحال ساړه آهونه

---

[1] دَ زړه رنځ د مړو شرم.

[2] طرفتداري او حمایت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې پخپل گمان کښ برِوسه ۱له اصلی کاره مایوسه
دانه نه یې چي دي مغز وِئ بې دانې حبطه بوسه
وَ خپل عیب وَته رُوند شوي دَ پردې عیب جاسوسه
چه پیدا ئې خوشبویي شوه اگر ښه شو تر آبنوسه
د طوطی برابر نه یې که نگار لرې طاوسه
که غوټه یی[۲] په چرگوړیو په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دِئ چه رنگ نه لَرې عروسه
راشه مخ په آئینه کړه چه چهره شې در معکوسه
دَ خوشحال خټك توبه دَه
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ دِ ښایسته دَي په خالُونه پدا خپل ښایست ډېر مکَوه خیالُونه
همېشه به دِ دا هسي ښایست نه وِي دَ گلشن گلُونه نه وِي تر کالونه
چه دَ خپلو عاشقانُو ویال اخلې هونبره ښه نه وِي په غاړه و بالونه
کله ما وته دعا، کله ښکنځل کړې درته چا ښيل دا هسي جنجالونه
ډېر دِ ما غُندي غلولي په رنگ رنگ دي څه بلا ئې په لباس په ټېټالونه
ستا دَ ورځيو خال کوتره دَ هوڼا[۳] دَه تورِي زلفی دِ چاپېري ترې جالونه
دَ بلبل په خاطر هونبره بلا نه وِي چه غنچه کا غوړېدل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهین نه به شنقار شِي که ټپوس دَ اَلوتو لَرِي بالونه
پدا څو توکه دِ هيڅوک باور نکا په وعده دَ کښلیُو خوب دَي که فالونه
دَ مجنون په بېړی ناست دي مرگ ئې مه وه چه په سپینو خولو ئې وښندَل مالونه
خبر دار ورباندي روغ لېونیَ ندي
په خوشحال کښ چه پراته دِي دا حالون

اې چه ستا دَ یار له غمه استغفا دَه که سینه دِ له زنگاره نه صفا دَه
هیڅ دَ خپل مَیَن دَ بدو غارت مشه دَ اغیار تر وفا ښه دَ یار جفا دَه
دَ یار بد هم لکه ښه هسي حساب کړه هم پدا دَ عاشقیَ اکتفا دَه
که ئې نېښ زیاده نه گڼې تر نوشه بېهوده دِ طمعه کړې دَ سفا دَه
مخامخ دَ یار و غم ته وَدَرېږه که دِ غیرو اشنایی وَته قفا دَه
آه که یو ځله مې ولیدې په سترگو چه مې تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

---

[۱] د برِوس کلمه سید راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښ هم دغسي دئ. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښ هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله مي بروس دارو درمان کا – دا غ مي کله مرور دي ستا له درده. دلته یو محشي بروس ته طبیب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

[۲] کې.

[۳] د دې کلمی معنی مطلوبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زګېر وائې له طبېبه په اخفا ده

اې چه اصل دِ يَوَه قطره مني ده پدا هسی رنګ وجود دِ څه مني ده
راشه زړه ورپوري مه تړه نادانه که ئې ګورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو په غافل باندې شيرينه تر ګنی ده
له ګدايه نه لا څه خو مخ جار باسې تل تشنه ناسته په وينو دَ غني ده
روغ ئې واړه په کمند دَ مکر بند کړه آزادي که ځني شته دَ لېوني ده
تل دِ خوښ دَ خوشحال زړه دَ عشق پکار وئ
خو يو عشق دَی چه دَ ده خوښي هني ده

بذګر چه دانې لوني په مځکه دَ يوې دانې زر طمعي لَري ځکه
حقيقت دَئ که مجاز درته ئې وايَم يَوه ښه ښايسته جل[1] بله کوچکه[2]
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي خداي به نکاندِي خواري دَ هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دَئ په ظاهر ډېر ټګي لَرې له ټکه
هر زمان به دَ اوُبو په فکر نه وُ بې اوبو که ماتېدَي د تړئ[3] سکه
دا پريشان پريشان وَيل مي د مستی دئ چه دي مزي دَ ژوند بولم[4] څو ټکه
تر ليدلُو نه ئې نه ليدَل بهتر دِي چه و مخ ته ئې نظر کېږي په کرکه
د دې باغ ګلونه واړه ښايسته دِئ چه همېش ئې بقا نشته په کځکه
چه ئې مينه دَ زړه سنګو روزي نشوه په قيامت به دَ هغو تله وِي سپکه
که بوسه دَ هغې دنکي[5] دَ خولې غوارِې يا ئې دواړه څوني نسه يا څونګه
دا دی واړه ناپوهي نه دَه نور څه دَه؟ چه دَ لويو چارِي غوارِې دَ هلکه
دَ بد ګوي دَ خولې خبري واړه روغي چاړه[6] توره بې سندانه بې[7] څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دَئ جمعَ په کجکول کښ مي پرانه دِئ څو کنډکه
چه سرې شنوبې[8] ئې چېنم په وخت دَ اوُرِي بادشاهي دَ اورنګ زيب ځما غرکه
کوم ياغيان هوډيان دئ پرې يستل له هوډه
چه دا هوښره ډېر دماغ لرې ختکه!

---

[1] يعني نجلی.

[2] لوچګه.

[3] محشي ورته کښلي دئ: تنده.

[4] يعني زلف.

[5] دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معني د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[6] چړې .

[7] کوچنی مطرقه ده.

[8] شلوبې.

بر سبرن شول پیوندونه   په دل[1] نه لَري پندونه
که پدر دَي که پسر دَي   سَرَه ببل لَرِي سندونه[2]
نه امېد شو سَرَه پاتو   نه باور په سوگندونه
نه سزا دا بد کردار شِی   نه دَ غله ځِی مړوندونه
دَ اورنگ په ظلم مات شول   دَ بابر دَ وخت بندونه
پدا هسي وخت خوشحاله
مرگ بهتر دي له ژوندونه

بیا ځیره۳ په سر کړه کنبېرده له خیاله   چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
پیا سینه پسې په دواړه لاسه مږم   لکه باز د هونائي[4] ووزِي له جاله
زه لا هسي کچو گول نادیده نه یَم   چه لاله به بِهوَم ستا له جماله
که دَ مبنکو انبارې مې په لاس کنبېوزِي   همگي به صدقه کړم ستا تر خاله[5]
ځما مینه هسِي نده چه نوربېږِي   که هزار رنگه جفا کړې ځما لاله
دَ عاشق عمر کوتاه دئ لا پدا یم
که دَ عمر هَرَه ورځ ئې شِي سل کاله

بیا له ورایه په خندا راغله نگاره   دَ ښه کال خوبي ښکاره وِي تر بهاره
مختوری دَ رقیبانُو دَ یار وصل   فلك ښه را سَرَه وکړه دا دوه کاره
دَ گلزار گلوَنه څه دِي راشه گوره   تر گلونو ښایسته دواړه رخساره
لکه روح چه له قالبه نه واته کا   په دا شان مي جدایي کېږِي له یاره
دَ ماښي توره ئې څه توري پرې باسِي   چه په زړه ئې یَو گزار وِي سل پرهاره
ځما خوار سَرَه چه تل غاړه غړي وه   اوس نظر را باندِي نکاندِي له عاره
دَ عاشق په لاس ژړا دَه تَل دِ ژاړِي   معشوقه چه وېره نکا له آزاره
د معشوقي دَ پالنگ لافي خطا دِي   څو ځما په سر کښ پروت یې دَ سر ډاره
دَ دې کلي طبیبان واړه نا ترس دِي   دَ دارُو په طمعَ مه اوسه بېماره
که هر څو ئې پټوې پسې ئې غواړې   په دا باغ کښ به یَو گل نه وِي بې خاره
هر ساعت سَرَه یَو نَوي نَوي خیال وِي   که ځما دَپاره بیا ور شې ریباره
که څوک غواړِي چه خپل زړه په غم اخته کا   آشنایي دَه لاس په لاس فتنه تیاره
په یرغ په مصلحت نه دَه ځایي ده   دَ خوشحال چه سریکار شه له اشعاره

---

[1] پدل.

[2] یعنی کناره او گوښه.

[3] دا کلمه فقط په چاپي سنخه کښ (چیره) لیکلې ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

[4] د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

[5] له خاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پوستې له پوستو واورې ګُندې واورې
دَ خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بیا مې څه دَ نورُو یار بولې تور مکړه — په ما خوار دِ ظلم ډېر وکړ نور مکړه
وایې سپی غُندې مِې څو په کوڅو ګرزې — څو ژوندَی په جهان پایم، بېغور مکړه
سر تر پایه اخلاصي یم په یاري کښ — په ناحق مِې لباسي بولې زور مکړه
چه په دوه پیالو دَ میو بد مستي کا — هغه څوک په مجالس کښ میخور مکړه
یَو عجیب دَ میو جام دَئ ساقي راوړه — خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
چه حرمت دَ عاشقانو بکښ نه وِئ — په هیڅ رنګ مِې په هغه کلي کور مکړه
آشنایي دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه — ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
زه چه نن دَ بېلتانه په اور وریتېږم — دَ دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکړه
راز دَ عشق دَی فهم دار اوسه خوشحاله
ښکارَوَنه ئې پخپل زوي و ورور مکړه

بې اخلاصه دَ یارئِ جواز نشته — خود پوهېږې بې اَودسه نماز نشته
دَ دانش مرغه هسي پورته ولاړ شه — چه هورې دَ کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سَره اور کښ لولپه کړې — دَ یاقوت دَ اوبو ډار دَ ګداز نشته
هغه باغ چه تل مأوا وه دَ بلبلو — اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
دَ زړه راز وَ چا ته وَوایم حیران یم — په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علي اللّه وینا یَوَه دَه
دَ خوشحال دَ زمانې سَرَه ساز نشته

باغ وَئ دَ ګلونو بکښ ناست وَئ زه او ته — ګل وَئ غوړېدلَي باندې نماست وَئ زه او ته
زیره زعفراني شوي یا ګلګونه معطره — لاس تر لاس نیولي سَرَه زغاست وَئ زه او ته
سپینه خوله دئ راکړَه بیا مِې هم در څخه غوښتَې — نورخواستونه نه وَئ خو دا خواست وَئ زه او ته
تل مې درد و غم وَئ دَ زړه کاست او مهر مینه — تل پدا دنیا دا کم و کاست وَئ زه او ته
رنګ دَ غماز ورک شه راست روزګار دِ در ناراست کا — ځاي دَ ناراست نه وَي سَرَه راست وَئ زه او ته
نمر خېژي خوشحاله چه خروس دَ سحر بانګ لي
شرط دَ پټ نیاز دَئ چه بر خواست وَئ زه او ته

بیا د مار غندي راضي له خپله بختَه — چه د غم له پوسته ووتم یك لختَهَ
بیا هغه حسن و جمال هغه لیده دِي — که د بخت سترګي مي خوږ وِي څو وختَه
ګرد غبار لړي وریځَي تر منځ ولاړې — بیا د نمر سترګه ښکاره شوله له ویختَه
خداي دِ وار، همت ورک نکا دَ مردانو — په دنیا کښ باندي راشي ګرانه سختَه
زمانې په هر بازار و ګرزَوَلَم — خبر دار ئې کړم د هر بازار له رختَه
د بهار په وخت ئې بیا نشو و نما وي — په خزان چه پاڼي پرېوزي له درختَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك طالع تر خرم[۱] ښه دي
چه بندي شو خاوند بیا وروست تر تختَه

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه یووړه — دانائي ئې دَ دانا له لاسه یووړه
چه مي کړې وه توبه له مي خورُئَ — په چشمانو ئې دَ ما له لاسه یووړه
معجزه چه دَ احیاء ده په دوه لب ئې — لاس په لاس دَ مسیحا له لاسه یووړه
دلبرانو چه دعوا دَ دلبری کړه — دا دعوا ئې د هر چا له لاسه یووړه
راته پاتو دا یَوَه مسلماني ده — دا مي هم هغي ترسا له لاسه یووړه
ما وې زه به دَ عشق راز لَرم په زړه کښ — دا خبره مي ژړا له لاسه یووړه
چه دَ زړه صبر دَ یار له مخه غواړم — محبت مي دا دعا له لاسه یووړه
که دَ نورُو هوښیاري په عشق کښ پس وړي[۲]
د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه یووړه

پدا ساه نشته وېسا — هر دم ته وایه اللّه
هر نفس یو غنیمت دَئ — پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالك وَیَل کار کړه — که دَ ځان نه یې بد خواه
دا سالك وَیَل هم دا دئ — ته ئې وایه بې اکراه
چه له خلقه نه زړه پرېکړه — زړه پیوند کړه له اللّه
که هوا دِ کړله ترکه — نور قبول یې دَ درگاه
بادشاهي به دَ هر تن کړې — که دَ خپل تن ئې بادشاه
مُوتوا قَبلَ اَن نموُتوا[۲] — پدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت کښ — دَ کم شناختو نشته راه
دَ بیدارو دِ نصیب وئ — ښه دولت دَ سحر کاه
څه امید دور و دراز کړې — پدا لَږ عمر کوتاه
تل توبه کوَه خوشحاله
چه دِ محو شِي گناه

په جهان که لویه چارده دَ میر ښکار ده — که دا چار گورې هر کار لَرَه پکار ده
څو قابو تالاښ دا واړه دي په ښکار کښ — چار دَ جنگ دَ مرنتوب که دَ پیکار ده
ورته هیڅ دَ ښکار دَ ذوق خبري مکړه — دَ هغه سرې چه طبعه دَ بیکار ده
آلوده دِي په ډېر غم دَ عمر ورځې — چه په شمار دَ عمر نده ورځ د ښکار ده
په خوشحال باندِي دِ ښکار هوا ژوندُون شِي
مرده دله که پتا باندِي بېگار ده

---

[۱] محشي شاه جهان ورته کښلي دي.

[۲] حدیث شریف دی: یعنی تر مړینی دمخه ځانونه مړه کې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوني هاتي سوره شوه مي پرستَه   زه هم مست هاتي هم مست دَي دا هم مستَه[۱]
خداي دَ درېِ واړه مستانو سره سر کړ   بله نشته یا به نیست شيِ یا به هستَه
نندارو لره ئې راشي نندارچیو   یوه لویه هنگامه شوله پیوستَه
چه ئې ستا زلفیني گنبوتې په لاس کښ   لاس ئې پرېوزه که ئې دَی پرېږدي له دستَه
یار د ما ځخه په کور دننه ناست وُ   زه بې روحه گرزېدم دَ ده په مرستَه
نه یاري نه آشنائي واړه لباس دي   چه خبر شوم د وگړي له بربستَه
ما په وړېو سترگو ډېر یاران خوړلي   په ځیر ځیر دِ مخ ته نه گورم له کستَه
د خوشحال په ځان د ډېرو غشي لك دي
خو هم ده زده دَي مرِي د چا له شستَه

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندي کافر شته   دعوی کا دَ شیخیَ تر شیطانه لا بتر شته
منطق معني لولي درس فتوی قاضي گري کا   اکثر پدا فرقو کښ که ئې گروې کون خر شته
له گوره لوټه واخلي استنجا لَرَه وران شيِ   تقوی تر هسي حده په اولجه ئې وري که زر شته
دَ بل کرَه چه ورشي پخپل روي بندیان پرانزي   په ځان باندي چه راشيِ کله روي دَ پیغمبر شته
یو ځای آلوده ندي په دا هسيِ دروېشانو   پدا دور که گورې دا ناپاک په هر کشور شته
بادشاه قطب اقطاب دي اُمراگان چه روته گرزی   کږې ځیر ترلي دَ هر چا په سر میزر شته[۲]
چه خاص د زمانې دئ حال ئې دا دَئ نور وگړي   دَ غواوُ د خرو کليِ خالي نوم باندي بشر شته
چه حال دَ پرهېز گارو سراسر واړه دروغ شو   رشتیا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق   عالم سرَه برهم دَئ ځو دا دور دَ قمر شته
اشنا له هیچا مشې له پخوا آشنایي ښه وه   چه اوس له چا آشنا شي نور ئې ځو رنگه خطر شته
تر دې ژوند یو ښه دِی مړه پراته په گورستان کښ   چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته
دروغ وَیَل هغه کا چه ئې وېره وِی یا طمع
خوشحال پدا اړ ندي حق به وايي ځو ئې سرَ شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وینځه توره   راشه خضر دَ حیوان په چشمه گوره
مخ دَ یار له خطه وخاته مستغني دَي   دَ غني وِي هر اسباب له خپله کوره
چه ئې سیوره په ما وه لکه بادشاه وم   همائي وه ستا دَ تورُو زلفو سیوره
ستا بارخو بله لمبه وربل دِ څه دَي   لکه تور لوگي چه تول پاځي له اوره
دَ خپل پله خاوري دِ بیَه په عنبر کړې   درته چا وې چه په دا بهار ئې پلوره
په ځو بل لوري ته گورې ځان نادان کړې   چه په ما باندي غوغا شيِ لور دَ لوره
ته په دا حسن دَ گل غُندي زیبا یې!   که زوولې یې له خپله پلاره موره
چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دَي   عاشقي چه وېره کاندي له پېغوره
زه له میو توبه وکړم توبه گار شم   دَ ساقي پیاله مي بیا کا توبه نوره
چه ئې ځوک په کوڅه پَل ږدي هغه سر خوري   په جوار باندِي ئې مه گرزه سر خورَ

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[۲] کږې ځېرئ ترلی د هر چا په سر میزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر میزر لاندی محشی پرونی کښلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې ناز وَي که خيال وَي ما به يوور ولي ما سره ډېر کبر کا هرگوره
زور ئې واړه دَ خپل مخ[1] ورته ښکاره کړ خوار عاشق ئې ځکه درست پرې يوست له زوره
چه معني ور سَرَه نه وِي وَيَل سپور وِي
خداي به نکا دَ خوشحال خبره سپوره

په ښېوه ښېوه رفتار کاندِي غزاله[2] وايې يېښې په مځکه نه کښېږدي له خياله
و غمزو وَته ئې حکم دَي چه وژنه هم هغه چه مينه کا ځما له خاله
دَ زړه حال ئې امانت پکښې ليده شِي چه ئې تن په صافي صاف دَئ تر زلاله
له دوو سترګوُ خبر واخله چه ئې وژنې[3] نور به څه پوښتې ځما دَ زړه له حاله
که شيرين اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر ګښ دي نه وينم څوک سياله[4] خبر دار نه يَم دَ بل ښهر له حاله
په ښايست کښ دئ ارمان دَ صورت نشته دريغه دريغه په خوي هم وی څه خوساله[5]
په دردمنو کښ نن زه يَم بې مانندہ په دلبرُو کښ نن ته ئي بې مثاله
په دا سپين تندِي دئ طعن په آفتاب شِي په آبرو دي گرو وَړی له هلاله
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا چه په خلقُو دئ نارې دِئ دَ جماله
که تل جنګ و خرخښې کړې زه برې خوښ يم ښايسته دَ جهان نه وِئ بې جنجاله
چه د حال پوښتنه نه کړې مرگ مي راغي کله کله مي خبريږه له احواله
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسك کړم ستا دَ عمر دعا[6] کړم په ډېر ډېر کاله
دا بې وخته سپين وېښته نه وُ بلا وُ
چه دَ کښليو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پاڼِي نه وِئ ګله که خبر شې دَ خزان له تطاوله
دا څو ورځي غنيمت ګڼه په باغ کښ چه په تا باندِي سينه وهِي بلبله
مرتبه دَ هغه باغ څه پاتو نه وِئ چه خالي وِئ دَ بلبلوُ له غلغله
و هغې ښېښې ته نه غړېږِي سترګيِ دَ ساقي څخه چه تشه شِي له مله
په دا پُل باندِي دَ خلقو ګزر ګوره څوک پر ېوزي، ځني پور ېوزِي تر پله
په درست عمر به ئې نه ووزي له يادو چه ليدلي وِئ تا رُو دَ باز منګله

---

[1] ځان.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه مي وژنې.

[4] دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

[5] محشي ورته کښلی دئ يعني ميانه.

[6] دعا گويم په ډېر کاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدر به په هیڅ رنګ مبدل نشِي   که په ځان باندِي تل لولې څلور قله
عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا   دَ رقیب او دَ غماز او له چغله
څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر یم   کنِه ما به دنیا وبازله کله
په پالنګ به خوب په څو بې غمه کاندِي   چه خبر وِئ دَ فلك له تزلزله
هسي یار لَرَم ښایست ئې تر دا قیاس کړه   چه دَ مښکوُ بوي ئې هیڅ دَئ له کاکله
دَ دلبروُ په مانې کښ هم مزه شته
بیچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ یارئ ډېري   په محنت کښ په زحمت کښ یاران چیري
نه به هر کله بهار نه به خزان وِي   دا د ستوریو[١] چاري ونیسه په تېري
که مي لاس لکه دریاب[٢]له درو تش وِي   ولي سَترګي مِي دریاب غُندِي دِي سېري
له یوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم   فلك بیا نَوِي فتنې کا را بر سېري
دَ دي دور په یارانُو باور نشته   په زمان ورته اغیار شِي یار دَ غوېري[٣]
چه به ما ورته کاته له جاهَ نکړه   له هغو خبري اَروم تېر و ببرَي
پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړِې   دَ خرما تر خوند به نه رسېږي ببري[٤]
دَ دستار دَ مرتبې به نه رسېږِي   که په لعلو مکمل کړِې پائزېري
په ژوندون ئې دَ خوشحال دَ زړه دَ باسې
ستا کردې به ئې په ګور کښ نشِي هېري

په طلب کښ د سستي وینم دروېشه   چه وتَلي یې د دې خونی له وېشه
نعمتونه رنګا رنګ دئ په هر لوري   په غوښتوني باندی نده جفا پېشه
څو طلب هونبره موندل دئ په دا دور   بلکه لا تر طلب بخره مومي ببشه
د عسلو خواږه کله هغه مومِي   چه حذر کا دَ مچی له بده نېشه
لا دَوخته دَ طبیب طلب بایده دئ   څو لا پاېې په دنیا دَ زړه له رېشه
په هیڅ دین کښ ما وفا لیدلې نه دَه   خبر دار یم د هر چا له دین و کېشه
په هر غشي چه زخمي شوم بیا مي وکوت   هغه غشي وُ په تن ځما له کېشه
هیڅ پروا اندوه دَ بل د بدُو نکړم   خوْ[٥] دي پانڅي بلا له ځانه خوېشه

---

[١]دا د ستور، یوه چار ونیسه.

[٢]لکه صدف.

[٣]په بله نسخه کښ غېر راغلي دَي، غوېره او غوره سید راحت په یوه معني راوړي دَي یعني منتخب.

[٤]دَ هغه وني مېوه دَه چه په عربي ئې سِد یا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

[٥]څو مي پانه څي بلا له ځانه خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پیغام د بوسېٖ[۱] سود نشي خوشحاله
چه ځما[۲] په خوله مین یې را نېژې شه

په هر لورِي دَي فغان دَ مرگ له لاسه — په هر لور په هر مکان دَ مرگ له لاسهَ
دَ آدم صورت ئې مرگ لَرَه پیدا کړ — خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه — دُوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه — دا وَدان کورُونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم دَ توښې په سر انجام شه — کاروانونه شول روان دَ مرگ له لاسه
اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومې په ارمان دَ مرگ له لاسه

په هره کوڅه گرزم که مي چا لیده رنگینه — گل مخه عنبر بویه هوسی چشمه مه جبینه
په خوله غنچه دهانه، په غاښونو در دندانه — په دوارو خوړو شونډُو تر شکرو لاشیرنه
په زنی لکه سیبه په غبغبو دلفریبه — په غاړه لکه زانې سبر قده تن سیمینه
په تور باڼه ناوکه په ابرو لینده بې شکه — په پوزه لکه لندي[۳] چه را پاڅي له کمینه
گلگُوني ختي واړه مرصع مني په غاړه — ټېکه پر تندِي اېښی په زلفینُو عنبرینه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه — بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودینه
که زر خونُونه کاندِي زړه ئې نشِي لاندِي باندِي
لا نور ورپسِې غوارِي خوشحالېږي څو چه مرینه

پدنیا کښ نعمتونه رنگارنگ شته — دَ دیدن دَ نعمت کوم نعمت همسنگ[٤] شته
عاشقی دِ هغه کا چه لېونی وِئ — دَ هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واړه تر شا کړه — ته لا ښه یې چه دِ غم دَ نام و ننگ شته
ما وې زه به دَ زړه حال ورته عرضه کړم — یَو غماز ئې تر شیطان بتر تر څنگ شته
په آشتِی کښ کشتن دَئ عاشق وژني — همېشه ژوندون هم دا دَئ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر یو بل اورنگ لَره پیدا گړه — په جهان کښ ښاَدی نشته چه اورنگ[٥] شته
په وار وار ئې دَ خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کړه[٦] ته ئې لا پاتو څخو زنگ شته

---

[۱] په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

[۲] که ځما.

[۳] د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

[٤] هم څنگ.

[٥] یعنی اورنگ زیب چه پاچا وُ.

[٦] ولی کښته ئې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت يم ستا په ور کښ په خيرات مي ياد لَرَه   دانا ښاد خاطر مي په پوښتنه ښاد لَره
څو کړې ظلم جور په څو رنگه طور طور   وکړه فکر غور انديښنه دَ داد لَره
خيال دماغ دِ ډېر دَئ تر حساب تر حده تېر دئ   مرگ قيامت دِ هېر دَی ښه دا هونبره ياد لَره
مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ   سخت څما پکار کښ تر سندان فواد لَره
شرعَ شته کتاب شته دَ عذاب دَ خوي عذاب شته   ښه که څه ثواب شته ته دا خوي معتاد لَره
خداي وته څرگند دَئ چه د خپل خاطر پسند دئ   څه مهر پيوند ئې هونبره دا عناد لره
خوي خصلت چه ستا دئ واړه پټ ندي پيدا دي   مهر نازک دا دَئ ته ئې تل بنياد لَره
ملك شته کښته پورته گورم ستا دَ سترگو لور ته   مه درومه بل لور ته ځاي پدا سواد لَره
زلفي دِ زنجير دِی پکښ ډېر زړونه اسير دئ
څوک پدا تدبير دِئ، چه خوشحال آزاد لَره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه   چه رشتيا وايَم هم دا لَرم گناه
له ځوان مرده په خندا په هوس درومې   له نامرده جدا کېږې په آه آه
لکه سيوره وړاندِی وروستو را سَره ځې   چه و هر لورې ته ځم سبا بېگاه
لکه لاس په شمار دَ زرو پول تورېږي   په دوستی ئې سړی هم شِي روسياه
زه په رغم دَ صوفي خراباتي يم   چه دَ مکر ذکر کا په خانقا
دَ زاهد پکار کښ څو رنگ اشتباه وِئ   دَ اوباش پکار کښ هيڅ نشته اشباه
که څوک زړه سوځې په ما ځاي دَ زړه سوي دئ   که مي لاس وَئ زه به ولی وم اکراه
چه ئې لافی دَ پاکی کړې څه ناپاک شه   راشه گوره چه څه حال لَرِي تباه
وايې سر په عاشقی کښ درته څه دَئ؟   درته وايم که باور کړې يو گياه
رعيت لکه عيال ساته خوشحاله
په ياغی باندِي مهم کاندِي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته   خپل پرَدِي ته نصيحت شته
چه لر بر له مصلحت شې   کله خير برکت شته
دَ سړي هونبره ښادي دَه   چه په زړه کښ ئې همت شته
چه همت دَ سړي نه وِئ   مهيا ورته نکبت شه
سر هاله په تنه ښه دئ   که دَ سر سَرَه عزت شته
دَ سړي چه عزت نه وئ   دَ ژوندون ئې څه حالت شته
په صحيح غني هغه دَئ   دَ هر چا چه قناعت شته
دَ نېستی ئې اندوه مکړه   که په تن کښ دِ صحت شته
چه صحت دَ صورت نه وِئ   څه په کار که دِ دولت شته
دين دنيا دِ مبارک شه   که دانا سَرَه صحبت شته
اوس ياري مکړه خوشحاله
دَ يارئ سَرَه آفت شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپل قسمت راضي شه، تل دَ بل قسمت مه غواړه فراغت دِ مبارک شه که دِ ونيوه دا دواړه
دَ ژوندون پيوند تړَلي په يوه اومه سپنسي دئ دَ جهان غمونه پرېږده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
خپل دِئ که پردَئ دِئ قلم وښکوه په واړُو دور دَ فساد شو پخپل زوي و ورور مه وياړه
هر چرته چه گرزم ځنی هسې چاري وينم کار مدار په نن شو، دَ سبا اندېښنه ولاړه
گوره کوم يو باد دَئ چه په درست جهان را والووت زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واړه
ما وې کلی مېشت دَی چه په کلي باندې راغلم تش کنده پراته دِئ خالي مېنه دَه اوجاړه
هر چرته چه گرزې په لاحول ترې تېرېږه سل بلا په زړه کښ سل دانې تسپې په غاړه
ډېره سودا وشوه سل دعوې دَ سود په طمعه وخت دَ مازديگر شو دلَ دادکان ونغاړه
تل وايې خوشحاله چه دنيا وته به شا کړم
لا خو دا دنيا دَه مخامخ درته وَلاړه

بر بر راشه نور وزه دل افروزَه ستا په وخت مي آسوده شي سترگي پوزه
ستا په وخت سترگي دَ باغ گلَونه گوري پوزه هم کاندي دَ بوي خوښي اندوزه
غوږ لا هم ستا له طفيله حظ حاصل کا مغني شي عندليب په څو څو سوزه
په وصال دَ معشوقې عاشق فيروز شي دَ گلزار په وخت بلبله وئ فيروزه
خپل غوړُونه ورته څك[1] کړه کنُدي واروې راز دَ ميني دَ بلبلو له لوزه
د نوروز له فيضه بوټي خالي نه دي فيض رسي هم تر سپاندې هم تر ځوزه
که همه عمر دَ باغ گلُونه گورم ځما خوا به پرې سړه نشي هنوزه
دَ بهار هوا هر گوره ښه هوا دَه که آفتاب وريسې ته نه وي تموزه
په راتله ورلَرَه ډېره خوښي راوړی
په خوشحال باندې دي قدر دَئ نوروزه

پلاو وخوري يَوه لپه نه پريوزي اندر غپه[1]
هيڅ خبر نه وي له ځانه نه له راسته نه له چپه
نه درود وي نه دي ذکر هندو هم به وي بې جپه[2]
چه هوا وی درته ښه کا زړه دي ځي په هغه هپه[3]
په هر ځاي چه له چا کښېني يا د راز وي يا د گپه
ته به ځان تر هر چا ښه کړی که ښه کېږې په غرډپه[4]
که پخپل فهم طبيب يې
د خوشحال تر فهم ټپه[5]

---

١ غپ د سپي بړغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي يعنی غوطه، يا به خپ وي يعني پټ او مستور.

٢ په هندي ذکر کول او خداي يادول.

٣ خواهش او هوس.

٤ په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلې دي، چه معنا ئی نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرډپ کښل سوې دي، معنا لري يعني غر او دپ چه ځان لوړ گڼل او بر بر ويل دي.

٥ په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو ټپ لکه چه صحيح دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه رشتيا ويل غوړېږي د زړه غوټه — دروغجن خو دي لکه سپيَ د غُلو سوټه
پـه درياب کښ خښته واچوي هيڅ نشي — پـه يو څو ځانځکي خوره شِي اُومه لوټه
د هغې ښځې صحبت لکه دوږخ دَي — چه مېړه وته تل کښېني په مخ نوټه[1]
پدا کار نادان هوښيار واړه پوهېږي — د کابل خربوزه بِه ده تر پهوټه[2]
څوک خمونه تَشَوِي مستي ئې نه وي — څوک دَ ميو عربده کا په څو گوټه[3]
د هغه ياري په کار نده خوشحاله
چه له خپلي خولې وباسي وينا جهوټه[4]

پـه هره تنگه خوله کښ برابر ندي خواړه — پـه ځنو کښ حلوا دِي څوک نبات لَرِي تاړه
سَمِي کېږي ډېرِي پخپل زړه لرې خپل يار ته — ځکه دِ دَ زلفو وېښته سَم وِئَ هم کاږه
بخت دَئَ چه ئې اوس ستا له لبانو سرَه ښبمه — تا مي چه دَننه زړه په سره پېزوان ځاړه
زه دَ زړه بدخواه وم ما پرې وکړ پرهارونه — څه لَره مي وَئَ دَ يار غمزو لَره لاړه
اور لرې په مخ کښ چه پټا مين کېدلم — ما به پدا بله لمبه ننه زړه ځاړه
زلفی دِ تور مار دي زه ئې هسي وخوړلم — مرَم راباندِي نه ځِي دَ دم گريو هيڅ پاړه
مست يم مَي پرست يم زه خوشحال په خرابات کښ
له ميو به وانوړم که مِي وژني په وراړه

تا وې نورِي تر ما ښې دِي پسې درومه — راته وايه تر تا ښه دَه بله کومه
چه مِي ستا وَ خرخشو ته نظر وَکړ — دَ جهان په مخ به نه وئَ هسي سلومه[5]
دَ خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو — اوس به چرته ځِي چه نښتي دَئَ په لومه
دا چه وايې درومه صبر کړه له ما نه — بيا مي کومه بې صبري وه در معلومه
په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وِي — ستا دَ سترگُو وېره نشِي له مظلومه
زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق يم — په خندا خندا بورجل لَرَه را درومه
په خوشحال باندي که تل نارې سورې وِي
باز پروا کا دَ کارگانُو له هجومه؟

تا هنر دَ سرداری نه زده بهرامه — سرداري دِ په خپل دور کړه بد نامه
هم تمامي خېلخانې لَرَه بلا شوې — هم خپل ځان لَرَه بلا شوې بد فرجامه

---

[1] يعني په تربو تندي وا نارضايي، په بله قلمي نسخه کښ دا مسرۍ داسي ده چه مېړه وته کښېني په نغر لوټ.

[2] محشي ورته ليکلي دِي چه يو ډول بې خونده خټکي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

[3] يعني يوه هنده او يوه جرعه.

[4] يعني دروغ، دا کلمه هندي ده.

[5] څرگند، نوموړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا طاهر دَ کم عقلی په جرگه مړ کړ — اوس فارغ شوې دَ طاهر[1] له انتقامه
تا خپل ځان لَرَه دَ مرگ رخنه پیدا کړه — خېلخانه دِ په بد خوي کړه بې آرامه
په دا هسي بد خويی بې بخت نه يې — چه لا نه يې دَ خوني هاتي تر زاله
مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې — دا خاني دِ شه په ځان پورې حرامه
چه خانی ته دِ هوس دئ زړه په زور کړ — لا ځايي وه ستا دَ زړه اندېښنه خامه

نور دِ نوم د ما دَ زويُو په شمار شمار مشه
د خوشحال خټك وينا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه — زه دِ پېژنم دَ زلفو په خمونه
نه ئې څوک ويني په سترگو نه په خون کښ — چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
که مي ته دَ زړه له سوزه خبر نه يې — خبر دار مي پدا حال دي عالمونه
لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندي — هسي ستا دَ سترگو ډېر دِي ستمونه
بيا مِي هسي دا غمزې په غشيو وله — لکه تل دِ په ما خوار کړل کرمونه
نه چه زه يواځې ناست يمه ويرژلَي — لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
ستا دَ تورُي دَ گزار حاجت هيڅ نشته — په وکښل ئې د عالم خېژي دمونه
مگر څوک په غاړُو غرونو ژوندی گرزي — ستا سپروُ په ويڼُو وَلړل سمونه
چه ډېر ډېر به ئې کښېښول پرې پرهارونه — طبيبانُو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دي غم لکه لوي غر دَي راته پاتُو — غر به نه اوړی دَ جا په اړمونه
يا دِ ستا دَ مخ ثنا خوشحال خټك کښ — يا دِ نه نيسی په گوتو قلمونه

چه خوشحال ئې په کاغذ يا په قلم کښ
په خاطر کښې هنوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوې په مځکه — غره توب لرې دَ مخ په خوبي ځکه
په بېسر دي رنکارنگه ټکي گوره — پدا شان به ښايسته نه وِي لوڅکه
چه دا هسي شېوه گره ځني زو وې — سَړی نه وُ ښاپېرَي وُ ستا ادکه
دَ مستی له مخه دا پرېشان ويَل کړم — چه دئ مزَي دَ ژوندون بولم څو ټکه
زه به تا وَته نژدې شم تا به گورم — که د ما گنده نه کېږي ستا کرکه
په بوسه مي دَ لبانو سر فراز کړه — همېشه په زړه لَرَم دَ شربت سکه[2]
لېونی دي د جمال نه يَم نور څه يم — چه پخپله خونه نه پرېږدم کځکه
لَون لَون شو لانونه[3] دَ شاهانوُ — دَ هر در رالَرَه بس دئ څو کنډکه
سر بازم وصال دئ غواړم هغه زه يم — لکه څوک چه په بل لوري غواړِي ورکه
دَ ښايست بخره ئې ورکړه د ترکانوُ[4] — محبت را پيدا کېږي له تاجکه

---

[1] ظاهر.

[2] محشي تنده ورته ليکلې ده په چاپي نسخه (څکه) ليکلي ده، يعني ذائقه.

[3] محشي ورته طعامونه ليکلي دئ.

[4] و ترکانو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې توره په کار نه وئ حبطه دَه   که ئې روغه وئ دَ سپینُو زرُو تکه[1]
مګر تا څخه سامان دَ سلطنت دَئ:
چه په هوډ مې سپېنه خوله غواړې ختکه!

تور وربل دِ په سپین مخ را آشفته شه   سمن زار دِ په سنبل کښې نهفته شه
عاشقانو دِ آرزو وکړه لیدن ته   چه دَ کښلې مخ صفت دِ شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسک کړه وئې ګوره   لاله زار دِ په جوار کښې شګفته شه
تا چه زلفې پېچاپېچ سَره وَلول کړې   په ګلونو کښې یو تور منګور خفته شه
هغه دُر دِ فخر کا که ئې تمېز شته   چه ئې پاسه دَ تېکی په تار سفته شه
ستا دېوال مګر دَ عشق په خښتو روغ دئ   چه ئې شیخ تر سیورِي کښېناست آشفته شه
ځکه هسې رنګه بوې لَرِي خوشحاله
دا غزل چه دَ بهار په وخت ګفته شه

په زړه مې هسې نهال یې اې له دوو سترګو غایبَه   که بله نامه وایم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مې دېره څله اضطراب شي ستا دیدن ته   په تَړې باندې تل وي دَ اوبو مینه غالبه
تروه ترخه که نه وَي خوږو قدر به نه وُ   سکه ځکه جدائې شوه آشنایی سره واجبه
یوه دَ بېلتانه رنځور ګرانه ده که نه وِي   نور همه زحمت آسان دي که نس خوږي دِي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سَره وَویني په سترګو   تر دا به بله نه وِي په جهان کښې عجائبه
په دېر ضرور خوشحال دَ یار له مخه جدا کېږي
اروا کله راضي وِي چه بېلېږي له قالبه

په هغه جهان به خلاص وِي له عذابهَ   که دلې ئې سریکار وِي له کتابه
واړه زه یم چه مې هسې شراب بد کړل   ګنه کومه بدي غواړې له شرابه
د شیطان له چارو لیري لیري ګرځه   یو درنګ مه اوسه بې چنګ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کي خیریت دَئ   که ځما له لوریه چار نشي خرابه
چه دا هسې ارت ملك په خپل سر تنګ کړې   په خلوت کښې دِ چه څه سود دَي شیخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کړې قبولې   د ښه بوې نفس پیدا شوله ګلابه
هم حېوان ئې هم سرِی یې هم ملك یې   که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خبر له حاله نشې درته وایم   په بَل نام به باله نشې بې دوابه
که پخوا ئې خرابې ده چا لیدلې   بیا به هم وِي د وجود مېنه خرابه
هر طناب ئې و دانا وَته معلوم دَي   دا خېمه وَلاړه نه ده بې طنابه
دَ خوشحال ختك په ژبه برکت شه
چه ویَل کا په پښتو له هَره بابه

ته چه هسې په غوغا درومې سیلابه   ولې هسې په ساعت کښې شې بې آبه
آفرین دِ په همت دَ لوي دریاب شِي   چه په هیچرې ئې چار نده کربابه

---

[1] د قندهار په اصطلاح تېکی یعني غلاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په پورته د کاغذ وګړۍ درومي که رشتیا ده دا دِ درومي بې طنابه
د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق ګنه دَی به لا بتر وُ تر غرابه
چه په مخ کښ دِ نابود شِي واړه ستوري د اسمان په ستوریو وَ خېژه آفتابه
که لمبې ور باندِي بلي کا اېرې شِي د ژوندون هنر به نه ځِي له سیمابه
له یاقوته دِ هاله سیالي شبَه[1] کا که دَ اور په تاو کښ دا نشِي بې آبه
چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي هیڅ مقصود تر سرَه نه ځي بې اسبابه
په ځوانی کښ اوده وُ په زوړ والي
د خوشحال سترګي بیداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږي خو ګزار لَرَه کنه زلفي چه وَلَول شِي خو خپل یار لَره کنه
ولي راته وایې چه په کښلیو نظر مکړه سترګی چه پیدا دِي خو دیدار لَره کنه
شیخ دِ نمونځ روژه کا زه به ډکي پیالې اخلم هر سړَی پیدا دَئ خپل خپل کار لَره کنه
تا وې چه ځما دَ خولې بوسه لکه دارو دَه غواړم دا دارو دَ زړه پرهار لَره کنه
وینې مې د زړه خورې مګر نور څه لَره ندي زړه ځما پیدا دَي تا خونخوار لَره کنه
څه ژړا فریاد کړې دَ شهی دَ تورو زلفو ته ورتلې پخپله دې تور مار لَره کنه
خود به ستا تر مخه دَ ګیاه غُنډی څرګند شي ګل دَ لاله راوړه خپل رخسار لَره کنه
مَی شته چنګ و نَي شته دَ خپل یار سرَه خوشحاله
خپل بیاض په لاس کښ خو ګلزار لره کنه

تونګران په ملك و مال لَري تکیه درویشان په ذوالجلال لَري تکیه
دَ عارف ژبه ئې بند ګړه له مقاله عالمان په قیل و قال لَري تکیه
دَ عاشق سرَه چه هونبره استغنا کا ښایسته پخپل جمال لَري تکیه
که تکیه دَه خو تکیه دَ یوه خدای دَه چه په بل ئې کړې څه حال لَري تکیه
دا نابودي تکیې ګوره دَ وګړي چه په ستوري چه په فال لَري تکیه
دَ دنیا تکیې ئې ولیدې په سترګو
نور به چا وته خوشحال لَري تکیه

تر هر چا دَئ د ما یار ښه شکر لب و شیرین بار ښه[2]
تر سنبولو ئې ښې زلفي تر ګلونو ئې رخسار ښه
توري سترګي تورې ورځې تور ګېسو ئې تار په تار ښه
تنګه خوله ئې نېسته هسته لکه خوله هسي ګفتار ښه
لکه دُر هسي غاښونه لا تر درو سپین هموار ښه
تر وېښته ئې ملا نری تن ئې لا تر سپېین چوتار ښه
قد ئې ښه تر سبر وني لکه قد هسي رفتار ښه

---

[1] په چاپي نسخه کي لمړی توري زبر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکېی) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مرَی ځني مطلب دي.

[2] خدایه راکړه د ما یار ښه شکر لب و شیرین کار ښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر ځای وته ئې ګورم   سر تر پایه پریوار ښه
خدایه ماتې هغه خولې کړې   چه به وایي هندو بار ښه
هونبره کلي ډېر ښهرونه   پکښې نشته یَو نګار ښه
چه پکښې خواږه یاران دئ   پېښور تر هر دیار ښه
په موسم دَ ښو ګلونو[۱]   تر هر څه دَ میر ښکار ښه
ښه په هند کښ چنبا ګل دئ   تر دا ګل دَ وطن خار ښه
دَ سرای قدر نور چا نزده
په خوشحال دَي تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه   له دِ زړه باندي یخیږي زړه پرې یخ کړه
رقیبان دي لکه سپي دِې په کوڅه کښ   چه انګَن دِ پاکیزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت مېوې[۲] مې نورُو ته بخښلي   کله کله ځما په خوله سېب دَ زنخ کړه
هغه واړه مهیا دی په هجران کښ   چه واعظ وَ ما ته شرحَ دَ دوږخ کړه
که پرواز دِ دَ شهباز دَ شاهین ندئ   دَ مطلوب په لوري پرونه دَ ملخ کړه
چه دَ قدر دَ وصال نه وُ خوشحاله
په فراق دِ ښو یارانو اوس اَوخ کړه

ته چه دا حسن لرینه   ځکه هونبره کبر کړینه
تورِي سترګي په کجلو   په تنبولو شونډي سرینه
په مثال لکه شاهین یې   چه دَ زرُونو غوښی خورینه
که ته هر څو ښایسته یې   کبر مکړه وَ به مرینه
دَ خوشحال خاطر مفت ندي
فهم وکړه چه ئې وړینه

چه پلَو له مخه نه اخلِي دلبره
نه ئې زړه په ما نرمېژي نه ګروهېږي[۱]
نه مِي خوب نه مي قرار نه مِي آرام شته
دَ وصال امید رمق دَي لَږ را پاته
په یوَه نفس کښ زر خطونه راوړي
دَ معشوقي په پالنګ به هغه خېژي
غلېواز چه هنر نه لَري آزاد دَي
څه وه څه شوه خبر نه یَم بیا به څه شِي
څه یَوَه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي
مګر خضر مي مدد شي دعا را کا

مګر شپه دَ خوار عاشق شوه بې سحره
خدایه څه مِي سریکار شُو له کافره
همیشه را باندِي تبه وِي شېږه[۱]
او کنه بېلتانه وَوژلم اکبره!
په هر لور چه غورزَوَم دَ زړه کوتره
چه له سَرَه نه بیرون کا دَ سر ویره
باز په دواړُو پښو بندي دَي له هنره
اې یوه خدایه ځما په حال خبره
دَ غریق اوبه چه پاس واوړِي تر سره
چه لاهو ښېری مِي وَوزِي له خطره

---

[۱] دا درې وروستني بیته له یوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

[۲] منې.

ځو ئې ځله هر ساعت شي هونبره ځله
دَ خوشحال سینه لګېږي له حجرهَ

چه دا هسي په پالنګ راغله نوخېزه الوداع دَه دَ خوشحال خټك پرهېزه
عقل لو عشق چه سَرَه دواړه په دعوه شي بل مجال دَ عقل نشته بې ګرېزه
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګیالیِ هم پخبله صلح کاندِی صلح آمېزه
په بازي بازي وژلي کُټل نشي په خندا خندا خونونه کا خونرېزه
زه د کښلیوُ په دا کار پوري حیران یم چه له چا نه زده کَوِي هونبره مکېزه
که له دله ئې شلوم شلوله نشِي دَ دلبرُو یاري ځو ده دلاوېزه
غچول ئې هسي نه دِئ چه څه پرېږدِي تر الماس ئې دَ غمزې توره دَه تېزه
قند و ګل سَرَه دا هونبره لذت نکا چه خوله ورکا دَ زورل سَرَه آمېزه
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا د شیریني بازار تود دَئ له پروېزه
که مي بې له تا نه نوره یاري وکړه راته ګوره را ځکوم حدیث په بېزه
په کاته کاته زړه لا درته تاوتاو شِي دَ لرګي لښتي په غاښ کړې رېز مریزه
چه ئې سوز نه وئ له سازه یا ئې سر له[1] سرو نازه
دَ ژوندون راحت ئې کوم دَئ راته وَوایه همرازه!
غم می واړه تار په تار شِی دَ هر تار له ښه آوازه
په هر ځاُي چه ښایسته وي ترې سلام مي دَئ له نیازه
ځما لاس له کاره ووزِي چه په کار کښ شې شهبازه
چه دَ کښلیو ننداره کړَم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار ګڼی افزونه تر دا بله اندېښنه نشته زبونه
باور وَکړه چه د عشق په کاروبار کښ که زیات نه یم کم هم نه یم تر مجنونه'
ظاهري ګونه دَ زړه په حال ګواهي لي که هیڅوک ندي خبر له اندرونه
ته ناترس به ګوته هم پرې لنده نکړې که له دوو سترګو روان کړم دوه سیندونه
چه دَ زړه له تاوه وَوزِي غه خبره[1] اثر وکاندي آخر په واړه زړونه
کل عالم دَ بېلتانه له لاسه زار کا زه په ځو خبرو خوښ یم له بېلتونه
یو ئې قدر دَ وصال راته څرګند کړ بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
چه تا شان دَ لیلي کړ زه پوهېدلم چه به ستا له لاسه ځاُي کړم غاړي غرونه
چه یك لُخته دِ خوشحال له زړه نه وَیوست
در پوهېږم ډار دِ نکېږی له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مځکه وَ اسمان وته روان شو عیسی (ص) ځکه
په زرګونُو راته لاف کړې اوس یو نشته آشنایِي له هر چا ښه دَه بې خټکه
دَ هغو له خولې کږې خبرِي اَورم چه به ما وَرته کاته کوَل په کرکه

---

[1] هغه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ راحت په وخت چه تَل تر تا ځاربږي   په سختي کښ وېزارېږي له ابکه[1]
ما وې واړه په احسان ځما بنده دَئ   همگی ئې زيست روزگار وُ له کوتکه
دَ معني په سترگو گوره له دانا يې   په ظاهر جامه که ښه برېښي لټکه[2]
مروت ياري ترې مه غواړه خوشحاله
هر سړی چه اُوبه وَڅښي له اټکه

چه ئې تا غُنډِي را درومي په پوښتنه   رنځوري دَه دَ هغه رنځور سودمنه
دَ بسير موتي د لاس د سکندر کړ[3]   ښوريده ئې اشارت په جار و تنه
تل په تا پسې غمجن يم هونبره نکړې   چه مي وَ پوښتې څه حال لرې غمجنه
که دِ سر له ما نه غوښت لتا مې دريغ کړ   بيا هاله وايه وَ ما ته دروغجنه
زړه مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ   هلك څه زده دَ زيبا طوطا ساتنه
خداي دي لاس دَ هغه چا په ته کښ پرې کا   چه په قصد به پرې کوِي دَ گلو وَنه
که يو ځل ئې طماغه[4] له سَرَه پرېوزي   چوز و باز ووته څوک ښئي وهينه
که دَ کښليوُ وعده هر کله خلاف دَه   خداي دي تا دروغجن نکاندِي په ژمنه
وَ خوشحال ته خو هم دا وايه مطربه
چه ځار ځار کله به رايشې مينه!

چه نه لَرِي ننگونه   وئې مه وينې رنگونه
دا د ننگ دَپاره گرزم   پدا هسي گړنگونه
صد رحمت را باندِي ښايي   پدا هسي آهنگونه
په څو به ځني درومې   چه دَ زړه لَرم زنگونه
مهدي له غاره ووزه   کښېرده پښه په پلنگونه
نه دين شته نه آئين شته   شرم لاړ په فرسنگونه
مختورن[5] ظالمان ډېر دِي   چه آخلي قلنگونه
دَ عدل توره واخله   ملك اسلام کړه په جنگونه
بيداره اوسه زرکی   شاهين[6] گرزي په څنگونه
خوشحاله فهم وکړه
چه پر ېوزي خرسنگونه

---

[1] يعني پلار.

[2] يعني هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوی، پڅه ئي مخ اوښتې توره.

[3] د بسير لولو د لاس د سکندر شوه.

[4] محشی ورته توپی ليکلې ده.

[5] مختوري.

[6] شهباز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسی ښايسته ئي زيړه گله ځکه تا په ځان شېدا کړمه بلبله
چه ئې طور ستا دَ تورُو زلفو واخيست ځکه بوي دَ مهر نه ځي له سنبله
دَ لبانُو بوسه بيا ورکړه مشتاق ته چه مستي ئې لا اثر وکي تر مله
چه په پټو سترگُو ناست ليدل دَ يار کړم خلق څه خبر له هسِي رنگه شغله[1]
راشه خپل وژلِي گوره پخپل وَر کښ په غمزو په خرخښو په تغافله
چه دَ خلقُو له نظره ئې امان وِئ همېشه وربانډِی لولم څلور قله
لکه يار را سَرَه وُ په هغه شان دئ ښه چه بيا دئ مخ توري وشو چغله
لا به کله سر ځما په غېږ کښ کښېږدي چه دَ مښکُو بوي دئ درومي له کاکله
څوک چه صبر ستا له مخه راته وايي ځما څه غرض له صبر و تحمله!

درست عالم دئ په خوشحال بانډِي غوغا کا
باز پروا کا[2] دَ کارگانُو له غلغله

چه ئې بخره ازلي راغله اصيله[3] دا فلك ئې همېشه گرزي په سيله
چه عزيز ئې پخپل فضل و په کرم کړل چار به نشِي د هغو چېري ذليله
چه پخپله ئې عطا په خلقُو نه کا دَ هر مال بخره به واخلي له بخيله
دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمَی دئ چه دنيا ئې په هر چا بانډِي سبېله
دَ عارف په بخره علم لدُني دئ په الست ئې روزی شوی بې تحصيله
چه ئې واړه آمنا و صدقنا کړه دَ دانا وينا به نه ويي بې تاويله
دَ دې دور دروېشان خليفه بس دئ اوس خپل ځان لَرَه بل کار کړه عزازيله
که کامل دئ په جهان هغه کسان دي چه فارغ دي دَ دنيا له قال و قيله
عالمان دِي ره زنان چه غواړي نغاړي عالم عالم لَرَه زده کړي څو دليله
دا جاهل شيخان شيخان نه دئ شيطان دئ چه فساد ئې پيدا کېږِي له تهليله
که دَ ياره نه جدا وِئ دوه درې لوېشتي و عاشق وَته ښکارېږِي دوه درې ميله
زه هم ځکه په جهان کښ بې عديل يم په جمال مِي معشوقه دَه بې عديله

چه آرام ئې دَ خپل يار په ليدوُ وشو
دَ خوشحال له دله څه غواړِي تعجيله!

څه به ووايې خوشحاله له تکميله له کماله
د هغه مرغه څه نوم دئ چه په اور کښ لَري ځاله
هم بېچون هم بېچگون دئ هم بې مثله بې مثاله
هم بې سره هم بې پايه بې وزره هم بې باله
په يَوَه نفس آلوزي څو عنقا درومي څو کاله

---

[1] شخوله.

[2] باز پرواز کا.

[3] دا بدله په چاپی ديوانو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَئ میوه د هغه باغ خورِي چه ئې ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شې[۱]
ځان به خلاص کړې[۲] له جنجاله

چه په درست تومن اوڅارهٔا نن هغه ده ځما یارهٔا
لا جنوټې سر کنډي چه حجاب نه کا له پلارهٔ
یو سورکی پیزوان په پوزه ور بلوټې یو څو تارهٔ
مخ نسرینه مه جبینه سنبل مویه پرې وارهٔ
شکر لبه پر طربه هوسی سترګې ګل رخسارهٔ
قد عر عره مو کمره سر تر پایَ قلم کارهٔ
په زړه سنګه شوخه شرنګه جفا خویه زړه آزارهٔ
زه ئې قتل په لیدل یم دا را نه ده پروا دارهٔ
چه مې نوم ورته څوک اخلې و ښکنځولوُ ته تیارهٔ
څه کړم کوم فکر علاج کړم دم واهه نشې له ډارهٔ
د دې خوې خصلت دا هسې ځما دَه مینه بسیارهٔ
دا یَو څه علامت وشو په ما خوار دَ خداې دَپارهٔ
که پَټ نیاز ورځني غواړم په نیاز نه ده خبردارَه
که خپل زور باندې ښکاره کړم خیلخانه لَرې خونخوارهٔ
که ئې وغواړم په زرُو زر هم ډیر غواړې بې شمارَه
نه په زور شې نه په زر شِې په جهان دِې دا دوه کارهٔ
دَ خوشحال تکیه په خداې دَه
بیا پتا دَه شیخ رحمکارهٔ

چه مې ستا کوڅه مأوا شه غم ځما له زړه سوا شه
ستا کوڅه لکه بهښت ده په بهښت کښ مې زړه وا شه
زړه مې ستا دَ مخ په دور له چمنه بې پروا شه
هغه راز چه دَ خلوت وُ وَ هر چا وَته رسوا شه
عالم درد لَره دوا کا دَ یار درد ځما دوا شه
شانه ورو وهَه په زلفو پکښ زړه مِې سر هوا شه
چه ته مهر باندِې نکړې
خوشحال ځکه بېنوا شه

چه مِې ولیده پخپل انګنِ ولاړهٔا ما په ټیکي سترګي بیا مونده بیا ولاړه
که ښه مخ وته کاته کَول ګناه دئِ دا ګناه دي وِئ دایم د ما په غاړه

---

[۱] محشي ورته لیکلي دي، چه مراد له دې هم مذکوره حقیقي زړه دئ.

[۲] خلاص کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه بځن[1] زړه ئې راکړ هسې وایم   چه د ما وَې دَ جهان دلبري واړه
زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه!   په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
دَ ښه یار په جدایَی کښ گرم نه یې   که دِي دواړه لېمه ووزي لا هم ژاړه
دَ طوطي خوراک شکرِي دِي خوشحاله ته
جگي جگي څه خو ورکړه دَ خولې لاړه

چه د زړه اخلاص دِ نه وِي له معبودهَ   لا عجب که ئې راضي کړې له سجودهَ
محرمانو اجازت موندلَي نه دَي   گڼه ډېر به ئې خبر کړل له دې سودهَ
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا   خبر واخله له ایازه له محمودهَ
خداي ځما تر فهم ښه[2] د عشق هنر کړ   که دا جار ده نور عالم وته نابودهَ
تورو زاغو د گلونو قدر څه زده   له جماله ئې بلبله شوه خوشنودهَ
په سند به د همه زړونو مردود شې   که دِ چار شِي تر یوه پوري مردودهَ
تر مطلوبه پوري شرط دَ رسېدو دَي   که تمامه لار په وینو شې آلودهَ
خو یو بخت دِ ناسازي را سَره نکا   تل کینه کوه له ما سَرَه حسودهَ
کل مقصود دَ زړه هوري چه هغه یار وي   بخته را شه ته مې ور وړه تر مقصودهَ
ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده دَه
که کالي په بهانه ځي بې نمودهَ

چه دَ دواړو سترگو ښېر در څخه شته   پرئې خوره له ځانه ښېر در څخه شته
آئنې وته نظر کړه او گل بوي کړه[2]   چه خپل مخ دَ گل په ښېر در څخه شته
که د زړه ځما په زړه دَئَ چه ئې ټول کړې   ټولَوَه ئې چه کمشېر[3] در څخه شته
ډېر به ما غُندي په عقل تېر و ببر کړې   چه وربل دِ تېر و ببر در څخه شته
تل دعا درباندې کا ځني خبرېږه   یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دِي   دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
لَږ دَ مهر دَ وفا خویونه زده کړه   دَ جفا خویونه ډېر در څخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه   دَ غمزې تېره شمشېر در څخه شته
که ډک مهر دَ خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنگ مانې کړې بې گناهَ   ویره نه کړې دَ عاشق دَ زړه له آهَ
چه په هر لوري روانه په شیوه شې   در سره ځما دعا درومي همراهَ
چه دِ هونبره ډېر دماغ وته وَکورم   بل دِ سیال په جهان نشته بې بادشاهَ

---

[1] په اصلي نسخه کښ بځن دي څه معني ئې نسو را ښکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کې بخن په معني د رنگ لیکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واېي تور بخن، ژړ بخن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي یعني څرنگه زړ٠ ئې راکي.

[2] نظر کړه گل بسو کړې.

[3] د دې کلمې معنی حل غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا گل بورا وته ونه وې توره سياهَ
يا په ما باندِي مَيَنه کړې دلبره يا مي مينه ځَني ما ته کړې اللّهَ
چا ته حال دَ زړه معلوم کړم خبر نه يم يَو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواهَ
رقيبان دي غوغا کا پروا مې نشيِ شېر به کومه اندېښنه کا له روباه
په يوه گزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نگاه ئې په خوشحال وشو ناگاهَ

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده که دِ زړه په خاموشي کښ سبحاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبری مکړه لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنگه دَ يارئ صفت کېږِي زباني ياري، ناني ياري، جاني ده
تر جاني يارانو هر څه صدقه کړه هم پدا سبب پکار دنيا فاني ده
دَ دنيا په پرېشاني کښ جمعيت دَئَ دَ دنيا په جمعيت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا دَ هغو سړَيُو ښه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه وُ تر وارو تېر شُوم و خپل يار وَته مي هسي مهماني ده
په زرگونه کتابونه ملا لولِيِ الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان بادِندي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه مگر تشه ئې له ميو ميکده کړه
عقل ډېره شعبِده لَرِی په ميُو ساقی تار پتار ئې هره شعبده کړه
ښه جمال لَره پيدا کړه ځما سترگِی له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
يَو ځَل بيا له زېبا مخه پَلَو واخله دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همېشه ژاړم د واړو سترگو مِي خجله نربده[١] کړه
دَ ويشتلو اه چه ولگي ښه ندئ لا دَ وخته ئې دَ زړه له حاله زده کړه
دَ قلم له سَرَه تور لوگي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې مياشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه چه اَفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندِي ئې ابر سايه بان وَه چه ئې پاتو جبرئيل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاړې تر عسلو چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښايسته په ملاحت وُ چه دَ مښکو بوي ئې هېڅ وُ تر عرقه
چه سايه ئې دَ وجود په مځکه نه وه چه بره ورته گويا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خواره[٢] کړل دَ تورات و دَ انجيل واړه ورقه

---

[١] "نربدا" يو رود دی په هند کښ.

[٢] خپاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه[1] کوَن په طفيل دَ هغه دِي مرتب او مهيا په ډېر رونقه
چه د دوست دار دَ څلور يار دَ اهل بيت دئ په هغو دَ ښو گواهي وله مطلقه
دَ عربو[2] ثنا هيڅ ورنه رَسېږي
دَ خوشحال ژبه مښود کاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنگ نه وُ بې د پرو له بالښتَه راشه گوره نندارە کړه تر سر لاندي اومه خښتهَ
چه فاني دنيا دني دَه بود ئې نشته ناهني[3]ده ځکه دا ده اې نادانه د هوښيار تر فهم زشتَه
دا دنيا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده شپون ئې وشړي له بزو نه چه ئې پوه شي له خارښتَه
چه هم تول ځي هم دلیٰ[4] دا طوفان دَئ که ژلیٰ چه ئې ويږي[5]موندي نشي، هي توبه له هسي کښتَه
ما ليدلې پدا چشمانو وراني مېني دَ شاهانو يکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنيا غوښتَه
د لکونو پيدا غول[6] کړه د جهان گنجونه ټول کړه نه به ته نه به ستا پښت وي، بيا سنجرشو يو څو پښتَه
د سيلاب په مخ دَ کور دَي دا دَنِي فکر دِ نور دي چا به نکړه هورته خونه چه به دا په سيلاب رغښَه[7]
په دنيا کښ که شداد شې بيا به ته په بلا ياد شې که بهښت په دنيا روغ کړې څه دِ سود دَي له بهښتهَ
هغو[8]يو وړله له ځانه دا فاني دنيا اې ځوانه! چه ئې تار په تار خوره کړه نه هغو چه ئې ونغښتَه
ما ئې وليدل کارونه طور طور رفتارونه: په ورتله په ستغ[9] ختَنه په تلَه کندِي غُندي رغښتَه

که کم عقل که کانا[10] يې که هوښيار يې که دانا ئې!
د مير باز غُندي ورزغله د خوشحال غُندي ترې ترتښتَه

څو دَ ملك وارث و نه وهي سرونه هونبره چېري قرارېږِي سمي غرونه
يا به ستا په وره ناره وِي يا به ژاړي يا دِ تا له لاسه وير دَ چا په ورونه
رخنه گر دَ ملك پرې ږده پخپل ملك کښ په حکمت په زر وزور، په لښکرُونه
څُو په تورو، په توبريو، په نېز وشي صد چندان شي په تدبير په هنرونه
ورور او زوی دَ ملك په کار کښ قتل کيږی نور په واړو باندِی جوړ شول محضرونه
بې دَ تيغ له آبه نوری اُوبه نشته چه جنگجوی سرَه ساړه کا ټټرونه

---

[1] چه کونين په طفيل.

[2] چه عرب ئې و ثنا ته نه رسيږي.

[3] تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

[4] درمن، د غلې کوټه.

[5] وږَي.

[6] په مجهول واو لښکر او فوج.

[7] چه په مخ د سيلاب رغښتَ.

[8] هغه.

[9] په غره کي نرئ او سخته لار.

[10] محشي ناپوه ورته کښلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سردار دَ رياست و نه په وينو په لېړ شنو دَ اعداء کا ثمرونه
په ميدان کښ توئي ښې دِي دَ سر ويني نه چه ډکه سينه وړي له ځګرخونه[1]
يا دَ مرد غُندِی شمله دَ دستار پربېږده يا په سر کړه لکه شځه مېزرونه
خدايه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شِي
ما وَېَلي هر يَو بيت دَي دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه په وېښته سَرَه ترلي پيوندونه
په يَوه قفس کښ بند کارګه طوطا کړه سَرَه ببل به وِی دَ هر يوه سندونه
يا کُشتي د زورَوَرُو سره مکړه يا د دُوي غُندي پيدا کړه مړوندونه
موږ پدا عقل روغ نه يُو لېوني يُو معشوقه چه و عاشق وته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولې يُو زر مو نشته که په سر ئې ليدَل مومو سرښندونه
چه باور دِ په رشتيا خبره نکا وَ هغو وَته به څه خورې سوګندونه
چه ناپوه سَرَه تېرېږی ډېر افسوس دي دَ دانا سړی کيميا غُندِي ژوندونه
پخپل ښکار پسی به څرنګ باز آلوزي چه باز دار ئې پسِې وا نکا بندونه
دَ شکرو خوند به هيڅ وربانډِی نه وِي چه خبر وِي دَ خبرو په خوندونه
تا دَ زلفو په زنځير کښ خوشحال بند کړ
آفرين دِ پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه نوِي نوي را پيدا شِي له دورانه
ما و تا غُندِي به څو باد وړي ياد کا که خبر واخلې له مځکي له اسمانه
چه له باده دمه ډک وه که ئې ګورې باد ئې خاوره په ملکونو کړه پرېشانه
په شان شان مي دَ وجود ننداره وکړه بيا به هم شِي څو رنګه په څو شانه
نه ئې زر نه جواهر شته يو تاوان دَئ که به ښه کړې ځان ئې خلاص کړه له تاوانه
زمانه مي شوه په غاړه اې خوشحاله
که ئې ګورې نه لتانه نه له مانه

څه به وايم د دې نفس له آزميښتهَ نفس آدم دَي را يستلي له بهښتهَ
چه پکښې دَ دواړو کَونو مراد مومې هغه چار دِ تر نظر لاندي کا زشتَه
د کيميا د بوټي ګل کله مونده شِي چه د پښو تلي ګلګون نشي په غوښتَه
د سړيو په عظمت پوري حيران يم چه په ګور کښ توري خاوري هونبره نشتَه
بيا به څله څوک طلب دَ دنيا کاندي چه ئې خلاص نه وِي يو دم د کار له کښتَه
که تر سر لاندي بالښت کښېږدِي د َپرونو عاقبت به تر سر لاندي کاندي خښتَه
د دنيا مينه په مثل د خارښت ده هيڅوک نه وينم خالي له دې خارښتَه
د صحرا په کاڼي رخه[2] د شيطان شوه عيسي سر په مځکه کښېښو له بالښتَه
د زړه مينه په مثال لکه پټك ده چه د ګوي څښتن وَهَله هورته رغښتَه

---

[1] نه چه خوړين له عيبه غاړی ځګرنه، يا نغاړي ځګرونه.

[2] حسد، کينه.

غم ئې واړه د آشنا دَ بېلتانه دَئ
د خوشحال څه سریکار شه له جوړښتَه

څه بلا ډېره ښه ئې د بهار دَ ګلو وختهَ[1] — که ژر در پسې نه وي د خزان سیلی سختهَ
په وخت دښو ګلونو د وساله باده نوشلي — د زړه اندوه دِ واړه دا عشرت یو سي یکلختَه
په وخت د ښو ګلونو په خلوت دَننه ناست یې — را وزه ننداره کړه ناسوتي شیخه بدبختَه
هر ګل وته چه ګورې ګوښې ګوښې ئې نګهت وي — په رنګ سَره یَو ندِي نه یَو سَم دَ بل له رختَه
په سم دِئ که پهٔ غره دِئ د بهار خاص ګلونه — آخر به ئې رژون وِي د ګلونو له درختَه
چه تعین[2] دا هاړ ګرمه سیلی راشي په چمن کښ — ګلونه د لاله لکه بادشاه پرېوزي له تختَه
چه کښته پورته زانې مرغاوئ تله راتله کا
خوشحال ختِك خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وختَه

څه دَ بدُو ږغ وُ چه ماښام را باندي وه شه — تندر وُ یا توپ وُ پرې مِي تخني تخني زړه شه
څه خوښي دَ ده وه، چه بیا ژر پسې اندوه وه — چا وِي چه په رنځ کښ معظم[3] په خوب اوده شه
دا ژوندون هیڅ نَدئ چه مي ساه وینی دا خلق — زه په ځان پوهېږم اوس مي کار لکه دَ مړه شه
ما وِې زړه می سنګ دَئ، چه په هیڅ به نرم نشِي — راشه که ئې ګورې په ژړا ژړا اُوبه شه
ما دَ معظم په لیدو مینه ماته نه کړه: — څه دَ قضا رنځ وُ په هفته کښ څه وُ څه شه
رنګ ئې تر خوي ښه وُ، خوي ئې لا ښه وُ تر رنګه — ګل وُ دَ ګلابو شګفته شه نور په تله شه
دریغه دریغه که ئې مرګ په بد لېده وئ — څو به مي پرې ورکړل ولي مرګ مېلمه دَ ده شه
زور و ستم نه وُ، نه څه جنګ توري نېزې وِې — بل علاج ئې نه وُ، دَ ده مرګ دَ خدای په کړه شه
زه یواځِی نه یم دېر عالم پسې کباب دَئ — آه دَي پس کېږِی. روزي نه وُ روزي نه شه
ښه تاریخ ئې راغَی "بې بدل معظم"[4]
خوشحال د دَه نیکه دَئ، دَ نیکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغَي دروېشه[5] — په طمع په امید اوسه دَ هر غني له وېشه
یو ګل مي په دا باغ کښ ناګهان په نظر کښېووت — عجب ئې خوشبویي وَه تر هر ګلوُنو بېشه
چه ما وکړه پوښتنه دغه ګل له حقیقته — ده کړي تحمل وُ د یوه اَغزي له نېشه
نافې چه له اوله خپل ځګر وَکړ سرې ویني — له ورَوسته ئې روانه خوشبویي شوله له رېشه[6]
په څو به دَ ویشتلیو له احواله نه خبرېږې — چه هیڅکله دي نه ده چېري پښه په اغزي رېشه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] چه تعینه دا هاز ګرمه سیلی شي په چمن کښ.

[3] معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی وُ، چه دا بدله ئې د هغه په مرثیه کښ ویلې ده.

[4] کلمات دَ "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راځِي، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

[5] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[6] له خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دو اویا مذهب سَرَه به ساز وکړي له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقیق دَ عشق له کېشه

چه بنیاد دَ عاشقۍ چا کاوه ... دا ئې څه پدا کار نه پوهېده
په جهان ئې یوه څه بلا پیدا کړه ... یوه خدایه کور ئې وران کړې د هغه
دَ هغه جهان دوږخ په غوږو اروم ... دا دوږخ مي پدا سترګو ولیده
څوک ناحق دَ بېلتانه له لاسه ژاړي ... آشنایي دَه چه تاختونه کا په زړه
دَ هلك له لاسه والوزي مرغۍ ... په ژړا ور پسې سرَه کا دوه لېمه
هغه وخت چه دَ زانګو او دَ وُنې وُ ... په مرغۍ هیڅ نظر نه وُ دَ ده
څو لوئېږي آشنایی پرې ډېرېږي ... درومي درومي په اوږو کښ ښه وېښته
دَ وصال قدر غمجنو دَ فراق زده ... دَ تشنه ژوندُون په څه دَئ په اُوبه
په حدونو سرَه ولاړو اوس خوشحاله
په کوم لور نه سرَه مُو مُو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دَئ لکه وه ... ستا خاطر هغه سندان دَئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې ... قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې دِ لکه وې په هغه شان دي ... فتنه گر دِ سور پېزوان دَئ لکه وه
دَ رقیب خبره مه نغوږه اې یاره ... چه رقیب هغه شیطان دَئ لکه وه
دَ بڼو په ناوکیو دِ غلبېل کړ ... نښانه مي درته ځان دَئ لکه وه
په خاطر باندې مي داغ دَئ ستا له لاسه ... ولي هسي بې درمان دَئ لکه وه
بل گمان فکر خاطر لره در موږه ... خوشحال ستا دَ بندگان دَئ لکه وه
چه دِ زړه هسې پرې ناز کوهَ دلبره
په خوشحال دِ خاطر گران دَئ لکه وه

څو را سرَه خلقه جفا ډېره هغه کس کړه ... خداي مي پدا خوي کښ په ده مینه یَو په لس کړه
زار دَ خوار عقشق دَئ دَ محبوبي څه پروا ده ... زه وَ غم ته روغ یَم ته تل خانده تل هوس کړه
زړه ئې دَ کافر دَئ خو په خوله کلمه لولي ... څه ئې راته ستایې ما لیدلې دَه نور بس کړه
گرزي په گلونو کښ گندگي ور پسې غواړي ... څه ئې په جهان کښ بده بخره دَ مگس کړه
ښه چه را پیدا شوې دَ بهار زیریه گله ... تَل دِ یادَوَنه غندلیب په هر نفس کړه
لېږ دي روانونه سبا کېږي اې ساربانه! ... پاڅه دَ شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
ځه هغه شهباز شه، چه دِ ځاي په سر درو دَئ ... نه لکه دَ کلي کارگه گرزه غم دَ نس کړه
بخت دَئ که طالع دَئ که دا خپله فقیري ده ... خداي مي چه شړیَ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځان دَ عافیت ور څخه نه وُ ... ځکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه
نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې
ښه چه دَ خوشحال پیاله ئې ډکه په بکس[1] کړه

---

[1] سید راحت زاخیلی لیکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو جفا را سَرَه ډېره هغه کس کړه … خداي مي مينه په ده باندِی یَو په لس کړه[۱]
ښه چه راغلې دَ بهار زيريه ګله! … انديښنه دِ عندليب په هر نفس کړه
دَ ګلزار په ګل غرض نکا غُل غواړي … په جهان ئې بده بخره دَ مګس کړه
که زه خوار دِ دَ ګلونو لايق نه يَم … ستا له باغه عنايت را خار و خس کړه
درست عالم پدا خبره خبردار دَئ … چه بلبله خپلي ژبي په قفس کړه
ته ئې شناخت، علم، ادب لَرَه پيدا کړه … نه چه ګرزه بيهوده چاري عبس کړه
دَ ژوندون په قدر هيڅ خبردار نه وُ … عاشقی مي چه آغازه بوالهوس کړه
کله سول کله ژوندُون بخښل وَ ما ته … دَ عشق اوره په ما چاري دَ قفس کړه
دَ دنيا غمونه لږ ندي خوشحاله
نن دَ يار وَ مخ ته ګوره واړه پس کړه[۲]

چه په عشق کښ ئې و نورُو ته پېغور شه … اخ چه لاس په لاس په دَه پورِي دا تور شه
محتسب چه په اهداد وُ دَ مستانو … دَ رندانُو سَرَه ناست دَئ باده خور شه
چه پرون ئې فاسقانُو سَرَه جنګ وُ … نن هغه تر فاسقانُو لا څه نور شه
چه غيبت ئې بداوه دَ بل تر زنانه[۳] … راشه ګوره په غيبت دَ پلارو مور شه
که دَ ډيرِي په وکښل ئې ورته وايم … نصيحت دَ نېکخواهانُو باندِي اور شه
ګوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو … نن چه دا درياب را وَخوت موج ئې زور شه
صنوبر چه هونبره ډېره لوئي غوښته … ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
چه ئې زړه تر ګاڼی سخت هغه مي يار دَئ … بدي بخري څه ځما ګاڼی په کور شه
توري سترګ ئې بلا دِي عاشق ګوره … په بلا باندِي ور درومِي کر و ګور شه
دا دَ خپل عمر دليل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ وَغوړېده خپور شه

چه ګټل خورول بخښل کا ځوان هغه … چه توره[٤] لَرِي دَ توري خان هغه
کان دَ لعل دَ ياقوت دَ ګوهر څه دَي … چه احسان ترې پيدا کېږِي کان هغه
چه ئې ته په ګېډه وخورې حبطه شِي … دَ مجلس سَرَه چه خوږ شِي خوان هغه
که د مال دَئ که دَ ملک دَئ که د لېچو … چه ئې توان دَ چا پکار شي توان هغه
په تمامه شپه په ورځ په مياشته کال کښ … چه دَ خداي په يادو درومي آن هغه
چه دِ څوک دَ وړاندِی وروستو ځَي دا څه شِي … په تنها وجود چه شان دَي شان هغه
وَ نور چا وته وران مه وايه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

---

[۱] خدای می لا ورباندی مینه یو په لس کړه.

[۲] هر څه بس کړه.

[۳] تر زیانه.

[٤] د دې کلمه معنی حل غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان چه پېژني که گورې ښه هغه   چه ناحق په ځان غره دَی څه هغه
واړه زړُونه فراغت وي په ښادي کښ   چه په غم کښ مردانه شي زړه هغه
سلامت لَره ئې نور عالم پيدا کړ   ملامت لَرَه چه روغ دَئ زه هغه
يا ياري يا اغياري دَه که ئې گورې   په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
چه تر تا نه وړاندې وروستو ځي مله ندې   چه په لار در سَرَه سَم ځي مله هغه
چه په عشق سَرَه ژوندې دئَ هغه نه مري   چه بې عشقه ژوندې گرزي مړه هغه
چه دروغ تر خوله وَ باسِي کله خوله دَه   چه رشتيا تر خوله وَباسِي خوله هغه
هيڅ حجت له هيچا مه کوَه خوشحاله
هر چه تا وته څوک وايي ته هغه

څه لَرَه زړه وړې چه دَ زړه ساتل دي نه زده[1]   مست يم مستي کړمه گټه هر هنر مي ښه زده
تل په اوښيو وينو همېشه ژړا آهونه   نور را خبر نشول يا مي سترگو يا مي زړه زده
ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لَره بويه   شيخ ملا زاهد عابد صوفی په ميُو څه زده
کله دَ طوطيانو په گفتار کښ دا لهجه ده   راشه که ئې گورې زرکې تا کله دا تله زده
روغ عالم به چېرې دَ دردمن په حال خبرېږي   درد چه په چا تېر دَی په دردمنو هم هغه زده
څه زړونه ئې وړي ستا بارخو پرېشاني زلفو   ښه وه دا خبره چه يا غله زده يا ئې مله زده
ستا دا سور پېزوان چه فتنه گر دَی بې حسابه   څو رنگه فتنې چه دَ جهان دِي واړه ده زده
چېرې به له دِله يَو ډک مهر را بر سبر کړې   تل دِ که دا هسې دلاسې تشې په خوله زده
څه پوښتې خوشحال دَ بېلتانه په اشتياق کښ
سترې په منزل پوهېږي ترَی په اوبه زده

چه پيدا چېرې په ملك کښ يو حبيب شه   لکه خار ورته په څنگ کښ بل رقيب شه
محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا   راشه گوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
دَ دانا پخپل وطن کښ قدر نه وِي   دُر هاله قدر پيدا کړ چه غريب شه
په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډېر دئَ   دَ زړه داغ مي دَ لاله دَ زړه نصيب شه
که ئې رنگ و بوي و گل نه وَئ ورکړې   مبتلا به باندِي ولې عندليب شه
راشه تور و سپين دَ سترگو ننداره گره   هغه يار را سَرَه لا تر دا قريب شه
چه پرون را سَرَه يار وُ خبر نه يم   نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
تناوُنه ئې دَ زلفو دِی دا زړه مي   لکه ملك دَ ياغي لاندِې تر تخريب شه
چه ئې پرېښوه يارِې دَ لېونيُو
گمان مکړه چه خوشحال ختك لبيب شه

چه مي زړه پرې ښه کېده له واړُو بد شه   ښه خو دا چه اوس يواځې دا حد شه
که ژوندُون دَ خلقو دا دَئ گه ليده شي   ښه وَ ما ته مري خلق دَ لحد شه
دَ دنيا ياران مِي وليدَل په سترگو   هر سرَی ځما په سترگو لکه دد شه

---

[1] تا د زړه ساتنه نزده   مست يم می پرست يم گټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حیا شته نه وفا نه خپلوي شته
خلق واړه په معني لکه مرتد شته

چه ئې نن کانده له ما سَرَه خپل قوم کا
مگر دا جور له قومه په احمد شه

تفحص دَ تور و سپین نشته په چا کښ
دَ همه عالم په سترگو کښ رمد شه

تور به چا ته یادَوَم چه رد گمراه دئ
چه پیدا ځما له ځانه خلق رد شه

فرزندان چه مې له گېډې نه پیدا دئ
پوخ ځما له ناخلفونه کبد شه

په طالع په بخت دَ مال و ملك څښتن دئ
بخت هغه دَئ چه په بخره دَ بخرد شه

له هغه بخته ځما توره بلا دَه:
چه له هَرَه نا هموارہ په مدد شه

چه دَ پلار له ځانه ښه زویه پیدا شي
ته به وایې چه ژوندون ئې مجدد شه

چه قابل ئې پیدا نشي په اولاد کښ
که هزار زویه دَ پلار وئ بې ولد شه

دَ بهار گلونه هیڅ دي چه تېرېږي
ښه هغه وَ ما ته گل دَئ چه سرمد شه

که په ذات کښ دَ خوشحال آل و اولاد شته
په صفات کښ لم یلد و لم یولد شه

یخ دَ نمو وَ تا وته نه دَرِی خوشحاله!
په دا څه که یَو ورَځې منجمد شه

څو په باغ کښ لا یو گل دَ نو بهار شته
دَ بلبلو دَ طوطیانو پرې جیغار شته

نن دِ غم له ما نه ځان ساتي که ښه کا
چه په سېل دَ بهار را سَرَه یار شته

چه له یاره سَرَه مست دَ گلو کښت کړم
محتسب که را نیژدې شي پایزار شته

شیخ ملا دِ ځما غم په بهار نه خوري
چه رباب و سرینده غُندې غمخوار شته

نه به زه دَ میو جام کښېږدم له لاسه
نه ځما له پارسایې سَرَه کار شته

ما وَ خپلې پارسایې ته رخصت ورکړ
په دا نورو پارسایانو مې اوس دار[1] شته

ساقي بیا ځما دَ ښهر خبر واخله!
لا یو څو په کوڅو پاتو پرهېزگار شته

گل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترگي
[2]لا به دېر عالم رسوا کا چه دا چار شته

چه په هَرَه پیاله عقل له ما زدویي
دَ ساقي منت را باندې په بار بار شته

دَ گلونو په موسم کښ خوار هغه دَئ
چه ئې نه پیاله په لاس نه ئې نگار شته

نن هغه شاهِ جهان دَ زمانې دئ
چه دسته ئې دَ گلونو په دستار شته

چه نا اهل په غفلت وربانډې نه ځې
ځکه وصل دَ هر گل په څنگ کښ خار شته

دَ بهار زېبا گلونه سوداگر دئ
لخلخه به ځني پېرې چه خریدار شته

نن خوشحال دَ زړه داد دَ عشرت ورکړ
دا څو ورَځې غنیمت دي څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان کښ لا لاله شته
دَ بلبلو دَ طوطیانُو پرې ناله شته

نن دِ غم له ما نه لېرې لیري گرزي
چه په وخت مي دَ بهار په لاس پیاله شته

که مې یار په لاس باده واخلې ساقي شي
پرې مي دار شي چه ئې زهد صد ساله شته

را ئې وښیه چه ځم تر پښو ئې پرېوزم
که په دهر کښ څوک ما غُندې واله شته

دَ بهار په زېبا گلو دېر وېرېږم
چه باران شي دَ باران سَرَه ژاله شته

---

[1] وار.

[2] ساز و سرود د ساقی سترگی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار په سیل تل درومه خوشحاله
یو څو ورځې چه دَ گلو پر کاله شته

چرګ دي خپل چرګ والي کا که ئې رضا دَه   چه له بازه بازي کا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشي   چه دَ چا دَ هغې چارې تقاضا ده
څوک به خوښ سرَه پرېښږدي په جهان کښې   دا دَ ځَایه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه یادَوې فایده ئې کومه   وَ دانا ته مضا واړه مامضا ده
دَ گمان لرې به تار په تار خپرې کا   دَ یقین اندېښنه بهَ تر بیضا[١] ده
دَ خوشحال په ویل غوږ او فکر بویه
چه موندنه دَ خبرې په امضا ده

خپل پردَي چه چا لینده په لاس آخیستهَ   هر یوه کړه ما تشه درسته درستَه
چه قضا د ما د چا په غشې نه وه   د بادشاه لینده ئې هم کړه په ما سستَه
چه تعلیم ئې د سیفې[٢] له ما نه آخست   بیا هغو د ما د بدو وسیفي لوستَه
په زرگونه راته لاف کړې د یاريَ   په دولت کښې ئې د ما بلا آخستَه
اوس چه ورځې د نکبت راغلې یو نشته   چه ځما دپاره ووزي له بایستَه
که بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي   بادشاهي ده د دولت په تار آمستَه[٣]
د نکبت ورَځې په مثل د دانو دې   ښایسته سرَي وباسې له ښایستهَ
هنرونه ئې عیبونه شي خوشحاله
د سرې چه چار دَ بخت شي سسته پُستَه

چه مي ولیده دَ زړه په سترگو خپل زړه   دَ خپل زړه غُندي مې وَ نه لیده بل زړه
عاشقي دَ خداي بلا دَه عاشق مشې   څوک په سرو سکروَ ټویښې لَرې تل زړه
په وَیل وَیل مې هیڅ تقصیر وَ نه کړ   که ستنېږي له دلبرُو په وَیل زړه
عاقبت به آفت سر لَرَه پیدا کا   چه جار وَزې دَ بتانو په بورجل زړه
ور ئې واچَول دَ زلفو خنځَیرُونه   که هر گز آموخته نه وُ په ترل زړه
دَ خپل سر په مهر هم دا هسي نه وئَ[٤]   لکه خوښ شِې دَ دلبرُو په ښکنځَل زړه
ډېر ئې صبر شکیب وَکړ نه پاېئږي   نور له تنه جدا کېږي په نیوَل زړه
دَ خوشحال خټك فریاد له نورُو ندې:
په دَه هونبره چارې وکړې واړه خپل زړه

---

[١] محشی ورته کښلی دی چه مطلب لمر دی.

[٢] محشي ورته لیکلي دِي چه یوه دعا ده.

[٣] محشي ورته لیکلي دي "پېیلي"

[٤] د خپل پېر دعا هم هسی رنګه نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وایم هغه نکا دا ځما زویه گمراه   اغېزه هیڅ پرېِ نشي یا خو ما گڼی بدخواه
که کار په دیو نشي په شماره دي دَ غوییو   کمیي دَي دا دَ دیو که د ما دئ دا گناه
که ما دَ ځان بدخواه گڼي دا لا بله بلا ده   هیڅ پلار به په جهان بدخواه دَ زویه وِي آه آه
چه پلار دَ چا مزَري وِئ مزر کتَي ورځني زېږي   د ما زویه وگوره دَ جیفيِ گیدړ روباه
څو ډېر دِئ که قابل وَي دا به څه بلا ښه کاروُ   یو شیر دَ درگه ښه دَئ نه گیدړ پکښ پنجاه
د نورو نو څه اخلم د ټومي[۱] بیوجه څو دي   یا عاق یا عاق ته روغ دي خو دَ وارړوُ مخ سیاه
دَ ما په نامه زرشول دَ بی بی په ذات زرنیخ شول   زرنیخ په نرخ دَ زرو کا قدرت لَری آله
هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلَرِي پذات کښ   نه نام نه ملگري شته[۲] هونبره گنچ هونبره سپاه
ارمان ارمان چه زوړ شوم یوَ قابل زویه مي نشته
چه زه خوشحال دعا گړم په سبا او په بېگاه

چه تا وَته نظر کړم نور مِي هېر دِي ښایسته   په طور دِ مین یم گڼه[۳] ډېر دِي ښایسته
هم ځان راته ښکاره کا هم مي ورک شِي ژر له سترگو   پدا کلي کښ واړه پري څېر دِي ښایسته
تلخي ئې دَ هجران بده بلا ده عاشق وژنِي   چه دا ئې را په یاد شِي څه گنډ هېر دِي ښایسته
یاران لَری زرگونه دَ هر چا سَرَه ساز باز گا   په قول په وعده ځکه تېر بېر دِي ښایسته
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا   په دا واړو کارونو کله سېر دِي ښایسته
دَ چین او دَ ماچین مي اروېدلي دِي په غوږو   په سترگو مي لیدلِي دَ بونېر دِي ښایسسته
ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړې
یا زر دِي یا ځوانی چه ورته زېر دِي ښایسته

چه پرېوزِي څوک له پاڼه مومیتایی ور لَره بویه   په کور کښ چه تیار شي روښنائي ور لَره بویه
چه کار دَ چا مشکل شِي تدبیر و بله کښېږي   دا کار څه آسان ندي دانا ئې ور لَره بویه
په کاڼي کښ مرآت شته دَ کیمیا بوټي په غره کښ   طلب چه د دې کار کا بینائې ور لَره بویه
که لُور دَ اورنگزېب وِئ معشوقه په اصل لویه   دا کار ئې منظور ندیَ پارسائي ور لَره بویه
که هر څو ښایسته وِی معشوقه په هنر پسنده   دا کار ئې هم پکار دَی بخت ځائی وع لَره بویه
که څوک ښایسته غواړِي په کوڅه کوڅه دِ گرزي   په هر ښهر په کلي گدائي ور لَره بویه
یَو زړه دَ خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شِي
دَ هر چا زړه مرآت دَئ صفائي ور لَره بویه

حیران یَم نه پوهېږم چه له یاره مخ پوښل څه   اغیار وته په قهقه لا له ورایه خندېدَل څه
که نه ئې وِي په زړه کښ دَ عاشقه سَره مهر   سکه ده وته دا غنج و دا دلال او دا ښکنځل څه
هغه مي چه لیدلَي دَ خپل یار ښایسته مخ دئ   که حوري که پري وِي وَ بل مخ وته کتل څه

---

[۱] د دی کلمې معنی حل غواړی.

[۲] نه ملك گېری شته.

[۳] که نه.

ښه ئې دِي ويلي چه زړه يو دَي يار دِ يو دئ   ښه ده دا خبره چه سر يَو او سودا سل څه
زار ژړا هغه کا چه د يار له مخه دور وِئ   وخت دَ يار دَ وصل کوک په کوک نارې وهَل څه
خوشحال دِ ښه چه مړ کړ ته په کوم توکي دلگير يې
تر سر دِ صدقه شم گڼدِي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لَرم خپله لَره   وَ هر چا ته خپله پوهه دَه کره
که فاسق يم که فاجر يم دَ خپل ځان يم   دَ زاهد دَ عابد څه دِئ را سَرَه
ليونی که مسخره دَئ و عالم ته   عالم هم وي لېوني ته مسخره
په معني پاڼي گلونه دِي خبري   دَ سړِي کرده دَ وني ثمره
نن يوازِي يك تنها له ياره ښه يم   څوک د غيرو د وهم نه وِئ را کره
دَ نور چا غرض پرې نشته چه صراف وِئ   هم هغه زده په سَرَه په نا سَرَه
په ښوره مځکه کښ کله شِي گلونه   درته چا وې چه گلونه پرې کره
شاړي[1] تل په کُن پره گرزي[2] خوشحاله
مَرَنی ليندئ به ځِي په سر پره

خواړه عمر غُندي تلنه کوې ښه[3]   په مدت دَ ديدن ژمنه کوې ښه
په ناستې دِ رغېدن دَ بيمار وشي   په وَلاړي پېښې پوښتنه کوې ښه
خوي دِ درست دَ ترهېدلي غرڅه واخيست   وړاندِي ځې تر شا کتنه کوې ښه
دا دَ زړه ښهر مي ستا دَئ چه په سترگو   باندِي هر کله ختنه کوې ښه
په خوله ما سَرَه دروغ دروغ يارئ   وېزارِي دَ زړه دڼَنه کوې ښه
هم په څو رنگه غموُنه باندِي کښېږدِي   بيا گله له دي غمجنه کوې ښه
هم په څو رنگه عتاب کړې بيا پخپله   بورجل ځاي ته مي بلنهَ کوې ښه
په زمان کښ يو گلزار دَ وصل نهال کړې   بيا پخپل لاس ئې وکښنه کوې ښه
وصل هجر دِ دا دواړه پخپل لاس دِئ   چه مانه له خپل مينه کوې ښه
دَ خوشحال په زړه د کښېښول داغونه
پرې دَ مالگو دُوړَوَنه کوې ښه

خوله مِي غوښته له نگارِي را ئې نکړه   دَ رقيب په خوله شوه اَري را ئې نگړه
ما وې درومم ستا له وره دعا راکړه   په فرياد او په چيغاري را ئې نگړه
صبوري له جفا کاره ياره غواړم   را ئې وکړې ځني چاري را ئې نگړه
په يوه جلوه له ورايه رغېدې نور   دا ځما سترگي بيماري را ئې نگړه
دَ يوې غمزې په طمعه ورته گوره   عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگړه
په اميد وم چه يَوه پياله به را کا   هغه مستي شراب خواري را ئې نگړه

---

[1] شاړ يعنی سست او کاهل.

[2] درومی.

[3] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَېِ در به کړم بوسه دَ خوږو شونډُو   را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نګړه
ګلدسته ئې چه له باغه وه ويلې   که ئې ورکړه وريباري را ئې نکړه
هسې نه چه ئې د زړه دلاسا نزده   دلاسا لَرې تياري را ئې نکړه
زه خوشحال دَ يوه ښکلي په طلب وَم
دا فلك لَرې بسياري را ئې نګړه

خاتمه که دَ سړي په خيريت ده   تر صحت ئې چار بهتره دَ زحمت دَه
په زحمت کښ ئې نخوت له سَره وزي   رنځوري نافي دَ کبر دَ نخوت دَه
هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشي   معافي ئې دَ ګناه په روايت دَه
په يوه تبه چه لَږه په چا ورشي   هغه هم د ګناهونو کفارت دَه
په هر چا باندې چه ډېره تبه ورشي   په صحيح چه دغه چار دَ مغفرت دَه
هغه کس ولي دَ خداي دَي ګمان نشته   دَ هر چا چه صبوري په مصيبت دَه
غم ښادي چه وَ سړی وته رسيږي   همګې واړه له ځايه په قسمت دَه
په ښادي کښې دي ئې شکر سړی کاندي   په غمونو کښ دَ صبر چار فرحت دَه
چه دا دوه چاري لَرې حبيب اللّه دئ   په وَيل نده دا چار په عنايت دَه
وار په وار به په خوشحال باندې ور دورمي
هَرَه چار چه دَ محنت يا دَ راحت دَه

دا تاو تاو زلفې ښکاره کړه تر نقابهَ[1]   چه ځَار ځَار ئې شم له هره پېچ و تابهَ
زه چه چېري تا ته سوال کړم ته ښکنځل کړې   نور به څه غواړم تر دا خاصه ځوابَه
د سمند سمونه سره په وينو درومې   ګوره بيا دِ د چا مېنه کړه خرابَه
تا به هسې بې صرفه قتلونه نه کړل   که دِ وېره شوَې له خونه له عذابَه
لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي   هسې ډار کَوم زه هم ستا له عتابَه
چه د ښکلي زيبا مخ نظېر دِ غواړم   په نور څه مي نظر نشِي بې اَفتابَه
که فتنې او خرخښې د ښکليو دود دي   نه چه هسې هونبره ډېري بې حسابَه
زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق يم
خوله زکوة راکړه د حسن له نصابَه

دا ځَما زړګی پخپل زړګوتی[2] نَسه[3]   چه دي زړه دَئَ ځَما زړه هم هسي کَسَه[4]
دا دَ وړکيو خوي د څه ونيو په لاس[5] کښ   چه زر زر څه ورکوي بيا ئې را نَسه
زه به هيڅکله د تا له وره وانوړم   که هر څو وايې چه مه راځه ناغسه

---

[1] له نقابَ.

[2] زړګوټ کسه.

[3] دا بدله په جاپي ديوان کښ نسته.

[4] هسی نس.

[5] په لاسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو دَ شندی[۱] گل څه ښه لیده شِي   روخ ئې ندي چه سیالي کا له نرگسه
چه ئې تل و غوا و غېلو[۲] ته سورې دي   خداي دي واخله دَ بېدردُو مجالسه
هر دم دار ئې پخپل کار کښې دَئ خوښ کړي   که سړی دي که پېری که کوس[۳] وغسه
چه یو هم دَ زړه ساتوني پکښې نسته   توبه توبه دَ ختِکو که اولسه
زه خوشحال چه په مزریو باندي تیغ[٤] کړم
تا ته څه رنگه گیدړ شوم رترومي[٥] کسه

دلربا پسره راشه   ای زېبا بشره راشه
چه دَ ښهر ښایسته دئ   تر هر جا بهتره راشه
سر تر پایه واړه ناز یې   ځما ناز پروره راشه
په خوږو خبرو شهده   په خندا شکره راشه
چه دي نه وینم هېڅ عیب   تمامي هنره راشه
توره شپه دي تورِي زلفي   په ښه مخ سحره راشه
د سما قمر بوسه کړم   د عنبرا قمره راشه
دَ راتلو لاري دي گورم   اې ځما دلبره راشه
څه به وایم چه بې تا مرم   اې په زړه خبره راشه
چه پسو تر و تازه ځې[٦]   د چندن شجره راشه
چه دي نه ویني نور ړوند شي
دَ خوشحال بصره راشه

دَ یار غم به په تنها صورت زغممه   دا بیدرد عالم به نه را خبرومه
چه دا اوښې مِي غمازئ دَ فراق دئ   زه ئې ځکه په گرېوان کښې تویَومه
همېشه ئې پدا فکر در مانده یم   چه دَ خوږ خاطر علاج په څه کومه
ملامت ئې دَ عاشق دَ سر بگړی دَه   دا بگړی له سَرَه چرته اچومه
دَ هجران دَ اَتش لا لمبې تازه شِي   څو دَ صبر اُوبه زه پرې پوړومه[۷]
اَشنائي له جدایَی سَرَه ښه ده   دَ مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
له طبیبه خلق هیله دَ شفا کا   زه خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرمه

---

[۱] یوه ونه ده چه ترخه میوه لري په هندي ئې پکائن بولي.

[۲] چه هم ئې تل د غوا د غېلو نه بیور دئ.

[۳] د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

[٤] تېځل یعني د اَس تند ټوپ.

[٥] عیناً ولیکل سوه.

[٦] یې.

[۷] په خوله او په نفس سَرَه اوبه څاڅکي څاڅکي پاشل.

یاره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال دَ دې خبري توان لَرَمه؟

دَ اسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده
نزده چا چه قراري ئې په کوم ځاي ده
بندیوان ئې اورنگ زېب لَرَه روان کړم
نداره مي په هر ښهر په هر سراي ده
پښتانه مي چه حال وَوینِي کباب شي
په لیده مي دَ هر جا ژړا هاي هاي ده
لوي هلك مي نندارو لَره را درومي
دَ هندو دَ مسلمان ناره واي واي ده
زه هر چا وته موسېږم ترې تېرېږم
چه دَ واړو اندېښنه راته نماي ده
نه یواځېِ په ما ظلم، ستم وشو
زمانه دا هسي تل کا پخپل راي ده
په هر ځاي مي په څوکی راځِي فوزونه
د بد به مي دَ مزري یا دَ هماي ده
په وَلاړ کښ هاتي شمار په یوه غره دئ
اوچه پرېوزِي په دوه غرونه ئې آواي ده
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو
محرومي دَ لیدو بده غم افزاي ده
گنُدِي وِي چه بازي بیا را وَجار وزي
همگي عالم وَیل کا چه اوس باي ده
که په اور کښ دَ سرو زرو وَښي پرېوزي
عیب نشته پدا کار کښ ئې جلاي ده
نورِي واړه تکیئې تار په تار خپرې شوې
دَ خوشحال ختِك تکیه په یَوَه خداي ده

دَ جهان خوښي همه دَ هغه کس ده
چه میشته ئې دَ محبوبي په جوس[1] ده
دَ ښه مخ له نندارې چه نظر نیسي
که ئې گورې هم دغه هوا دَ نس ده
که سوگند راځَني غوارې هم به وکړم
تر اول مي پتا مینه یَو په لس ده
دِېرِی میني آشنایی څه په کار ندي
یَوَه زړه لَره یوه آشنائي بس ده
چه دوه ښه خواړه مَین سرَه دلگیر کا
دَ غمازُو وینا څه دَ سترگو خس ده
بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنگ مي دېره وېره دَ عسس ده

دَ چمن په لوري وخوځه له کاخهَ
چه د گلو ننداره شِي انتساخه
گل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو
لاس دِ لا لَرِي شرف د گل تر ښاخه
غنچه گل ستا له خولې سرَه سیالي کا
خوله ئې باد په طما چه کړله فراخه
د ښه مخ خوبي دِ ښه دَه لا تر گله
په زړه هم سختي لرې تر سنگلاخه
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شيِ
سور پېزوان د ستا د پوزي[2] تر سوراخه
غه خبري چه بې ستا له مخه کېږِي
له هغو خبرو ونیوَي صماخه
په بېمارو سترگو تل پهي[3] کښېښنوې شِي
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده گستاخه

[1] محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی لیکلی دی.

[2] دَ شاه دَ پوزي.

[3] پتی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ښایست په کار کښ نه لرې څوک سیاله | دَ یارۍ په کار کښ نه یې هونبره[1] ساله
هونبره کبر خیال چه ستا دَئ دَ چا نه دئ | څو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله
ستا په تش لیدو ځما دَ رنځ علاج شِي | کښه مرمه وَوبربېړه له وبا له
تا ویشتلَي یَم پخپل گزار پوهېږې | چه دَ سترگو دِ گولی دِي څو مثقاله
پرې د صبر پهي[2] بِدم واړه خسا[3] کېږي | چه په زړه باندي مي داغ دَئ ستا له خاله
جگي جگي مانې مه کوه پخولا شه | خرخښو فتنو دئ زه کړم بې مجاله
خرخښو فتنو دی مرگ وَته نېژدې کړم | چه یَو دم را سَرَه نه یې بې جنچاله
راته گوته ښوروې نا خواله وایې | حال به وَوینې دَ موړ دَ ځان زواله

دَ خانی دَ توري ځاي نشته په عشق کښ
معشوقې وته مرِیَي اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي دَه په جنگ نده | په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
په قسمت ئې له ازله دَه راوړې | دا دَ سولو بخره اوس دَ پتنگ نده
خلقې ئې سَرَه درغښی[4] ککر کړې | لا دَ مستي دَ غمزې توره رنگ نده
تل دَ یار دَ صورت نخښی پکښې گوره | له دنَنه آئینه دَ زړه رنگ نده
دا پیاله چه ما نوشلې دَه پرې مست یم | دا پیاله مي دَ شرابو دَ بنگ نده
دَ اغیار سَرَه یَو دَم ناستي ښه ندئ | هیڅ خپلوي مي دَ زجاج او د سنگ نده
دَ گلونو په موسم کښ هغه خوار شولْ[5] | چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
لېچي څه لَره غړي توره وکاږي | که دَ خوارو دَ وژو په آهنگ نده
که زه نه یم لېونَی په آهو سترگو | مسله مي دَ آهو پسِې لنگ نده

کله کله خوار خوشحال وَته نظر کړه
دَ عاشق نمنځنه هیڅ عیب و ننك نده

دَ مجاز عاشقي عین حقیقت ده | وَ هغې ته زینه ښښې دَ صورت ده
تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې | په څلور کنجه غوغا دَ محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُ که عشق نه وِئ | د بد به دَ عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښ یو زړه او یو ابان وِئ | تر هر چا دَ هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا دَ زړه په غوږو واروې | چه بهتره دَ اورنگ تر سلطنت ده
سر دِ درومي مال دِ درومي پت دِ نه ځي | د سرۍ د چارۍ کل خوبي په پت ده
چه یَو ځله زړه دَ چا په مینه بند کړې | په شلول ځني کمي دَ مرموت ده
چه د نیت غلطي لَري بلا به ورشي | تر هر څه بده بلا غلطي دَ نیت ده

---

[1] محشي میانه ورته کښلي دئ.

[2] یعني د زخم پټی.

[3] یعنی بد بوي او متعفن.

[4] د دې کلمې معنا حل غواړی.

[5] هغه گرم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې خداي ورکا وَ چا شکر دِ کاندي   په جهان کښ لويه بخره دَ همت ده
په تېره الماس دَ پاسه قدم ږدي   يوه څه باريکه لار دَ شريعت ده
چه کښو ته نصيحت وايې خوشحاله
وايه څه فائده ستا دَ نصيحت ده

دَ سپېرو خاورو غوغا ده   چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب وته وګوره   څه دِ نوره تمنا ده؟
ګمان نکړم چه به ستا شي   دا چه ته وايې ځما ده
چه به کانده فنا کېږي   کانده نده نن فنا ده
دَ هلکو لوبې ګوره!   سرشته دَ هر چا دا ده
ته لا طفل دَ اوښي يې   که دي ږيره کربلا ده
دا درکاه يوه بوډۍ[1]   ګه خندا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اړاند کا   دا هم لويه تماشا ده
راشه وګوره په سترګو   چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دَئ   کوم ژوندون کومه دنيا ده
دَ نور چا نده خوشحاله
ستا دَ خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شِي نيست و هستهَ   لا يزاله مستي نه درومي له مستهَ
چه مي نوم په جهان لاړ شو درندیَ   درندئ کار به نه پرېږدم له دستَه
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وِي   د آزادو آزادي دَه له الستَه
نه ياري شته نه خپلوي واړه غلول دي   چه خبر شوم د وګړي له بر بستَه
د ښادئ په اميد اوسي په غم کښ   تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوستَه
د مقصود ګوهر په لوي درياب کښ پرېووت   غواصان پکښ غوټې وَهِي په مرستَه
په ادراک له قعره نه ګوري ساحل ته   هغه کب چه وېره وَويني له شستَه
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دَي   چه څپه ئې کله لوړه کله پستَه
د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځي
لکه مينه د خپل بت له بت پرستَه

د سبا نسيمه! راشه[2] و ګلشن ته   د ګلونو انتظار دي شګفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دَي؟   د ګلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا   زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
د ليدو په ننداره ئې نه مَړېږم   که هر څو په ځير ځير ګورم و ديدن ته

---

[1] دا ځائی يوه بوډۍ.

[2] زر راشه ګلشن ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته خوبا، د شقایق په زړه کښ داغ ږدې   چه په شین[1] شین درومې و چمن ته
قهر مهر دِ دورځیو په منځ وینم   د جبین تخته دِ ښنې و لوستن ته
کله جنګ و خرحښې ګرې کله مهر   زه په زړه ساده حیران شم هونبره فن ته
که د ما په مرګ دِ زړه دَي دایم زه هم   ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
اوس دِ اور را باندي بل کړه په ستنه[2] شه   چه لوګي دِ ننه نه وزي پیرهن ته
که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
ما خوشحال قبوله[3] کړی و ګردن ته

د خوبا له بې نیازی سل اوخه   چه ځما له کاره تښتې په فرسخه
د یارئ په کار و بار کښ فهم وکړه   چه را نه شِي د بدانو سینه یخه
ځان او زړه صبر آرام ئې له ما یووړل   له ژوندونه خو هم دا څه وُ را څخه
که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه   دَ مېړي په لاس خو پښه ده له ملخه
هر چه نن د محبت په اور وریته شول   ترو ئې کله پروا کېږي له دوږخه
ډېر بندي ئې د زلفینو په کمند شول   کله وِي چه به دوي خلاص شِي له دې پخه[4]
خوار خوشحال چه بکښ پرېووت وتي نشي
څه بلا یې دَ شهی چاه زنخه

دواړه شونډې کړه په بیارته   دُر ریزي وکړه خپل یار ته
زه چه ستا و مخ ته ګورم   زړه مي نه کېږي ګلزار ته
ګل له شرمه خولې پرېږدي   چه نظر کا ستا رخسار ته
که مي وار در باندي جوړ شي   منتظر یم و خپل وار ته
ګله دا درباندِ[5] ښایي   چه ځیر ځیر ګورې و خار ته
که وفا کا که جفا کا   یار، دم مه وَهَه اغیار ته
آئینې وته نظر کړه   که دِ مینه شِي ګلزار ته
زار وَ چا ته کړې خوشحاله
چه دِ نه ګوري څوک زار ته

درته چا وې چه دَ یار سرَه جفا کړه   دَ اغیار سرَه وفا، مهر خندا کړه
چه دَ پله خاوري دِ سترګو لَره غواړي   دَ هغه سرَه فتنې جنګ و غوغا کړه
هغه ته یې چه له ما دِ محبت کړ   که غه هونبره مینه ما سرَه نور چا کړه
که په اور مي کښېنوې په اور به کښېنم   چه دِ ځای په سترګو کړم راته دِ شا کړه

---

[1] تر دې کلمې لاندي محشي ناز او خیال کښلي دي.

[2] ستنه یعني واپس او تر شا.

[3] ما خوشحال ده قبول کړې.

[4] محشي زندئ تر لاندي کښلې دَه، مګر په بله قلمي نسخه کښ مخ لیکلي دي.

[5] وربادنِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاه دَ گداي څه وُ دَ يارىِ   څه کړم خداي مي ستا په مخ مينه پيدا کړه
که ځما په مرګ دي زړه تېغ را واخله   دَ قصاب غُنډِي مِي بند په بند جدا کړه
زه خوشحال څه جيوارى[۱] د سبګل نه يم[۲]
دَ دنيا خونه مي ستا په مخ بېديا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوړه   لاس مى مات شه که دِي نکړم روړبوړه[۳]
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالى کړې   ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَره يو رنګ دَئ   سر هوا لويي دا هوببره سَمَه کوړه
حال دِي واړه وار په وار راته معلوم شو   ټګه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې   ولي ما لره راځه د دردو روږه
پکښي زړه دَ خوار خوشحال دَئ چه خوږ[٤] نشي
ډمي ورو ورو دَ شهې زلفيني نموږه[٥]

د ماړه تر فهم هيڅ نده غنمينه   ولي وږي ته حلوا ده اوربشينه
په تونګو باندي اطلس لکه شړىَ وئ   په نادار باندِي سړيه ده وريښمينه
وَ مجنون ته دَ ليلى خبري وايه   نه له علمه، له مذهبه، نه له دينه
هغه خداي چه دَ هجران غمونه را کړه   که دَ وصل ښادي را کا توان لرينه
خدايه کله به ديدن دَ آشنا را کړې   چه به زه پرې ماتَوم دَ زړګي مينه
يَو ځل بيا په حيات وليدي په سترګو   بيا له پسه لکه مردن وِئ هم دي وينه
نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
په خوشحال باندِي يوه شوه توره سپينه

دَ ګلونو قدر چا زده   يا بلبلي يا بورا زده
په جهان کښ به يَو يوَ وِئ   چه هنر ئې دَ کيميا زده
چه وفا ور ځني غواړې   بې وفا کله وفا زده
که جهان در خبر ندَئ   ما په تا زده تا پما زده
ته ښادي کړه زه به غم کړم   تا خندا زده ما ژړا زده
رنګ دِ ښه دَي خوي دي بد دَئ
زه خوشحال يم ما رشتيا زده

---

[۱] د دې مسرى معني حل غواړي.

[۲] د دې مسرى معنى حل غواړى. په بله نسخه کښ دا بيت په دې ډول دى:
خوشحال نه د يواليا نه قمار باز دى   د دنيا خونه ئې بيا تالا تالا کړه

[۳] که ونکړم روږ پطرم پي دې بدله کښ دَ سوږ، روږ، پوږ، روږ، نموږ، معناوي تحقيق غواړي.

[٤] چه خور نشي.

[٥] محشي ورته کښلي دي: يعني ږمنځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کړه　　په چمن کښ رنګارنګ ګلونه وا کړه
زه دِ توان دَ خرخښو لرلَی نشم[۱]　　که دِ زړه ځما په مرګ دَئَ دا ادا کړه
بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دَئَ　　ستا دَ سترګو بلا واخلَم ناز پما کړه
زه له خپله بخته چا وَته فریاد کړم　　چه پرُون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کړه
خوله مي ډکه شوه په شهدو په شکرو　　چه سحر مي ستا دَ لام و بې[۲] ثنا کړه
عاشقي که سرا سر واړه بلا دَه　　ما په ځان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زه خوشحال کم زوري نه یم چه به ډار کړم
په ښکاره ناري وهم چه خوله ئې را کړه

دَ دانا په ځان بلا شوه خپله پوهَ　　چه هر ګز ئې خالي نه وِي له اندوهَ
چه فلك وَ چا ته عیش و عشرت ورکا　　هونبره ډېر ورباندِي کښېږدِي څو ستوهَ
کله ونه دَ خزان په وخت لغړه　　کله بیا خوبي دَ پاڼیُو پرې انبوه
په ناحق ئې په میدان په سَمَه غواړې　　چه دَ غرونو غرڅه نه ګرزِي بې کوه
چه مي ولیدې څو خولې هونبره خبري　　را څرګند شول واړه دو اویا ګروه
پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه دا جهان له مکره دروهَ

درسته شپه دِ په کوڅه کښ مرم له سوږه　　لاس مي مات شه که دِ نکړم روږه بوږه
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي کړې　　ځما غاړه په ژړا در پسې بوږه
هم مي بې حسابه پوري کړه په سترګو　　دَ رنجور غُندِي مِي بیا له سترګو توږه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَرَه یو رنګ دئ　　سر هوا لوئي دا هونبره سَمَه کوږه
حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو　　تګه یاره په زړه تریخه په خوله خوږه
ځما یار چه میخوري کا په بدل ئې　　ولي ما لَره راځه دَ دردُو روږه
پکښې زړه دَ خوشحال دَي چه خوږ نِشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفیني نموږه

دَ ناکس له آشنایی توبه توبه　　دَ شونتی[۳] له روڼایی توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا　　له دې هسي بېنایی توبه توبه
چه وَ لَور ئې په زرګونو جن بدرنګه　　له دې هسي کتخدایی[٤] توبه توبه
چه په جهل و حماقت دانا ځان بولي　　دَ احمق له دانایی توبه توبه

---

[۱] د خرخښو لرم چه کړې ئې.

[۲] ل او ب: لب.

[۳] یو راز لرګی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لګوی عموماً د لرګو څراغ ته هم شونتی وائی.

[٤] که خدایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سفله دِي دَ سيفه دِي واړه توکي — له خودئ خودستايي توبه توبه
که هزار رنگه شيخي، زهد، تقوا کا — دَ جاهل له پارسايي توبه توبه
چه عمل ورسرَه نشته تش وَيل کا
دَ خوشحال له گويايي توبه توبه

درخو[۱] خود په آدم خان باندِي شيدا وه — تر دا منځ دَ ميروگي ژبه بلا وه
چه په منځ کښ دلال نه وئ وصال نه وئ — په مجنون باندِي مَيَنه که ليلا وه
پخپل يار پسې ژړا ننه په زړه کښ — دَ عالم سرَه په زور ځما خندا وه
چه غوټی ئې شگفته کړه په چمن کښ — که دِ زده دا چاره واړه دَ صبا وه
چه ئې گل دَ بهار ستا وَ مخ ته ونيو — ستا دَ مخ خوبي تر گلو لا زيبا وه
هونبره رنځ محنت آفت ځَني پيدا شو — ځو ځما دَ خوار خاطر مينه په تا وه
دا نن شپه چه په ما تېره شوه بې ياره — ته به وايې په دوږخ کښ مي مأوا وه
نن خپل بخت را سرَه درسته مخامخ کړه — چه پرُون راته يگلُخته شا په شا وه
ما وې زه يم چه پياله لَرم په لاس کښ — ولي دا پياله په لاس کښ دَ هر چا وه
بس چه بيا ئې ستا جمال په نظر کښېوت
دَ خوشحال خټك د زړه ځَله[۲] همدا وه

دَ يوه بادشاه په حکم شوم اگاه — امر نهی مي قبول دِي دَ بادشاه
يا مهدي يې يا عيسی چه را ښکاره شوې — په جهان دي غلغله وشوه ناگاه
دَ مهدي او دَ عيسی دَ وړاندي څه دئ — هم د جال هم دَ دجال واړه سپاه
خير آباد لَره دِ را يشي لښکره — چه احوال دَ غليمانو شِي تباه
چه خيبر لَره ما بولې قضا کېږي — ډېر کارُونه په دا ملك دَ خير خواه
دريا خان درويزه واړه په حضور دي — گويا زه هم په حضور يم دَ درگاه
خواه ناخواه که امر دا دَئ چه را درومه — دا بنده به در روان شِي خواه نا خواه
دارنده دَ عريضې ځما دَ لوريه
زباني خبري هم لَرِي همراه!

د سپي غُل د دروغجن په خوله کښ تل کړه — په رشتيا خبرُو خوله دَ سړي کښنُل کړه
هر عمل چه سړی کا مصمر به نشِي — درته چا وې چه لوگي مکره اوربل کړه
گه پوهېږې چه دَ بل جهان حساب شته — ته پدا جهان نظر پخپل عمل کړه
ستا د خولې چينه حنظل دَه هم عسل ده — وَ هر چا ته تويَونه دَ عسل کړه
چه دَ دين دنيا کارونه درته پېښ شي — دَ دنيا تر کاره کار دَ دين اول کړه
چه دَ مښکو دَ نافې شميم را خپور شي — را څرگندي توري زلفي تور وربل کړه
ساقي وخت دَ نو بهار دَئ شراب راوړه — دَ شرابو سرَه نقل دَ خولې مل کړه

---

[۱] درخو او آدم خان په پښتنو يوسف زو کښ دوه مينان وه چه په عصر کښ د مغولي اکبر پاچا تېر سوی دی، ميروئې ريبار وُ.

[۲] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خلل دَنَي اومَي مکړه زاهده　　چه موسم دَ بهار تېر شِي بيا خلل کړه
چه يَو دم دَ عشق له اوره خالي نه وئ　　خدايه څه دِ دَ عاشق ټېر منقل کړه
ستا دَ مخ په دَور زه جهانګير شاه يم　　راته ښکنبڼه کرشمې د نور محل کړه
ستا دا توري سترګي خو توري بلا دئ　　درته چا وې چه ئې توري په کجل کړه
که هزار ځله شيخي کوې خوشحاله
چه ښه کښلي در نيژدې نور ئې ښکبل کړه

د ښايست سرَه سل نوري چاري بويه　　چه عاشق په ځان مَين کاندِي مهرويه
تل دَ مښکو بوي روان په بستر نه وئ　　دربغه دربغه دَ مهرويو ګفتګويه
عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي　　بل په غټي سترګو خوب کا لکه سويه
په سبا پسی ئې مرم نه سبا کېږي　　دَ هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
ځما دواړه سترګي جوي ته سبر قد يې　　سبرونه جدا ښه نده له جويه
اوس دَ جونو هوس مه کوَه خوشحاله
پښتنې جونه ترهېږي له دوه مويه

دَ ليلې دا مخ څو ډېره زيبائِی ده　　دَ مجنون ور پسې هونبره رسوائِی ده
که مي سل هنره کړل تر سرَه نشول　　يوه څرنګه نابوده آشنائِي ده
چه د سترګو ئې تقوا سره مېرځي ده　　په ناحقه مي نېولې پارسائِی ده
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم　　ستا دَ تورو زلفو سيوره همائِی ده
په وار وار را څخه يوړل عاشقيه　　که هر څو را څخه پوهه دانائِی ده
'چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته　　تر دا هسې وصل به جدائِی ده
دَ خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځائي ده

د دنيا دَ سود دَپاره کونِ او کوره　　څه خو شرم مروت وته وګوره
په درست عمر هغه ځاي ورپسې غوارې　　چه دِ پرېوزی له پلوه چرته توره
په زړګي باندي د توره سوی داغ شِي　　چه دِ توره يا پيسه وزي له کوره
د لوي غره ګنډي پتا باندي پريوزي　　چه دَ کوره دِ ډوډي وزي نان کوره
دَ دنيا مينه پتا باندِي درياب شوه　　ته پدا درياب کښ ډوب لاړې هر ګوره
که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې　　عاقبت به پکښي بيا پرېوزې له زوره
که هر څو پخپل حرص کړې دنيا ټوله　　دا به واړه دَ اجل سيلی کا خپوره
ګورستان لَره به هسی شان مفلس ځې　　لکه وَزووې اول له خپلی موره
چه ئې خوښه عقيده دَ قلندر شوه
خداي به نکا دَ خوشحال عقيده نوره

دَ دلبرُو په ستايَنه　　ما پخه کړه خپله ينه
ناترسي دَ ديو ګوره　　چه په حال نکا پوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ولي هسي خوار وم   كه دَ حال وَي گوبړنه[1]
تل ئې خيال دَ تورو زلفو   شندي كا په زړه دننَه
چه جمال ئې را په ياد شي   لاله گل ته كړم كَتَنه
دَ زړه سود دَ ده دَ قد كړم   په شمشاد په سبروَنه
نه سلام شته نه پيغام شته   نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم   يوه نه لرَم نيازمنه
سپينه ږيره نده غم ده   ډېره مه كړه لَټَونه
چه نه زر وِی نه ځوانی وِی   عاشقي ده دروغژنه
پدا هونبره ډېره مينه   يوه نه لَرَم ميَنه
چه خوشحال نده موندلې
دغه دَي دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به ډېر وِي ښه مخونه   ولي زړه مي ستا وَ مخ ته وكړ خونه
كله كله مي له حاله خبر واخله   كه دِ چېرى انديښنه كېږي له خونه
دَ فراق په شپه سور كټ په ما سور اور شي   يَو زمان مي باندي نه لگی اړخونه
په ښو مي زړه وَ سترگو ته را گاډي   لكه مست لرَه كباب ځي په سيخونه
نو بهار ئې په راتَللو شگفته شي   دَ لاله تر گلو ښه لَري بارخونه
څو غمزې ښېې فتنې جلوې مانې كړې   هونبره كېږي په خوارانو شواخونه
كه دا سرې شونډي د لعل غاښ دِ گوهر دئ   شرارې دي ستا په غاښو كښ ميخونه
توري زلفي دِ په لېچو باندي زانگي   ښاماران دي دَ چندڼُو په ښاخونه
چه ئې يو زمان له سترگو جدا كېږي
دَ خوشحال په مخ دَ اوښيو ځي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وِي هسَي تا غُندي دلبرهَ   پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبرهَ
گلعزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره   باده نوشه ميفروشه قصب پوشه مو كمرهَ
دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه   خود پسنده سر بلنده شكر خنده لب شكرهَ
طربناكه گرېوان چاكه تَل بېباكه تش تپاكه   خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنرهَ
غزلخوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غورهَ

دا ښه گل چه ئې كمي دَ جمال نشته   دَ وفا ئې حيف دا دَئ چه حال نشته
كه وفا بقا ئې هم وَئ څه به ښه وُ   دَ ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
عالم زړه په هيڅ خورسند كا چه وصال وئ   دَ هر چا بخره هجران دَئ وصال نشته
چه ئې وصف دَ جمال كاندي تر سره   هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
منو نه منو نه ظلم جور پكښې پروت دئ   دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
دَ غمزې په تيغ عالم وژنی غم نكا   ته به وايې چه ثواب دَئ وبال نشته

---

[1] گروبړنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ډک په ښو ګلونو په هر کال وُ   دَ دې باغ هغه ګلونه سږ کال نشته
راته څه وايې چه يار پتا مين دَئ   مختصر به درته وايم څه حال نشته

ما خوشحال وَته په زوره نارې وکړې
چا وَ ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غليم سرَه به نکا مکر دروه   مګر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئی به دَ خپلوانُو سرَه څوک کا   چه پخپله پخپل ځان پسندي اندوه
ما چه وليدَل اتلس زره قومه   دَ خپل ذات سرَه الفت کا هر ګروه
دَ محنت په وخت يَو مل را سرَه نشته   دَ راحت په وخت زرګونه وُو انبوه
په خوښيه کښ زاړه لکه زلمي شي   ځوان زلمی تر زاړه لا کاندِي ستوه
دَ ګزار په ځاي اوس نه وينم هوسيه   په ځواني مِي له کبلي ليده په کروه
غر به هم لکه وېښته هسِي نرَی کا
که غمونه دَ خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وَهي له خپله زورَ زرَه   که[1] دي وَ ويني يار وار وي کورَ کرهَ
چه وَتا وَته نيژدي شِي هغه تور شِي   په ستنه راځنِي ګرزه تورَ ترهَ
يو يو هور[2] دي چه شاهين ځني آلوزي   مشګيرک لکړ مکړ له هوره هرهَ
دَ صبا په ياد نشاط وِي دَ ګلونُو   که جنبش کا دَ بلبل له شور و شرهَ
پېښکښي غواړِي دَ اوښيو مرغلرې   دا ګوهر په دواړُو سترګو ووده[3] ورَه[1]
د خوشحال شعر حلوا دَئ دَ شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غُل خوره خرهَ

دواړه زلفي ئې پرېشاني په څوشانه   په جبين خورې ورې په لب خندانه
له مستَی ئې سر تور ګرېوان شلېدلي   صراحي په لاس نيولې غزلخوانه
په خمار ئې سترګي سرې و بله اُوښتي   نيمي شپې را باندِي راغله ناګهانه
سپينه خوله ئې ځما غوږ وته نېژدې کړه   په نرمي ئې دا وينا کړه را بيانه
زه خورې زلفيني ستا په پالنګ راغلم   ته تر اوسه لا اوده يې ځما ځانه
هر عاشق لَرَه چه هسي شاه ور دورمي   نور ئې کومه آرزو وِي له جهانه
څو پيالې ئې پياپي وَ ما نه راکړې   دَ توبې پرده ئې واخيسته له ميانه
چه له هسي رنګه حاله خبر نشوې   شيخه ځکه ځما چار دَه په تا ګرانه
عشق راغلَي دَ توبې په ماتَول دي   هيڅ بدی را باندِی مه وايه نادانه
که خوشحال غُندِي دِ يار باده پرست وَي

---

[1] که ئې ووينې.

[2] محشي ځاله ورته ليکلې ده.

[3] يعني اوروه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا به هم کړه دَ توبې خونه ویرانه

ذرې ته چه هسې برېښنې منوره   که پوهېږې دا برېښنا دِ ده له نمره
وایې لار دَ ختو نشته وَ اسمان ته   زه به لار درته پیدا کړم بې هنره
دَ عشق شور که دَ عاشق دَ زړه قضا دَي   له دې شوره خالي مشې ځما سرَه
هم دَ خلقو ملامت هم ستا ناسازي   دا به شوې چه یار مې ته نیوې په غوره
راز ئې ولې ښکاروه ښه چه په دار شُو   دَ منصور سزا تر دا وه لا بتره
ویر مې دا دئ چه له کښلو به جدا شم   څه له خپله سرَه نه دَه ځما ویره
زه به غوږ دَ ناصحانوُ په پند نه کړم   که ئې اروې دا وینا ده مختصره
وایې وَمرَه چه دې زه له غمه خلاص شم   ځُما دا دعوه لنډېږې تر محشره
دَ خوشحال ژړا په دا دَه نور څه نه ده
چه په مهر ورته نه خاندې دلبره

راشه که ئې اروې دا خبره ده نادره: چه وَواته له سترګو هغه ووزې له خاطره
مرم چه جدا کېږې ته مي روح یې که پوهېږې   مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره
بخت مې مَرَور شې چه په نورو دِ نظر شي   بخت راته ناظر شي چه وَ ما ته شې ناظره
هر حسن دِ ډېر دَئ دَ لیلا تر حسن تېر دئ   زه چه دِ مجنون کړم په چشمانو ئې ساحره
ډېرې دې نګاري هوسی سترګي پري واري   تا غُندې به نه وئ شوخه شنګه دلاوره
شونډې دِ یاقوت دې غاښ دې دُر دَ زړونو قوت دئ   درسته دِ دا تنګه خوله حقه دَ جواهرو
لام و بې ئې ځېښنه چه ښه کښلې شې در پېښنه   تل شکر وَکاږه چه شکرې خورې شاکره
ډېر دَ ملك شاهان دې چه دَ کښلیو غلامان دي   تا دا قدرت ورکړ وَ دلبروُ ته قادره
تل له ډېره خیاله څو پېښې کړې له خوشحاله
هم روغه، هم جنګ کړې، مهر جنه هم قاهره

راته نیسي جانانه، دَ شرابو پیمانه   دَ شرابو پیمانه، راته نیسې جانانه
معني په چغانه، راشه بیا کښېږده لېندئ   راشه بیا کښېږده لیندئ، معني په چغانه
کور دَی دا که بتخانه، بکښې ټولي جونه ناستي   پکښې ټولي جونه ناستي، کور دَئ دا که بتخانه
پاس په سر د آشیانه، تور کارګه قمر تر لاندې   تور کارګه قمر تر لاندې، پاس په سر د آشیانه
ګوره جوړ دام ودانه، زلف و خال د هغې مستي   زلف و خال دَ هغې مستي، ګوره جوړ دام و دانه
په ګیسو کښېږده شانه، چه دَ مښکو بوي لا ډېر شي   چه دَ مښکو بوي لا ډېر شي، په کیسو کښېږده شانه
عشق مجنون کا فرزانه، شك ګمان نشته پدا کښ   شك ګمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه
ته عاقل زه دیوانه، څه مو روغ دَ ملګریه[1]   څه مو روغ دَ ملګریه، ته عاقل زه دیوانه
دا غزل دَئ رندانه ما خوشحال ختِك ویلي
ما خوشحال ختِك ویلي، دا غزل دئ رندانه

[1] ته عاقل زه دېوانه څه مهرخ د ملګریه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنگینه کالي اغوستي را ښکاره شه ناګهانه   راته وګوره وَخانده خوشحالي مي کړه پر یوانه
خداي دِ تا له وړیو سترګو نه وژغوري دلربایه   چه ټېکه په جبین کښېږدې او سینګار وَکړې څو شانه
هغه دم چه تور ګیسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې   خوشبوئي دَخاصه مښکو په درست غولِی شِي پرېشانه
ځان و زړه مي هم چاپېر ور سَرَه درومي اې نګاري   چه ګهي په شین شین په انګڼ کښ شي روانه
دین و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهېږم   چه یَو ځان دَي راته پاتو دا به هم یوسي له مانه
دَ یارئ دَ آشنایي دودونه هېڅ له تا پټ ندي[۱]
ولي څو کړم په خوشحال باندي خاوند کړلِي نادانه

زړه مي بیا واله مجنون شه ښه چه شه   پخپل یار پسې مفتون شه ښه چه شه
هغه غم چه په مثقال په شیرشاهي وُ   اوس تر منو نو لا افزون شه ښه چه شه
بې دَ یار د مخ له خیاله بل فکرت مي   له خاطره نه بېرون شه ښه چه شه
دَ وصال په وخت مي قد لکه الف وُ   په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
لکه قدر دَ وصال را څخه نه وُ   چه په بخره مي بېلتون شه ښه چه شه
په هوا په اشتیاق ئې دَ سرو شونډو   که مي ویني درست لړمون شه ښه چه شه
زړه هر ګور په غیرو چارو مبتلا وُ   چه له غیرو چارو ستون شه ښه چه شه
زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم   چه دَ هند پلار مي یون شه ښه چه شه
هیڅ مکتب له یوه فیضه خالی ندئ   چه می ځای دَ سر زنګون شه ښه چه شه
عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ   که مي زړه په عشق زبون شه ښه چه شه
چه ئې توره دَ غمزې راته په لاس کړه   که مي آس ورته هارون شه ښه چه شه
چه ئې پښه دَ دلبرئِ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړه ئې شګون شه ښه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وایي چه وئېړه   وایه وایه وایه له وَیلو مه درېږه
تش شه له خروشه، څو په تا کېږِي له جوشه   ژاړه ژاړه ژاړه په سبا بېګا نخولېږه
ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ   مکړه مکړه مکړه له آزاره وَ وېرېږه
سوی لوغړن یم، تل په آه و په شیون یم   وسوم وسوم وسوم درومه اور در وَلګېږه
اوس خو بې پروا یې که زه وَمرم بیا به وایې   مرمه مرمه مرمه څو لا پایم وَ پوهېږه
څه وایم چه څه کړې، سراسر واړه ښه نکړې   جګي جګي جګي په رشتیا مي مه قهرېږه
تل دِي تېرېده دي ښه له هر چا سَره ښه دي   ښه کړه ښه کړه ښه کړه دَ جېکخواه خبري نغوېږه
کبر لوئي مکړه چه دعا ګټې هغه کړه   وینه وینه وینه ولي مهر کړه تېرېږه
رېږدِي غاړِي غړُونه دَ خوشحال په فریادونه
واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهېږه

زړه می یووړ[۲] یو خورد ساله   ښایسته پري مثاله
په دوو زلفُو عنبر پاشه   دواړه ورځَیي ئې هلاله

---

[۱] دودونه پټ ندي له تانه.

[۲] زړه مي یووي خورد سال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري سترگي ئې تور زاغ دئ　　را پيدا دَ باز له ځاله
گلعذار ئې لاله گل دئ　　غاښ ئې دُر شونډی ئې لاله
تر ښه قد و تر قامت ئې　　سبر هم بې اعتداله
تر وَيل ئې نه رسېږي　　دلربا شيرين مقاله
تر يانه پوری پوچی[1]　　دَ خطا دَ ملك غزاله
دَ خوشحال معشوقه دا ده
خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غواړم زيبا ښه　　سر تر پايه دلربا ښه
ښايسته په شپږ جهته　　هر اندام جدا جدا ښه
څو دَ ښهر ښايسته دي　　دَئ په حسن تر هر چا ښه
تن ئې ښه دَ گل تر پاڼيو　　تمامي قدر و بالا ښه
دواړه زلفي عنبر پاشي　　گلغدار تر لاله لا ښه
توري سترگي توري ورځې　　تور باڼه اوږده والا ښه
تنگه خوله حقه دَ لعلو　　غاښ ئې دُر قيمت بها ښه
گبينه ئې سر دَ ژبې　　دواړه لب ئې تر حلوا ښه
گلرېزي کا په خبرُو　　تر شکرو په خندا ښه
څړه نيازو څړه ناز وئ　　په جفا ښه په وفا ښه
که مي وژنې تېغ را واخلي　　دَ ده تېغ لگي په ما ښه
که هوا ده دَ ښه مخ ده　　نشته ښه تر دا هوا ښه
هر چه دا هوا ئې نه وِئ　　هغه ندئ په دنيا ښه
دا غزل چه خوشحال ووې
څوک به ووائي تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه　　زه ئې واخيستم خوني مزري درَو وه
وداني ئې په ډېر غم په ځگرخون وه　　ويراني ئې راشه گوره په څه دَو وه
دَ بېدردُو ياري ما غنم گڼله　　چه مي وليدله سر تر پايه جَو وه
تندر تل په مناره باندې پرېوزي　　دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتَو وه
حق نا حق ئې وچ لانده وبله کښېښول　　ظالمي دَ اورنگزيب پره د لَو وه
هغه تور هندو بچه به چرته غواړم　　چه ځما دَ زړه متاع باندي گرَو وه
دَ زړه نوي ښه ياران وُ خداي جدا کړه
دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نَو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه　　د گلونو لَون واړه په بل پېر شه
حيف دا چه دَ گلونو عمر لږ دَئ　　په جهان کښ دَ اغزيو عمر ډېر شه

---

[1] بوڅي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار بلبلي نه راځِي په سيل[1] مگر زړه ئې دَ بهار له سيله سېر شه
هغه گل چه دَ حمل وُ په جوزا کښ ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونېر شه
خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره په ما خوار باندِي يا زهر يا گنډهېر شه
هونبره غم دَ بېلتانه لَرِي په زړه کښ
دَ خوشحال له دله گښت دَ بهار هېر شه

زه هم چېری فرزانه يم فرزانه يم لا تر اوسه تَل بيخوده ديوانه وَم، ديوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دَئ ځني[2] بعد هم خيال دئ له هغه چه[3] همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل ځان يَم دَ رازُونو خزانه وم، خزانه يَم لا تر اوسه
په عالم ځما خبري، خلق کا په نيژدېِ ليري په وگړِي افسانه وم، افسانه يَم لا تر اوسه
چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال وُ چه نما شو هغه دم پرېِ پروانه وم، پروانه يَم لا تر اوسه
ناوکی ئې د مژگان دِي چه بلا د ما د ځان دي ورته عمر نښانه وَم، نښانه يَم لا تر اوسه
چه ئې ځان سَره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم له عالمه بېگانه وم، بېگانه يَم لا تر اوسه
هغه بحر چه محيط دَئ په افراط او په تفريط دئ دغه بحر در دانه وم، در دانه يَم لا تر اوسه
هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه له صفا مينا زجاجه
دَ شرابو پياله راکړه د همه زحمت علاجه
نه يَوَه پياله دَ ميُو نه د درست جهان خراجه
زه او مَي اې محتسبه که مي خو نه سِي تاراجه
ور گدا دَ ميخانې شه که شاهي غواړې له تاجه
د رندانو بازار تود وِي دَ شرابو له رواجه
صومعې ته تله له ديره ياره کار دَي بې منهاجه
دَ ساقي پياله را واخله بکښ ډېر دَي ابتهاجه
ساقي هر کله دِ وينم مه جبينه، مخ سراجه
دَ بلورو پياله ډکه
د خوشحال دَه احتياجه

ستا په داغ راغلَم له موره خداي مِي مکړه د غمه[4] نوره
کم خدمت يَم په خدمت کښ ځُان لازم وينم هر گورَه
که زه هر څو کم خدمت يَم ته خپل شرم وته گوره

---

[1] د بهار په سيل نه راځی بلبلی.

[2] ځني بعد و هم خيال دئ.

[3] چا.

[4] تغمه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانه زاد بندي كمين يَم — هم بې توانه هم بې زوره
توان او زور مې واړه ته يې — بې تا نه پېرم[۱] په توره
بد غليم راته په څَو[۱] دي — له غليمه مې وَژغوره
ته شفيع دَ قيامت يې
خوشحال وساته له اورهَ

ستا دَ زړه سختي مې سر تر پايه وليدله — سنګ به سينه ووړ كړي ستا له هسې سنګه دله
څه خورا ښكاره شوه په خيل دَ ستركو ولاړه — ما وې دَ اسمان بريښنا وه نه مې بېژندله
نوره دنيا نشته چه څه وه را څخه خلقه! — وار په وار مې واړه په دلبرُو وَښندله
ناز كه كرشمې دي كه غمزې فتنې جلوې دئ — اوس مې په دا كار كښ سرَه درست وپسندله
ګل چه شګفته شې عندليب باندې نارې كا — نشته يَوَه كښلې چه پرې وبولم[۲] بدله
ياد مې هغه وخت دئ چه په شپه به سرَه ناست وُو — شمعې به ژړا كړه، صراحې به خندېدله
اور چه په ځان بل كړي پخپل ځان باندې لګيږي — اوس مې دا خبره په زړه ښه وَلګېدله
تل ګونه وَهلې، هر زمان ساړه آهونه — ما چه عاشقي كړه خود په ما به دا كېدله
سرې لمبې ئې بلې دَ خوشحال خټك په زړه كړې
سرې ختې اَغُوستې په دا لارې تېرېدله

ستا په ستركو كښ فتنې كاندې خوابونه — تورې زلفې دې هم ډېر لَرې تابونه
كه ته زر حجا به ونيسې په مخ كښ — را ښكاره وې ستا جمال تر حجابونه
دَ جنت حورې كه وَګورې ستا مخ ته — نور به واچوَي له شرمه نقابونه
كه شعلې دِ را ښكاره شې له جماله — لور په لور به سر څرګند كا آفتانونه
زه چه ستا دَ بېلتانه په لمبو وَسوم — نور مې څه دې دَ دوږخ په عذابونه
ستا دَ خيال مېلمه مې ناست دَئ په كوګل كښ — تل مې خورې دَ زړه دَ غوښو كبابونه
تا وې ما وَتا ته ډېر ځله خوله دركړه — دَ يارئ په كار كښ هم شي حسابونه
زه وَ تا ته دعا كړم ته ښكنځل كړې — هم لتا ښائيِ دا هسې ځوابونه
ته چه حال دَ خپل عاشق غواړې په شرح
بويه دا چه خوشحال وكښې كتابونه

ستا دَ راغلو منت ډېر لَرم نسيمه — چه ګلوُنه غوړوې ځما په سيمه
و صبا وَته ئې هيڅ بېځايه نه دئ — چه خبر شوم دَ ګلُونوله تسليمه
دَ بلبلوُ بې خودي بې ځايه نده — چه مستېږی دَ ګلونُو له شميمه
بيم دَ هجر دَ چا سرَه جار وَزې — هيڅ عاشق به خالي نه وِئ له دې بيمه
ګل بلبل سرَه ښه وصل لَرې دريغه — كه دا چارَ همېشه وئ مستقيمه
كله وصل دَ خپل يار كله هجران وئ — سرښته دَ عاشقی دَه دا قديمه
دَ بهار په وخت چه كښت دَ ګلزار نكا — هغه څوک به اندېښنه لَرَي سقيمه

---

[۱] په چاپي نسخه كښ څو ليكلي دي، په بله نسخه كښ پڅو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

[۲] ولولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلوُ د گل بوي لکه وصال دئ | که ئې رنگ په سترگو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت دَ گردگار دَئ | و هر گل وته کاته وَکړه حکيمه
کله هر لوري ته گل دَ بهار گورې | کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يَو مي يار دوهم گلزار ساز و ساقي شته | نن مي کومه انديښنه له غين و ميمه[۱]
دَ گلزار په اشتياق دَئ په خزان کښ
په خوشحال باندي کرم وکړه کريمه

سترگی دِ مستان دِي ځما زړه ښيښه مهينه | پړوکی پړوکی مه شه چه ئې کنج په کنج وهېنه
سپېن سبا دِ گوره دَ ټېکي په شفق بند کړ | جگي جگي رايي واخله له جبينه
کنبلي دي که گورې چه مخ پټ کله څرگند کا | گل دَ بهار ندِي را زېږي له زمينه
واړه به سبب دَ بد اصلانُو دَ هنر وِئ | هر آفت چه گورې چه را پاڅِي له کمينه
مست په بهار راغلي په سرود دِ گوتي کښېښوې | څو به لا وبا سې دېر دِ وياسته له دينه
چرته لوئېدلې نوم دِ خپور په جهان نه وُ | غوغا وشوه په ښهر چه ئې کوزه کړې له زينه
تل جام دَئ د شرابُو ستا په لاس توبه په شونډُو | دَ خلقو لړمون شين دَي که پوهېږې ستا له شينه[۲]
حيات لايزال به دِ حاصل شي که باور کړې | دَ زړه ليدوني[۳]دواړه که روشن کړې له ياسينه
دَ عشق[٤] دَ محبت دَ ناوي مهر ماسوا دَئ | اول ئې درته وايم چه ئې ورکړې له کابېنه
هر څو ئې که پټه، په ټټر کښ وِي ساتلې | څه بده بلا ده نه پُټېږِی دَ زړه مينه
کله منت اخلِي دَ يوې گېډِي دَپاره | هر چه همت ناک دِي که په کور لړِی جوينه
زانِي بتي گوره چه په هر لوري غوغا کا | هيڅ درنه پوهېږم چه په چوته يې شاهينه
هر چه دانايان دي په امان امان تېرېږي | هي توبه له دوره الامان له دې آئينه
نوم به دِ هر گز په ژبه وانخلي په عمر:
دا يارِي دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مبينه

سپېنه ږيره دَ مردانو کد خدايي دَه | دَ غاښونو پريوتَنه رسوايي ده
دَ سرِی چه غاښ په ځاي وِئ ږېره سپينه | پدا هيڅ زوړوالي ندئ برنايی ده
دَ خضاب ځواني دَ چا ده دَ احمق ده | تر دا کله ږېره ښه په ښه نايي ده
زوړ سړِی دِ دَ زوړوالي اندوه نکا | که په ځاي ئې دَ چشمانو بينايي ده
زاړه مرد لَره ليده دَ دلبر څه دئ | په معنی دَ خوړو زړونو موميايي ده
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه | لاس و دست ئې نه رسېږي پارسايي ده
که خوشحال له عمر ولاړ تر اَويا تېر شو | لا په زړه کښ ئې دَ کنبليو آشنايي ده
توری ږيرِی سره وصله ناداني ده | سپينی ږېري سره وصله دانائي ده
شيخ به ولي نندارِه دَ کنبليو نکا | چه دَ ده دَ زړه دَ خوړو موميائې دَه

---

[۱] غين و ميم يعني غم.

[۲] محشی ورته کنبلی دی يعنی ستا له شين خاله.

[۳] يعنی د زړه سترگی.

[٤] د زړه د محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ خوشحال چه دَ دلبرو دیدن غواړي
دَ دلبرو په وصال کښې روڼائي[١] ده

سر دَ سره بیا جنون را باندي زور شه   یا دَ میني لېونَی شوم خوي مي نور شه
که هر څو پندار کِوي پروا پرې نکړم   دا هنر مي و عالم وَته پېغور شه
دَ ساقی دَ میو هسي شان اثر دئ   په خمار کښې مي دستار له سره خپور شه
حریفانو په هاي هاي باندي نارې کړې   چه ساقي دَ میو داد کړ جام نسکور شه
هو دا کار دَ ازمیښت ندئ نور څه دئ   چه څما بلا څما دَ سترګو تور شه
که ګداي له لوږي مرِئ علاج ئې نشته   چه د دور د خواجه روزګار په پور شه
په خاطر باندیي مي ډېر داغونه جوړ وه   ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه
خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا   دَ هغو چه دَ ویشتلی په چم کور شه
هر کالی چه د رضا پکښي مونده شِي
دَ خوشحال خاطر مي ښهر دَ لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې دَه له غمه[٢]   آشنایی ئې دَه له غمه زه نارې وهم عالمه
زه نارې وهم عالمه، عشق یَو یم دَئ په موجونه   عشق یَو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي   چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دَی له دمه
دا دریاب روغ دَئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي   چه ساحل ئې لیده نشِي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمېږي   نه زیاتېږي نه کمېږي، تر ابده تر قدمه
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ   چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لَرَی محکمه
چه دعواي لَرَي محکمه، هغه دُر وریسې غواړي   هغه دُر وریسې غواړي، چه بهار لَرِي اعظمه
چه بها لَرِي اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي   هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندِي تمه
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي   په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي   په څو قسم تورماران دي، څوک دَدم دِي څوک بې دمه
څوک دَ دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دَئ تر دې دمه

ښځه بویه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه   پاکیزه په زیست روزګار کښې په ښه بوي باندي مینه
دَ صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه   کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
په وصال دَ یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله   چه له یاره نه جدا شِي، هم غمجنه هم خیرنه
له نېکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه   له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وِئ دروغجنه
دَ مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره   حق دَ چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندِي پوښتنه
پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښې نور لحن   پر ستاري ترې خوشنودي، ښه دَ هر چا په ساتنه[٣]

---

[١] برنایی.

[٢] په دې بدله کښې صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

[٣] ستَنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دا هسي څوک پيدا شِي دَ خوشحال په لاسو راشيي
هيڅ تقصير به ئې ونکا دَ يارئِ په پالَنه

قربان دي تر نامه شم محمدَ (ص) پيغمبره — اول ثنا دَ خداي ښايي بيا ستا ثنا ده غورَه
ادم که دِ پدر دَئ په معني کښ ستا پسر دئ — تر وارُو مرسلانوُ مقدمَ مؤخره
دَ نوح نجات له تا وُ دَ طوفان له امواجونو — گلزار په خليل اور شو ستا له رويه اې سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعيل مَړي قربان کړ[1] — چاره دَ ده له حلقه ستا اروا کړه لَره بره
موسی په کوهِ طور دَ تجلي طاقت را نه وړ — تا وليده دَ سر په سترگوُ خپل مولا بهتره
موسی ته څرگند نه وُ عِسی ته ښکاره نشو — په قاب او په قوسين په هغه اسرار خبره
ستا صفت به خوشحال څو کاندِي په ژبه
انه وانت المولا و افضل تره

نجومي چه قدم نږدي بې نجومه — موت و فوت و ناکامي مومي له کومه
چه گړي گړي دَ ورځو شپو تيرېږِي — پکښي راشِي په چا نېکه په چا شومه
ځان به خلاص نکا دَ بد ساعت له شره — نجومي ئې که خبر دَئ له علومه
نېك و بد ئې په قبضه کښ دَ قضا دئ — بېهوده خبري مه پېمه ور درومه
مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي — هر سړی لَرَه ورځې بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون دَ زمانې شِي — دقيقه به دَ قدر نکړِي مفهومه
گڈُي[1] چرگ تر زمکه لاندِي اُوبه ويني — ولی نه وينی په زمکه باندِی لومه
په تمځری نن دَ گانده حال معلوم دئ — ولي بند شِي دَ هلکوُ په کړکومه[2]
ورځ و شپې سَرَه همه ندِي يکساني — نن يوه ده کانده بله شي معلومه
وَ سړِي ته وار په وار هغه رسيږِي — چه دَ ده په پېشاني باندِي مرقومه
په خوشحال يوه هغه دَه بله دا شوه
بيا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه — تر گلونو دي دَ پاسه
د زړگوټي سر مي ته يې — که ياران لَرَم بې قياسه
چه به بل تر تا را تېر کړم — دا ويي دَ زړه و باسه
که دَ نورُو سَرَه خاندم — جهان نه دَي بې لباسه
له ماڼيه به دِ ومرم — څه خو مخ را وجار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي — څربښت ببل دَي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي — چه خرښه گڼِي تر آسه
دَ اغيارُو سَرَه خانده
په خوشحال تندر پرېباسه

---

[1] ملا چرگك.

[2] يو راز دام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په هند کښ نشته سپينه   هوسی سترگه مه جبينه
خدايه ته وَ ماته راکړې   يَوَه سبزه نمکينه
به دوو زلفو عنبر پاشه   په دوو شونډو شکرينه
چه هر ځاي وَته ئې گورم   ښايسته کښلې مهينه
هوسناکه ښېوه گره   شوخه شنگه زړه سنگينه[1]
دَ يارى په علم پوهه   سخندانه نکته چينه
ورځ و شپه کا ځني چاري
په خوشحال دَ کُښلي مينه

که هيڅ نه وائ چه ويل راشي له ياره   ټول دَ يار مهر په لاس راکړه ريباره
سره لاله په هغه محَکه شگفته شي   چه خولې دِ باندې اورې[1] له رخسارهَ
دَ غمزې په تيغ مې وژني زه دعا کړم   چه ځما په خون ئې مه نيسې دا دارهَ
چا وې خپل نتلي کښ چه ئې په ياد وي   بخته وخت دَي چه ئې ونه وزم له شمارهَ
يوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکره   خلق ځو گلوُنه وړي له دې گلزارَه
په آرزو آرزو کښ هسي لېونی شي   چه خبر شوم دَ عاشق سرې له کارَه
که ئی درست په سيند کښ ډوب کړې هم به سېځي   چه ښېځل ئې په نصيب شوله روزگارهَ
په وژو دَ عاشقانوُ هسي ځغلي   نيم بسمل ئې په ځاى پرېښوم له تلوارهَ
چه ئې ستا په کوي کښ ځاي ونيو نور موړ شوُ
د خوشحال خاطر له باغه له بهارَه

که گذر په خير آَب آباد وَکړې نسيمه   يا دي گشت وشي دَ سراي دَ سيند په سيمه
په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه   ور سرَه ځما دَ لوريه ځو تسليمه
اباسيند وته ناره وَکره په زوره   وَ لنډى ته وينا وَوايه حليمه
کندي وي چه بيا مي ستاسې جام نصيب شي   په گنگا جمنا به نه وُ له قديمه
که دَ هند له هوا زار کړم ځو به زار کړم   دَ اُوبو بلا ئې لابده عظيمه
که دَ نهر اَوبه ځښې گلمې پرې باسي   هم دَ هر کوهی اوبه ندي بې بيمه
چه سرې اوبه دَ غره نشته په هند کښ   ترى توبه که واړه ېک دَي له نعيمه
تل به هيڅوک ناميد په جهان نه وئ   په کريابو کرم کېږي له کريمه
دَ ويشتلي وَ صحت ته اميد وشي   دَ پرهار ئې چه کمي وشي له ريمه
خدايه زړه مي په وصال دَ هغو خوښ کړه   دا چه اوس ورحئي لېري دَي دوه نيمه
عاقلان به هيڅ انکار ور باندي نکا   هر افعال چه صادر کېږي له حکيمه
هميشه به په هند نه اوسې خوشحاله
عاقبت به عاصي ووزي له جحيمه

که مردي دي په دستار ده په منډوسه   سکه مردي دي مبارک برېتونه پوسه

---

[1] دلنشينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشکی زه دَ نا مردانُو په شمار وَي   چه فارغ وَي له ارمانه له افسوسه
د لوهړ گلونه ښه دِي تر نلگوس   ولي بیا چېړي لوهړ چېړي نلگوسه
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ   منافق سړی بتر گڼه تر کوسه
په دروغ په نا راستی کښ ډېر غم دئ   دَ رشتیا روزکار کوه بې غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړي وفا هم کړه   دَ اغزیو سَرَه گل لَرِي پلوسه[1]
په جهان کښ بد خویي واړه دوږخ دَه
د خوشحال له دله خوي دَ بدو یوسه

ستا له خویه نه مې خوړینه دَه اینه   ځکه هسي وهم کاڼِي په سینه
که دِ زړه دَئ چه مي مینه در ښکاره شي   راشه وَنیسه وَ مخ ته آینه
چه دِ زه دَ وَر ملنگ شوم خز به څه کړم   راته توره شړئ بس دَه پشیمینه
کله کله راته گوره ستا نوکر یم   راته بس ده هم دا هونبره مهینه
خزینه دَ سرو مهرانو دَ شاهانو   ستا دَ راز لَرم په زړه کښ خزینه
وایې ته کله په مخ ځما میَنَ شوې   ستا په مخ باندِي مین یم دیرینه
چه ځما سَرَه ئې ستا دَپاره کاندِي   خوښ یم ستا دَ رقیبانو په کینه
ماتېدل ئې هیڅ دشوار ندئ که گورې   چه وَ کاڼِی ته ېیژدې شی آبگینه
دَ بادشاه په تخت و تاج پوري خندا کا   دَ درویش بوریا، ټوپیَ، پشمینه
انگوري ترخه شراب ور لَره بویه   میخواران له گبینه لرِی گینه
ورځ هغه ښه دَه چه ته پکښې خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدینه

ښه ښه بخ بخ دلداره   وفا جویه غمگساره
چه کنم چه چاره سازم   چه دِ زړه[1] کړم را کناره
به که گویم از فراقت   چه مې زړه شو پاره پاره
نکند بدل سرایت   که زاري کومَ بی شماره
تو چه سنگلدل نکاري   چه مِي ستا وَکړه نداره
به عاشق بې سروبا   ستم مکړه ستمگاره
به نگاه گاه گاهی   مهر کړه دَ خدای دَ پاره
اې نگار من حذر کن   دَ ویشتلیُو له آزارهَ
نرود ز درگه تو!
که خوشحال شړې سل واره

لا منت لَرَم پدا هم له اسمانه   نداره دَ ابا سیند له میر کلانه
په تیراه په سوات په خوړه ور په ورشوم   بیا مي کوم لوري ته ته بیایې اسمانه
لکه گوي هسي په حکم دَ چوگان یم   درست وجود پرهار پرهار یم له چوگانه
سر نوشت مي له ازله مگر دا وُ   زه به څه لَره مانه کوَم له چانه

[1] یوه د غره اغزنه ونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قديمي دَ پښتنو جهل خرتوب وَ   اوس په طمعَ په حرص درومي له ميانه
که رشتيا وايم شير شاه دا هسي نه وُ   لکه موږ يو نه پيدا له کوهستانه
پښتانه چه بې ننگي کا ځوک ئې څه کا   گورستان لَرَه به درومو له ارمانه
دَ خټکو دَ نفاق له ناپوهئَ   يا چه غم لرَم له خپله خاندانه
چا وته وايم ځو به کښم څه هونبره ندئ   چه تمام شِي له مذکوره له بيانه
دا داغُونه چه خوشحال لَري په زړه کښ
رغېدل به ئې په تا کېږِي سبحانه!

که غواړم نه يې مومم هسي تا غُندي مهوشه   خنده رويه سنبل مويه گلعذاره پياله کشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره   آهو چشمه څړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه   تيز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده[1] خود نمايه دلربايه   د عاشق دَ ځان بلا په رنگ زيبا په خوي آتشه
طربناکه تل بيباکه گريوان چاکه تش تاپاکه[2]   زړه ئې سخت لکه آهن په مخ يوه آينه بې غشه
د زلفينو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي گېر شو
کله وي چه خوشحال خلاص شي له دې هسي رنگ نخوشه

که دا ستا سترگي دا وچار باسم ځان ته   له ښادئَ به نور شا کړم و جهان ته
يو زمان مي که دا ستا ليدل نصيب شِي   نور به سترگي پورته نه کړم گلستان ته
طبيبان دِ خپل دارو ور څخه کښېږدي   تا ويشتلي مينه نه کا و درمان ته
کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره   چه په څه رنگه تاوېږِي و ايمان ته
چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ   خداي دِ هسي حال پېښ نکا مسلمان ته
په جورا[3] بورا به هم نکا وتنه   عاشقان کله خالي دِي و سهمان ته
اول ښه شهپر پيدا دَ الوتو کړه   بيا له پسه الواته کړه و اسمان ته
په فراق د ښو يارانو چه ډېر ژاړم   دواړه سترگي مي پېغور کا و باران ته
چه پخپله افغاني ژبه نادان دَي   په تورکي خبري څه وايې افغان ته
ما ئې دواړه شونډي بيا موندې په کور کښ   نور دِ لعلو لره درومي بدخشان ته
هغه شونډې چه ځايي بې پاڼو سرې دِي   هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
له خوشحاله ئې بهرام غُندي پيدا کړ
دم واهه نشي ځوک څه وائي يزدان ته

ساقي بيا دَ ميو مهر کړه چه عيد شه   دَ رندانو دَ ښاديو وخت جديد شه
په هر لوري يو آفتاب دَي ځلېدلي   ښاپېرک ئې له جماله نه کور ديد شه
په هر څه کښ نندارہ دَ هغه مخ کړم   چه له ډېري پيدايئِ ناپديد شه

---

[1] هنر منده شکر خنده.

[2] تپاکه.

[3] دا بيت عېباً وليکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه دي همېشه ژونُدون موندلي　　چه دَ مستي دَ غمزې په تېغ شهيد شه
زمانه په خلقو هسي ازميښت کا　　چه يوسف دَ قبطيانو زر خريد شه
واړه نخښی ئې په زړه وينم حضوري　　که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
هر چه ستا دَور دَ سپيو په حساب وئ　　په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ　　نه چه حسن دَ خوبا پدا مزيد شه
چه دِ نوم دَ خوار خوشحال په ژبه واخيست
په درست عمر کښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری[1] اغوستي په ښو سرې کوښي نو خطه[2]　　څه رنګه را درومي لکه تکه سپينه بطه
سل دئ سره کښېني واړه يَو تر بل بهتري　　خداي ړوکه به زه کوم تا په واړو کښ غلطه
بخت غُندِي نا ګاهه ځما خوار کره سيده شو　　راغله دِ په قصد وُ که دا راغلې بې نمطه
وايم[3] چه که واړه زاري زه راوړم خپل کور ته　　څوک چه چا ته زار کا دَ دلبرُو له سخطه
راشه سر مي پرې کړه لا به ښه شم په وفا کښ　　خود په دا پوهېږې قلم لا ښه شِي له قطه
ډېر په درياب کې شي واړه مټ کا دَ وتلو　　څوک پکښي لاهو شِي ځَني وريشي تر شطه
لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کړې
نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترګي ستا غرَوِي زړه　　سترګي ستا پټوِي زړه
چه دا خوله خوځوِي دَی دَئ　　ژبه ستا ويَوِي زړه
چه څه کار په لاسو پېښې کړې　　دا هم ستا ښورَوي زړه
اوريده په دواړو غوږو　　هم پټا آروَوِي زړه
چه نېکي کړې يا بدي کړې　　واړه تا سندوي زړه
چه خندا کړې يا ژړا کړې　　خندَوِي ژړوِي زړه
دواړه کَونه لکه تن دي　　کار دَ تن جوړَوِي زړه
زړه بې چون و بېچګون دئ　　څوک دا غوښه کڼی زړه
دَ خوشحال په زړه کښ يو دَئ
څوک ئې څه لټَوِي زړه

ستا له خاله مي يو داغ دَئ په سينه　　چه همېش را سَرَه يار دَئ ديرينه
تا چه واغوښتې دَ خيال جامې رنګيني　　بله ستا په ډَول نشته رنګينه
يو ګلزار پکښي ناګاهه شګفته شي　　چه په مخ دِ مخامخ شِي آئينه

---

[1] يعنی کالي او لباس.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] وايمه چه واړه زاري ما راوړي خپل کورته.

بې پدا چه ښایسته وُو وته گوري   په بل ځيز مي له چا نه کېږي کينه
ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده   چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئې مخی ندی   دَ درېوش دَ سر ټوپی پشمينه
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون يم   چه مي نشته په ډېر قرن قرينه
دا څه راز د ميني ندئ په کوگل کښ   دا مي ينښې دَه په زړه کښ گنجينه
مَی خورئ لَره شنبه خوښوِي خلق
وَ خوشحال ته څه شنبه څه آدينه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بيرون شه   دَ غرڅه غُندي مي خوب په ځگر خون شه
همېشه په غاړي غرُونه سرگردان يم   پدا دور مي درست ډوَل دَ مجنون شه
عاشقي سړی رسوا کا هاله وَمري   ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
گوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو[1]   چه روان مي تر دا دوو سترگو جيحون شه
هډيره ئې دَ شهيد په ځنگ کښ بويه   هر سړی چه مړ په توره دَ بيلتون شه
په گلونو به ئې ږغ کاندِي بلبلي   دا گلزار چه په بياض ځما زرغون شه
چه درست کال ئې بيا بيا وايم لا يو راز دئ   دا يو راز تر دفترونو نه افزون نشه
په زر ژبه ئې ستايه واړه يو راز دئ   عبارت که مختلف شه يو مضمون شه
عشق خوشحال وته يو هسې سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قيل له درسه ستون شه

شپه دَ بېلتانه ده پهر پهر کال پما شه   بانگ دَی دَ چرکانو په هزار هيله سبا شه
رايشي گلزار ته وار په وار ننداره کاندي   وار په وار پرې تېر شي اوس که گورې وار ځما شه
پېغام راوړي دَ وصل عجب ښه راځي په مهر   هد هد دَ يار له لوريه نن پما باد صبا شه
په وخت دَ مشغولا دَ گلو کله آواز کاندي   چه دورمي له گلزاره په چيغار چيغار طوطا شه
په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي   ځما دَ زړه طوطي دَئ چه نن گورمه گويا شه
رنگ چه باندِي پرېوزي آئينه دَ زړه تبی شي
زړه دَ خوشحال گوره له هر زنگه مصفا شه

شيرازي که ښه خوراک وُ واروه تېر شه   ملوکي که ښه پوښاک وُ واوره تېر شه
که خپلوي دَ زن فرزند وه حال ئې دا دئ   که له خلقه زېست و ژواک وُ واوره تېر شه
که منصب وُ که خالي که سرداري وه   که په لاس ملك و املاک وُ واوره تېر شه
فرش فروش نقش و نگار دَ محلونو   که بستر مي عطرناک وُ واوره تېر شه
چه له ښکاره به په خيال راتلم وَ کور ته   سور به تل ځما فتراک وُ واوره تېر شه
خپل پردي نېکان بدان له هره لوريه   په دربار مي په بلغاک وُ واوره تېر شه
تار په تار دَ اکوړ خېلو کړی ولاړې   پدا ږغ مي ځان هلاک وُ واوره تېر شه
اوس ئې روخ دَ ملنگیَ دَ دوهې دَئ
دَ خوشحال چه سراي او تاک وُ واوره تېر شه

---

[1] تر ځلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شل کارُونه پرېږده نندارہ ئې دَ جمال کړه   دوارہ کسي واخله په سپېن مخ باندي ئې خال کړه
کښېنه په انګڼ کښ مخامخ چه ورته ګورم   تور لونګين د وارہ چندڼ هار په سينه ټال کړه
راغلې و بازار ته درست وجود کړه لکه کسي   ګوره که ږوند نه ئې نندارہ ئې دَ کمال کړه
تله دِي تېرېده دِئ ښه له هر چا سرَه ښه دي   ونه دَ نېکی په دا باغ کښ نو نهال کړه
وارہ ورکَول دَ جهان ګوره عاريت دئ   غم دَ ببېلتانه ځما زړګيه په وصال کړه
بې دَ يار له ميني چه به کور دَ دنيا جوړ کا   واروه درته وايم خداي ئې ميني په زوال کړه
ته هغه رستم يې چه شاهان دِ طلبګار دي   چا درته تلقين کړ چه خدمت دَ پيرزال کړه
الف دِ دَي سريښي ستا په ميم چه درته ګوري   په دوارہ لوريه زړه وړې په مخ دوارہ زلفي دال کړه
نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته دَ ميني
بار لَري دَ ميني ناز و نياز په خوار خوشحال کړه

عيب جوي سَرَه مي هونبره دَه کينه   و به نه نيسم وَ مخ ته آئينه
خداي دِ ما ببېغمه نکا په دنيا کښ   زه او غم سَرَه ياران يو ديرينه
ساقي څو خمار شکنی پيالې راکړه   چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم   په دوران کښ مونده نشي خزينه
نن ئې مکړه تفحص وايه چه نن دَئ   که ئې بيا مومې په قرن قرينه
لاله ځايه چه خوشحال په جهان راغي
دَ لاله غُندي ئې داغ دَئ په سينه

فراق څه رنګ را اُوږده کړه پما نن شيه   دَ جوزا شپه ئې ېلدا شي په غمجن شپه
په فراق کښ مي په سترګو خوب حرام شه   په هيچا باندِي ورمشه دَ لېچن شپه
چه رېبار ورته پيغام دَ وصال راوړي   په هوس هوس تېرېږي په مَيَن شپه
دَ فراق په شپه اميد دَ وصال څه دَئ   که ئې ګورې په معني کښ ورکه ستن شپه
دَ دوهې ملنګ هم تېره کړه دوهې ته   که تېرېږی په تونګرو په بړستن شپه
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ   چه په څه غذاب تېرېږي په دردمن شپه
وَ وصال وته هجران دَئ ورنيولَي   ښخه شوې وه دَ ورځِي په لمن شپه
ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر   خداي به نکا سپين سبا دَ دروغجن شپه
دا نن شپه چه په خوشاحل دَ فراق راغله
ور دِ نشِي هسِي سخته په دښمن شپه

که مي يَو ځَله رسد وشي تر سيندهَ   نور دِ مه وينم په تورو سترګو هندهَ
نه به سترګي د سړی په چا خوږې شِي   نه ئې ما ته په اوبو شِي دَ جا تندهَ
دَ پېپلو پاڼي خوره په غره کي اوسه   نه چه پان د هندوستان خورې ځما جندهَ[1]
په هغه بازار به څو سود و سودا کړې   چه کارګه پکښ قدري دَي تر شهندهَ
اې وروستيَ عقله دريغه که پخوا وَي   ما به ولي پخپل ځَان کړه هونبره شندهَ

---

[1] يعني ځما ګله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چه وشول هغه واړه در بخښلي
اوس خوشحاله په لاس مه نيسه ناپسندهَ

که عالم وته دلخواهه[۱] بادشاهي شوه — عاشقي وَ ما ته لا عالي جاهي شوه
دَ تقوا په کار و بار ډېر خبردار يم — ولي څه کړم چه نصيب مي گمراهي شوه
شاهدانو ته دَ خضر عمر غواړم — حيف دا دَئ چه دَ عمر کوتاهي شوه
چه له ځَايه ئې گناه لَره پيدا کړم — که نظر وکړې ځما بېگناهي شوه
يار مي وليده له ورايه شکر دا دئ — چه قبوله مي دعا سحرکاهي شوه
لکه ستا کسي په خوارُو برابر شي — دَ طالع تر روڼا ښه دا سياهي شوه
زه دَ يار په جفا هيڅ آهُونه نکړم — راته غم دَ رقيبانو بد خواهي شوه
ستا دَ سرو شونډُو په دَور مي حلال شول — ښه چه اوس روا دَ ميو مناهي شوه
سربازي يا دَ پتنگ يا دَ عاشق ده — يا قسمت دَ مجاهد يا دَ سپاهي شوه
بخته دا ځَله ئې راوله تر غاړِي — چه ببېرئ مي پدرياب کښ تباهي شوه
که خبر له حاله نه وَئ څه به ښه وُ
و خوشحال ته غم دا خپله آکاهي شوه

که په زړه کښې دِ د يار مينه ځَايی ده — سکه ناحقه دِ له غېرو آشنايي ده
مخ ئې کله دَ يوسف غُندِي زيبا دئ — دَ يوسف تر مخ ئې زياته زېبايي ده
چه ئې رائ دَ خپل خاطر وِي هم هغه کا — په دلبرو مسلمه خود رايي ده
که دِ زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې — دَ لبانُو مچه راکړه موميايي ده
زه او ستا دَ دواړُو شونډو مَي هغو زده — چه ئې نن په لاس نيولې پارسايي ده
دَ معشوقي په ترخه کښ ډېر خواږه دِئ — چه ئې گورې نېکنامی ئې رسوايي ده
چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ يادېږی — بل دوږخ په جهان نشته جدايي ده
په پېغور په تور په زور به ځَني نه ځِي — دَ هر چا چه خپله بخره شيدايي ده
دَ افسون دَ سحر کار دا هسي نه وِئ
دَ خوشحال په زړه کښ دا مينه ځَايي ده

که يو ځَله مخ ښکاره کا له نقابَه — د ښايست نامه به واخلي له آفتابَه
لاله گل به ئې له مخه خوبي پور کا — په زلفينو به سنبل کاندِي بې تابَه
خلق څه لَرَه تهمت په زمانه ږدِي — په[۲] چشمانو ئې دنيا کړله خرابَه
د خمار په علامت ئې سترگي سرې دِي — که چا بې وخته بيداره کړله له خوابَه
د خاطر ويني ئې نوش په ځَاي د مېو — بيا ئې نقل هم د زړونو له کبابَه
خاصه مرگ د معشوقې د مقتولانو — چه جنت لره به درومي بې حسابَه
ځما زړه قبله نما شو نه جار وزي — و بل لور ته ستا د ورځيو له محرابَه
په وعده ئې زړه خوشحال مکړه خوشحاله

---

[۱] بهتره.

[۲] چه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا طمع څوک نکا له حبابَه

که دیدن شوَي بې نصیبه ما به ولیدې حبیبه
په پرهار مي اور بلېږي دارو مه سبځه طبیبه
زه د یار یم یار ځما دي تر منځ څه غواړې رقیبه
لېونی به لېونتوب کا بې پروا دِي له ادیبه
و عاشق وته ناصحه څه ویَل کړې بې تقریبه
تر فرهادَ تر مجنونه
په خوشحال پېښه عجیبه

که ناګاهه را ښکاره شِي هغه خوبه زړه به یوسِي له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سر نګون له غمه پرېوزي که په راي کښ د خپل ېیر درومي محبوبه
هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم چه تل تل نوې شېوه کا دل آشوبه
د یوسف د مېني لاف واړه عالم کا ولي بل پسې ړوند نشو بې یعقوبه
که لا څه درته د سر و مال وجود وي په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
که دِ نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدِي له چنګه[1] زه هم له لاسه پرېږدم شوخ و شنګه
ور په ور کلي په کلي پسِې ګرزه دروېزه که دَ دیدن مومې ملنګه
ګل که هر څو ښایسته دَئ پدا باغ کښ که ئې وینې بیا اغزِي لَرِي له څنګه
چه دِ توان رسي په لوي دریاب کښ ګرزه په بېله کښ دي زوال وینم نهنګه
عاقبت به ککرئ ورباندِي کښېږدې تر څراغ چه کیږ وښَي ګرزې پتنګه!
پند ګویان چه عاشقانُو ته پند وائِي دَ هوښیار په پوهه سر وَهِي له سنګه
تر سهار مِی د یاره سَرَه ناز وُ درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنګه
هغه یار که په پالنګ را سَرَه نشته دا هم شکر چه ئې بوي ځَي له پالنګه
چه ئې زړه دَ معشوقې په مینه مست شي دَ هغه سړیُو څه له نام و ننګه؟
لېونی به لېونی نه وُ عالمه که ئې بخره وَئَ له عقل و له فرهنګه
که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه پدا څه، چه وَ مجنون ته وه خو شرنګه
دَ عمزې په تېغ ئې خوږ ښه یې خوشحاله!
مَړَنَي په روغ صورت نه ځِي له جنګه!

مرد هغه چه زړه ئې ویښ سترګي په خوبهٔ[2] پخپل سپي[3] ئی ګمان شي د لېونتوبهَ
درویشان دي دعا کا زه ئی په ځَان کړم که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخ ښېره ښايسته ئې نوم دي څه دئ — د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبَه
که په توره ئې ځواب ورکړی مردي ده — که وجود دي څوک آزار کاندي په چوبَه
په هغه لاري چه پل ږدې هسي وايم — که باڼو کړم د هغې لاري جاروبَه
که هر دم ورته ژړا کړم فايده نشته — سنګين زړه به ئې په چا نشي نروبَه
د دنيا سختئ تل نه وي غم مکړه — په حلوا ګندي بدل شي دا اتوبَه[1]
که په تور د عاشقی بنديخناه شي — د عاشق له دله نه ځي تلا توبَه[2]
که مي لاس ورباندي بر شې هېر مې ندي — ډېر سرونه به چت پت کړم په ميخ چوبَه

ستا په تش ديدن مي هسي زړه خوشحاله شي
لکه تږی په اوبه شي ښه خړوبَه

که رشتيني محبت لرې مه ناړه — په يوه ناره ببېل شوي يار وژاړه
دَ رسا ويشتلی کله توان دَ ږغ وئ — په فراق کښ نارې مه وهه له باړه[3]
په معني کښ جدائي نشته وصال دئ — دَ آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل وياړه
په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته — لکه څوک له خپله ياره لاس تر غاړه
دا ديدن لکه په پټو سترګو کېږي — دا ديدن له وازو سترګو نه مه غواړه
ليلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته — مخامخ وه وَ مجنون وته وَلاړه
پسله مرګه هم جدا نه وِئ رشتيني — په يوه لحد کښ ورشي سَرَه دواړه
دَ رشتيني ميني ډار د زوال مکړه[4] — چه رشتيني عشق لَرِي سلام په واړه

دَ يار غم دِ دَ خوشحال له دِله نه ځِي
دَ فاني دنيا خوښي که لاړه لاړه

که مليح يې دَ زړه مينه په مليح کړه — که قبيح يې درومه چاری دَ قبيح کړه
دَ بهار ګلونه ډېر دِی واړه ګوره — چه دِ زړه وِئ هغه ګل پکښي ترجيح کړه
که دِ زړه دَئ چه دَ مخ ثنا ئې وايې — دَ بلبلی غُندي خپل زبان فصيح کړه
مسيحا دَ رنځ وَ هر لوري ته ډېر دِئ — دَ خپل رنځ دوا دَ وخته په مسيح کړه
له ازله ئې رند رند زاهد کړ[5] — زه به ډکی پيالې اخلم ته تسبيح کړه
په حسد په رخه څه ځما پروا دَه — چه دِ پټه کينه کړه اوس ئې صريح کړه
زه که بد يم هم دَ يار دَ سترګو تور يم — و هر چا وَته ځما دَ عيب تشريح کړه

---

[3] يعني نفس.

[1] ليټى، اړوب، ړوز، د مېده اوړو هغه لېټى چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

[2] جوش او خروش.

[3] يعنی دَ ګولی خراش او زخم.

[4] نشته.

[5] له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ توبې درياب ئې تا لَره پيدا کړ دَ گناه له تور يو ځان لکه صبيح کړه[۱]

دا دَ سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که دَ زړه سترگي لرې ښه ئې صحيح کړه

که نيمگړې پياله را کړې ساقي تا زده همگي مدار په نيت دَئ باقي تا زده
دَ شرابو په مستي بې خوده ولاړې که له سره نه دِ پرېوزي تاقی[۲] تا زده
دَ بابا په رضا ځه جنت به مُومې روايت مي درته وکړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار دَ تورو زلفو[۳] حال مي خود وينې په سترگو راقي تا زده
دَ خوشحال غُندِي همېش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق يې چاقي تا زده

که هوښيار دئ که نادان دئ که سادکه غله هيڅوک نه وينم دَ خپلي لاري صله
يو په غم شريك يار نه وينم په ملك کښ خلق تشي تسلې کاندِي په خوله
دَ مېړيو غُندِي يُون دَئ و دانو ته چه و ما وته عالم کا تله راتله
چه اميد دَ مېړي نه وِي وَ دانو ته وَ هغه لورِي ته نکاندِي هيڅ تله
خپل ويشتلې غرځه مه پرېږده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئِي دِئ په پله

گم گشته او گم گشته سرَه رفيق شه گم گشتن دَ دواړو تنو په تحقيق شه
دَ شرابو جام په لاس شاهد بازي کا شيخ دَ ښهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سرَه دوه اويا مذهبه خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه په بلخيو کښ خو يَو سرِی شفيق شه
دَ اسمان دَ ستوريو هم و بله فرق دئ ځکه غوره په يارانو کښ صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه کار آسان دئ کل مدار دَ واړو خلقُو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نکا چه به طمعه له چا کا کله عقيق شه
دَ غليم مهر په هيچا باندِي نه وئ يو فساد ورباندي کاندي چه شفيق شه
وَ خپل بخت وَته تسليم کړه چه غليم دئ همگي دَ غم په بحر کښ غريق شه
نور که سل پيالې آخلي دَئ دي سل څښي
چه خوشحال دَ باده نوشو په طريق شه

گوره دَ يار مخ ته بيا لېمه پرې ولوه زړونه دَ بد رنگو رقيبانو ويلَوه
دا دَئ هغه مخ چه په هجران کښ پسې ته مرې اوس ئې په وصال کښ دواړه لوريه کښلوه

---

[۱] په توريو تور يې ځان صبيح کړه.

[۲] طاقی.

[۳] زه ئې وخورم په مار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لويه پښبکښي دَه په وصال کښ درته وايم   دُر ئې په لَمن کښ ورته ګوره تلَوَه
زه دَ بېلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم   خداي له خپله ياره نه هيڅ يار مه بېلَوه
تندر دَ رقيب په کور پرېوزی قهقه خانده   سپينه اَئينه دَ ششت[1] خپل يار ته څَلوه
يو ځله چه زړه دَ چا په مهر مينه بند کړِ   شرط دَ يارئ دا دَئ زړه بل ځاي مه نښلوه
کډي دِي دَ زړونو ستا دَ مخ په لور رواني   واړه ملك بوستان دَئ په هر ځاي ئې ملَوه
درسته دِله خپلو نمريو وَ ايستم خوشحاله
يو دَ غاړي هار مي دَ ګلونو مه شلوه

لکه زه يم پيدا شوَي پدا مينه   دَ نور چا به هسِي نه وِئَ پيدا مينه
دَ قصاب چاړه په غوښو هسي نکا   لکه کا د ما په زړه دَ اشنا مينه
درست عالم را باندِي غاو کا زه حيران يم   چه له زړه به په څو ليري کړم ستا مينه
په يوه تن کښ دا دواړه توکه نه وِئَ   هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مينه
نه به بوي دَ مښکو پټ شي په نافه کښ   نه به پاتو شي مخفي دَ شيدا مينه
ما په سحر په جادو تقصير وَنکړ   دَ ناترس خاطر ئې نشي په چا مينه
په ژړا مي به دوه سترګي وچي نکړِ   که پما شوِ دَ خپل يار په ژړا مينه
لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
کشکه نه وَئَ دَ خوشحال دا رسوا مينه

لکه[2] ستا دَ زلفو تاب شته   په سنبلو کښ هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوی دَئ   هسي هم په ملك ګلاب شته
ستا دَ مخ ترِ خال به بِه وِئَ   په خطا که مشك ناب شته
لکه زړه څما ستا شونډِي   نه کباب شته نه شراب شته
که و نمر ته خاته ګران دِئَ   دَ زلفيينو ئې طناب شته
چه کاته دِ په حساب شول   دَ يارئِ هم حساب شته
کښلي دېر وه ما ته يار کړِ   تل دَ ګلو انتخاب شته
کل پما شهد شکر دِئَ   که دِ قهر يا عتاب شته
مجنون مړ ندئ ژوندی دئ   چه لا ما غُنډِي خراب شته
دَ هجران په شپه مرګ غواړم   څما سترګو ستاسی خواب شته
چېری نه په بل مرګ وَمرم   دَ غمزو دی هم شتاب شته
چه مي وژني کوز به کورم   له اشنا سترګو حجاب شته
ما خپل خون ورته پل کړَي   که د ما د مرګ غذاب شته
دَ چا مَي مي په کار ندئ   چه مي خپل لبِ لباب شته
دروغجن يم که دا شعر   دَ ميرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال وَوِي
نن ئې چا څخه ځواب شته

---

[1] يو راز پسول دی، چه هنداره پکښي وی. په يوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب ګوتې ده.

[2] د لکه پر ځای کله ښه ورسره لګېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حاله ئې خبر شه که شته شته که نشته نشته   قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
که لَړه دَه که ډېره واړه ونيسه په تېره   په خوي دَ پيغمبر شه که شته شته که نشته نشته
دَ عمر څه اندوه کړې څه اندوه دَئ که ځان پوه کړې   ژوندَی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته
بادشاه دَ بحرو بريې، که قانع په خشك و تر يې   دَ دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
که دُر دِئ که گوهر دئ که گلوُنه که شجر دِئ   دَواړُو بې خبر شه که شته شته که نشته نشته
بې وخته غواړې بد کړې بيهوده رخه حسد کړې   به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته
مه ژاړه مه پرې وياړه غم ښادي پرېږده دا واړه   واقف پدا سير شه که شته شته که نشته نشته
بلا دِئ چه ټولېږی په هيچا نه پا تو کېږي   فارغ له سيم و زر شه که شته شته که نشته نشته
له ياره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې   دَ يار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
که وصل که هجران دئ دواړه ما وته يکسان دئ   آرام پخپل مقر شه که شته شته که نشته نشته
څو سعئ څو طلب کړې انديښنې په روز و شب کړې   په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته
لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمُونه   قانع په خشك و تر شه که شته شته که نشته نشته
پخپل هنر نظر گړه څو ژوندَی يې خپل هنر کړه
خوشحاله شير نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د َيار دَئ نمر خو هسي وي کنه   لکه زه په عشق کښ زير يم زير خو هسي وئ کنه
دَ عالم ډېري خبري لور پَلور توري لښکري   زړه مې نه خوځې له ځايه غر خو هسي وئ کنه
بې دَ عشق له شور و شره چه هر گز ځما سَره   نه ځي نور څه هر څه درومي سر خو هسي وئ کنه
چه ئې رېبم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پيدا کا   ورَځ و شپه دا هسي کر کړم کر خو هسي وئ کنه
تا وې درومه نوم مې زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه   تل مي ته يې په خاطر کښ زبر خو هسي وئ کنه
و هغه ته مي سر کوز دَئ چه معلوم ورته رموز دئ   په خبره نه پوهېږي خر خو هسي وئ کنه
پدا باغ کښ يَوَه ونه تل تازه تره برخنه   چه ئې اُوړي ژمَي بر خورم بر خو هسي وئ کنه
چه آزاد مريي ور درومي خپل مراد ور ځني مومي   په هيچا ندئ ترلَي ور خو هسي وئ کنه
په يوه زمان تر ياره ورشي راشي څو گزاره
دَ خوشحال خاطر تېز پردَي پر خو هسي وِئ کنه

لا يزاله پادشاهي که چا موندله   کيخسرو به وَ خسرو ته نه سپارله
جام دَ ميو را پلاس کړه ساقي گوره   په هر لوري دا ځما دَ غم کرَله
په امان امان يوه لا تېره نه وئ   په زمان زمان ښکاره کا فلك بله
ډېر په باد ولاړَل د تا غُندِي باد وړي   ته ئې وروستو دُم کره يې ځما دله
جام و ساز ساقي بهار واړه اسباب شته   صراحي ولي خالي وينم له مُله
په جهان دَ نيکو نوم بويه خوشحاله
چه يادگار به وِئ تر تلو هم تر تله

لور ته لور مي په جهان گرېوان پاره شه   کور په کور مي دَ رنديه کار ښکاره شه
چه مي پته په لستوني کښ نوشله   دَ هغې پيالې جهان په ننداره شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څه زړه ندئ چه اوس مهر پما کا راته نرم هغه سخت سنګ خاره شه
چه دَ عمر څه مایه تر واړُو تېر شوم دَ خوښیِ ملك ځما په اجاره شه
اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه چه رقیب دَ یار له وره آواره شه
دَ هغه قدر لرم تريِ به ځارېږم چه په غم کښ چاره جوي دَ بېچاره شه
اوده بخت وته مي ډېري ناريِ وکړيِ وېښ له خوبه په وروستی نري ناره شه
جدائي ورځني مرګ دَئ سړَی وَ مري دَ بتانو وصل عمر دوباره شه
که خپل ځان هوښاره وِی هوښیار به نشِي
اوس خوشحال دَ لیونیوُ شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه نه خوب نه مي خوراک دَئ نه آرام په ورځ و شپه
بل خیال فکر ئې نه وي بې د یار له رویه مویه دَ زړه په حال خبر یم زه مدام په رځ و شپه
دَ مخ ثنا ئې وایم دَ زلفینو ئې صفت کړم په خوله که په خامه وِئ صبح و شام په ورځ و شپه
یَو ښه نظر چه وکا، سرمایه مي دَ ژوندون شِي کافي دَي خلوتي ته یَو بادام په ورځ و شپه
دَ مښکو دَ کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم که ستا له لوریه راشِي یَو پیغام په ورځ و شپه
دَ مښکو ګل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله[1] کوګل کښ همېشه اسرار دَ زړه آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړه
له پښې اغزي مشکل دَئ په حکمت له تلي خېژي دانا طبیب بایده دَئ چه وَکاږي خار دَ زړه
دَ نورُو تونګري که دَ دنیا په سیم وزر شي پدا به تونګر نشي بې دیدنه خوار دَ زړه
دَ شونډُو دارو ورکړه که ئې ته په روغول يې په سترګو ئې علاج کړې، خو به مري بیمار دَ زړه
که ښه دَئ هغه زړه دَئ چه مین په هیچا ندئ چه یَو ځله مَین شِي نور تر تلو زار دَ زړه
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په امید کښ په اور او په اوبو کښ کړ خداي څه روزګار دَ زړه
دَ یار مهر تر ما راغي د ما مهر تر یاره رشتیا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
چه خپل اختیار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَئ کار دَ زړه
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وَ چا ته وایي
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي ښه یار دَ زړه

ما د شیخ او د ملا حکایت نزده ما بې مېه نیه بل روایت نزده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو دا هم ښه که بوالهوس محبت نزده
ته چه هسې په چمن کښ چمان کېږې سبره تا ځما دَ یار په قامت نزده
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم هسې مه وایه چه ما کنایت نزده
دَ درویش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دَئ که په خوله ئې دَ عربو لغت نزده
وایې تا سره مي نیت دَئ دَ یاریه هسِي هېښ یم ګڼه ما په تش نیت نزده
نادان یار به صدقه تر هوښیار یار کړم نادان یار دَ آشنایی قیمت نزده
عاقلانو څخه څو رنګه حکمت دَئ لیونیو یو دَ عقل لو حکمت نزده

[1] در په کوګل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ عاشق ته نصیحت مکړه ناصحه! خود پوهېږې چه عاشق نصیحت نزده
دَ خدمت له نتیجې نه چه محروم شوم زه لایق نه یم که تا عنایت نزده
چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه یم له آشنا مي دَ هندو غُندِي ست نزده
زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
ما خوشحال دَ مزدورۍ طاعت نزده

ما په ننگ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه بیا مي غوره غوره جمعَ ښه ځوانان کړه
دَ سرِي دَلاسه مړه وَئ څه به ښه وُ لېوني کوټه سپی مړه گوره شېران کړه
هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځي په ارمان ارمان ارمان کړه
په یوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کړه
چه په شپه را سَرَه ټول وو په زرگونه په سبا ئې له ما واړه ځان په ځان کړه
ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کړه
چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد یم که دَ هر یَوه مي ساري سل ډمان کړه
یو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وَئ په دښمن باندِي مي وشوې پدا شان کړه
لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال اُلجه بندیان دِ کال واړه جهان کړه
چه نو ښهر مي واهه کوهاټ مي پرېښ لا هاله ځما دا کړه وُ دَ نادان کړه
چه بد اصل سَرَه ښه کا کله ښه کا دَ موزي سَرَه څه سود دَي دَ احسان کړه
ښه خو دا په خوشحال وشوه بیا تر کاله
گوره څه رنگه ښکاره شی دَ سجان کړه

ما د نیت خبره ووې و ناکس ته[1] نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
خوړې شونډې به ئې نه مومې وَهَه ئې سر په دواړه لاسه وایه و مگس ته
دَي پخپله د خپل ځان په سوختن دَي د گداز له حاله څه وائې ققنس ته
زه چه نن دا رنگینه خبري وایم پرې پوهېږم چه به پاتو شي بیا پس ته
و طوطینو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره جیفه پاتو شوه کرگس ته
یا ئې رنگ یا ئې آواز د ځان بلا شي څوك چه اَچوِي مرغونه و قفس ته
گله نور عیب دِ نشته عیب دِ دا دَي چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
د غفا[2] د کال بهار گوره خوشحاله
چه د مړو به ئې هوا وشِي هوس ته

مه وَی هسی کلی چه دَ چرگو کولې خورینه شل خمبې[3] په کور کښ د نېستی له غمه مرینه
بل فکر ئې هېر دَی خو په غم دَ زرو پول دئ نر ښځي ئې واړه خو ټنگې ټنگې لرېنه
ډېر ئې ملکان دي پکښې ښه ملك هغه دئ هر چه بې ننگي کا دَ چا بډِی رشوت خورینه

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

[2] غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

[3] خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنې په مسجد کښې دَ سودونو کا خبري ـــ یا دَ خور دَ لُور دَ وَلوَرونو وَیل کړینه
لس کالونه تېر کا په یوه جامه خېرنه ـــ کوز وجود برمنډ په سر ځیره کښېږدي زرینه
خاندي پروا نکا شرم نلَري د تېښتي ـــ ډېري بې شرمې دَ ژوندون دَپاره ورینه
جنګ لَرَه چه ورشي نور څه هیڅ نکا بې تېښتي ـــ جوړ چار وسله تښتي سکه ورور ته نه دَرینه
هیڅیری د شولو دَ سرې برکت نه وئ ـــ شل شي شول شي شوم شي چه همېش شولي کرینه
نوم دَ ودانئ ویران ښهر دئ خوشحاله
لا تري ویران مشه ورځ په ورځ دَه کهترینه

ناز، نخرې، مهر خندا. فتنې، جنګونه ـــ دَ خپل یار سَرَه هم تا زده دا رنګونه
کله کله خواپخوا غاړه غړې ـــ کله تښته په دوو پښو په غورزنګونه
چه ځما سَره ئې ناسته په پالنګ وه ـــ اوس له ما په چرته لاړ په فرسنګونه
په لیدو پسې کچکول واخلي ملنګ شي ـــ مینه کا دا هسي چارې آهنګونه
په نصیب دَ روغو زړُونو فراغت دئ ـــ په قسمت دَ خوږو زړونو لهنګونه
عاشقي به هغه کاندي چه تر شا کا ـــ زیست، روزګار، شرم، پېغور، وېره ننګونه
چه بوسې دَ جفا جویو دَ خولې اخلي ـــ ګنُدي اخلي دَ یاغیانو قلنګونه
څوک مایوس څوک په امید دَ یار دَ وصل ـــ څوک پراته غاړه غړي په پالنګونه
په لیدو به ئې دَ ګور مړي سر هسك کا ـــ که پرې درومي دَ پایلو په ژرنګونه
که پستې پستې خبري دراز نکا ـــ دَ جنت دَ حورو مه وینم رنګونه
زه خوشحال دَ آهو چشم مینې سر کړم
دَ غرڅه غُندې په هسې ګرنګونه

نن په سترګو ورځیو له ما خوار زهد تقوا وړه ـــ ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مې سبا وړه
شیخ ملا قاضي مفتي صوفي سَرَه یو ځاي دي ـــ پا څه ښېوه وکړه یو یو څېز مې له هر چا وړه[١]
جور دَ اغزي وړي چه وَ ګل وته هوس کا ـــ یار که ښایسته وي ته ئې هم جور و جفا وړه
دَور دَ اورنګ دَئ دَ ریا زاهدان ډېر دئ ـــ پټه په لستوڼي دَ شرابو ډک مینا وړه
تل چه عاشقان دي پسې تعیین رقیبان دئ ـــ ته چه عاشقي کړې دَ وګړي شور غوغا وړه
مال دَئ که مې ملك دئ څو لا مړ نه یم ژوندي یم ـــ هر چه ستا په خوا دئ هغه واړه لا پخوا وړه
ډېري دي نګاري ښایسته پرې رخساري ـــ نورو لره نور څه ته ځما زړه په تنها وړه
شونډي دِ حلوا دي عاشقان دَ حلوا وړي ـــ ښه په وړیو ځه په پَلو پټه دا حلوا وړه
تا ویل خوشحاله یو کالی به له تا غواړم
زړه دَي نور څه ندئ ښه در کړي مې وَتا وړه

نن ئې بیا دَ دلبرئ خنجر تر ملا شه ـــ ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
ښه چه ژر د مختورئ وشو رقیبه! ـــ هغه یار چه مَرور وُ بیا پخولا شه
ما وې بخت به یو ښه یار را کا وَ ما ته ـــ چه دَ درست جهان ناترس وُ یار د ما شه
ګل پدا سبب ارزان درومي په بَیَه ـــ چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

---

[١] یو څه څزه له هر چا وړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلو باندي زېَري دَ بهار کا   چه نرګس په هسي سخته څِله وا شه
راشه ګل وَته نظر وکړه اَغزي ته   ګل په هونبره زیبایيه یار دَ چا شه؟
دَ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
په خوشحال باندِي هزار ځَله[١] سبا شه

نشته بانګ دَ مؤذن په درست تیراه   مګر واورې بانګ دَ چرګ په سحر ګاه
که اورکزي ئې سراسر واړه ګمراه دِئ   آفریدی دِئ تر ګمراهو لا ګمراه
دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته   آفریدي اورکزئ ندي پرې آګاه
نه ئې نمونځ دَ جنازو نه ئې امام شته   نه زکوة نه سرسایه نه دَ زړه تراه
ښه هغه چه مستقیم په شریعت وِئ   بد هغه دِئ چه په شرعه وِئ تباه
دَ دنیا چارِې همه واړه فاني دِئ   که باقي دَئ خو یو نوم دَئ دَ اللّه
چه یکلخُته دَ دنیا په کار ګښ غرق وِئ   له هغه غافله زویه نه آه آه
په اوبو سره ګندګی له تنه درومي   په توبه په استغفار سَرَه ګناه
موحد دَ تصوف دَ رسالو دَئ   مسئله دَ شریعت کښِي ګناه
کله کله چېړي وَ وایي دا هونبره   ځَني ځَني لآ اِلهَ اِلا اللّه
چه ګناه همېشه کا توبه ئې نه وِئ
له هغه قومه خوشحال غواړي پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه   سر په بد نائي کل مشه
پی غوړي واړه مردار کا   دَ خپل کور پیشو غل مشه
یَو چه دوه ورته ښکارېږي   څوک په سترګوُ احوال مشه
چه یا سېب یا بهي کېږي   بصل مشه حنظل مشه
دَ غوټی غندي موسېږه   دَ ابرو تر منځ خل مشه
په ویَل که ډېر افضل یې
له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مینه د یارانو خاص الخاصه   چه یو ځَبله ځَارېږي په جهان کښ له اخلاصه
یو راز دَي پدا کار کښ که ته ښه فهم پرې وکړې   چه شمعَ سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرګ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شریعت کښ   قاتل په شرعه خلاص دَئ له دیته له قصاصه
له لاس مي رقیبان په تېره توره سَرَه پرې کا   لَمن به دِ لا هم ځَما له لاسه نشِي خلاصه
زاهد به په عشرت ځَما له بزمه نه خبرېږي   دَ عامُو څه مجال دَئ چه خبرېږي له خواصه
چه وګورم و تا ته همګي په درُو پرُ یې
څه خېژي اې خوشحاله له محیطه هم غواصه

نصیحت دَئ که ئې اروې درته وایي بېچاره   نفس به ډېر څه درته وایي پسې مشې آواره
روحاني بخره دَ چا دَه چه ئې مینه په درویش وِي   نفساني بخره دَ چا دَه، چه جاهل وِئ هیچکاره

---

[١] هیله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وَهل خورل خورول کا، هغه باز دَئ یا شاهین دَئ چه ئې سوري لَره وړینه، یا مېږَی دَئ یا فاره
علم تا بیایي په پورته، جهل تا بیایي په کښته یا عیسی لَره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
چه ئې علم فضل نه وِئ چه په تخت دَ پادشاه کښېنِي یا یو یَږ دَئ یا لېوه دَئ، یا ئې گاو و خر شماره
بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم ره زني کړه بنگ شراب خوره څرخ وهَه په دو تاره
دَ نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وِئ خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره
که وعده په قیامت وِئ، هوس مکوه وَ پورته څو توانېږي ښځه مکړه که په مخ وِئ ستاره
په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم وا ویلا دَ نفس له لاسه گرېوان چا ته کړم پاره
څوک نېکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړي چه خبر په قباحت شوم، پکښی ډُوب یم یکباره
لوی دریاب دَی توره شپه ده پکښی ځي ځما بېړیه خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندي ښکاره
هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
که یَو بخت ور سرَه مل وِئ دَ خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لربر دِئ ښایسته همېشه مي دَ زړه سر دِئ ښایسته
خپل ژوندون دَ ده دَ مخ دَپاره غواړم له دننه مي خبر دِئ ښایسته
بت پرست دَ یوه بت یم نه دَواړُو که بتان مي دَ آذر دِئ ښایسته
زه به مخ دَ یار مخَي نکړم دَواړُو که گلُونه سراسر دِئ ښایسته
زه له ډېري ځلي یو پرېږدم بل گورم سرَه یَو تر بل بهتر دِئ ښایسته
خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي که بیرون مي تر بصر دِئ ښایسته
په وار وار تري لعل و در دي را توئېږي ستا ویل لکه سره زر دِئ ښایسته
په خطا که په ختن که په کشمیر شته نه چه دا مي تر دلبر دِئ ښایسته
که هر څو دَ ځوانی عشق لَرِي خوشحاله
دَ زړو، نه مکدر دِئ ښایسته[1]

نه ئې ملك نه ئې لښکر نه ئې گنجونه تر خانانو دماغي دي کښلي جونه
که خانان په زر په زرو په توره ناز کا کښلِي مخ لَري ښېږي غنزي غنجونه
یا دَ کښلیو دَ زړه راي دَئ چه مي وکوت یا دَ لوي دریاب په څو رنگه موجونه
څوک به روغ سلامت پرې نږدي په ملك کښ بیا ئې باندِي کړل تاختونو ته سرجونه
په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه چه به کښلیو لَرَه ځي هغه رنځُونه
بل سر مه ځَه په دلبرُو کښ ئې غواړه اُوه ستوري دَ اسمان د وولس برجونه
زه نامي په دا خبره نه پوهېږم چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
په چا داد په لپه نمنځ کوي فلکه په چا لونې په اوړیو په چجونه
دَ خوشحال خاطر ښپېنه دئ مات دِ نشِي
ستا دَ سترگو مستي وري په څو کنجونه

نن دِ دور دَ خوبیه دَي دماغ گره یا دَ یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ گره
په خندا خندا راځَه غاړه غړي شه د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه

[1] د زړونو په گذر دِي ښایسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو په تور تم کښ مې زړه ورک شه — چه ئې بيا مومم ښکاره دَ مخ څراغ کړه
دَ مخ خال دِ تور کارگه دَئ ځما زړه وري — دَ بازونو دَ شاهينو ښکار په زاغ کړه
دَ خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دِئ — ساقي زه چه زاهد نه يم گښت دَ باغ کړه
ساقي لور په لور گلزار دَئ چه ليده شِي — له توبې نه کړه توبه په لاس اياغ کړه
گوره کوم لوري ته لاړ دَي مونده نشي
دَ خوشحال دَ زړه پيدا چرته سراغ کړه

نيمي شپې مي په پالنگ راغله دلبره — پريرويه، عنبر بويه، سمنبره
رنگينه جامې اغوستي زرنگاري — سره درسته تجلي وه پا تر سره
په سپين والي دَ مخ سپين لکه مؤمنه — په تور والِي دَ طُرې لکه کافره
سر يې تور، ښيبنه په لاس، باده څښلې — دَ مستئ پخپل ځان نه و خبره
دَ پائلو دَ ځړيٰ[1] ئې شرنگهار شو — زه له خوبه را پرتاب شوم ډير په ويره
ما وې گوره ښاپيرئ وه، که حوره[1] — چه دا هسې شان په ما شوه برابره
توري ورځې يې لينده بانه يې غشي — غاښ ئې در قيمت بها په لب شکره
په خندا خندا ئې دا وَې وَ ما ته — چې و َما وَته نظر کړه بې بصره
ته ما نه پيژنې، زه هغه خوبا يَم — بله نشته په خوبی تر ما بهتره
عاشقان ځما دَ خولې په کلِي ډير دي — بختوَر ئې، چه مي وَنيوې په غوره
څو بوسې ئې دَ لبانو و ما راکړې — حقيقي پياله ئې راکړه له احمره
درسته شپه مُو سره راز په پالنگ وکړ — دَ وصال خوبني ئې لا نه وه تر سره
چه آواز دَ مؤذن دَ اذان وَ شو — په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
چي په ډير ارمان محبوبه ځني درومي — کشکي شپه دَ خوار عاشق وَي بې سحره
چه له هسِي محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبې ئې درومِي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه[1] — کوم دَي هغه زړه چه به روغ پاتو دِي بې داغه
چرته پسې درومم په کوم لورِي به ئې مومم — ورکه مونده نشِي بې رهبره بې سراغه[1]
مست يم مي پرست يم همېشه اياغ په دست يم — يو ساعت چه ځِي راباندِي غم دَي بې اياغه
باغ دئ د هغه دَئ په هر چا چه دِ پېرځو دئ — زه په ارمان تل وَ يوه گل يَم ستا له باغه
گل دَ عندليب دَئ په قسمت دَئ په نصيب دَئ — درومه درومه درومه په جيفه گرزه کلاغه
تل هوا هوس کړه، تر اوله يَو په لس کړه — ستا له غمه څه دئ که زه لاړم له فراغه
ورځ وَرباندِي شپه دَه په تورتم کښ ئې ميشته دَه
کله به ليده شې د خوشحال دَ زړه څراغه!

وچ لرگي وبله کښېږده — اور پرې پورى کړه نور پرېږده
په تېرو تېرو اَغزيو — تا ته چا وَيل چه پښې ږده
پکښې ظلم ډېر ستم شِي — له بيداده ښهر لېږده

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کي نسته.

دَ خزان سيلى راغلې لکه پاڼي هسې رېږده
تل هلکان دَ خپلو اوښيو دَ گرېوان په اوښي بلېږده
په اعوذُ په لاحول سر آخله له سر وېږده
اوس پيري راغله خوشحاله
دَ ځوانِی چاري پرېږده

وخت دَ نو بهار دَئ، زه جدا له خپله ياره — دريغه، دريغه، دريغه، چه بې ياره ځي بهاره
ژاړي غاړي غرُونه په احوال دَ عاشقانو — سيل د واوره ندَي چه را درومي له کهساره
اور دَ خوړو زړو دي[1] چي دَ غره په ونو بَل شو — شنې ډېوزي خېژي له نښتره، له چناره
غواړې چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي — گوره هغه زانَي چه جدا ځِي له قطاره
دا څه معلومېږي چه جهان دَ ماتم ځاي دئ — شنې جامې اَغوستِی دَ طوطيانوُ له چيغاره
نوري نارې نشته، خو نارې د بېلتانه دِي — راشه که ئې اروې دَ رباب له هره تاره
رنځ مي نه کميږِي، په زمان، زمان زياتېږي — زر راځه طبيبه گڼه مرَم دَ خداي دَپاره!
مرگ دَ رقيبانو بل[1] ژوندُون د حبيبانوُ — خداى ړو په هنگام د وصل کېږي دا دوه کاره
څه شو که لا دم وَهِي په شمار دَئ دَ ژونديو — رنځ چه لا دوا شِي، طمع پرى کړه له بيماره
پاتو سرِي نشول، چه دا گرزي ددو دام دئ — ځکه ويره نشِي دَ دردمنوُ له آزاره
هسِي خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
خپل دِئ که پرَدی دِئ راته نه گورِي له عاره

وړاندِي وروستو دوه عدمه — پدا منځ کښی يَو دوه دمه
خو هم دا ئې چه ليده شې — که څه نور څه يې آدمه
چه دا دوه دمه دِ نه وِي — په حساب تر جيفه کمه
ستا غفلت وته حيرت يم — پخپل ځان باندِی ستمه
دَ حرص په وزر گرزې — هم په غرونُو هم په سمه
که بادشاه دَ درست جهان شې — چار دِ تېره شِي تر جمه
بادشاهی به دي خلاص نکا — چه اجل درشِي له همه
څو روزگار هونبره ئې فکر — څو دنيا هونبره ئې غمه
په زړه يو درم يو داغ دي — دوه داغُونه دوه درمه
څو عالم سرَه گډېږي — غم به مومي له عالمه
چه وَ هر څه ته ئې شا کړه — په هغو دَه مسلمه
چه نه څه اَروې نه وينې — زړه دِ خلاص دَي له المه
ته هم ډېر ښه يې خوشحاله
ولي ځار دِ تر قلمه

ودره چه څه خو په يارىِ شې خبره — گورُو[1] به چه څه شېوه په لاس واخلې دلبره
لا دِ[1] څه تر اوسه هغه قدر ندي ليدلَي — ځکه دَ خپل قدر په لافو سر يې صنوبَره[1]

---

[1] گوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاي دَ چپ و راست چه د ګافور دَ پاسه ندي | ته ئې څه سيالي له تورو زلفو کړې عنبره
څوک چه نظر وَکا هغه ښه کښلي دلبر ته | ځي له ډېري ميني دَ يوسف سوره کازبره
ته ئې چه دَ مخ سَرَه نن شپه برابري کړې | شمعي! دا دعوه تر سبا يوسه برابره
مينه هسې څيز دَه چه په چا باندې مين شوې | ولي وينځه نه وې تر بې بې شِي په تا بره[۱]
لارې دِي بې شماره زر کوڅې دي تر معشوقی | څو به پکښې درومې قدر مه پِده بې رهبره
مه پرېږده له لاسه کار و بار دَ عاشقَی | چار دَ عاشقی تر هر څه دَه معتبرَه

هَرَه شپه چه درومې په خوشحال باندې دوږخ دَه
شپه د جدايیَ که رسېږې پيغامبره[۱]

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره | په هغه باندې سلام له ما مهجوره
ښه دِ قدر دَ وصال دَ ساعت زده کا | وَ ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
اوس د ديو جونو وينځو په ځاي نده | درخانی اَدم خانَ کړه مشهوره
چه پدا هسې جمال ورځني زووې | بوره مور دِ ښاپېريه وه که حوره
يار به چا په يوه درنګ له لاسه پرېښی | جدائِی له ياره نشِي بې ضروره
صبر تا لمانه درست په کاته يووړ | بيا وَ ما وَته وَيل کړې نا صبوره
زه لا هسی په يارئِ کښ غوڅ نه يم | چه لَمن به دِ پرېږدم په تېره توره
لکه باد چه لوي نښتر وُلی په مځکه | هسې رنګ ور پسې ولوشتم بيخ پوره
دَ ښه يار ديدن دَ دراړو سترګو نور دئ | خداي دِ نکا دَ هيچا سترګي بې نوره

که اسمان او مځکه خوله وبله وروړې
دَ خوشحال خاطر به نه وِي بې سروره

هغه کار لکه په تور وه[۱] | ما ليده چه په سپين نور وه
چا به مښك په کافور ورکړه | ولي بيه نه وه زور وه
تل په شپه بازار خپرېږي | په روڼا ګوره چه خپور وه
يا يو خوب وُ چه ليده شو | يا يَو خيال خالي بيور وه
چه ځګر خوري دَ خپل زويه | عجب ښه مهر دَ مور[۲] وه
اوه غله[۳] پرې حواله وه | څه ناتار شه يو څه په کور وه
لږ ئې راکړه ډېر ئې يووړل | پوروړی ئې سود خور وه

ما ته وَليدې خوشحاله
چه دِ څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنګاش پوهېږي ښه | پخپل زيست او په معاش پوهېږي ښه
بزرګر د کر د کيلی هنر ښه زده | بازرګان پخپل قماش پوهېږي ښه

---

[۱] محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپينه تور او سپين وېښته يعنی ځلمی توب او زوړتيا ده.

[۲] محشی ليکی چه مطلب ځنی مځکه ده.

[۳] يعنی اوه ستوری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولول به ئې هغه کا چه ممسك وئ   په بازَنه ئې قلاش پوهېږي ښه
څوک دِ هيڅ ورته د مټ خبره نکا   عاشقان پخپل تلاش پوهېږي ښه
دَ شرابو صفت څه کوې نور چا ته   پدا کار رند و اوباش پوهېږي ښه
دَ عسلو په حلوا ماړه ناپوه دئ   گرسنه په نان و آش پوهېږي ښه
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده   شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي ښه
وَ خوشحال ته وايي خلق ښه پوهېږې
ظن دَ خير دَئ دَي کاش پوهېږی ښه

هر چه ستا دَ زړه رضا واړه هغه کړه   څو چه زړه دَ چا خوږېږي هغه مکړه
که د کسب و د روزکار نه يې نه مرد شته   دَ نامرده پوډِی مه خوره ځان خفه کړه
يار هغه چه دَ تنگښې په وخت پکار شِي   چه دعوا کا دَ يارئ حال ئې زده کړه
چه تنگڅه دربانديِ درشي که مېړه يې   په تنگڅه کښ دَ خواريه ځان ور مکړه
په خواري کښ زيست روزگار تر مرگ بتر دئ   يا دَ بل کېږه يا خپله گېږه بڑه[1] کړه
له ځوانمرده هونبره غواړه چه د زيست شي   دَ نامرد خونه همه واړه الجه کړه
غلېواز دَ بل منگولي وته گوري   لکه باز ليري نېژدې خپله غوټه کړه
که دعوه دَ مړنتوب لرې په زړه کښ   آس دوند تلاښ په غشي په لينده کړه
يو هر بيت ئې دَ حلوا خوړه نمړئ ده
که مشتاق يې دَ خوشحال ويل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دو ځاروه   چه مي خير کړ درست ځما دَ ژبي کار وه
چه وداني چاري وراني په ساعت کا   چه مي وليده په چارو کښ تلوار وه
دَ هر چا ياري مي وليده په سترگو   هم هغه راته بلا شه چه مي يار وه
نا همواري به هر گز ورپېښي نشِي   که پخپله اندېښنه سړی هموار وه
صبرناکو سَرَه جور فلك نکا   دَ فلك جور له چا چه سبکسار وه
پدا باغ کښ مي ډېر گل تر نظر تېر دی   دَ هر گل تر څنگ ما وليده چه خار وه
زړه په طمعه دَ وفا بې وفا کړه   پخپل ځان باندِي پخپله ستمکار وه
که هر څو باندِي مرهم ږدي نه رغېږي
دَ خوشحال په زړه دا څه دَ غم پرهار وه

هر گز به توبه نکړم دَ ښه دَ ننداړو زه   شيخان پيران دِ واروِي دا يم وايم په ناروه زه
که ما دَ عشق خبره په ايما تر دا پخوا کړه   ښکاره به ئې اوس وايم په رباب په دو تارو زه
که نور عالم گلونه په دستور اوړي خپل گور ته   راوړم دَ يار له باغه هَرَه ورَځ په پشتارو زه
زاهد وائي و ما ته راشه کښېنه تسبيحات کړه   يَوه مي ده نيولې نه يم هيڅ پدا شمارو زه
گداي غُندي جار وزم سينه سوي په طلب کښ   که ډېر لَرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
پرهار ئې دَ ښو دَ غشي لا بده بلا دَه   وتَلي يم دَ غشو دَ نېزو له پرهارو زه
خوشحال غُندي که سود لَري که زيان ځما قبول دَئ

---

[1] سيد راحت دا کلمه په معنا دَ قرباني او خونريزی را وړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادت یم دَ غمونو دَ اندوه په اجارو زه

هم خداي غوارِي نادانه هم فاني دنيا نابودهَ — په څو به دِ روزي شِي فکر وکړه دا دوه سوده
چه سر په مځکه کښېږدي زړه دِ ډوب په اندېښنو شِي — په خداړو که خبر يې د خاصانو له سجوده
په زړه د کعبې مينه د کغبې په لور روان شِي — يو غول دَي په بيانان کښ بل[1]سر سر کا بې مقصوده
يو وهم دَي که څه دَي، چه په خلقو باندې پېښ شو — دنيا دنيا هيڅ نشته که نمود که نه نموده
سيلاب دَ پاسه راسي په غورځي په کښته درومي — موجوده د سېلاب دَ اوبو هم ده نا موجوده
اياکَ نعُبدُ لولې په سبع مثاني کښ — د زړه دِ څو هوا دِي، هغه واړه دِي معبوده
په صافه ائينه کښ هر چه ووينې په سترگو — په لاس اخيسته نشِي آئينه په رنگ آلوده
په څو رنگه کنجونه په هر لوري په جهان کښ — ته باد په لاس شناځ[2]شوې حبطه په هيڅ خوشنوده
خوشحاله ځواني ولاړه په پېرئَ کښ اوس مې کړه
حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو[3] گټه زوده

هيڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې يسته — ستا دَ خولې تشبېه مي غوټۍ ولي راوسته
ستا دَ خوړو شونډو چه ساړه شي بيارته گرزي — ځکه مگس سر وَهِي دا هسِي دود سته
زه او ته پدا دور تر واړونه افزون يو — څه حيران مجنون وُ څه ليلا خواره خسته
ستا دَ تورُو زلفو ځنځيرونه دِئ په پښو کښ — نه شم چرته تلَلي درته پروت يم پا بسته
هر زمان ستا خيال دَئ چه ځما په سترگو گرزي — وينې يم که اوده يم که وَلاړ که نشسته
گل اوسي په حسن اما گل مشي په عمر — راغله سر فراز شوم ستا له باغه گلدسته
واړه هغه حسن لطافت دَئ ستا په مخ کښ — چا چه دَ يوسف (رض) قصه و ما ته وَلوسته
گله سبروَنه هسي سَمَه ده په قد کښ — چا نامه دَ سبر ستا وَ قد ته آخسته
ورَځِي دِ ليندہ دِئ تور بانه دِ تېره غشي — وله صرفه مکړه چه دِ ډکه ده درسته
تا ويل و ما ته څو ډېر غم غوارِي له ما نه — ستا په غم خوشحال يم څو را درومي پيوسته
زړه لري دَ کاڼي په خوشحال باندِي پوست نشو
څه شو که د خولې خبره کړې چېري پسته

هر تشنه چه دَ وحدت په سيند سيراب شه — نور همه جهان و ده وته سراب شه
چه په زړه ئې دَ وحدت ډيوه شوه بله — تجلې به ئې له مخه ځِي آفتاب شه
چه دَ عشق دَ نافې بوي پرې لگيدلِي — درست صورت ئې سر تر پايه مشکناب شه
هر چه ولېږ له هستيه و نيستی ته — فراغت دَ دوارُو گونو دَ غذاب شه
چه توروه ترخه قبول لکه درياب کا — هم هغه دَ قيمتي درُو ماَب شه
چه لمبه ئې دَ آتش کړه په ځان تېره — له غه پسه دَ گلابو گل گلاب شه
که په زړه کښ ئې سختي وه لکه پونډه — هم هغه دَ زمانې دَ اور په تاب شه

---

[1] تل سر سر کا.

[2] شناځ هغه ژي بولي، چه له بادَه ډک کې، او لامبو په کوي لکه د لامبو کړو.

[3] هغه چار گټه ته زودَ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ — په مثال لکه خسرې دَ درياب شه
دَ شرابو خوښې هيڅ نه وِئ بې نقله — نقل څه دِئ معرفت عمر شراب شه
دَ کمال کسب پايه دَ سعادت ده — هغه ښه چه دَ کمال په اکتساب شه
ته هم زړه مراد وغواړه له عالِمه — چه په علم ئې عمل وکړ کامياب شه
چه دوستي دَ محمد (ص) لرې په زړه کښ — مينه دار ئې په اولاد او په اصحاب شه
چه له شرعي يَو قدم درومِې بې روخه — وگو شمال وته تيار لکه رباب شه
په هغه مِې زېرَى وکړ چه دفتر ئې — واړه ډک خاصه په کښلو دا ثواب شه

په حيات صورت به وګنِې ځان خاورِې
چه خوشحال غُندي خبر پخپل حساب شه

هر سړى چه په لاس ونيسې غلطه — زمانه ورته پيدا کا ډېر سخطه
محبت محنت په خط کښ سرَه يَو شِې — محبت سره جدا شِې له نقطه
مه يکلُخته مړني شه مه غوولي — په دنيا کښ هره چار ښه دَه وسطه
مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خوبى دَئَ — کاتبان چه قلم نه پرېږدِي بې قطه
د مرزي منګل ګاوزي غواړي غويري[1] — د شاهين حمله په زانې دَه په بطه
بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وِي — د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه

چه مدد ئې مهتر خضر دَئَ خوشحاله
د هغه ببرِئ ورسِي تر شطه

هو پدا قائل يم کښلي ډېر دِي لور پلور شته — خداي ږو که دَ حسن سپاره تا غُندِي يَو سپور شه
تا وِې چه غم مکړه يوه ورځ به دِ غم وخورم — څه لَره به غم خورم چه مي تا غُندِي غمخور شته
ستا په سر سوګند خورم ته ځما و سر ته لورِې — ښه مهر دِ دا دَئَ که لا ښه مهر دِ نور شته
اې چه راته وايې عاشقي شرم پېغور ده — واړه مي قبول دِ که مي شرم که پېغور شته
خلق مى چه بولى ستا له مخه و ګلزار ته — بل بهار به څه کړم چه مِى يو بهار په کور شته

حکم امر ستا دَئَ که مي بولې يا شړې مي:
څه به درته وايم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ بېنايىِ نظر نشته — يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
که اختر نه وِي دَ يار سرَه اختر دئ — بې مَيَنَة که اختر دَئَ اختر نشته
شپينه خوله که را کوِي په ځان اړ يم — معشوقې له ما نه زر غواړِي زر نشته
په اول وصلت[2] دَ عشق په توره لاړ شو — دَ عاشق سرى په تن پوري سر نشته
که غوتې پسې وَهې په لاس به در شِي — چا وِې دا چه په درياب کښ ګوهر نشته
نور تورره ترخه که خورې ګندِی پيدا شي — و طوطي ته هسِې وايه شکر نشته

---

[1] د مزري منګل کاوز غواړِي يا غويره.

[2] وهلت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا غزا لَره به زه خپسر[1] کافر کړم — څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته
په شامت ئې د ماترې[2] غر نړېږي — لا پدا دَ افريديو بصر نشته
دَ شمال ښيَنَه کا په جنوب درومي — دَ ښکاري سرې په ژمنه[3] باور نشته
که دَ جنگ پکار کښ ډېر دي حکمتونه — څو صابر نشي زلميه ظفر نشته
څه عجب بادشاهي لکه خورشيد کړم — يك تنها په جهان گرزم لښکر نشته
نن د َواړو دلبرانو غوره ته يې — که دِ يَو لونگ په پوزه زيور نشته
دَ عنبرو بوي اَلوزي ستا په کوي کښ — واړه ستا دَ زلفو بوي دَئ عنبر نشته
په څو غره په غره دَ باز غُندِي پرواز کا
بيا به وايې دَ خوشحال خټك پر نشته

يار مي بيا دَ رقيب يار شُو دريغه دريغه — په خبرُو دَ اغيار شُو دريغه دريغه
يو څو ورَځي ئې په زړه کښ مهر ځاي وُ — بيا بې مهره ستمگار شو دريغه دريغه
هغه گل چه مي ساته دَ زړه په وينُو — مل دَ هر خس و هر خار شو دريغه دريغه
و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا — دَ وژو مى روادار شو دريغه دريغه
بې له تا مي دَ ځگر ويني خوراک شوې — تېر مي عمر په دا کار شو دريغه دريغه
پسرلَي[4] چه تل بلبلو پر چيغار کړ — دَ خزان له لاسه خوار شو دريغه دريغه
بيچاره خوشحال په طمعه دَ وصال وُ
دَ هجران په غم گرفتار شو دريغه دريغه

يار مي غوښت چه مې اندوه يوسي له دله — نه چه کا دَ ما په زړه دَ غم کرله
زړه مې وسپاره وَ تا ته چه ساته ئې — نه چه ته ئې سَرَه وَ سرويه[5] په بله
يَو پيغام ئې دَ وصال را لَرَه راوړ — دَ جهان خوښې ئې ما وَته بخښله
له اوله عشقبازي راته بازي وَه — اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
خدايه تا په ښايسته وو مبتلا کړم — چه له غمه ئې خالي نه يم هيڅکله
که همه دنيا ځما په لاس و دست وَئ — ما به کُل دَ يار په زلفُو وَښندله
دَ هجران دَ تورې هسې شان گزار دئ — چه پرهار ئې بل ځاي نه کېږي بې دله
که دَ مستي دَ غمزې دَ تيغ مشتاق بې — لُمړي خپله خون بها کړه ورته پله
که مي دا ځله صورت له غمه خلاص شي — نور توبه له عاشقى له حاصله
ما په هيڅا محصل نه وُ گمارلي — تا وَ ما ته خپل خاطر را کړ پخپله
که ياري دي دَ خوشحال سَرَه هم دا دَه

---

[1] محشى ورته کښبلى دى يعنى صورت او ځان.

[2] د يوه غره نوم دى.

[3] يا ځمنه يا زمنه يعنى وعده.

[4] غه بهار.

[5] يعني په شدت سره موښل او سولول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا یاري ئې[۱] سر تر پایه وَ لیدله

یوه بده زمانه شوه دریغه دریغه — دَ هر چا مي دَ خاطر مینه آمیغه[۲]
مهر، مینه، محبت له زړونو لاړ شو — سینې ډکی شوې همه له مکره ریغه[۳]
چه ئې ځاي په دواړو سترگو باندي زه کړم — هم هغه مي هلاکت غواړِي بې تېغه
چه دَ دې دور فتنو وَته وَگورم — ولي کاڼي تیږي نه ووري له مېغه
د زړه[٤] راز له بېدردانو نه پټ ښه دئ — که له درده دي سینه شي سَرَه هېغه[٥]
په نوبت به د هر چا تر ځگر خېژي — د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
که په تن شاه جهان دَ زمانې شې — هم دئ نه وینم خلاصی دَ مرگ له تېغه
که بازوان[٦] ئې پسې ورو کاندِي بندونه — دَ کرغول[۷] ئې علاج کوم دَئ بې کرېغه[۸]
فهم وکړه که خود بین او خود نما شې — زمانه به دي پایمال کاندِي تر زېغه[۹]
زورَور چه په لاس ونسِي ناسازي — هي توبه دَ زوروړُو له بلمېغه[۱۰]
دا په خم ختلې غوا که هر څو لویشې — سیم وزر به ئې حاصل نکړې له لوېغه[۱۱]
تا به چېري هونبره کبر هونبره خیال کړ — که دِ وئ رنگ زیبا په صورت سېغه[۱۲]

چه دِ ښه له خویه بویه خبر دار شوم
له خوشحال سَرَه یاری کړې په دروېغه[۱۳]

یار ځما کَرَه دنَنه — زه ئې سر یم په غوښتنه
عجب حال راباندِي پېښ دَئ — دروِمه هېڅ مکره پوښتنه
دَ وصال لپه اوبه وَمري — اور چه ولگي په ینه

---

[۱] مي.

[۲] دا کلمه حل طلبه ده.

[۳] محشي ورته لیکلی دئ فریب.

[٤] د زړه داغ.

[٥] دا کلمه حل طلبه ده.

[٦] که بازدار.

[۷] دا کلمه حل طلبه ده، په چاپي نسخه کښ گرغول دئ، په یوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دَي بې کوریغه.

[۸] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته لیکلې ده.

[۹] دا کلمه حل طلبه ده.

[۱۰] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[۱۱] دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تویغ لیکلي ده، په یوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوېشل.

[۱۲] دا کلمه هم حل غواړي.

[۱۳] لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځي، دروېغه اما له د درواغ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښ زيړ ليده شې ګنګونه يې کرکمنه
کوم ماتم در باندې پېښ دَئ دَ اختر په ورځ خيرنه
خوشحال تل په غم کښ ښه دَئ
غم دِ نه ځِی له غمجنه!

يار مي کبرجن شو څه به وواېِي و ما ته[1] دروړمه صبوري کړه نور به څه وايم و تا ته
صبر به هر ګز له هسي ياره وکړي[2] نشي دروړمه سکه دعا کړه چه دِ مينه شِي ترې ماته
تل دعا زاري کړم لا مي مينه پرې زياتيږي ژاړه ژاړه ګُندي غوږ کا ستا ژړا ته
تل په ورتِ ورتِ[3] ژاړم لا ئې زړه په ما ښه کيږي لا په ورتِ ورتِ ژاړه چه ئې لا شِي خوښي زياته
خوښ به لا هاله شِي که زه ومرم په ژړا کښ وَمره چه دا مرګ دِ لا بهتر دي تر حياته
زه په مرګ راضي يم رقيبان به خوارايخ کا مخ دَ رقيب تور شه، ګوره ته دَ يار رضا ته
ښه په مرګ راضي خوشحال يوه خبره وايم
يار که مخامخ په وخت دَ مرګ کښيني وَ ما ته

يو قرين هسِي پيدا نشو را څخه چه دِ ما په زړه ئې نکړه منګل ښخه[4]
چه احوال دَ هر يَوَه راته معلوم شو هر يَوَه ته مي تيار کړل يو څو چخه
آشنايي دَ نا اهل عالم نه دئ په هر لوري تېرې تورِي دِي نا څخه[5]
که په دو کښ چېري لږه بدري[6] وخورم له چا بله وينا وانروم بې اخه
دَ هر چا سَرَه چه کښېني ورته رام شِي نور و غاړي ته تيار کا لومه پخه[7]
کوټه سګ دَ زمانې هر ګوره ډېر شول لکه پزانګ[8] د زاوه ونيسه کړخه
چه رقيب ئې خوار زار په نظر کښېوت
دَ خوشحال خو هم په دا شوه سينه يخه

---

[1] لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

[2] وکړه نشي.

[3] په ورته ژاړم.

[4] ښخَ يا شخَ دواړه لګيږي.

[5] محشي نېزه ورته کښلې ده.

[6] يعني غلطي او خطا وتل.

[7] محشي زندئ ورته ګښلې ده.

[8] دا مسرئ په دوو قلمي نسخو کښ دغسي دَه، عيناً وليکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) ليکلي دي.

ی

آدم خېلی افرېدئ دِي سرې او سپيني   پکښي نشته ښايسته. په رنگ رنگيني
غټِي سترگي لوی بانه، فراخي ورَځِي   شکر لبي، گل رخساري، مه جبيني
تنگِي خولې لکه غوټی، هوار غاښُونه   سر ئې گرد په تورُو زلفو عنبريني
په وجود کښ لکه ها[1] له وېښتو خلاصي   پښې کمکی غُنډِي پنډئ، پهن سرېني
ترنځی[2] کېډي، سينه وري، ملا نرئِ   قد ئې سم لکه الف، په تن سيميني
که دَ باز غُندی مې گښت په غروُنو کېږي   ښکار مې هم شوَي ښايسته زرکي ثميني
باز که چوز وِي که کرج[3] طلب دَ ښکار کا   لا تر چوز وِي دَ کرج غوټې مهيني
يا اُوبه دَ لنډي سيند يا دَ بارِې دِي   چه په خوله مِي تر شربت لگي سيريني
دَ ما تري غاښي نېغ درومي اسمان ته   په خاته خاته لنډېږي باندِي سپيني
آدم خېلُو سرَه زه په تيراه راغلم   نور رخصت ورکړَي خوږ په زړه خوږيني
مينه واړه کار دَ اور لَرِي خوشحاله
که لمبه ئې پټوې لوگي ئې ويني

ارتينې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سرَه سَم يې   دُوي له تا سرَه ناسمي
زر نېکی ور سرَه وکړه   په يَوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته گټې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندئ   هميشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي
تا به گرم په لږ گناه کا   دوي په لوي گناه نا گرمي
څو ئې کج وړې هونبره کجي   څو ئې درد وړې هونبره خمي[4]
په هر کار کښ ديگر گوني   په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښايسته دئ   په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دِي عدمي

آشنائي دِ را ښکاره شوه بې وفا يې   چه ځما سرَه آشنا دَ بل آشنا يې
وَ بل باغ وته به سترگي گړې نکړې   چه ځما دَ باغ بلبله يا طوطا يې
لا به کله ځاي ځما په سترگو وکړې   ته مَيَن د ما دَ دوو سترگو توتيا يې

---

[1] ډنگری چه چاغی او لوئی نه وی.

[2] يعنی هگی.

[3] محشی ورته کرېزی ليکلی دی.

[4] څو ئې گنج وړې هونبره کجی   څو ئې درد وړې هونبره زخمی، يا څو ئې خيال وړې هونبره خمی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه جدا له تا په سوز و په گداز یم   ته په گښت دَ گلستان په لاس مینا یې
په لیدلو دِ خوښی در سَرَه راوړې   لکه تللي یاغي باز راغلَی بیا یې
دَ امید غوټې مي واړه شگفته شي   چه دِ ووینم په ما لکه صبا یې
ستا په مینه پوري سل کا نخوالُونه   دَ خوشحال دِ له په چا باندِی شیدا یې
مسلمان به درته څوک وایي خوشحاله
دَ هوا ځینار[1] په غاړه یو ترسا یې

آئنې وته نظر کړه شبوه گري   خود به ستا د حسن وکاندي خبري
دَ رِندو سترگو حاجت دَ رنځور نشته   په بد رنگي ناوي څه بولې سندري
مرجونا[2] په مټ پرده دَئ پدا نه دَئ   چه ئې راوړې مرعچچي مرغلري
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي   له هغو بې درد وتښته لري لري
چه میوه ئې د کابل خوړلې نه وي   د هغو تر فهم وځکي دِي کُر گُري[3]
پټه مینه دَ سړي ننه لړمون خوري   د وښو تر لمبې بد وي اور د سَري
زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دي   تل مزري گرزي په لوړي په ژوري
په ختا ختن دَ مښکو قدر نشته   نه په هند کښ څه قیمت لَري شکري
حق باطل سَرَه ببلېږي را بر سېر کړه   مځکي څو به دَ قارون خزانې نغري
چه دَ ننگ توره دِ واخیسته خوشحاله
درومه سوات ته څه ختِك څه ئې لښکري

افغان بچه شوخي! هر گز په عاشق باندي   لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
یك لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه   قربان سرت گردم، چه نوُر و وَته خاندي
گل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې   ازغایت خجلت شد، سر گشته ستا دَ وړاندي
دکان شکر یعني ستا ښه خوږه خولگی   افشان شکر یعني گاهي چه ته وخاندي
کبك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شي   گاهي که تو بخرامي، دوه زلفي آوېزاندي
خوشحال دلش شیرې ستا سترگي لکه شوي
ایواي که شد شېرې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري   باللّه که برخ اوري
خوبان جهان پیشت   چون پیش مهي ستوري
پروای شکر دارد   آنرا که تو مي زوري
خواهی که کنی شادم   یکخنده بدین لوریي
غمهای تو بر جانم   چون ابر اسد اوري
عالم بتو می بینم   در دیدهٔ من توري

---

[1] د زبار مغنن دی.

[2] دا بیت عیباً وکښل سو، په یوه قلمي نسخه کښ پرده لیکل سوې ده.

[3] په قلمي نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوي، مگر په چاپي نسخه کښ گُرگرِ دي. اما په خیال کُر صحیح دي ولي چه کور د غره بدخونده انگور دي او د دې کلمې املا په یوه قلمي نسخه کښ کور ده. گرگرد غره بله مېوه هم ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي جنگی و می خندی　اینهاست ز خمسوري
سوداي رخ خوبت　اندر دل من بنوري
در کویتو چون روهي
صد شیفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوړه له خدايي　نوريدل به ئې په چا شی راته وايي
چه دِ زړه راضی دَ چا په آزار نه وِئ　ته پخپله بخره خوښ اوسه همايي
دا ئې واړه دَ فراقه نه فرياد دئ　چه په څو رنګه نارې اَروې له نايي
که په اصل دَ سيد بادشاه زاده وِئ[۱]　چه هنر ور څخه نه وِئ مه ئې ستايي
که هر څو دِ زور قوت تر هر چا ډېر شي　دَ خدايي دعوه ککړه که خدايي
يو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا ښه دئ　دَ دنيا له کر و فره هوي و هايي
کله گل غُندي نماي کله بلبل شې　څوک به نه وِي لکه ته يې خود نمايي
بله بخره به په زور له چا وانخلِي
دَ خوشحال بخره چه توره ده له ځاېي

اوس خو کار د وار د پار دئ　که د زويه که د پلار دَئ
يا د ما زويه دا شان دئ　يا د هر چا دا روزکار دَئ
نه په حق نه په ادب دئ　خبر نه يم دا څه کار دَئ
چه پخپل اولاد نازېږي　هغه کس کله هوښيار دَئ
دَ اولاد په کار خبر شوم　اولاد واړه لَړم مار دَئ
ديرش مي زويه په شماره دئ　دَ نمسيو مي څه شمار دَئ
لوی هلك واړه خبر دِئ　هر يَو جنګ وته تيار دَئ
اورنګ شاه وته نظر کړه　چه يو څه خوني خونخوار دَئ
ورونه پلار ئې وبله کښېښول　بادشاهی کا شهريار دَئ
چه ژوندَی ګرزې خوشحاله
لا منت دَ ګردګار دَئ

اور ئې ولګي په خونه چه عاشق شي　کور ئې خپور لکه د قيس او دَ وامق شِي
يَوه زړه لَره يوه مينه کافي ده　څوک چه ډېري مينې کا دَ غم لايق شِي
د مجنون له حاله څه وايم چه څه دئ　په ژونديو کښ به کوم تر ما فائق شِي
ډېر عالم دَ مينې لاف وهي په ژبه　مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شِي
چه ئې لار دَ خولې يَوه دَ زړه وِي بله　يوه خدايه مخ دِ تور دَ منافق شِي
دَ راحت په وخت هزار ياران وِئ　دَ محنت په وخت کښ يَو يو موافق شِي
دَ نيمګړو طبيبانو ادراک نشته
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به په حاذق شِي

---

[۱] که په اصل دئ سيد يا شاهزاده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آه که یَو ځله مي یار راشي په دست کښي
لکه لوی ماهي دَ خوار صیاد په شست کښي

چه په هر زمان ئې ونیسي وَ مخ ته
دَ گلابو گل پیدا شي ستا په شست کښي

ناز غمزې شیوې چه تا زده نور چا نزده
سر یې نن دَ دلبری په بند و بست کښي

دا خوبی به دَ گلزار تر تلو نه وئ
ساقي ستا کومه خوبي دَه په نشست کښي

ساقي جام دَ میو مه پرېږده له لاسه
څو دَ عقل څه ذره وئ لا په مست کښي

دانایان فکرونه کا ور نه رسېږي
دَ دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي

په بلند همت کښې پورته پورته درومي
کښته کښته ګځي سری په همت پست کښي

په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
په مدد دَ طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي دَ زنځور دَ رغېدو کړې
دَ خپل کلي رنځور روغ کړه ما به سو کړې[1]

نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې
خو که دا ځما گناه تر پښو کړې

یوه ورځ به په مرگي سَره جدا شو
یاره تل دَ بېلتانه خبري څو کړې

تور بانه راته ځښې په دا پوهېږم
یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې

د تیراه اوبه دِي وځښې خوي دِ نور شو
آفریدي غُندي خبری دَ الجو کړې

چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دئ
توریتي[2] غُندي وَیل تولهٔ دَ زړو کړې

ستا په خوي[3] مي وېره شي ظالمان ځوان مري
له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې

که دَ غشی په ویشته سره خوږېږې
زه چه ستا په تیر زخمي[4] شم ما بخښو کړې

وایې تا وته به وَکړم اوس ښکنځلې
لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې

دَ طوطا خبري هم دا هسې نه وې
په بند بند و مشغولا وَیل ورو ورو کړې

ستا په ډېر مانې به حال دَ خوشحال څه شي
چه په لږ مانې ئې ډېر په اندېښنو کړې

برایه مي زړه خبري ستا دَ ناز وې
له خوښی به ئې یوه وینا باز باز وې

دَ هجران له دوکه مرم هغه مي وژني
چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې

دوه په دوه به سَرَه ناست وُو تر صباحه
دَ یَوه راز مو انجام دَ بل آغاز وې

همگی په مثال شهد یا شکر وو
چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې

ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا
کله چا دَ غلو خبري په غماز وې

چه له یاره ئې بېلتون په ډېر ارمان وُ
دا غزل خوشحال په وخت دَ بانگ نماز وې

---

[1] یعني ما به ژوبل او زخمي کوې د قندهار په محاوره ئې مصدر (څکرېیل) دي.

[2] دا کلمه دَ سید راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترویتي یعني نجومي ماخود له رویت یعني نجوم.

[3] په مرگ.

[4] زخمي شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د عشق دریاب را وخوت چلي چلي — عاشقان پکښ لاهو شول بلي بلي
که د سر ملاحظه نکړي[١] غواص شي — مرغلرې په دریاب کښ تلي تلي
دَ پتنگ محبت لا پسې زیاتیږی — چه دَ اور لمبې لېدې شي بلي بلي
ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بیا ئې پټ کړ — په خندا ئې دا وېل چه جلي جلي[٢]
ما وې چرته به وئ کان د خوږو قندو — شاه وَ لب ته اشاره کړه دلي دلي
د عشق بخره عطایي لکه ایمان ده — مونده نشي په کوښښ په ځلي ځلي
چه دئ خوله له ما غوښته و تا مي درکړه — دا چه بیا له ما ماني کړې ولي ولي
همېشه پسې جار وزه شها غواړه — که دِ پښې دَ طلب نه دِئ شلي شلي

زه خوشحال به بل دَیار برابر نکړم
په جهان که کښلي ډېر شي ډلي ډلي

بیا له کومه لوریه هسی را پیدا شوې — چه ځما زهد و تقوی لَره بلا شوې
ستا نظر لکه تور باز زړه مي تارو دئ — په تور باز دَ تور تارو غوښې روا شوې
په بار بار دِ دَ خندا منت را باندې — چه په ما دی نظر وشو پخندا شوې
په فراق دی ځما دواړه سترگي گوره — ورځ و شپه لکه څڅاکی په ژړا شوې
هغه شونډي چه درود و تسبیحات وې — راشه وگوره دَ میُو دَ مېنا شوې
وَ هر چا وَته دِ مخ دَ لاله گل دئ — که ځما تر سترگو دا رنگه زیبا شوې

په باطن کښ دئ دَ زړه په سترگو وینې
په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بیا وَ ما وَته غمزې نگاري وکړې — دَ جلاد تر تیغ ئې لا خونخواري وکړې
چا ئې شمار دَ زلفو هیڅ نکړ تر سره — دَ تار تار ئې عاشقانو شماري وکړې
چه دلبري لَرَه درومي یوه لار ده — مشتاقانوُ پسې ډېري لاري وکړې
په نري آواز کانه دي نه خبرېږي — ځکه ما هونبره په زورو ناري وکړې
څوک چه سترگي غړَوي تر هغه واړوُ — ما په پټوُ سترگوُ ښې ننداري وکړې
څوک خبر ورځني ندي خو ما هم زده — چه ئې ما په دوو رخساروُ چاري[١] وکړې

ته چه ډېري آشنایِی کړې خوشحاله
په هر لورې دِي د غم اجاري وکړې

بې یاریه دِ دا خوار مري یاره وه ئې — رقیبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه — نور مي توان دَ صبر نشته ښکاره وه ئې
زر فتنې را سَرَه کړې زه ئې آخلم — که یَو ځل چېري غلط شوم شماره وه ئې
تر جمال ئې ډېر پتنگ غُندي ځارېږي — ستا دَ حسن کمي نشته ځاره وه ئې
چېری نه چه سلامت له پرې ووزي — یو عجیب غاری غوڅه دي څاره وه ئې
منتونه دِ دَ خولې را باندې بار دئ — ستا تر سپینه خوله ځارېږم باره وه ئې

---

[١] که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

[٢] یعني سوځه سوځه.

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خانده
گناهگار خو يَو خوشحال دَئ خواره وه ئې

بې ښايسته دَ هيڅ مخ ننداره نشي
چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
دَ هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ
د چا چا دِ په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو
اوله خولې نه مي فرياد له ډاره نشي
'دَ دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دَئ
چه زگېر وَئ مي په طبيب اظهاره نشي
دَ خاطر علاج می ژر وکړه طبيبه!
چه مي زړه پاره دَ خداي دپاره نشي
دَ هجران له دوکه وايم چه نارې کړم
ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دَي ازمېلي
له هر څه نه صبر شی له ياره نشي
په وَيل کښ فهم وکړه اې خوشحاله
چه دَ يار دَ ميني راز دِ ښکاره نشي

بې دَ يار له مخه نه وينم په کسي
دواړه کسي ملك دَ نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ
څوک شهباز هم دَ کباب دَ پاره نيسي
خداي دي ستا دَ غاښو شونډُو امان وکا
لال و دُر په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډُو مه شړه بل لور ته
دَ حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا دَ مخ په مينه سوځَم لولپه شوم
دَ اًتش لمبه هيڅ نه پرېږدِي د سَسِي
که ئې چېرِي دَ قدم خاوري مونده شِي
خوار خوشحال به ئې رنځور[1] لَره را نيسي

باد ئې لاس په پلَو کښېږدي سَرَه رېږدِي
گل ئې مخ وَته نظر کا خولې پرېږدِي
لاله ورايه رنگ و بوی ورته پېښکښ کا
چه په سيل دَ بهار دَ گلو پښې ږدِي
څو مي ستا مَړوَند دَ سر سروېږدَي نشي
سر به هيڅ کله کښېنږدم په سر ويږدِي
هغه کس چه مي داغ يبنَی په خاطر دَئ
هم هغه به ببا مرهم ور باندِي کښېږدِي
څو خپل زړه نيسم دَ زلفو له سودا نه
راشِي بيا دوري درازي راته بلېږدِي
دَ خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دَئ
انديښنې پرې کاروانُونه ملي لېږدِي

بېهوده ئې دَ دستار په شمله خيال دَئ
چه په وخت ئې دَ مرديه حال بل حال دَئ
مرتبې دَ هر چا نَدِئ سَرَه سَمِي
دَ خره بار دَ فيل په شا باندِي مثقال دَئ
څوک جرعه دَ ميو نه لَري په جام کښ
دَ چا جام دَ صافو ميو مالامال دَئ
دا گلشن دِ همېشه تر و تازه دِئ
چه ئې خېز دَ ښو گلونو کال په کال دَئ
په خوزه مېوه دَ وني قدر شناخت دَئ
دَ سړِي قدر د نيکو په خصال دَئ
په ناحق به گرم مانه له هيچا نکا
دَ بدانو غليم واړه خپل افعال دَئ
که جنت لَره څوک بيايِی يا دوږخ ته
بله نه وينم په منځ کښ خپل اعمال دَئ
کشکه پاته شي تر تلو دا وَ ما ته
په دنيا مِي دَ هر چا سَرَه جنجال دَئ

---

[1] رنځو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ پلار او دَ نیکه هنر ئې نه وئ — هغه زویه پیدا شوي غیر سیال دَئ
ته چه لافي دَ مردانو دَ میدان کړې — په میدان دِ کوم راوړي استقلال دَئ
دَ شهباز تر ځایه کله بانبې رسي — که راوړي ئې له ځایه پرو و بال دَئ
که همه خلق ئې سر شي په غندنه
بېچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دَئ

بدبختان دَ مور په نس کښ بدبختان دئ — چه دَ مور له نسه پرېوزي هغه شان دئ
په دنیا کښ زیست روزګار په بدبختي کا — بل جهان لَرَه بد بخت شقي روان دئ
حمیده چاري چه کا پکښ ناخوښ دئ — څو چه شي په ذمیمه کښ دل شادان دئ
چه هوا ئې دَ خپل نفس په هغه لور ځي — پیروي ئې په هر کار کښ دَ شیطان دئ
که قدم چېري ثابت کښېږدي په لاري — په دوهم قدم بیا ژر په زړه پښېمان دئ
کتابونه دَ اسمان دَ مځکي لولي — په عمل ئې فرق دَ مځکي دَ اسمان دئ
په باطن ئې زړه ګمان سرَه لَرلَي — په ظاهر وَیل په ژبه مسلمان دئ
په خبرو کښ ئې فیض مونده نشي — مذبذب په قول، عهد په پیمان دئ
په طاعت په عبادت کښ که بلعم[۱] شي — په اَخر دَ نس په نغته[۲] بې ایمان دئ
زه خوشحال خټك بنده دَ هغه چا یم
چه ئې رو دَ زړه دَ خولې سرَه یکسان دئ

بخت دولت دا واړه توکي فلکي دي — نه پذات نه په ښایست په زیرکي دي
دم به نه وَهي په دم وَهل کښ زیان دئ — ننداره دِ دَ جهان کا چه ذکي دي
غم اندوه شدت هغه وړي خپل زړه ته — چه په کار دَ مشیت په زړه شکي دي
په یوه نسب کښ نېك و بد پیدا شي — محمد (ص) و بو لهب دواړه مکي دي
چه په عقل پوهه کم دِی تر هلکو — نن هغه دَ دنیا مال لَری لکی دي
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه — چه په هر چا پوري ږېرې غینکي دي
چه دَ پلار په خوي پیدا دئ هغه زویه — چه دَ مور په خوی پیدا شول کوسکي دي
څوک په غم دَ نام و ننګ په جهان راغله — څوک په فکر دَ طباخ د شحنکي دي[۳]
هیڅا ما سرَه یاری نکړه تر سرَه — خټك واړه پوز پرې کړي بوڅکي دي
نه ئې بوي شته نه ئې رنګ شته نه ئې خوند شته — حاسدان مي دَ سپلمُی خټکي دي
په زمان زمان ئې څرخ وِي وَ بل لور ته — اندېښني دَ زړه په مثل توتکي دي
کله یو سر کله بل سر لکه[۴] کوډه — تدبیرونه دَ هلکو مړدکي دي
رنګا رنګ وَیل د خداي لَره خوشحاله
دا وَیل دِ لکه غشي ناوکي دي

---

[۱] وایي چه بلعم باعور ډېر عالم یهودي و، چه اَخر په هوا دَ نفس په مخالفت دَ حضرت موسی کافر سو.

[۲] نغوته.

[۳] څوک په فکر دَ طبق د ښانکي دِی.

کله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ئې واغوست سپین کمیس پټې پټې باندې زلفي څنډوي لټې لټې
څوک به ستا سَرَه څه نرد کا دَ خوبیه چه په هره منصوبه ګټې ګټې
وایې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا دربغه څه خبري کړې کټې کټې
عاشقان به دِ له وره نه وانوړي که هر څو ئې لکه سپی رټې رټې
چه نري نري سپنسې غرم دَ شعر په بیاض باندي ئې بِدم اټې اټې
دواړه شونډې مي عسل دِي اې خوشحاله
په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر باندي مي نه وئ پروتي لړي[۱] څو خاطر می لټوی[۲] هونبره می کړې[۳]
په بل رنګ مي به زړګي باندي سوړ نشي رقیبان شول دَ نوکونو تر منځ شپړي
و هر چا وته چه وګورم فریاد کا یو زه نه یم د جهان دِئ سبنې خوږي
دا دوه توګه و هوښیار وَته یو راز دِئ د نامرد سرِي بربټونه بربت د مږي
په جهان به هیڅوک نه وِی چه آزاد وِی ځنی عشق اندوه بنده کړه ځنی لوړي
چه احمق سَرَه یاري کړې خبردار شه یوه ورځ به په تا وکا کار دَ یږي
چه بې علمه تصوف وایي باور کړه دا مي واړه[٤] بوس داني سَره آغږي
هیڅ مذکور ور سره نه بویه نه ښه دَی په نادان دي دَ دانش خبري زوږي
چه دي لاس په ګیرړ نه رسي خوشحاله
و مزریُو وته څه لاسُونه مږي

په څه شان ئې دواړه زلفي کج په کج کړې یکباره ئی دَ عالم مېنی په چچ[٤] کړې
توري زلفي ئې زنجیر مخ ئې کعبه دَئ دا زنجیر په لاسو وَنیسه که حج کړې
که یَو دم دئ دا زنجیر په لاسو کښېوزي همېشه به دَ خپل زړه په حال فرج کړې
بیا هاله دَ یګانګیُ له حاله لاف کړه که دَ غیر اندېښنې له زړه خرج کړې
زه تر نام و ننګ تېر شوم ستا دَ پاره ته به څو ځما دَ کار دَپاره بجْ کړې
قند و ګل چه یادَوم مقصود مي دا دَئ څو بوسې که له ښکنځا سَرَه مزج کړې
ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ کړ
چه دا هسې دَ غمزې په تبغ حرج کړې

په ځوانانو پوري پیچمی[٦] کا ولاړې ته په شپینه بېره خوله ور ځني غواړې
دَ ځوانی هوس مکوه چه زوړ شوې اوس له تا نه ځوانِی چاري ولاړې

---

[۱] په خاطر باندي مي پروتي ندي لړي.

[۲] پټوي.

[۳] ئې کړې.

[٤] یعني کورونه ئې ور غلبیل کړه. دا د پښتو محاوره ده.

[٥] یعني ښته او ګوانبل.

[٦] یعني ریشخند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر ساعت به دِ دَ عمر بیا رانشِي   ورَځ و شپه که په زار زار ورپسې ژاړې
که ئې بیا له مځکې اَخلِي سود ئې کوم دَئ   چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لاړې
د خوشحال ویل په زړه دَ اروېدو دِئ
چا ته نه کاندي........................

په هَره زمانه تر لیلا ګنبلې پیدا کېږي   مجنون ور لَره بویه چه په مخ ئې شیدا کېږي
په رنګ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ   یو سِر دي دَ زړه مینه چه په چا هویدا کېږي
چه څوک په مهر مینه سَرَه خپل پیوند محکم کا   که سل توري را واخلِي[۱] سَرَه چېرى جدا کېږي
یا حسن دَئ یا عشق دَئ دَ دنیا پدا بازار کښ   په ناز او په نیاز سَره دا دواړه سودا کېږي
خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې   ښه مخ وته مه ګوره وایه دا به په ما کېږي
په سر ترِلي ندئ نه اندوه دَ دوږخ کاندي   دا کار چه عقشقان کا وایه کله په چا کېږي
به رب د ما سوګند دَي واړه ګل په ما اغزي شي   چه بې له زیبا مخه مي ګلګښت په صحرا کېږي
خپل زړه مي لوي مفتي دئ روایت ورځني غواړم   چه صبر کړم له یاره وائِي کله روا کېږي
یاري چه تازه وکړې صبر فهم پکښې بویه   په ورو ورو نوي یار په هنرونو اشنا کېږي
انبار انبار پراته دِئ عاشقانو ته غمونه   پېغور دَ عاشق دا دئ چه ئې غم وَته شا کېږي
که ناز کا که خیالونه واړه وړه دَ دلبرانو
خوشحال چه مین شوې که ئې نوري بلا کېږِي

په څه دود ئې ځاي نېولَي ستا تر څنګ دئ   دَ رقیب خبره مه منه بدرنګ دئ
زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوره ژاړم   تر دوو چشمو مي چشمه بحر د ګنګ دئ
ښاپیریه دِ په هورته هورته ګرزي   نن په دا لوري دَ شاه د باهو شرنګ دئ
لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله   پرېوتلی په یاغی راجا قلنګ دئ
په زړه مهر محبت په خوله ښکنځل کا   څه عجب زیبا دَ دوو مینو جنګ دئ
لکه سپی دَ خپل څښتن جور و جفا وړي   خوار عاشق تر معشوقه پوري بې ننګ دئ
په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
خداي دي بل دَ جا خطا نکا ګړنګ دئ

په زړه سخت بې مهره یار یې   جفا کار و دل آزار یې
که هر څو په کوکو ژاړم   ته لا خوښ ځما په کار یې
تا ویشتلي یم فریاد کړم   که خبر په خپل ګزار یې
زه مرهم کړم له تا طمعه   ته مي مالګه دَ پرهار ئې
زه به تل ژاړم و تا ته   که ته خوښ ځما په زار یې
زړه دِ وسپاري و غم ته   دَ هغو چه ته دلدار یې
څوک به څه وائِي و ما ته   ته یو څرنګه نګار یې
چه پخپله عاشق وژنې   هم ئې ویر کړې په چیغار یې
کوم ګناه دي عاشق کړَې   چه ئې خیره په ناتار یې
کله درد کله دوا شې   کله خار کله ګلزار یې

---

[۱] سل توري ور واخلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوشحال دِ غم نازل کړ
چه اغيار سرَه کنار يې

په کاته کاته مي سترګي په خاته شي   چه خبر دِ دَ راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مروَر شوې   دا ځما ياري دِ هم ګندي په زړه شي
ګوره تا را باندي کومي کوډي وکړې   که په پښو در ځَني درومم زړه مي نه شي
چه ديدن دَ مَين وکړمه تازه شم   لکه کښت چه په باران سرَه اوبه شي
دَ ښه يار ببلتون دَ ستوني پرېکوَل دي   په يرغ به ستوني چېري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت يَم دربغه دربغه   که دَ زني سبب ئې بيا د ما په خوله شي
دَ خپل يار د جدايی هسي کار دَئ   لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بيا را سرَه وکړه   چه په غېږ کښ مي بيا تللي يار اوده شي
دَ خوشحال سلام په واړو ښو يارانو
ګوندي بيا مي په ليدو و سرَه زړه ښه شي

په ښه مخ به څو تابان يې   ښه تر مياشتي دَ اسمان يې
که پرون وې زړه او سترګي   راشه نن ځان دَ جهان يې
لکه سيوره په پښو پروت يم   زړه هورې چه ته روان يې
خداي په ښه جمال يوسف کړې   په ګروړونو هم ارزان يې
که دِ دوه کونه قيمت شي   په دوه کونه رايکان يې
دواړه شونډي دي ياقوت دي   مرغلری په دندان يې[1]
په رشتيا وَيل بد مه وړه
خوشحال ستا دَي ته دَ ځان يې

په وار وار دِ د خندا منت را باندي   چه له ورايه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاڼي سخت دَي پر مين شوم   لاس دِ نشِي دَ سرِي تر کاڼي لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هِداد شم   توري زلفي ئې دُرې دِي آوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه   اوس خو بِهَ شهيدي دَه ستا دَوراندي
رنګ و بوي دِ د خپل ځان هسي پيدا کا   که په رنګ د ياسمين دَي ګل دَ سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم   په ما واړه چاري زړه دي چه ئې کاندي
اوس خوشحال خټك خپل يار په غېږ کښ ونيو
رقيبان دِ سترګي اړوِي نغلاندي[1]

پښتانه که آدم زاد دي   په خويونو کښ هناد دي
نه حکمت لَري نه عقل   خوښ هر ګوره په فساد دي
نه دَ پلار په وَيل کار کا   نه په نغته دَ استاد دي
چه په ديو ګښ يو ښه وي   دَ هغه دَ سر جلاد دي

---

[1] په خبرو دُرافشان يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دَ بل په کمي ناست دي — ځکه تل په بلا یاد دي
اول زه دا نور له پسه — څو شته واړه دَ هیداد دي
په نفاق ئې واړه ورک کړل — که شجاع دِ که جواد دي
نه ئې قدر شته نه پدل — ډېر تر مور او تر جراد دي
دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دِي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد ځم دئ — بود که روی بینم که کعبه ما دئ
من این جمال ترا خود مثال کي یابم — که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم — خلاف نیست خبردار حق تعلی دئ
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل — بیا بیا که دلم خوار زار بې تا دئ
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من[۱] — چناچچه تشنه وَ اوبو ته نا شکیبا دئ
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نیکي به له بدانو نه خلاص نشې — بویه دا چه لکه دُوي وِي هسي ته شې
دَ غنمو په لذت به نه پوهېږي — دَ هر چا چه زیست روزگار وِي په اوربشې
دَ غلیم سترگي به ټاگښی خسرِي — که په زړه کښ ورته کسي دَ لېمه شې
دَ بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته — که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
په پاکی کښ به دِ گډی کا میتاځي — په صفت کښ که بد ذات سر اوبه شې
دروغجن به دِ بیا لیري کا دَ زړه نه — که هر څو ئې په رشتیا پورِي په زړه شې
د بد گویو له ویلو خلاصي نشي — په پاکي که تر فرښتو نه ورته ښه شې
آفتونه په گډون کښ دِي خوشحاله
ښه خو دا چه که دا یم غرڅه دَ غره شې

په ښایست کښ دي څوک نشته دَ سپالِی — که دِ څه خو مهر هم وي نتیالِی
ورځ په ورځ دي دَ خوبی گل غوړېږي — ته لا اوس دا نوي بوټي په زالِی
په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وِي — ته گلرنگه څه محتاجه د پسالِی[۲]
ستا دَ مخ سپاهیان همه توري پرې باسي — ولي دوه سترگي دِ لا دِي جنگیالی
زه چه ستا دَ وَر په تورو خاورو پروت یم — راته خس دي دَ بخملو نهالِی
دَ پایلو په آواز سَرَه دِ وېښ شِی — چه پرې دروميې تصویرونه د قالی
ته خو اوس دَ زهد لاف کوې زاهده — که ئې وَوینې زړه ټینگ کې مرد هالی[۳]
زه به نیت درباندي وهارم باور کړه — که دِ ځای دي د هاتی په انبالی

---

[۱] به آرزویتو چو نم.

[۲] پساله یې.

[۳] هاله یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ امن دَ خوشحال دَ سترگو وکړه
په خندا خندا چه ځې په خوشحالی

په دانا مي دَ ناپوه ديدن الم دَئ   د ناپوهو د صحبت نتيجه غم دئ
چه دانا مي دَ نادان سرَه گډون کا   دا ئې واړه پخپل ځان باندي ستم دئ
بد سړَی که په ظاهر سړَی ليده شي   په باطن کښ نور څه ندئ مار لړم دئ
دَ بدانو په صحبت کښی دين دينا ځی   شك پدا خبره مه وکړه قسم دئ
د ناپوه سرَه په جشن حاضر مشې   دَ دانا سرَه قبول کړه که ماتم دئ
که بې عقل تر يوسف ښايسته روغ وي
دَ خوشحال خټك په پوهه يو صنم دئ

پدا قول دَ درست خلقو اتفاق دئ   گُله ستا خو څو ورځې طمطراق دئ
که دَ رنگ خوبي ئې ستا يې بود ئې نشته   په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي يار دِ غوري خداي را گړ په غېږ کښ   چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تږي و اوبو ته په تلوار دئ   خسته هسي دا خپل يار د مخ مشتاق دئ
سلامت دِ ارزاني وِي په شيخانو   ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه يَو ور په سړی وترړي بل وا کا   رزق به هر چا ته رسيږي خداي رزاق دئ
گه ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه دَ خپل يار سرَه ميثاق دئ

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له ميني   لکه اور ليدلي نه لوگي ئې ويني
پردېسي حيران برېشان له خلقه تشي   دا پتا پسې جوگي شوم که مي وينې
چه په تا پسې ژړا کَوم دَ اوښيو   عاقبت به دا ژړا وکړم په ويني
چه هغه ساعت په ياد کړم لولپه شم   چه به تا راته خبري کړې شيريني
څوک به تا غُندي پيدا په جهان نه وئ   هوسی سترگي، عنبر موئي، مخ نسريني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښل کړې   دواړه ستا ميگوني شونډې شکريني
که خمتا واغوندې لا ښه شې تر نورُو   که څو رنگي جامې واغوندې ورېښميني
ته مي پاس د زړه په سر باندِي ميشته يې   نوري واړه يو سر بل سر دلنشيني
ستا په خوي پوري حيران يم خوي دِ څه دئ   په ثنا را سرَه جنگ کړې نازنيني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه وُ   نه فرهاد هسي مَيَن وُ په شيريني
عشق تنها څه په ليده دَ سترگو ندئ   لا دَ خولو په صفت هم کاينې خوږيني
دَ خوشحال د زړه دَ خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جبيني!

په درياب کښ چه جهاز بيائي نا خداي دئ   چه ساتي ئې دو بَوي ئې هغه خداي دئ
بادشاهي ئې په نصيب او په قسمت وئ   چه سايه دَ چا په سر کاندي هماي دئ
څوک چه طمعه له چا کا په حقيقت کښ   که بادشاه دَ درست جهان شي لا گداي دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټيه   تأمل دَ هر سړي گره کشاي دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا د ښو زویو سندري وې د زږو[1] یا د توري په میدان کښ هوي و های دئ
د هغه دَ غلطۍ اندوه نه وئ چه رفیق ئې په سفر کښ رهنمای دئ
وچ ککړ ټټر داغداغ په منځ کښ هیڅ نه چه ناري دَ جداییه وهي نای دئ
خوي خصلت وته ئې هم نظر دَ کړو دئ که جمال ئې په څو رنګه دلربای دئ
په هزار ژبه ئې ستایه بلبله ګل پخپله دَ خپل حسن خودستای دئ
که باغونه که راغونه که څه نور څه
چه دِ زړه پکښي خوشحال شو هغه ځای دئ

په هر ځای چه قدمونه په خرام ږدي سل منته پدا مځکه په هر ګام ږدي
زه به چېري آزادي ور ځني مومم چه دلبره راته تل دَ زلفو دام ږدي
که تر نوم او تر ننګ تېر شوم غم ئې نشته عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدي
نه بهار شته نه ساقي شته، نه مینا شته اوس به څوک ځما په لاس دَ میو جام ږدي
څُوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم دَ نیکۍ نام چه څوک په ما بد نام ږدي
په صحیح سالك هغه دئ پدا لار کښ چه قدم دَ ترقۍ په مقام ږدي
زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق خپل سرونه دَ پیرانو په اقدام ږدي
ستا دَ خیال فکر نه درومي له دله په زړګوټي مي داغونه صبح و شام ږدي
راشه ګوره دَ خوشحال دَ خاطر ویني
په بیاض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وګړي ما دا هسي منت ندئ دَ جا وړَي
زه له ځایه دماغي په جهان راغلم ما دا هسي دماغ اوس ندئ را وړَي
که درست باغ دَ میو ډک و ما ته کښېږدي تر همت پوري مي څه دئ یو خسړي
په یوه ببلك[2] ئې نن تر هر چا به کړم بل ئې هم دئ په سبا راته نومړي
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دَئ چه و ما ئې په ایځي[3] ندئ را کړي
په خوږه خندا دَ خضر عمر را کا په ماڼي سَرَه مي بیا کا لکه مړي
یو څه بند مي دَ غماز په غاړه پرېووت لا تر اوسه ګرزوم دَ غاړي پړي
له اصلي فولاده هاله تېغ رغبړِي په وار وار چه ځني لاړ شی اوسپن خړي
دَ جهان په واړو ونو نظر وکړه هَرَه ونه خپل خپل خوند لَري خپل زړي
زه د یار غمونو درست په زړه رنځور کړم لا مي نه دئ دَ زړه حال و چا ته سپړي
دَ تازیانو په میدان باندي غوټې دئ کوټه هم ورپسې زغلي لبغړي
چه و چا وته شمار یا ئې بیان کړم هونبره غریو مي له فراقه ندئ نغړي
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنګ ښا موند
چه خوشحال وُ په طلب ور پسې ستړي

---

[1] یا د ښځو ئې سندري. یا د ښوزوېو سندري د زووو دِي.

[2] محشی ورته غشی لیکلی دي.

[3] ایځګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سینه کښ مي اوده مینه پهر جا کړ[١]   ځما ستا محبت ګوره کیسي لا کړ
دَ رقیب وینا ئې یاده شوه که څه شوه   سپینه خوله ئې په خندا راوړه پهر باکړ
په بازي بازي وژلي کټل نشي   ځکه ما په مسخرو وژنې بیجا کړ
زه خوشحال چه لا له ورایه ور ښکاره شوم
په خندا خندا ئې وې چه آو میرا بیرا کړ

په دا کلی کښ ډېر ښبلي   چونې چونې خلق دِي وکښبلي
ما په دواړو کښ یو یار کړ   نور مي شمار کړل لکه ښبلي
هغه هم هسي بد خوي دَئَ   چه په زور را سره نښبلي
که د ده له چارو وایم   را ئې هېڅ ندي برېښبلي
ولي څه کړم پرې مَین شوم   چه څه کا واړه بخښبلي
خو مَین په هیچا مشې   په بلا دی مین لښبلي
ګاه کباب په جدائي کښ   ګاه په وصل زړه وکښبلي
عاشقان دِي سینه سوي   له اندوه سرَه اَخښبلي
په خمار هغه پوهېږي   چه شراب ئې دِي نوښبلي
په دنیا کښ به هر چا وِئَ   په ارمان لاسونه مښبلي
چه و ما وته ئې فاش کړل   څه رازونه دِي پوښبلي
دَ خوشحال غُندي په عشق کښ
نشته نور په رنګ ځېښبلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي   کوټه سپي د قصابانو د جوس[٢] دي
بادشاهي ئې د مغل په زرو بایله   د مغل د منصبونو په هوس دي
اوښ له باره پخپل کور کښ ورغلي   په اولجه د اوښ دَ غاړي د جرس دي
دَ نفرین لایق په نام سره بنی دئَ   له اوله که دا نور ورپسی پس دي
بې ننګان دَ بې ننګِې کار و بار کا   ننګیالي د ننګ پکار کښ هر نفس دي
سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
تر دا منځ همه میشته واړه عبس دي

په هر کسب کښ چه یې حبیب اللّٰه بې   که له خدایه له رسوله نه آګاه بې
په محشر به له تا عدل ایمان غواړي   که په تخت دَ پاسه ناست دَ ملك بادشاه یې
نفسه تا دا هسي زه مذبذ بین کرم   هم توبه هم ګناهونه څه ګمراه یې
نور څوک څه لَره بد خواه ګڼې ناپوهه   چه پخپله دِ خپل خوي، دَ ځان بدخواه یې
زمانه به دِ بد رنګ کا غره شمه   که هر څو پخپل جمال ښبلي تر ماه ئې
په خاته کښ ئې هیڅېری ثقل نشته   تل چه پورته کښته کېږي یوه ساه یې
که پخپل ګمان کښ ځان و تا ته کوه دئَ   و قضا وته پمثل لکه کاه یې

---

[١] د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکښی مراعات شوی دی.

[٢] محشی ورته کښبلی دی: غولی او انګړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال وېسا په سخت ساعت په تا ده
اې چه ته دَ درمانده وُو پشت پناه يې

په دا څه که دَ بنګښ راته ړنګ ړنګ دئ — زه هم ښه يم د ما هم برغو[1] تر څنګ دئ
عقل زور دَ غوريه خېل تر بنګښ زيات دئ — غوريه خېل را سَرَه هم وَلاړ په ننګ دئ
د بنګښ نه هونبره زور وينم نه توره — دا په کوم توکي له ما سَرَه په جنګ دئ
غوريه خېل که په ناکام ور سَرَه زيست کا — په رضا ورته بنګښ نيولی تنګ دئ
غوريه خېل او بنګښ دواړه مغلي دي — همېشه ورته مغل وهلي لنګ دئ
که زه ګورې[2] دُرد آشام ورسره شمار يم — خوار هغه چه ئې لما سَرَه آهنګ دئ
هر ملخي دَ سر بازيه هنر څه زده — چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنګ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي — چا چه ما سَرَه وهلي سر په سنګ دئ
د کينډيو[3] په ځګو کښ ئې ګولی دئ — که ليدلَي چا د ما دَ ښکار تفنګ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه — چه د چا تر غوږ د ما د توري شرنګ دئ
که پدا دَرومي ګورې هغه زه يم — چه مي داغ په خاطر ېښَي د اورنګ دئ
درست جهان مي و مغل وته خېبر کړ — ځاي په ځاي ئې پښتانه وَته قلنګ دئ
ځني څه لوئي دعوې لَرم په زړه کښ — ولي څه کړم چه پښتون واړه بې ننګ دئ
خو طالع را سَرَه هسِې مدد نکا — ګنه تېر مي تر فريدونه فرهنګ دئ[4]

د خوشحال دَ زړه د حال ننداره وکړه
که په تخت دَ پاسه کښېني هم ملنګ دئ

تا په دوو سترګو مکحولي — چه ئې واړوې ملولي
په حيرانو عاشقانو — سل بلاوې کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته — خلقې دِ کړې مقتولي
راز مي هيچا ښکاره نکړ — ځما اوښی دِی پدولي
نه په سر يم نه په مال يم — نه په ملك يم نه په پولي
پوه په نام و په ننګ نه يم — په فروغي په اصولي
چه دَ عشق الا بلا دِي — همګي مي دِي قبولي
لاف مي ستا دَ پالنګ وکړ — که رسېږم تر مقبولي
هيڅوک نشته چه پرې پوه شِي — ښې خبري دِي معقولي
چارى واړه په قسمت شي — نه په ځَلي نه په ځَولي

بخت په کور ورکړه خوشحاله[5]
تار په تار زلفي مختولي

---

[1] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[2] که زه ګورې درد آشامو سره مل يم.

[3] دا کلمه حل غواړی.

[4] ګنه تېر مي تر شېر شاه بادشاه فرهنګ دی.

[5] بخت به کور درکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په څو دَ دنيا ميني مبدل کړې
فکر نه رسي هورې پسې جدل کړې
هره ورځ دَ دې فاني دنيا دَپاره
زر فتنې الا بلا دغا دغل کړې
که دې خپله مدعا پکښې درستېږي
بې صرفه به اور دَ پلار په خونه بل کړې
که کافر درته دَ سود خبري وکا
دَ خپل سود دَپاره ځان د کافر مل کړې
که دې سل چاري دَ زړه واړه پوره شي
په حرص به دوه سو نورو ته تګل[١] کړې
چه دَ عمر بقا نشته واړه هيڅ دئ
که ګنجُونه دَ قارون په کور کښ تل کړې
چه په دواړُو سترګو ړوند په غوږو کوڼ شوې
لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړې
په پنځه کښ دي دَ ځان رستګاري دَه
ته پدا کښ هم په څو رنګه خلل کړې
که څلور دئ که پنځه که شپږ اُوه دئ
له اصلي چارُو ئې واړه معطل کړې
ښې خوږې چاريې دَ دين درته ترخې شوي
نفس ترخې چارې وَ تا وته عسل کړې
عاقبت به دئ دَ ګور په خاورُو خوب وئ
چه ئې اوس په نهالي او په بخمل کړې[١]
ستا پخوا هم دَ دنيا طالبان نور وُ
چه[١] ئې مېنې تار په تار خورې اجل کړې
بهشت ځاي دَ پرهېزګارُو دَئ خوشحاله
ته بهشت وَته هوس په کوم عمل کړيې؟

ته چه سترګي تورې خود به پوهېږې
لونګين چه ښورې خود به پوهېږې
سر تر پايه جامې واغوندې ګلګونې
ځان چه هسې جوړې خود به پوهېږې
تور سنبل دَ باد وَ مخ وَته وَلاړې
چه په ګل ئې خورې خود به پوهېږې
په ورځ سل ځله آشتي کړې هم جنګونه
هر دم خوې چه نورې خود به پوهېږې
هم په لاس د ميوه جام را کړې چه نوش کړه
بيا مې جام نسکورې خود به پوهېږې
خپله څه دَ درست جهان فتنې نازُونه
چه عاشق ته پورې خود به پوهېږې
مګر لږ دِی دَ خوشحال دَ زړه غمونه
باندې نور تندورې خود به پوهېږې

تورې سترکي ستا دِي اې زيبا نګارې مستې
تور نرکس شهلا دِي اې زيبا نګارې مستې
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم
شونډې دِ صهبا دې اې زيبا نګارې مستې
ما چه ستا دا ښه کښلي بارخو په سترګو ځېر کړه
ګل د لاله دا دِي اې زيبا نګارې مستې
خوله[١] به دِ آخلِي چه پر ستا دَ خاطر مينه
ډېر په تا شيدا دِي اې زيبا نګارې مستې
هر چه ستا له ظلمه و نور چا وته فرياد کا
واړه بې وفا دِي اې زيبا نګارې مستې
خوب کاندې بې غمه يا ئې چېرې قرارې شي؟
څوک چه بې له تا دِي اې زيبا نګارې مستُې
چارې په ما وکړې وائې چارې ځما ندي
ستا نَدِي د چا دِي اې زيبا نګارې مستې
تا ووې خوشحال ته نورې لا تر ما زيبا شته
څوک تر تا زيبا دِي اې زيبا نګارې مستې

---

[١] خوله به دِ هغه خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چه هسې حکم ناز کړې په وګړي — په تا څه دَ چا پوره دَ چا نیمګړي
دَ دریاب سَرَه دریاب وي یو څو وخته — بیا په هر لوری پراته وي اوبو وړي
چه ئې څو په پورته لوړي لوړي وَړي — د هغو مانې وګوره چه لوړي
لکه ته یې بېهوده یاوه باد وړي — جهان څو دا هسې یاد لَري باد وړي
طمطراق دَ جهان کل واړه عبث دئ — هوښیارانو وته کم دَي تر خسړي
دا چه تا وته ژوندی دئ ژوندي ندئ — دا وَ ما وته ښکارېږي لکه مړي
چه خوړې مېوې لري خوشبوي ګلونه — پخپل باغ کښ دي کښېښووې هغه زړي
په آواز سَرَه سری بندیخانه دئ — د څاروي علاج په ترکېږي په پړي
جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ — خپل عمل دې په نوم نوم واړه نومړي
زلزله په جهان ګډه شوه خوشحاله
دَ اسمان له شدتونو کنډي رغړي

ته چه خیال په زر زري جامو کړې غچي[1] — د اسمان ستوري بهي نشي په دا تچي
که بادشاه دَ مملکت شې په تخت کښېني — چه به تل په جهان نه وې دا په پچي
ځان چه کم ګڼي تر بله هغه لوي شي — دَ سلیمان ګُتې پدا راغله په خچي
ځما ستا په خوله به مرګ کا توري خاوري — که ته هر کله حلوا خوړې زه خمچي
وداني دَ درست جهان په محبت شي — راشه ګوره محبت دَ مچ دَ مچي
زه خوشحال که خپل مین په ژړا مومم
په ژړا به پسې نه کړم سترګي وَچي

ته هغه لیلی یې چه دِ تل په بخره ناز دئ — زه هغه مجنون یم چه مي تل سر پسې نیاز دئ
ما وې خو یو زه یم نن شهره په عاشقي کښ — لا تر ما د نور وګړي لاړ لیري آواز دئ
زه تر عشق ځارېږم تر هغو چه عاشقان دئ — واړه عشق پکار دئ حقیقت دئ که مجاز دئ
رایشی له کومه ځاي په څو وکا په زړه کښ — هېڅ پرې نه پوهېږم عشق یو څه سوز و ګداز دئ
هې دَ خداي دَپاره تفحص را پسې مکړه — پلار ته وایه نشي عشق یو هسې مخفی راز دئ
توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره — راشه که ئې ګوري پرې بندي یو څه شهباز دئ
سکښي د زړه ولي چه په شونډو کښ موسېږي — تېغ ئې دَ غمزې دا ځله لا څه تېره ساز دئ
هر څوک یو یو بت لَري خپل بت وته سجود کا
بت دَ خوشحال ته یې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه دَ ژمي په هې هې پما تېرېږي — چه ته د ما طبیب ئې رنځ به لا ځما زیاتېږي
دا سحر دَئ که مینه که څه لا بله بلا ده — که هر څو ئې له دِله هېرَوم نه را هېرېږي
خپل زړه وته نظر کړم پدا هونبره محبت کښ — یَو هسې مستسقي شو چه په بحرنه اوبېږي[2]
یوسف د زمانې دئ درست جهان په روشندلي — دا یو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
دنیا لکه حلوا دَه، ښه شیرینه مزه ناکه — حریص ئې لکه مچ دئ باندِي غورزي نه مرېږي

---

[1] په دې بیت کښ دَ غچ او تچ معني جوته نسوه، سید راحت لیکلي چه غُچي یو تکیه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) وُ، دا بیت حل طلب دي.

[2] نه سرېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ننگ کا ننگیالی دئ ورته يښي دي وه کاره یا کام دَ ننگ حاصل کا یا دَ دوي مینه سپړېږی
که مښک[1] وُ که گوهر وُ همگي ولاړل خوشحاله
و ځان وته وگوره چه اوس څه عمر تېرېږي

توري سترکي ستا دِئ بیا په تورو رنجو کړې دوه توري بلا دِئ پرې مي وژنې بابا مړې
وخاندې و ما ته شونډي بوڅي په ناخوال کړې دا فتنې ښېږې دِ بیا له کومه دِي راوړې
زر دِ که په وَر مري په هیجا دِ زړه سوي نشي زړه لري دَ کاڼي بیا خپل ځان بولې ښه زړې
هیڅ در نه پوهېږم که رشتیا وایې که پېڅمي ما وته دِ خوله دَه په خندا خندا نومړې
پټي پروتي ښې دِي څه به دم وهم و چا ته ما څه هونبره ندئ ستا فتنې ناسازي وړې
ما وې چه ځما ده موزي یووړه سیه چشمه څه شو کوته نېسي دَ پرې هوسیه سترې
ته پدا خیالونو په ښېوو غمزو موجونه سیند دَ اباسیند سوې چه څو څو ښېړیِ نغرې
څه لَره خوشحاله تا دَ زړه کیسې ښکاره کړې؟
ستا دَ ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپړې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئ خداي پخپله دَ رشتینو سرَه مل دئ
په معني قلپه روپي زه مخ ئې تور شه هر سړی چه په یاری کښ په زړه غل دئ
دَ بد بویو بد بوئي به پټه نشي که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دئ
که دَ زړه سترگي دِ شته ننداره وکړه دَ جهان په واړو چارو کښ خلل دئ
ابا سیند وَته نظر کړه وَدرېږه ستا دَ عمر دَ اوبو غُندي چل چل دئ
که دَ خولې وَیل دِ ښه دئ پدا څه شِي چه ښکاره دِ و عالم وته عمل دئ
نه به زوړ پربېږدي نه ځوان نه نن زوولي چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دئ
بد کردار به نیك گردار نشي خوشحاله
دَ شیطان لښکروُ لاندي کړِ قبل[2] دئ

تا یاری له ما نه پرې کړه که پښېمان ئې بیا را درومه هغه زړه یې هغه ځان یې
همېشه د ما دَ باغ زرغون طوطا وې اوس خبر نه یم طوطا دَ کوم بوستان یې
زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو په زړو پوري خندا مکړه که ځوان یې
یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئ راته ووایه دَ کوم یَوه جهان یې
که طامع په سریر پاس کښېني گداي دئ که وَاَز وَته دِ شا کړله سلطان یې
په بل ځاي مي پېرځو نه یې دَ یار غمه ته د ما د زړه د مات کودي[3] ریحان یې
غم الم به دِ وَ نه رسیي وَ زړه ته که دَ خپلي ژبي هر کله پاسبان یې
ته جوهر دَ لويی نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

---

[1] محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشك وا گوهره تور وېښته او غاښونه دی.

[2] محشی حصار ورته کښلی دی.

[3] دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چه دانا سازي چاري دي را کړي   لا دِ خوار سره نده بابا مري
چه مي هسي شان په خوارو سترګو ګورې   ما دِ دا ناسازي نه دئ چا ته سپړي
ته پدا حسن دَ ګل غُندِي پيدا يې   بوريُ[1] مور که ښاپېرئِ يې را وړې
راته وايې صبوري در څخه څه شوه   تا په تورو سترګو نده له ما وړې
بيا په کوم توکي دا هسي بې قولي کړې   تا وَ ما ته سپينه خوله نده نومړې
دَ تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي   دَ عمزې په تېغ ئې کښېښوي پڅړي
دَ خوښئِ مفرح را عنايت کره   تا دَ غم ګولئِ ډېري دئ را نغړي
ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومي   خلقې دئ په طلب در پسې ستړي
په پله پله در پسی ځم دَ پرېښو نه يې   ځايګهي ويشتلي درومي له بغړي[2]
چه مَيَن شوې درست دَ يار په رضا درومه
اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پړې[3]

تر دا دوو سترګو مي اوښي بهېدلې   په فراق کښ تر لَمنی څڅېدلې
ستا دَ وصل اش رمق دَی راته پاتُو   وايې څه رنګه بې ما نه پائېدلې
ستا په غم کښ مي دَ زړه ننداره وکړه   بکښي واړه سرې لمبې وې بلېدلې
دا هم بخت چه په بالښت دَ خسته راغلې   وی دي اوس په زکندن ئې خندېدلې
زه نه ګرم نه ملامت نه مي حؤک يار کړ   ته په کوم توکي دا هسې قهرېدلې
ځاي په ځاي درته بلبلُو مېشته وکړه   لا دئ اوس دَ باغ غوټئِ غوړېدلې
اوس دِ يار په غېږ کښ ونيوه هوس کړه   چه ئې ډېر په بېلتانه کښ رنځېدلې[4]
ځکه تل دَ باد له لاسه خوري څپري   چه له قد سَرَه دِ سرو سمبېدلې
اوس ئې جور و جفا وړه دا دئ سزا دَه   فکر وکړه چه په چا مين کېدلې
دَ رقيب ګونه چه نده شوه لېده دئ   چه وَ ما ته په تېولی کښ موسېدلې
په زړه ياد لَره دا اور چه دئ را بل کړ   يَو تر شا نظر دئ نه کړ تېرېدلې
بې دَ يار له مينی واړه لګه باد دئ   چه په زړه مي ډېري ميني ګرزېدلې
چه په تلل شوې له خوشحاله لګه عمر[5]
که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو دِ په غوړو دئ خولې ښبې   په څو تار په تار پرېشاني سَرَه نښې[6]
دا ځما دَ پرېشانيه نه څه وائې   که ئې لا نوري اوړدې دِ‌ي درته بلښې

---

[1] بلی.

[2] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[3] مخفف دی د پړيې يعنی ملامت هستی.

[4] پخسېدل.

[5] لګه عمر له خوشحاله.

[6] تشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نندارچي چه ورته گوري کټ کوټ کېږي   دَ مخ نخښي دِ بلا دِي کوښي گوښي
تر لبانو دِ خجل آبحیات دئ   په بانه په سترگو سهم و تېر کښي[1]
چه مین شي قبلوي مکر دروهونه   په یاري مي قبول کړي که بنگښي[2]
زه خوشحال دِ دَ بدئ نېکي گواهي لم
دَ ښایست مخي دِ نشته په خوي وشي[3]

ته چه دا دماغ لرې   څوک به څه فراغ لرې
توره شپه دِ د دواړه زلفي   پکښي مخ څراغ لرې
دا د خال دَ ورځیو ندئ   دا دَ زړونو داغ لرې
واړه باغ دَی په گلونو   یو څه کښلي باغ لرې
که ساعت دئ ساعت دا دئ   چه په لاس اياغ لرې
چه طوطی دِ دَئ په لاس کښ   څه نظر په زاغ لرې
بیا و کوم لوري ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرې

ته چه دا ښکلې چهره لَرې نگاري   ځکه تا په عاشقانو وَکړې چاري
چه دِ لاري دَ دیدن راباندي بند کړې   د ما اوښي په گرېوان ځي لاري لاري
چه گهي گهي دِ وَوَینم له ورايه   دا لا هم بې بخته نه یم شکر باري
هره ورَځ تازه ماڼَي تازه جنگونه   تَل دِ ما ته تېرې تورې دِي تياري
که دِ غاښ و شونډِي گورم دُر مرجان دي   که دِ مخ وته نظر کړم مه رخساري
دریغه نور نور سحرگر په ملك پيدا شوي   چه دا ستا سحر ئې مات کړَي سحر کاري
خو په ما باندِي چه راشِي ځان نادان کا   گڼه نشته نوري تا غُندِي هوښياري
په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
ته له کومه ساز وې ورته ريباري

ته چه سر تر دېوال هسك کړې سرِی گوري   د کس تا ونخښي دِ نشته تر وا نوري
که دِ زړه د غينې په عشق نه وِي بايللَي   په واده په وير څه هر لوري ته ښوري
پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته   سترگي وازي په بازار گرزِي سر توري
يا ئې نيت د کاسيرئ[4] يا د مېره وِي   هره کنُده چه لاس سره کا سترگي توري
په هغې باندي گواهي دَ بدئ وله   چه ئې گښت په نورُو خونو خپل وَر پوري
د مېره په ږېره نه خاندِي نور څه کا   چه دَ بل سَرَه خبري کا خمسوري[5]
دَ خوشحال وَيل به بې مضمونه نه وِي

---

[1] تیر کښ يې.

[2] بنگښ يې.

[3] وش ئې.

[4] فاحشگي يا قحبه والی.

[5] آسان، آزاد، بې باک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چېري نه چه ئې مزاقو سرَه شموري

ترمکې تر مدینې ولاړې حاجي | لا دَ نفس له خویه هیڅ نه یې ناجي
صفائي دَ زړه په کار ده نه دَ ږېرې | څو په ږېره گرزوې شانه عاجي
صوفي لافي دَ سلوک کا هم دا لافي | سراسر گنه دَ ده بې منهاجي
په ملا توره تیاره شوه چه حق پوش شو | که په لاس ئې فتاواي وِئ سراجي
علم څه دئ په معني کښ گبینه دئ | کاسه هم ور لَره بویه خراجي
دا تاراج لکه شیخان کاندي په مکر | افریدي ندي دا هسي تاراجي
دا ئې سحر دَ بابل د مځکي راوړ | چه درست اوښ په کُت کښ ومانده حاجي
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ | پدا ملك دَه دَ ښه رخت بې رواجي
نه جیحون دَئ نه سیحون دئ لا افزون دئ | دَ خبرو دریابونه مواجي
که صاحب په لاري پلی نفر سپور ځِی | خو هم بیا صاحب صاحب پاجي پاجي
له اوله تر آخره په جهان کښ | دَ سید غُندي حؤک نشته معراجي
زه خوشحال خټك په حب دَ اهل بیتو
خارجي او رافضي کړم اخراجي

تور وربل به ئې وَ چا وَته غوړېږي | په وصال به ئې دَ جا ټټر سرېږي
دَ شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم | په خوږو نباتو کله څوک مرېږي
نور به کومه آرزوي لَري په زړه کښ | چه ئې سترگي کښلي مخ وَته غړېږي
عاشقان تر تورُو خاورو لاندي نه مري | پدا سپین وېښته به څرنگه زړېږي
بیا به توري بلا لا توري بلا کا | چه ئې تور رانجه وَ سترگو ته اوړېزي
دَ ښو ناوک ئې نه دري تر زغرو | څوک به هسي ناوکیو ته برېږي
دَ فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ | چه په غم کښ په آه آه سَرَه سرېږي
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه: | ځَني نوي نوي شي ځَني نړېږي
ما وې نن دَ زمانې ژبه ورزه یم | یوه کس وته د ما ژبه اړېږي
د دې باغ گلونه لږ ندئ خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوړېږي

تازي سپی چه په نمړئ مومې وېریا دئ | سپین و سره باندي ښنده که په بهار دئ
په کوته باندِي دا دواړه حبطه دئ | چه دِ تش په غولی گرزي هم بلا دئ
که ئې ته په منت مومې دا یې مخله | که دَ چا په باغ کښ بوټی د کیمیا دئ
بخت چه کوږ شي یوه تن ندئ راوړي | چه د خداي باندي پېرځو دِئ د هر چا دئ
دَ اسمان پېرې دائِم نه وِئ یکساني | که ئې څرخ دئ نن پتا کانده په ما دئ
یوه ورځ به ئې دا رنگ زېبائی نه وی | راشه گوره چه گل څه رنگه زیبا دی
دَ هر چا یاران دا هسي بې وفا دئ
که خو یار دَ خوشحال هسي بې وفا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دِ تل اوسې پدا شهر یاری کښې — که زه عمر تېروَم پدا خواري کښې
غم دَ یار دَ جفا هیڅ را سرَه نشته — خداي دي ما بې پته نکا په یاري کښې
هغه یار دي خداي له هرَه رنځه ژغوري — زه که پروت یم همېشه په بیماری کښې
په زاري زاري به ما په ځان مَیَن کړ — که ئې مینه زیاتېدلاى په زارى کښې
لکه باز دَ زړه په وینو آموخته شو — بل به نه وِئ هسې ترُک په خونخواري کښې
دَ رېبار منت ئې ډېر را باندِي بار دئ — چه مي یار مونده دَ ده په رېباري کښې
خداي په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ — که وېښته چوي په ډېره هوښیاري کښې
نا قرار دَ خوشحال زړه همېشه ښه دئ
یو زمان دِ نه وِي بند په قراري کښې

جهان شرم نام و ننگ دئ — که دا نه وِي جهان رِنگ دئ
چه وفا ور څخه نشته — گل به څه کړِي چه خو شرنگ دئ
چه ئې عشق تر سرَه کړي — نور حؤک نشته خو پتنگ دئ
د ښایست کمی ئې نشته — ولي یار مي په زړه سنگ دئ
ترښکنځَلو ئې ځارېږم — بیا ئې چا سرَه دا جنگ دی
په ښاغلیو جهان آرت — په غوولیو باندِي تنگ دئ
ښه چه راغللې په غېږ کښ — بیا مي لېري دَ زړه زنگ دئ
چه خوشحال باندي ناستې کا
دا پوزَي ندئ اورنك دئ

چه پخپل عیب بینا شي — سړی هاله درست دانا شي
نادانی ئې پته نده — چه له ځانه ئې ثنا شي
دَ بلا اندوه به نه کا — چه له خداي سرَه اشنا شي
په دنیا به دین حاصل کا — چه خبر په لَن تنا شي
په جهان باور پیدا کا — چه رشتینې ئې وینا شی
چه غني په قناعت شو — له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندُون به خپل کا
چه خوشحال غُندي فنا شي

چه توفیق ورکَوي رب العالمین دئ — له آزاده په ستنه اوسه درست دین دئ
په هر لور چه غورزوي سړی هوا ده — دَ هوا فرس وَ هر لوري ته زین دئ
څوک چه خوښ نه وي له ځانه هیڅوک نشته — هر سړی خپسر دانا گڼي یقین دئ
په بهبود دَ خپلي چاري هر څوک مټ کا — پخپل زړه کښ هر تنگ خرځ بالا نشین دئ
دَ دستار دَ سیوري رنگ واړه یکرنگ دئ — که دستار په سر یا سوریا تور و سپین دئ
حبشي که په ځان نوم د کافور کښېږدي — سر تر پایه و هر چا وَته مبین دئ
ازمېښت دَ دهرو گوره خوشحاله
چه ملك دَ شیاطین سرَه قرین دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خون په غاړه کېږي له دې کاره څه خو غم دئ
یاران ځما په کور کښ زه په کور کښ یم ستم دئ
چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په گور دئ
چه د یو لَره درومم گور و ما وته ارم دئ
پیري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو
چه زه کرم هغه نشې هغه ملك هغه عالم دئ
که ښه وایم وَ چا ته هم ئې بد نیسي په زړه کښ
یا بخت دي دَ مغلو یا ځما څه عقل کم دئ
نه بخت دي دَ مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم
دا کل واړه پېري ده چه مي کار برهم درهم دئ
مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته
د تورو وار ئې تېر شو اوس ورپاتو یو قلم دئ
پښتون په زرو نیسي په فریب په ټېټالونو
په ما ئې اثر نشي لا په ما دَ خداي کرم دئ
نه مچ یم نه کارگه یم چه په کړو مرو کرزم
یا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار مي زړه خرم دئ
که ما غُندي نور هم وَئ پدا کار به ډېر خوشحال یم
چه ما غندي څوک نشته ځکه پروت را باندې غم دئ
ایمل خان دریا خان دواړه په ښه رنگ تېر شول په ننگ کښ
دَ دواړُو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې
زووَلي یې له حوري که سرِی پرې پیکر یې
د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ
پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر یې
چه شونډو ته دِ گورم تر یاقوتو لا تېرَي کا
چه زلفوو ته دي گورم په عنبرُ معنبر یې
که هو څو دَ لاله گلُونه ښه دِي په چمن کښ
په دواړو اننگیو داغ دَ واړو دَ ځگر یې
که خوار دِي هغه خوار دِي چه محرم دي له دیدار دي
که سخ دَي د هغو دَي چه ئې ته نورالبصر یې
که آه نالش مي وکړِ مسلمان نه یم کافر یم
را واخله تېره توره که مشتاق دَ ما دَ سر یې
په حسن په ښایست کښ دِ څوک سیال په جهان نشته
که دا عیب دِ نه وَی چه په زړه لکه حجر یې
زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم
په څو په آسایش بې غمه پروت پخپل بستر یې
خوشحال وته دِ ووې چه بې ما به په څو پایې
په څو به ژوندَی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازي کوې دا ښه کړې
زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړې
دَ بل څراغ غُندي په شپه دَ هجران راشه
چه په راغله مي روښان د واړه لېمه کړې
خوله ما نه نوره مکړه دَ زړه مینه
نور مي کل واړه منلي دِئ چه څه کړې
د ما زړه ورځني صبر وُ چه گنگ دئ
نن ځما طوطا یو څو خبري وکړې
په ژوندون له ما نه مه ځَه دَ یار غمه!
ته به سم د ما له ساهي سرَه تله کړې
گوره بیا دِي څه په زړه کوم مي گناه دئ
چه لیدو لَره دِ درشم ځان اُوده کړې
دَ غمزې توره دې ماته شه په ما کښ
غم مي دا دَئ پس له ما به نور پر مره کړې
وایې ستا په عیادت د ما رضا ده
مگر ومرم هاله سر د ما په وره کړې
چه تر خولې د ببلتانه دَ ویَل وباسی
د خوشحال ختِك روزگار په اور اوبه کړې

چه دَ پلار په نصیحت نکا ږغري
دَ هغه زویه دانه شه په مري
دَ پرُون ورځي به نن حلاوت نه وئ
که ئې گوري ورځ په ورځ ده کهتري
لکه موږ دَ بابا زویه وُو په نغته
اوس په دا دور له چا طمعه لَري
که له پلاره زویې مومي په راي درومي
گنه نکا زیست روزگار دَ پسپري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ئې واړه سربښتې برهم درهم شوې — خو په ځاي دَه سربښته د نوکري
دا هم هیڅ حق دَ نمك ته نظر نكا — په نایافت كښ بهانه غواړي نري
اوس په سپینه ږیره زر غواړه خوشحاله
كه په زړه لرې دعوې دَ سر دري

چه په خیال په زر زري جامو كښ درومي — كه نظر په خوار وكړې ثواب به مُومي
بكښي ځرنگه هوښیار مرغونه بند دئ — ستا دَ ورځیو خال دانه دي زلفي لومي
ستا دَ شونډُو سره به ولي هسي نه وي — چه پرې هر كله دَ زړونو ویني شومي[1]
زه به تا غلطه نكړم په ټولی كښ — كه هر څو دَ خلقو[2] جونه شِي هجومي
دَ مجنون مینه یواځې په لیلي دَه — تر نظر پوري ئې نوري دي معدومي
ناز نخرې ښېوې غمزې فتنې خیالُونه — پدا كار به وِې تا غُندِي څوک سلومي
دَ ښایست سَرَه هزار كارُونه نور دئ — چه ئې ته لرې، نه نوري بروسي شومي
چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستایي — دَ دلبرُو خرخښې دِئ را معلومي
و خوشحال ته چه دَ نورُو نوم آخلي
بې له تا[3] به مینه ما ته شِي په كومي؟

چه په سب دَ ابوبكر د عمر دئ — كه په خوله كلمه لولي هم كافر دئ
دَ هغو په مرگ ثواب گټلَي بویه — چه بدگوي دَ ذي النورین دَ حیدر دئ
رافضي خارجي دواړه باور وكړه — تر سگانو تر كوسانو[4] لا بتر دئ
تر مهدی پوری یوولس دِی یا دوولس — چه همه زویه نمسی دَ پیغمبر دئ
همه واړه امامان وه دَ خپل دور — همه واړه دَ دنیا دَ دین سرور دئ
له اوله تر آخره كه گروهېږي — دَ بي بي اولاد مي واړه نور بصر دئ[5]
چه دوستي ئې دَ سید نه وِئ په زړه كښ — دَ هغو سرِیو تل خاورې په سر وئ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم — لا رانجه مي دَ پله خاوري دَ بوذر (رض) دئ
په سرو زرو كښ كمي دَ قدر نشته — صحابي دَ پیغمبر واړه سره زر دئ
زه خوشحال خټك هغه سني مذهب یم
چه یاران را باندِې واړه برابر دِئ

چه په سپینه ږیره كا ځواني نكاري — پخپل ځان باندِې به و كا ځَني جارِي
كه په خوله دَ زاړه یار تر سر جارېږي — په زړه ندی ځواني هیڅ دَ زاړه یارِي
نیك و بد پدا جهان كښ پیدا كېږي — نیك و بدي دَ زاړه نه دئ وېزارِي
خو ښه ځوان د ځواني ښځې په غرض دئ — كه بادشاه وِې دَ زاړه نه وِې آزارِي

---

[1] د زړه ویني پشومي.

[2] د خلقو خونه.

[3] بې له تا ئې مینه.

[4] دې كلمې ته محشی د خربشوی ترجمه لیكلې ده.

[5] د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کم ذات په اصيل هيڅ ندئ راغلي — ښځي واړه دَ ښه کار دِي طلبګارِي
زوړ دِ ځواني ښځي نکا که ئې کاندي — فکر بويه چه له ښه ځايه دي بارِي
له ښه ځايه له ښه کوره ستر پوښي — په حيا په شرم ننګ وِي خبردارِي
چه په پلار نيکه دَ ننګ و ناموس نه وِي — هغه ښځي قباحت ته دِي تيارِي
اوس پخپلو زَړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دَور ځواني مکړه ناپکارِي

چه خداي په بت مين کړم که دا عيب دَي هم وِي دي — سجود که دوښن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي
عالم وائي عاشق شوې زه سوګند خورمه چه کله — درست خلق دروغجن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي
که نور خلق خپل زيست کا زه سر تور مسله لنګه — په ملك ګرزم ديدن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي
كافر يم كه ئې وباسم هغه ساعت له ژبي — ستا نوم چه زکندن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي
که ستا کوڅه جنت سَره څوک سَمه راته کښيږدي — کوڅه به دِ وطن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي
تحسين لره بل نه لرم چه هونبره ډېره مدحَ — د خپل شعر سخن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي
چه ځوان وم دا يم زوړ شوم په رشتيا رشتيا خبره — عالم د ځان دښمن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي
شيخان او زاهدان واړه پټ پسې شا ويل کا — په مخ ئې منبرهن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي
که نور په صهبا مست دِي زه خوشحال په خرابات کښ
مستي ئې په ديدن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي

چه مي ولېيدې دا ستا سترګي خونخوارِي — چه تر اوسه لا ژوندَي يَم شُکر بارِي
په يارئَ به دِ هېښ وِي چه غلط شِي — چه څلور پيسې لَرِي دَ هغه يارِي
ما يَوه دَ زړه په غوره دهَ نيولې — که هر څو په جهان ډېري شِي نګارِي
وې[1] ئې څو لرې ګلې ځما زړه کښ — تر حساب و تر کتاب تېري بېشمارِي
دَ مېړي چه وزر نه وِي هونبره ښه وي — قباحت دَي تجاوز له خپلي چارِي
اوس به ولي په غلا غلا دَ ميني کار کړم — چه په حال مي خلقې شوې خبر دارِي
په خاطر به دِ قراره قراري وِي — که دا خپلي سترګي ونيسې قرارِي
بې اثره به دا اوښي پاته نشِي — چه مِي ورځ او شپه په مخ ځِي لاري لاري
نه يواځِي دَ لاله په زړه کښ داغ دي — په دا باغ کښ سينې ډېري دِي داغدارِي
په خوشحال ئې عندليب غُندِي اور بَل کړ
چه پلَو له مخه واخيست ګل رخسارِي

چه صحبت د ملوکانو سره کاندي — بويه دا چه ويل نه کا لاندي باندي
په رشتيا وَيل دِ هسي باوري شِي — چه پيدا کا خپل عزت د ده دَ ورانديِ
که ئې دواړه پښې تناکي په خدمت شِي — د خدمت منت د نه[2] کا په ده بانديِ
حاسدان به ئې زوال د دولت غواړِي — همېشه دِ لوګوي[3] و ځان ته سپانديِ

---

[1] وايي څو لرې.

[2] وَنَکا.

[3] يعني دُودَوِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غضب په وخت دِ لیري ځني گرزي   د خوښی په وخت دِ عیش ور سَره کاندي
چه نادان ته نصیحت وایې خوشحاله
دا دِ واړه ناداني دَه په ځان خاندي

چه نظر دِ په اغیار هورې دلې وئ   ځما اوښي په بارخو ولې ولې وئ
ته چه هسي ښایسته یې گرم خو نه یم   که مي تل در پسې هسي وا ویلې وئ
چېري نه چه څه دِ ورسي خاطر ته   که له چا سَرَه مي تشي تسلې وئ
یو ځل بیا سر توره مسته را ښکاره شه   چه گیسو دِ په سپین مخ شملې شملې وئ
ته به وایې دَ گلاب په گل شبنم دئ   چه بارخو دِ د نماستې په وخت خولې وئ
دَ رقیب له ویری بل لوري ته سترکي   او دَ زړه مي ستا وَ مخ وته حملې وئ
په عاشق باندِي دَ پلار نصیحت اور دئ   اوس به چېري د دي نور خلق په خولې ویړئ
چه له سترگو می[۱] غرېږی غنم رنگه   جدائې ئې لکه قحط دَ غلې وئ
د ناپوهي خوبا ټول مهر په یار شي   دَ هوښیاري په سر څو تېري ماملې وئ
زه خوشحال به دِ وانوړم له لیدنه
په دربار دِ که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش دَ زمانې   نور به زده نه کړې دانش د زمانې
زر پېرې لَري دَ سترگو په ځنبل کښ   خبر دار شه په روش د زمانې
په یوه زمان دِ شاه بیا دِ گداي کا   څه باور په نوازش د زمانې
په خزان کښ دَ بوستان په ونو راشه   څه وُ څه شو بیا پوشش د زمانې
کله مځکه سپېره ډاگ کله گلوُنه   څه امید په آرایش د زمانې
د سفله غُندي ئې ورکړل را نیول دئ   غره مشه په بخشش د زمانې
د حلوا سَرَه ئې زهر هلاهل دئ   که لذت لَری خورش د زمانې
پت امید دِ پلار دَ زویه سَرَه پرېکا   څوک دِ نه غواړي سازش دَ زمانې
شاه جهان بادشاه دَ چا په بند بندي دئ   راشه گوره آزمایش د زمانې
حقیقت ئې سر تر پایه را معلوم شو   راته مکره ستایش د زمانې
زر علته زر فساده زر عیبونه   پیدا کېږي په کاوش د زمانې
چه ئې شا کړه دَ دنیا وَ آسایش ته   هم هغه کا آسایش د زمانې
چه دا هسي ئې گردې دَ زړه پیاد وئ
لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورَځي غوټه کړې خبري   بد خواهان به زړه را یخ کا شبوه گري
یا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق ړوُند دَي   یا څوک نشته په ښایست تر تا نادري
ستا تر شونډوُ تر غاښونو به ئې ځار کړم   که یاقوت دِي که سره لال که مرغلري
دا څه جام دَ میو نه دَي چه ئې ته څښې   دا مي ویني دَ عاشق دِي چه ئې نغري
هغه کار لکه دوه تورو سترگو وکا   هسي کار نشِي په توره[۲] په لښکرِي

---

[۱] ئې.

[۲] په تورو په لښکرِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه قدمه بېلتون هم له یاره مرگ دَي   څوک په څو[1] پايي ژوندَي له ياره لرِي
دَ ښو ناوک ئې ښوَي دروِمي تر زړونو   دَ ترکانو غَشي ښوَي دروِمي تر زغرِي
دواړه شونډي يي د خوشحال خټك په خوله کړه
د طوطيانَو ور کِوَي خلق شکرِي

چه می زړه پسې ميښ ميښ شي   صبر و هوښ پسې ليښ ليښ شي
د هغو شونډو شربت به   يا نصيب چه کله چيښ شي
په پرهار مي ظلم کېږي   چه توبري ځَني وکيښ شي
په خزان کښ نوري وني   توان لري چه سبر سريښ شي
زه ئې ناسته په پالنگ يم
که خوشحال له خوبه ويښ شي

چه ژوندی دي غم دئ نکاندي د لوږي   شنه طوطي لَرَه شکري نه دِئ لږي
په شکروُ په نباتو ئې[2] سود نشِي   چه په چا [2]شوې ستا دَ خولې خبرې زوږي
په لحظه لحظه دي ووينم قهر قهر   په ځايي خصلت دا هسي خوږې[2] خوږي
ستا په لبو[2] به لباب شم په دا خوښ يم   که هر څو مي دَ اوړه غُندي اَغږي
دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره   په هجران به ئې آخر لاسُونه مږي
عقل و هوښ ئې و سرِي وته پيدا کړِ   دا چيچل داړل دَ پړانگ دئ يا د يږي
دا بېدرد که په ظاهر سړي ليده شِي
وَ خوشحال ته مج مېږي دئ ماشي سپږي

چه ما کړی په جهان کښ ربا سترکي[2]   بې له تا مي خوږې نشوې په چا سترگي
که ستا[3] له مخه وگورم بل مخ ته   په قطع دئ ړندې شِي ځما سترگي
ښکاري چه غرځه وُلي ورته گوري   ته يو سر بل سر مکړه له ما سترگي
هر گور[4] مي له هيبته وار خطا شې   چه[5] واړوې دَ ما ته شهلا سترگي
خوشحال غريب په در درته وَلاړ دئ
ته هم کله و ما ته کړه وا سترگي

---

[1] به څو.

[2] سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگي په معروفه يا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زېر وُ نو موږ پر خپل حال په دغه رديف کښ پرېښو.

[3] که زه ستا.

[4] هر گوره له هيبته.

[5] چه ته واړوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مزري خپلي منگلي نه کا کښلي هونبره نه وئ څربي غوښي ورته تلي
مرجويا[1] دَ دُر مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندِي دَ بحر خوني گلي
عاشقان چه تر سر تېر شِي هاله کُښل کا دَ دلبرُو پستې خولې لکه بخملي
باز چه والوزي له ځالي هاله گورِي دَ کبکانُو ښايسته سترگي کجلي
چه دَ اور بڅرى باد سرَه رفيق شِي بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
چه سيلاب دَ غره دَ سرَه نه روان شِي بيا هاله بيا يې په مخ ډېري خځلي[2]
په تحصيل پسې ئې ځکه[3] کوښښ بويه که قسمت به دَ چا زيات نشي په ځلي
خبر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
خوره خوره وه وه واړه غصې خورولي[4]

چه و باز ئې وركوَلې تېرېي نوکی تر تېتو به ئې يستې دَ زرکي څوکي
دا باښې نظر دَ چتیْ[5] په لکیَ د شهباز نظر د ميور[6] په څونکي
دَ کارگه توره مشُوکه دَ گندگی دَه قند لايق دَئ دَ طوطي دَ سرې مشوکي
د گلرنگو ناز په هر کله دَ ورو دَئ بيهوده بې ځايه ناز کا رنگ املوکي
يا به سر دَ خپل ورمېږ په وينو رنگ کړم يا به کُښل کړم دغه ستا شونډې ملوکي
آفرين دِ په دا تورُو شهلا سترگُو چه ئې کښلي دَ کشمير کړلې مملوکي
لا به کله هغه گل په چمن راشِي دَ نرگس گلُونه گورِي سترگي بوکي
دَ هجران له غمه هيڅ سرَى خلاص ندئ څوک په ورو ورو ژړا ژاړِي څوک په کوکي
چه توبه دَ مُلو کا، په وخت دَ گُلو پرې ښايي که دَ هغو په ږيره توکي
يا د ښو زلميُو ږغ دَي په ميدان کښ يا دَ ښو دلبرُو ځي په جهان کوکي
دَ زاړه خوشحال ځوانی په بوسه نکا
پښتنې جونه بخيلي بد سلوکي

چه يَوه مي دَه نېولې په رشتيه مي ده نيولې
لکه يو يو مرد ئې نيسي هم هغه مي ده نيولې
څوک دِ هيڅ ملامت نکا عجب ښه مي ده نيولې
اوس به نه درومي له ما نه چه له زړه مي ده نيولې
په هيڅ رنگ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نيولې
گُندي وِي را باندِي راشِي سر پره مي ده نيولې

---

[1] يعني غواص.

[2] يعني خس او خاشاک.

[3] ځله.

[4] دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وهه واړه غصې خورولي.

[5] د شتی په.

[6] يعني طاوس.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې نه وینم په سترګو ښایسته مي ده نیولې
ګُندي سَمَه شِي عالمه که کړه مي ده نیولې
د خوړو هیله خوشحال کړم
چه ترخه مي ده نیولې

چه یِو ګړَي په جمعَ زړه ښه مخ وته وګورِي — که درسته دنیا ستا شِي هم څه نده دا تر پورِي
دا خوي څما قدیم دَي چه[1] ما اوس ندَي راوړي — چه بې له زیبا مخه راته خس وې چاري نوري
دَ خلقو تهمت یَو سر دَ هجران غمونه بَل سر — هم ته مي به له هسي رنګه سختي بلا ژغوري
دا اور چه په ما بَل دَي دَ خپل یار له جدایی — نه ګرم نه ملامت یَم که تل وینې ژاړم توري
آشنا ته وایه نشِي نا آشنا به څه خبرېږي — دا راز چه له ما نه دَي اروېدلي خپلي سپوري[2]
ناوک ئې د مژګانو دَ ابرو په کمان جوړ کړ — ما نه زده د چا تر زړه به ووزي پوري ووري
ښه باز دِ دَ خوشحال ختټك خاطر په لاسو کښېووت
په قدر ئې خبر شه چېري نه په لړ ئې پلوري

چه ئې هسي لایعقل ولاړم په شومي — دا پیاله دَ چا دَ لاسه دَه څه نومي
خدایه څه دِ یو باد وَرَي زړګي را کړ — چه همېش دَ عشق دَ باد په مخ کښ درومي
پدا هم لا رقیبان کا په ما رخه — چه مي زړه دَ یار په یاد وُ راحت مومي
ما لا حرف نه وُ له یاره بدل کړي — دَ سحر خروس دِ وویشت شي په کومي
بیلتانه دَ ما په قصد چاړه تېره کړه — د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
واړه دوک مي دَ اشنا دَ بېلتانه دئ — په دروغه سر تړم بهانه د دومي[3]
چه ئې بې له ده بل خیال نشته په زړه کښ
دَ خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چي دَ عشق په ګرانه لار کښ ډېر خطر دئ — هر قدم چه پکښ اخلم ډار دَ سر دئ
که سینه مي سَرَه چاک کړې و به وینې — چه مي ستا له غمه وینی درست څګر دئ
ستا دَ مهر باران نه اوري چه شین شي — ما په زړه کرلَي ستا دَ میني کَر دئ
ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره — تَل تر ژبی رسېدلَی راز سمو دئ
زه له عشقه خبر نه یم چه عشق څه دئ — هونبره اَروم چه له حسنه ئې اثر دئ
چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ — پدا کار کښ لاف وهلي یوه هر دئ
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ — جو دانه صبر پر ما باندِي لوي غر دئ
عاشقي لا زه ته نه وو چه پیدا وه — نه چه ما وتا ګډ کړي دا هنر دئ
خو څما طالع ښه ندئ یار جفا کا — ګتِه کوم یو په وفا تر ما بهتر دئ
د عشق غم له خلقه پټ لَره خوشحاله
څه ئې پټ کړم چه جهان څني خبر دئ

---

[1] څه.

[2] مور.

[3] یعنی زکام او یخ وهل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پیدا شوه جدائي   کشکه نه وَی اشنائي
دَ بلبلي بخره نول ده   د گل بخره زېبائي
تا چه شان د ليلې واخيست   که مجنون شم را ښائي
د ليلې دَپاره سر شو   خوار مجنون په گدائي
چه عاشق شو قبلوی دې   پېغور رُونه رسوائي
ستا په در دوهان[1] وهلي   درته ناست یم دوائي
که پل بل لوری ته واخلم   ته مي بوله هر ځَائي
چه به زه بې تا نه پایم   بې چیجي لوښې پائي
چه ئې ولیدې په سترگو
خوشحال ځکه تا ستائي

چه ئې درې ځيزه حاصل وئ   دَ هغه خوښ به تل وئ
اول خپل صورت ښاغلي   بیا ئې ښه صورت واصل وئ
غه دریم وایم چه کوم دئ   دَ دنیا دولت ئې خپل وئ
چه پدا کښ ئې یو نه وئ   پرېشاني به ئې په دل وئ
چه ئې یو وِئ پدا درې کښ   غم به تل باندي نازل وئ
هر چه درې واړه ئې نشته   که چا مړ کړ هم د گل وئ
دَ خوشحال ویل معقول دِي
پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د يار دَ زلفو په کمند دئ   بهانه ئې د خلاصَی دغه بند دئ
سر مي يار وَته پېښکښ کړ لا شرمېږم   دَ نادارو عذر پټ ندئ ځرگند دئ
نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ   دَ شهی د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
څه صفت دَ هسی حسن په غزل کړم   چه په نونس بابه کل شکل پسند دئ
څه به غم د مال و ملك د دين و دل کړم   چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
یَوه زړه لَره یوه اشنائی بس ده   نور به ډېري یاریٔ نه کَوم سوگند دئ
پخپل زړه مي به دا هسي شندي نکړې   کله هم دَ عاشقۍ کار پسند دئ
د خوشحال ختك دِ ستا په سر شوگند وئ
که ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهړي دَ خپلي خوني په بوي خوښ وئ   ولي بوي ئې په چمیار باندِي آتش وئ
نور وگړی دَ چمیار له خوني تښتي   په چمیار دَ خپلي خوني بوي دلکش وئ
هسي رنگه دَ هر چاري تفاوت دئ   یو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
دَ دهقان فهم په پاله[2] یا په یوم دئ
دَ سپاهي نظر په توره په تیر کش وئ

---

[1] دو نهـ.

[2] یعنی دَ یوی تېش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې　　چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخښو ئې　　په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
چه مشتاق دِ دَ خندا دئ هغه زه يم　　چه دِ تل وَ ما ته شا ده هغه ته يې
په جهان که ښايسته وه بې حسابه　　چه په واړو دی خندا ده هغه ته يې
دَ پسرلي گلُونه څه دِي چه ئې ستايم　　تر گلونو چه زيبا ده هغه ته يې
ستا د مخ مي په څراغ نشته وتّنه　　چه دَ توري شپې روڼا ده هغه ته يې
خپل عاشق سَره وعده نکړې تر سَره　　چه په عهد بې وفا دَه هغه ته يې
که هر څو دِي دَ خوشحال معشوقې ډېري
چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ايرو غُندِي ئې پروت په دربار نه وِئ　　دَ هغو به وَ اسمان وَته لار نه وِئ
عندليب چه په گل رايشي نارې کا　　وائِی دا چه يَوه ورځ به گلزار نه وِئ
دَ زړه چاک مي به په هيڅ سَره ور نشي　　څو گنډلي ستا دَ زلفو په تار نه وِئ
ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم　　دَ هوښيار پاړو تور مار سَرَه کار نه وِئ
تر هندوي مه شه کم دَ يار په پت کښ　　چه ئې هيڅ له بله اوره نه ډار نه وِئ
په ما هر زمان اختر دئ چه يار وينم　　بې اختره به هاله شم چه يار نه وِئ
په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدې طبيبه!　　چه دَ يار دَ غشي نخښه پرهار نه وِئ
په هغه دَ عاشقِی نوم حرام دَئ　　چه په يار پسې ئې درست صورت خوار نه وِئ
هيڅ مانه له ياره مه کوَه خوشحاله
دَ دنيا ساعت به تل په قرار نه وِئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې　　چه په شونډُو شکر خاده هغه ته يې
چه نازک ئې دئ اندام دَ گل تر پاڼي　　په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
که هر څو شِي په جهان محبوبي ډېري　　چه خوشرنگه تر هر چا ده هغه ته يې
له عذابه له وبا له دِ ترس نشِي　　چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
چه اثر مي دَ ژړا وربانډِي نشي　　چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته يې
چه تمامه شپه دِ خوب په ما حرام کړ　　چه دَ ستر سحر بلا ده هغه ته يې
چه له ميني ستا په سر لوړي خوشحال دئ
چه دَ ده دَ سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر دَ ښارويو سَرَه تېر وِئ　　زيست روزگار دَ هغو هم په هغه څېر وِئ
چه سلطان غُندي رانده شي څوک ئې څه کا　　که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وِئ
ځوانان واړه برابر ندي په وزن　　ځني من، ځني نيم من ځني نيم سېر وِئ
که په زړه باندِي پراته دِئ زر غمونه　　چه مي يار په نظر کښېوزِي واړه هېر وِئ
دَ شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم　　که دَ يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وِئ
دَ ښه مخ په نندراه به لکه روغ ځم　　که په تن مي پرهارُونه دَ شمشېر وِئ
هر عاشق دِ عاشقی ته هوس نکا　　دَ عشق لاف دِ هغه ځوان کاندِي چه شېر وِئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه فلیل په زلفو پوري دَ اجمېر وئ   دربغه بیا را سَرَه ژر غاړه غړي شوي
دَ خوشحال خټك خو كښلي مخ په كار دئ
كه د سوات كه دَ پكلي كه دَ بنېر وئ

چه په زړه ئې ستا دَ غم غشي سيده شي   قراري به ئې له دله رمېده شي
همېشه به ئې سريښى په زنگون وئ   په فكرت به ستا دَ زلفو خمېده شي
توري ستركي توري ورځي سَرَه زيب كا   بيا په تېره چه و سمه پر كښيده شي
په ټټو باندِي ئې خط دَ وېښتو ندئ   دا ئې سيوري دَ څړى ده چه ليده شي
ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري كا   دَ يوسف خوبي كه هر څو اروېده شي
په ښو باندِي مي پښې په احتياط ږده   چېري نه چه مي بانه پرې خليده شي
ځان و زړه مي هغه لور وَته پرواز كا   هغه ځاي چه ښه دلبره شنيده شي
زه پدا سبب په دوو ستركو مَيَن يم   چه چهره دَ ښو يارانو پرې ليده شي
له قسمته زياتي مه غواړه ناپوهه!   و هر چا ته خپله بخره رسيده شي
لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي   چه ښكاره دَ هنرمندي كښيده شي
په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
كه دئ سرې ويني رواني تر ديده شي

چه ښېرې وَ ما ته وكړې ژونده وې مي   چه مي ياد كړې په ښكنځلو نهاله وې مي
دا چه وايې راته ځير گوره چه موړ شې   كه تمام عمر دئ گورم مړه وې مي
غمازانو اَغزي توي دَ غمازئ كړل   چه دَ دوي په وينا غوږ كړې پرې ځكوې مي
ما خپل زړه وَته وَيل چه اې بد خويه   څه په هر صورت مَين شې سوړه وې مي
وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو   څه دا اوس راته ويل كړې اړه وي مي
كه مى سر په عشق كښ درومي هم دِ لاړ شي   خپل وژلى راته شمارې وېره وې مي
كه دَ زهرو پياله راكړې هم به وايم   خداي دِ خير وَ تا دركا ژونده وې مي
چه گهي په مخه رايشې كنكس[١] خورې   يو تر شا نظر وَنكړې ځوره وې مي
كشكه زه درباندِي نه وَى مَين سوي   تا ناداني مينه نه زده پخه وې مي
ما خوشحال څخه په ذات دورنگي نشته
دَ زړه حال مي در معلوم دَئ ويه وې مي

چه درومې په انگڼ كښ درست انگڼ سَرَه يو گل شي   د مښكو بوي را پاځي چه دِ تار په تار كاكل شي
چه ستركي كړې ور پورته په نرگس شي بلا سازه   چه زلفي كړې نمودي حبطه واړه سنبل شي
دَ ملا دَ وېښته فرق به دِ هيڅ يَو سَرَه و نكا   كه واړه دانايان مى په دا فكر تأمل شي
عالم وايى و ماته له ښه مخه صبر وكړه   حيران يم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
دَ خوشحال خاطر ئې هسي ځني يووړ تورو ستركو
كله صيد دَ شاهينو تر مښكو تر منگل شي

---

[١] دا كلمه عيناً وليكله سوه، راحت زاخيلى گنگوسى په معنى د پټه خوله والى او خاموشى او سر گوشى را وړى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا به راکړ په پالنګ دا هسي کښلې
که مي نه وَئ په ازل په قسمت کښلې

شیخ دَ حورو صفت کا زه دَ دلبرَو
دا ځما هغه دَ ده دعوا پرېښلې

عاشقان ئې صد هزار دِئ په هر لوري
سر ګښته حیران پرېشان ګونه ځېښلې

په دربار ئې سنا سي شه ورته کښته
تار په تار دَ سر وېښته ایرې موښلې

که هر څو دَ خلقو جونه ښایسته دئ
ما یَوه ده غوره چوڼ پکښې وکښلې

لا به کله نندارہ دَ هغه مخ کړم
چه مي ګډه دَ خاطر ده پسې لښلې

دَ هغې پیالې مستي لَرم په سر کښ
چه پرون مي دَ ساقي له لاسه څښلې

نه د مښکو پټېدنه نه دَ عشق شته
په اذل ئې نه دِئ دا پردې پوښلی

چه مي تل دَ مخ ثنا وايې خوشحاله!
په صله مي سپینه خوله درته بخښلې

چه ګلرنګه معشوقه لَرِي په کور کښ
دَ صحرا سیل دِ وسېځی په اور کښ

په هجران کښ مي ژړا هغه خندا شوه
چه مي یار سَرَه خندا وه په بیور کښ

لکه لوند خرځوري تا وکړې نم ئې نه وئ
بېلتانه هسي پخوړ[1] کړم پخپل زور کښ

دَ عشق ښور دِ دَ عاشق له دله نه ځِي
په جهان ئې فیروزی دَه پدا ښور کښ

په هر ځاي چه دَ رندانو مجالس وئ
تر قیامته به یادېږم په څلور کښ

شور و شر به دَ رانجا[2] په جهان نه وُ
که د هېر صورت پیدا نه وَئ په شور کښ

که خبر به دَ دُرخاني د مخ نه وئ
آدم خان به ځَني څه غوښتل په کور کښ

پښتنې جونه دِ زلفی باد ته نیسي
چه شمال ئې بوي راوړي په رنتهبور کښ

دَ عاشق له نام و ننګه سرَه څه دئ
څه مي غم که آشنا مومم په پېغور کښ

دَ خوشحال دَ زړه مي ښه نندارہ وکړه
سمندر غُندي بازي کا په بل اور کښ

چه له ورایه را څرګنده مسته شاشي
دَ جمال ئې په څو رنګه تماشا شي

چه پلَو په مخ کښ وَنیسي ماښام کا
چه پلَو له مخه لیري کا سبا شي

دَ جمال خوبي ئې زیاته دَه تر نمره
چه دیدن وته ئې غټ ګورې په چا شي

تر یانه پوری ئې ګوډه سي کوتره
تر وَیل پوري ئې ګنګ ګویا طوطا شي

حبشي زلفي ئې پاس په سینه زانګي
یماني بارخو ئې ګل غُندي نما شي

مرګ می سل ځَله قبول بېلتون دِ نه وِئ
دَ دې هسی یار بېلتون تر مرګ بلا شي

په مانې ئې مرده شو یو کرَه عید وئ
په خندا ئې جوهري لرَه ژړا شي

توري خاوري دَ رقیب په سر کا توئې
چه ګله له منځه وباسِي پخولا شي

چه په نه لیدو ئې نه ومرې خوشحاله
ځکه هسِي دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي
چه عارف دَ مصیبت شي عافیت شي

که فلك ئې دَ مزری په خوله کښ ورکا
خداي دئ نکا چه عارف پکښ غارت شي

---

[1] ښتېځلی او په تکلیف اخته.

[2] رانجا او هېر په هند کښ دوه مینان وه چه په هندی کښ ئې قصه مشهوره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا دَه   بیهوده غرور دَ هر چا په دولت شي
یو لاله په غوړیده بل رژېده کا   شګفتن دَ باغ د ګلو په نوبت شي
دَ یوه مانۍ شي سر دَ بل نړېږي   په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه   خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چارې دَ ده دِئ چه را کېږي   یَوه خدایه کور دِ وران دَ محبت شي
هغه شان لکه په توروُ اوس په سپین دئ
د خوشحال مجاز به کله حقیقت شي

چه راغلی په حیله دَئ   عقل ځکه عقیله[1] دئ
که مثال ئې له ما غواړې   عشق مزري عقل نیله دئ
آشنائي ئې دا جمال ده   چه مین په جمیله دئ
پرواز نه پرې پرپرې کا   اور څو بل په فتیله دئ
خوار مجنون دَ عشق په کار کښ   سپك په قام په قبیله دئ
هم خالق ته هم مخلوق ته   واړه کار په وسیله دئ
دَ خبري په میدان کښ
نن خوشحال خټك قبله دئ

چه ښکاره په آرایش کښ شګفته شي   صلوات ئې په جمال باندِې ګفته شي
آشفته کاندي روزګار دَ پرهېز ګارو   چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وینم زه هسي ځلبلاند شم   لکه ګل له عندلیبه نهفته شي
چه دَ غوړو دُر ئې نه وینم په سترګو   دُر ګوهر مي په هر هر باڼه سفته شي
دَ وصال په وخت هم خوب دَ عاشق نه وئ   ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرَته ده   او که نه پرې به وګړَي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درئې اېل کړَي   په هر ځَاي چه ښه محبوبه شنفته شي
وَ خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنګه ګلونه شګفته شي!

چه ادب لَري سړَی سړَی هاله شي   بې ادب سړَی سړَی کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ   که په چا د آشنایۍِ پت پاله شي
چه همت دَ سړی څو قدر ئې هونبره   دَ تمیز په تله هر سړَی تاله شي
دولتمن سړَی هغه بلاَي بویه   چه له سینده ئې جدا دَ چا واله شي
هر سړی چه دولتمن شي که دانا وئ   په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که دَ توري کار دَ ځوان دَئ یا د نور څه   مصلحت دَئ دَ هغه چه په زاله شي
دولتمن دِ په هنر په علم مت کا   که هر څو ښایسته مخ وِئ بیا پساله شي
څوک دنیا وته مریونه دي خوشحاله
شاه زلمیو ته دَ لوبو چنغاله[2] شي

---

[1] یعنی پښېتر، هغه شی چه د اوښ پښه په تری.

[2] چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېړه ئې معلوم سوی او نامزده شوې وِی، اما واده ئې نه وی سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ړانده وته اسمان ښئي يا ستوري   وايه ړُوند به ئې په کومه سترګو ګوري
رڼا ورځ په ښاپيرک بانديِ تور تم شوه   روښنايي دَ نمر ښکاريږي په هر لوري
که څښتن ورته زورل[1] کا يا ښکنځل کا   مريی هم په زړه کښ هسې څښتن زوري
بيا به شنې په پاڼيو نشي وچي ونې   که باران د ښنکال په شپږو ووري
زور قوت دَ هر چا سم برابر ندئ   څوک له ځايه زورَور شول څوک کمزوري
راشه نن د د نخاس ننداره وکړه   يو کالَي په بها پېري بل ئې پلوري
چا دَ سر دَ پاسه سور منديل تړلي   ځني هسې خوار حيران ګرزي سر توري
دَ چا حکم دَ چا لاس دربانديِ نشته   پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غوري

په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
دَ خوشحال خاطر سيماب شو سرَه ښوري

چه مي خپل مَين نيولَی تر آغوش دئ   دَ جهان هوس مي واړه فراموش دئ
ساقي زه څه هوښيار نه يم باده راکړه   لېونتوب دَ لېونيو پرده پوش دئ
چه پرُون ئې اهانت دَ مي خور وکړ   نن هغه دَ ميو ډک سبو په دوش دئ
ساقي ترس دَ محتسب دَ درُې نشته   چه بابا ئې دَ مجلس سرَه مي نوش دئ
هدايه وقايه څه لولې وَ ما ته   چه ځما دَ ناي و نَي په آواز ګوش دئ
دا ګلګون شراب دَ کومي ميخانې دي   چه صوفي ئې په جوعه سرَه مدهوش دئ
دَ بهار په وخت به څه له ميو اَوړم   چه سرود دَ مغني په نوشانوش دئ
بيا به دا ګلوُنه نه وئ ميخوري کړه   دَ بلبلو په آواز کښ دا سروش دئ
ډېر دَ باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي   همېشه پدا بازار کښ پوشا پوش دئ

چه په ډېر ارمان دَ يار له مخه بېل شو
دَ خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخویَ   دَ جنت هوا به هم کړې درې شويَ
دين دنيا ئې دواړه کښېوتل په لاس کښ   چه په کور کښ ده خوشخویَ هم خوش رويَ
دَ بلبلو غوغا تل په هغه ګل وِئ   چه صفت ئې شِي له رنګه هم له بويَ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږې   په شانه سرَه د شاه دَ زلفو مريَ
چرته وېر چرته سندري په جهان کښې   که ئې ګوري دهر نه دَئ بې هاي هويي
ګلدستې دِ دَ بهار را لَره راوړې   پيکه ښه راغلې په وخت دَ يار له سويَ

په جنت کښ پراته چېري چرته درومي
چه خوشحال شړي عالم د ېير له کويَ

چه په اَن و آَن په مځکه په اسمان دئ   په غمونو په ښاديو کښ انسان دئ[1]
دا يوه څمڅه دَ ځان وينی بلا شوې   چه سړی سرَه ئې غم په هو زمان دئ
دَ نامرد دَ مرد پدا تفاوت وشو   په نامرد شرم آسان دی په مرد ګران دئ
کشکه ته پدا دنيا همېشه پائې!   په احتياط احتياط کښی ډېر خلق طوفان دئ

---

[1] زورې کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی — ما په خدای باندې سپارلی ځان ایمان دئ
ببګیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا — ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
له اوله تر آخره څو روزکار شته — چه عالم باندې غوغا کا دا جهان دئ
په ښادی سرَه شریك دی اولسونه
غم یواځې دَ خوشحال خټك دَ ځان دئ

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږي — په ماښام کښ روښا ورځ نهفته کېږي
که د مخ ښایست ئې دا دَئ چه لیده شي — لا به ما غُندي پرې ډېر الپته کېږي
په بڼو ئې اوښي ندئ آوېزاندي — همګي دُرو ګوهر دئ سفته کېږی
یو ئې رنګ یو ئې نګهت یو ئې وې پاڼي — پدا باغ کښ عجب ګل شګفته کېږي
په ژړا مي به پوهېږې خوب و نه کا — هغه څوک چه په ګیسو ئې خفته کېږي
دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندئ
دا همه دَ یَوه حاله ګفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شي هغه عاق دئ — دَ عاق زویه ځاي دوږخ په اتفاق دئ
هغه مور او پلار به خلاص نه وې له غمه — چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئ
هغه زویه به آخر په خواري خوار شي — چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
دَ اورنګ بادشاه په دور رسم دا شو — چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
نن هغه قطب آفاق ګڼي خپل خپسر — چه ګواه ئې دَ عاقوالې درست آفاق دئ
ناخلف زویه په ګور خلف د غواړي — هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئ
دا ځما همه ګله ده دَ ټټوانو — را ئې وَښیه چه کوم پکښي تفچاق دئ
دَ ټټوانو نه همه ټټوګي زېږي — که الغېږ[1] ئې دَ عرب یا دَ عراق دئ
دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
چه بهتر ورځنی ګبر په میثاق دئ

چه دَ خولې ویَل ئې نور دَ زړه ئې نور وئ — دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وئ
دَ ناپوه سرَه راضي نه یم په باغ کښ — دَ دانا سرَه قبول لَرم که اور وئ
که په لاس کښ ئې ډک جام کښېږدې څه سود دئ — دَ هغه چه له ازله جام نسکور وئ
نالایق زویه د خداي دَ چا لوي نه کا — چه په ځان دَ ده له خویه پلار او مور وئ
ښه لایق زویه مور پلار په ښکې یاد کا — نالایق دَ پلار آزار دَ مور پیغور وئ
یو لایق زویه دَ پلار کرهَ لوی ښه دئ — نالایق په څه شمار که درې څلور وئ
دَ غوولي زویه شور وې پخپل کور کښ — دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وئ
که هر څو دَ سرې ډېر زویه پیدا شي — بیا په واړو کښ خو یو زویه انځور وئ
هغه زویه خو په ګور ښه دَئ خوشحاله
چه بهرام غُندي یواځې دَ خپل کور وئ

---

[1] په ځني نسخو کښ د دې کلمې املا (ایغر) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي سحر ګري سترګي ستا دئ — په ناحقه دَ تقوا لافي ځما دئ
پښتني جونه مي ولېدې په سترګو — څوک چه تُرکي دَ خطا ستائيي خطا دئ
ښاپېریه که هر څو ستائيي وګړي — ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
تا چه وَويني مَين در باندي نشي — هغه زړونه غندي کاڼي دَ ښېديا دئ
واعظان چه يادَوِي دَ جنت حوري — ما پدا سترګو ليدل په دنيا دئ
يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس کښ — يا به سر درباندِي بايلم دوه وينا دئ
دَ ناموس خبري مکوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننګه بې پروا دئ

چه مي کړي هر آثام دئ — که په خوله که په اندام دئ
اوس له واړو توبه ګار يم — په اخلاص مي دا کلام دئ
تر کرم را باندِي وکړ — ستا کرم په هر چا عام دئ
په دوه سترګي مي منلي — چه دَ شرع هر احکام دئ
واړه امر مي قبول دئ — ترې توبه چه نهی نام دئ
استقلال دَ توبې راکړ — دَ شيطان دَ بلا دام دئ
ما ساته دَ ده له شره — نفس مي مدعي خود کام دئ
په توبه کښ ثبات راکړه — لکه حکم دَ اسلام دئ
پخپل لاف به هيڅ ونګړم — که زه لافی کړم لاف خام دئ
چه توفيق له تا نه وِئ — دَ زاهد زهد حرام دئ
په هغه لاري مي بيايه — چه پرې يښَي نبي ګام دئ
نور به څه کرم ډېر خواستونه — دا يَو ما لَره تمام دئ
چه ثابت وَلاړ په دين دَئ
دَ خوشحال باندي سلام دئ

چه په زړه ئې ګرزوې وړې وړې[1] — يَوه ورځ مي به له وره وشړې
چه په تا پوري ئې زړه نه وِئ تړلي — په هغه پوري زړه څه لَرَه ترې
که مي وړمي ساړه ډېر وِئ قبلوه ئې — مرې ايرې دَ نغري څه لَره لړې
چه ځَير ځَير ئې مخ ته ګورم نه مرېږم — دا ځما سترګي به کله شي مړې
ستا خوږې شونډِي نبات دي رقيب مچ دي — ښه خو دا چه ئې له شونډُو وَشړې
څو ځَوانان دِ پخپل ځَان دِ کښېنولي — لا به څو در باندِي کښېنوې زړې
ياره ته چه له اغيار سرَه خندا کړې
دَ خوشحال په لړمانه درومي چړې

چه د بخت د تالو سپين دئ تور به نشي — چه شيرين دئ له ازله شور به نشي
هر چه غوړ دَ محبت لَرِي په زړه کښ — که پرې زر کالونه تېر شي سپور به نشي
د دې نورو بازارونو خپرېدل شته — يو بازار دَ محبت دَئ خپور به نشي
خو چه وَزېږِی له موره چه بدذات وی — په وروری ئې غلط مشه ورور به نشي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له یاره سَرَه کښېنم رقیبان مې تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
څوک چه زور سَرَه ښکاره کا وزیانېږي که پخپله بوسه را کا زور به نشي
هسی نه چه زور مي نشته زړه دَ ګورم ته پخپله مهر وکړه زور به نشي
و هر چا وته رسېږي خپله بخره چه ئې پلي په ازل کړ سپور به نشي
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی
که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوي نور به نشي

چه په حسن په ښایست دي زوروَري دَ هغو وائي بدلي یا سندري
رغېده ئې ستا دَ خولې په دلاسا دئ دَ رنځورُو دارو ندئ له تا لیري
ما چه ستا دَ خوږو شونډو و لذت بیا موند نه مي شهد په غرض دِئ نه شکري
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا چه پرې رایشي دَ عشق خوني لښکري[1]
دَ ښو په تیر ئې بیا سَرَه پاش پاش کا که خپل زړه وته پوښم دَ صبر زغري
تریانه دِ دَ خطا آهو خجل شي چه په شین شین یون کړې ښېوه ګرې
یو نظر په درست صورت علامت وکا په مثال لکه بڅری وچی سري
تر خوږه خندا دِ ځار شم راته خانده چه پرېوان کړې په ما لعل و مرغلري
چه څوک بې عشقه څه وائې باور وکړه
لکه باد دِي په خوشحال هغه خبري

چه دَ خپل عقل وَیل کا هغه کله خردمند دئ چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دئ
چه می فهم فکر وکړ پدا خپله دانائي کښ بل نادان را ښکاره نشو که نادان دَئ خود پسند دئ
تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وَغوښت عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
ګړ شه وغواړه باغونه په هزار رنګه مېوې خوره راشه راشه راته وایه سَم دَ واړو لذت خوند دئ؟
لعل الماس دي په جهان کښ دُر مرجان شته دي مشکښی واړه هیڅ پوشیده نه دي دَ هر چا قدر څرګند دئ
هر سړی چه محنت نکا هغه کله راحت مومي راشه راشه رنځ قبول کړه که ته ګنج غواړې ښه پند دئ
که ته راشې له اسمانه جبرئیل شې پدا څه شي خوف رجا راوړه اې ځانه کاردَ توري یا دَ شخوند دئ
څوک چه حکم ریاست کا سیاست دِ کا په شرع اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ
ډېر به ښه ښه زویه راوړي دا نه پلاره څلور میندي[2]
نن په واړه پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي دا امید ئې نا تمام لي
عافیت غغوښتل له دهره دَ سبا هیله له شام لي
کل امید خامی تکیئې دئ څوک به څه تکیه په خام لي
په سراب دَ تږي خوی دئ دَ اوبو ګواهي مدام لي
زه له غمه جار باسم دئ را وړاندي شي سلام لي
په هیبت دي ناست و خېز کا چه مزري څخه مقام لي

---

[1] چه پرې رایشی تنها دَ عشق لښکری.

[2] نه پلاره او څلور میندی، نه اسمانه او څلور عنصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه خون په خپله غاړه چه دَ بیم په ځاي آرام لي
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوگند دَ ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې لیدلي[1]   فلک ډېري ننداري را وښیلې
وار په وار مى واړه ولیده اغیار وه   چه همېش ئې دَ یارى لافي وَهلې
په بخښښ ئې نر ناحقه غلطي کړې   وار په وار به جهان واخلي واړه خپلي
چه خبر له ځانه نه وه ما خبر کړه   له هغوى څو خبرى واروېدلې
نه هغه شته نه په خوله کښى هغه غاښ شته   چه به ما په اننگیو وه چیچلې
چه په خوله مي کښلول پرې نازېدلم   دَ هغو دَ خولې مي واروېدلې ښکنځلي
چه ئې نن وکړ په چا کانده په تا شي   ویرياندي چاري واړه دِئ په تللى
چه همېش به په تسلیم راته وَلاړ وه   دَ هغو مي څو ناسازى دِئ زخغملي
دَ جهان گلونه واړه بې وفا دِئ   بيهوده ورباندي میني کا بلبلي
کشکه زه یو خر غځکي وَئ سړى نه وئ   هونبره چاري سړیتوب را ونمايلې
دوه رفیق دِي دَ یوه په وَيل ړغ کړم   دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
نه د دین نه دَ دنیا دي ځني نوري   دَ یاغي دَ اهل په منځ کښ و بلښلې
چه اوربشي کړِي کله غنم وشي   پټه نه ده چه کړې هغه آخلې
یو ئې ټوله په محنت گا بل ئې یوسي   راشه گوره چا اولجه کړه چا ساتلې
یا دارو دَ لېونتوب وکړه خوشحاله
یا ناحقه دروغ خلقه سَرَه ملې

چا ئې راز د خولې تحقیق ندئ موندلي   که صفت ئې واړه خلقو دَئ ويلَي
په چشمانو کښ ئې سحو دَ بابل دئ   په ملال ملال کاته کښ ما لیدلَي
یَو نظر ئې راته وکړ نور په تله شوه   د ما زړه وري دَ بڼو په تار پېيلَي
و چمن لَره چه درومم تللَي نشم   د مخ باغ ئې تر لَمني یم نیولَي
په هر لوري کښلي ډېر دِي خلق وائي   څوک دِ یَو راته ښکاره کا هسي کښلَي
چه و مرگ وته مي مینه ستا غمزه کا   خداي دِ ستا له لاسه روغ کا د ما څلَي
تر جلب نیولَي تل باندِي سپارلي کا   زړه مي پټ مړني سپور دَئ خال دِ پلَي
چا به بې دَ عشق له کاره بل کار نه کړ
د خوشحال دَ خولې ویل که چا منلي

چه سړى تر عقل تېر شِي مخبط شِي   زيست روزگار دَ مخبط سَرَه غلط شي
دَ حرص درياب تر شرقه دَئ تر غربه   حريصان پکښ غوټې خوري لکه بط شي
نن ځما بېړى لاهو شوه په درياب کښ   لا به کله دا لاهو بېړى په شط شي
دته درزي جامې قدر قیمت ډېر وئ   دَ اَغوستي سر و پاي قدر وسط شي
غاښ وتلى ږیره سپینه ازمويښت دى   لا د ما و عاشقى وته نمط شي
جاودانه خوښي دا ده په جهان کښ   چه دِ زړه دَ عشق په کار کښ منسبط شي

---

[1] چه پخوا په خاطر نه وې ما لیدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښایسته یاران مي هسي ملك ته ولاړل   چه نه ځاي دَ پیغامونو نه ئې خط شي
دَ خپل یار وَ تېغ ته سر کښېږده خوشحاله
دَ قلم خوبي هاله ګڼه چه قط شي!

چه د لویو کتابونو دانشمند وِي   دَ هلکو کتابونو په کار بند وي
چه خرما ئې دَ بلوڅ نه وِي خوړلې   و هغو وته پټوي[1] خرما خوند وي
چه دَ هند په شکر قندو خبر نه وي   و هغو وته ګسځري شکر قند وي
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلي ملك څرګند وي
هر سړي دَپل وطن ثنا صفت کا   د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وي
دَ ناپوه سړي دَ پند سرَه کار نشته   ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وي
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وینم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر ګل زېبا دَئ یار ځما دئ   چه په مخ ئې عندلیب شوم کار ځما دئ
چه ئې تش په کوڅه تېر شوم لېوني شوم   که ئې ووینم په سترګو زار ځما دئ
که واعظ مي له ښه مخ له میني نیسي   که مي لاس ورباندي بر شي پلار ځما دئ
بې له کښلیه زېبا مخه که ګلزار دئ   چه هر ګل وته نظر کړم خار ځما دئ
چه هر لوري وته درومم په غم اوړم   ته به وایې غم یکلخته ښکار ځما دئ
همېشه به په ما وار دَ رقیب نه وُ   بیا له خپله بخته خوښ شوم وار ځما دئ
دَ خپل یار سرَه دوږخ ځما قبول دئ   که بې یاره جنت مومم نار ځما دئ
بت پرست کله دَ بت له میني اوړي   زه که مینه دَ یار پرېږدم عار ځما دئ
زه خوشحال چه دَ منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه دَ دار یم دار ځما دئ

چه دَ خلقو نېکخواهي لَري په زړه کښ   مبارک شه بادشاهي لَري په زړه کښ
که ئې غوږ دَ دانشمند په نصیحت وئ   څه عجبه آګاهی لَریی په زړه کښ
دَ ناصح په نصیحت به اصلاح نشي   هر سړَی چه تباهي لَري په زړه کښ
دَ مردانو په معراج به ورتلي نشي   که دَ سعِي کوتاهی لَري په زړه کښ
مختورن دَ دواړُو کونو نه دئ څه دئ   چه هر چا سرَه سیاهي لَرِي په زړه کښ
نېك بختان به اندېښنه کاندي دَ نېکو   ګمراهان به مناهي لَري په زړه کښ[2]
په هغه هنر کښ ټینګ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهي لَري په زړه کښ

---

[1] دا کلمه حل غواړي.

[2] نېك ګردار سره به فکر وی د نېکو   بد بختان به ګمراهی لری په زړه کښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي اوښي هسي آل[1] شوې   دواړه سترګي مي سره لال شوې
چه په نور څه پسې ندي   واړه ستا دَ مخ په خيال شوې
ليونَی شوم خوب مي نشي   راته ته پري مثال شوې
نور مي محو شول له دله   چه مي ته په زړه نهال شوې
دَ زړه داغ دِ مبارک شه   چه مَیَن دَ شاه په خال شوې
خلق خوښ ګرزي هوس کا   د ما زړه ولي بد حال شوې
مګر نول دَ بېلتانه دئ   په ناله کښ لکه نال شوې
نور څوک هم شته دَئ اې غمه
که يواځې دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېښوې په سر دَ خيال دړی   تور وېښته شو دَ هغې سپيني وړی
دَ روانو اوبو کار دَ عمر يَو دئ   بيا به ورځ و شپې را نشي دَ نړی
محبت بې خدايه واړه که ئې ګورې   دَ درياب په مخ دَ خليو پل تړی
ته پدا حسن جمال چه درته ګورم   نه پوهېږم ښاپېرۍ يې که سړي
بې مدد دَ باد نه رسم مراد ته   که هر څو روانوم دَ زړه بېړی
ستا دَ زلفو له ښاماره وېره نکا   چه تر خوله ئې ستا دَ ميني شي جړی
دَ خوشحال زړه په تقوا کښې لکه غرُ وُ
ستا په مينه بکباره شو و ووړي

خداي راکړه په غېږ کښ د رويبار منت را باندي   سپينه خوله سرې شونډي دواړه زلفي اوېزاندي
يار را سَره يار دَي د هر غم مي غمګسار دَي   غم اندوه مي نشته چه رقيب را رخه[2] کاندي
پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا آخلي   عشق دِ لکه اور دَي عاشقان دِ لکه سپاندي
دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي   پروتو دِي په ګلو د سنبلو پاڼي تاندي
زه ور پسې دروم دَ يوه نظر په طمعَ   بيارته نظر نکا هسي درومي مخ په وړاندي
بخت نه دِي نور څه دَي په دا هونبره ډېره مينه
ژاړي رخه کړوني چه خوشحال ختك ته خاندي

څو بېرۍ پدا سيند کښ ډوبي ولاړې[3]   چه تخته ئی مونده نشيی که ئی غواړې
فراق هر څه ته لمبې دئ لګولي   لکه لوند لرګی په اور يبښي څو ژاړې
غم ښادي سرَه ترلي دِي له ځايه   هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
چا ئي نوم راته وا نه خيست چه دَ چا دئ   مناري مي ډېرې وَليدې وَلاړې
په زرو رنګه غموُنه دَ جهان شته   په زرُو رنګه ناري واوره دَ خراړې[1]
لکه راي ځما دَ زړه هغه لا نور دئ   خلق څو خبرې کاندې غاړې غاړې
دا طومار څه هسي نه دَئ چه تمام شي   غورَوِي ئې پټوي ئې، لولي نغاړې

---

[1] محشی ورته کښلی دی یعنی سرې.

[2] حسد او بغض.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا لَرَه په کا و خپله کرده ده   لوند وِي حلق د هر سړي پخپلي لاړې
چه بې غمه بې وبا له ئې خواړه دِي   د بادشاه تر خوا نه به ګنم خځاړې
غافلان په غوږ کاڼه دِئ نه ئې اروي
دَ خوشحال خټك دَ خولې خبري لواړې

ځو چه مینه دَ دنیا پرېوزی په زړه کښ   هونبره غم شدت بلا پرېوزِي په زړه کښ
څوک له ځایه پاکیزه ځني ناپاک دئ   دانا پاکو بد په دا پرېوزِي په زړه کښ
په یوه ښیښه کښ شاش د قارورې دئ   او دَ بلي ښه صهبا پرېوزِي په زړه کښ
چه څه نه ویني نه اَوري نه څه وائې   دَ سړي هغه هوا پر ېوزِي په زړه کښ
چه څه ني ویني نه اروي نه څه وائي   وایه کومه تمنا پرېوزِي په زړه کښ
نېك و بد پخپل قسمت وِئ له چا نه وِئ   په ناحق کینه له چا پرېوزِي په زړه کښ
نه په پند ځَي نه په بند ځَي نه په نور څه   چه مزه دَ ناروا پرېوزِي په زړه کښ
چه صحبت دِ له چا کېږِي هسي ته شې   هم هغه خو یو نه ستا پرېوزِي په زړه کښ
دَ بلبل محبت یو دَئ له بلبل وِئ   چه د ګل ئې هر سبا پرېوزِي په زړه کښ
نا آشنا عالم دَ چا په فکر ګرزِي   اندېښنه خو دَ اشنا پرېوزِي په زړه کښ
د بهار په وخت دا درد وِئ دَ دردمنو   چه ئې سیر دَ صحرا پرېوزِي په زړه کښ
د خوشحال غندي به بېل شي له عالمه
د هر چا چه دا سودا پرېوزِي په زړه کښ

څوک په لوري دَ کعبه ځَي په هی هی   څوک دیورې لَره چلېږی په جی جی
دواړه توکه په معني په حقیقت کښ   په هر لوري غوزوي واړه دی دی
عاشقان ئې سل هزار یَوه معشوقه   په هر لوري ورپسې دئ په پی پی
څوک په کور دننه ناست ور سره کېل کا   حؤک همېش ور پسې ګرزي په لی لی
مېخانه یَوه هزار پکښې خمونه   دَ مستانو ئې نارې دِي چه می می
که همای دئ که کجر دئ که کرګس دئ   دَ هر چا مي خپل خپل شان دئ خپل فی فی
که څوک وصل د خپل اصل پسې غوارِي   چه نارې دَ خدایی وَهي نی نی
زه خوشحال چه دَ وحدت په میو مست شوم
وایم دا چه کاوس کله وُ کی کی؟

څوک به ستا د مخ نقاب کارتي پتي   څوک به ستا په اننګیو کښېږدي کوتي
که دِ بیا نوي شېوې په خاطر نه دِي   د وُربل غوتی دِ څه له ده آرتي
مظلومانو وته څه خو نظر وکړه   په دربار دِ فریادِي دِي ځیري ختي
چه ئې پسې شاله ما هونبره ویل کړه   مخامخ د هغو ولي ژبي نښتي
پخپل یار به ئې کېدې دا هسي شندي   چه همېش د رقیب خبري نغوتې
یار په هر لوري جلوه کا ورته ګوره   که دِ نه دئ د لیدلو سترګي تتي
په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه   په آواز به دِ بلبلي شې ساکتې
ګل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکړ   چا ئې هسي تِه په تِه پاڼي پرانتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال په پالنګ بیا راغله سر شاره

په زعفرانو په چووه[1] لړلې ختې

ځما مرګ هغه زمان دَی چه رشتیا دَ یار هجران شِي — که هجران له منځه وَوزي نور به هر مشکل اسان شي

زه به ځان جهان ښندَمه، په اشنا پسي به ځمه — پرې به پاسه قدم ږدم، که دښتونه بیابان شي

تا زړه ورکړ یوه هرنه یوه هر یوه بشر نه — لکه اوبه دَ جوي له سَرَه هورې ځي چه بېل وان شي

یَو خدنګ ئې وَویشمه وائي بل به دِ هم ولم — ورته پروت سر مي نېولَي چېړي نه پدا پښېمان شي

ما دَ شاه دَ خولې سودا کره په کرورونو ئې بها کړه — خوله ئې لنډه دَ هر چا کړه مګر دا په شاه جهان شِي

له یو هسي مي روزګار دَئ، چه ګه یار کله اغیار دئ — په همه کاره هوښیار دئ خو په ما باندِي نادان شي

دَ خوشحال خاطر سوخته دَئ ستا په جور آموخته دئ

درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شِي

ځما مَیَنه یاره چه نن ناست ځما په کټ يې — مونډلی مي په بخت يې که مونډلی می په مټ يې

آرام شته دَ زړه کام شته دَ چمن لاله غوړېږي — په دَور دَ شرابو ساقي ولي هسي لټ يې

نه دین لَرم نه دل لَرم نه صبر شته نه عقل — په دواړو سترګو ورځیو تا لا کړوني دَ درست هټ يې

چه مخ وته دِ ګورم لکه نمر هسي ځلېږي — قربان دِ تر جمال شم په معني تر نمره غټ يې

چه ته را ښځه نه وې یو کنګال[2] دَ زمانې وم — پادشاه دَ درست جهان یم چه له ما سَرَه لټ پټ يې

پېړې به په ګلزار کړې که بلبله دَ ګلزار يې — ګندګی لَره به درومې که په اصل تور ګونګټ يې

دوه درې حجانه څه دئ چه ئې ته په مخ کښ نېسې — په زر پردو کښ کښېنه بیا د ما وته په چېټ[3] يې

په خوب په بیداري کښ همېشه په فکر ستا دَئ

اورنګ وته خیبر دَئ وَ خوشحال وته کوهټ يې

ځما زویه دَ ننګ ندي نمر پټار[4] دئ — پرې پوهېږم چه همه واړه مردار دئ

نه ئې لویه اندېښنه نه ئې لوي کار شته — دَ مغلو وَ طباخ وَته تیار دئ

دَ منصب دَ اضافو خبري کاندِي — په عزت په حرمت کله خبردار دئ

اتفاق یګانګي ئې سَرَه نشته — همګي روان په بېله بېله لار دئ

یَو ځرګند قابل هر ګز په دوي کښ نشته — که و دېرشو ته نیژدې د ما په شمار دئ

په الکش الکش[5] ئې سترې کرم ښکار نکا — د کوټه سپي کوکري پکښې سه چار دئ

یو څو دي پکښې هر ګوره نا پکار دئ — دا نور زویه مي لا لږ او ډېر پکار دئ

نه دَ نوم دئ نه دَ شرم نه دَ ننګ دئ — اندېښنې ئې د ناکس دَ ناسردار دئ

نه له پلاره نه پیدا دئ نه له موره — خو صندوق بخچې ئې دواړه مور و پلار دئ

چه به تلل دَ نا قابل سرِی دَ وراندي — څو دا هسي بېرقونه نګونسار دئ

---

[1] څو وه.

[2] په شیدو ککړ لوښی چه اوبه ولغړوی، کنګال يې بولی.

[3] دا کلمه په یوه نسخه کښ چټ لیکلې ده.

[4] برګ بروګ ځناور یا مار.

[5] په الکیش په الکیش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکایت له نورو مه کوهٔ خوشحاله
چه خپل زویه هم په ننگ له تا وېزار دئ

ځما خرابه دله ته يو څرنگه خراب شوې … چه وو در څخه لاړل، په هر څېز پسې کباب شوې
دَ مښکو دور تېر شو دَ کافورُو دور راغي … چه نوم دِ د شباب وُ په نامه دَ شيخ شباب شوې
دَ باغ نرگس دِ هم لکه تازه وه هسي ندئ … دَ باغ دَ لاله گلو دِ هم پاڼي پيچ و تاب شوې
دَ خولې حقه دِ ډکه په گوهرو وَه خالي شوه … په حزن په حسرت دَ يوه هر دِر ناياب شوې
په باغ[1] به دِ چه کښليو ښايسته بلبلو ږغ کړ … يوه بلبله نشته ثمرې ئې دَ غراب شوې
بېړۍ دِ دَ سينې په زور چه پاسه تله په غرونو … غوټه خوري پکښ گرزي اوس خسرې دَ درياب شوې
مزري به دئ له ترسه په هيبت وه په کوهسار کښ … نيژدې درته وېغ وېغ کا دَ گيدړو لا جواب شوې
چه ډکي په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې … بد بوئ چار چوبې د زمانې په انقلاب شوې
په عمر چېرې وېښ وې بيا به هم چېرې وينبېږې … هَې هَې دَ خوشحال بخته ولي دا رنگه په خواب شوې
پېړې لَرې خوشحاله دَ اسمان نندارە وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلقې واړه دَ شاه د خولې په غم دئ … چه د شاهي خوله ئې کښل کړه هغه کم دئ
چه د شاه د زلفو خيال لَرې په زړه کښ … هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ
که په زړه باندي ئې زر داغونه جوړ شي … چه دَ يار له داغه آه کا هغه گرم دئ
عشق يو څه عظيم بادشاه دئ که ئې گورې … چه گدا ئې له سلطانه محتشم دئ
ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکړه … چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ
دا دَ عشق د گدايانو هسي چار ده … چه د فقر په جامه کښ محترم دئ
دَ چندنِ دَ ونې ځکه بوې روان شو … هر چه ولې ئې دَ عشق په اوبو نم دئ
چه له عشقه خبر نشول خداي ئې واخله … که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دئ
د آتش لمبه کړو لَره پيدا ده … په هغو دَ آتش څه غرض چه سم دئ
که په زړه زخم لرې دارو طلب کړه
د خوشحال وَيل دَ خوږو زړو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نيولَې … څه بده بلا وې زړه ما نه وې پېژندلَې
له کبره ډېره خياله به څه سم وايې و چا ته … دَ کلي د محلت سَرَه چه زيست کا نا نمنځلَې
له گوره نه به پاڅې رنگينه جامې اغوستې … دَ حشر په ساعت به هم څرگند وِئ تا وژلې
چه سترگې په رنځور کړې برنده کښېنې خورې زلفې … چه غټ به درته گورې يويو مرد بويه بللې[2]
هر گز به اروېدلې دَ ليدلو مخې نکړم … خوبی دَ يوسف اروم ستا جمال مې دَئ ليدلې
په ورځ دَ جدايۍ څوک څه وائۍ و ما ته … مرده وته هم کله نصيحت دَئ چا ويلې
که پسله مرگه زړه دَ خوشحال وگورې په گور کښ
هر گز به دَ ښه مخ محبت نه وِئ ځنې تللې

---

[1] په باغ کښ چه د کښليو.

[2] يو يو بويه مرد بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلق نادیده دئ په خبروُ پسې ځغلي ځار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
دو اویا مذهبه پکښې هونبره قال و قیلَ واړه سر هوا پخپل مطلب پسې دئ تللي
ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه کل واړه که گورې له الفه دِئ زوولي
سل بهي سل سېبه چه ئې مات په یَوه ځائ کړې سل به بلل نشي سَرَه یو دئ لا لیدلي
واړه نور دَ نمر دئ هم دَننه هم دَباندي هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال خټك یم دَ رندانو په مذهب کښ
نور وَیل مي نه زده مختصر دِئ ما وَیلي

خوله دئ غنچه گل ده تور گیسو دَ سنبل پاڼي پښې دِ دِئ دَ زرکي سپنه غاړه دِ دَ زاڼي
شونډي دِ ژوندون بخښي په سترگو کړې خونونه ژبه دئ شکري ده دننه په زړه پاڼي[١]
مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو رایشه نا ترسی لُور دَ ترک که د پټاڼي[٢]
هیڅ پرې نه پوهېږم دا دِ زنې که مټه ده خال دِ دَئ په زني که دانه ده د ممانې[٣]
ته په پالنگ پرېوزې زه حیران په فکر لاړ شم پندِ دَئ د گلونو که دا ته په پټه په پاڼي
زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لَرم ساتلي
ولي هسي وایې چه تا عشق نزده ناځاني[٤]

خندني هسي لر بر گرزي برسېرې برابر په تورو ورېشي سر تېرې
یَو مرغه په سر و په سپینو قیمت مومي بل هزار حیله په توره پیسه پېرې
په غوټه کښ ټپوس کله لکه باز دئ که ئې خلق دَ منگلو ځښتن شمېرې
مرني لیوه حمله په ښکَر ورکا د نامرد یا په ورغومی یا په لهتېرې[٥]
دا دوه ځیزه پټوه په څه به پې شئ د نامردو نامردي د ښځو نمېرې[٦]
اوښتو لره پخه کوتر بایده دئ دَ باز یو هنر هیڅ نزده کټمېرې
په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
یو یو بیت به دَ خوشحال پېرى په زېرې

خسته زړه مي چه نگار هورې هورې وئ هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
زه ئې ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم هر ځوک وائي چه گنج مار هورې هورې وئ
که ته یار غواړې ورځه رقیبان گوره د گلابو گل چه خار هورې هورې وئ
د ښادئِ خوان ئې نورُو وته کښېښ غم ئې واړه چه دَ خوار هورې هورې وئ
په هیڅ رنگ ئې اوښته ورځنی نشته لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

---

[١] مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

[٢] پټان یې.

[٣] مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

[٤] نادان یې.

[٥] دا کلمه په یوه نسخه کښی لېری لیکلې ده، دَ سیند خاوند کښلی دي، چه لتېره یعنی بله گرداو بیهوده.

[٦] د ښځو حېض راتلل (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټپوسي مي په مردارُو باندِي گرزي   و هندی[1] شهند چه ښکار هورې هورې وئ
په گلونو باندي گښت گاندِي بلبلي   پروانه غریب چه نار هورې هورې وئ
نه په باغ وِئ په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه یار هورې هورې وئ

ښېکي له ښېکي نه خوند آخلي   همسایه له گاونډِی نه پند آخلي
څه به غم دَ صغیره گناه هغه کا   چه په غاړه کبیره څرگند آخلي
هوښیاران دَ نېکخواهانُو وَیل نغوږي   ناپوهان دَ بد خواهانو سند آخلي
دَ مظلوم آهونه کانِی د غره سېځي   ظالمان به آزارُونه چند آخلي
دَ هغه لاسونه مه سېځِي په اور کښ   چه له پښو دَ بندیانو بند آخلي
که په زړه کښي ډېر غبار دَ غلیم پروت وئ   پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلي[1]
خوشحال خپلو خوږو شونډُو وته پرېږده
چه طوطا خوږه مزه دَ قند آخلي

خوږې شونډِي دِ شکري ندئ څه دئ   کښلی غاښ دِ مرغلري ندئ څه دئ
بې له تا چه راته نور مخونه ستائی   دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
چه تسخیر په تورو سترگو کا دَ زړونو   سیه چشمي سحرگري ندئ څه دئ
چه د زلفو په خنځیر ئې مزري بند کړل   هوسی سترگي زورَوَري ندئ څه دئ
چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ   پښتنې په قامت ستری[2] ندئ څه دئ
وایې نوري میني لیري کړه له دله   ستا دَ مخ په دور لیري ندئ څه دئ
چه لاشه[3] ئې دَ خوشحال په زړه څو خېږي
سرې لښتی ئې سرې بښوري ندئ څه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خیال راغله پېري   په لوړو په ژَوَرُو دم در حال راغله پېري
د سترگو په جوهرو مي په سی[4] کښ را ښکاره شوه   په مښکو په گوهرو مي په کال[5] راغله پېري
تر مرگ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه   په زور او په قوت په ملك و مال راغله پېري
په زړه چه را په یاد شي دَ ځوانی تلاښونه   د وَاړو تلاښونو پایمال راغله پېري
دَ مخ ده که دَ تن ده که دَ لاسو که د پښو ده   د کل واړو خوبیو په زوال راغله پېري
اقبال په مثال گل دئ تن په مثل لکه بوټي   په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

---

[1] یعنی زننده.

[2] یعنی جگی او لوئی.

[3] لاشه یا لشه یعنی نښ.

[4] محشی لیکی چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی یعنی پر اویا کالو می د سترگو لیده لږ سوه.

[5] محشی ورته لیکی چه مطلب له مښکو تور وېښته او له مرغلرو سپین غاښونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کېږی چه پر دغه سن وېښته سپین او غاښونه وزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور درومه آئينې په يَوه کنج[۱] دَ مخکي پرېوزه   د کښليو په جمال په خط و خال راغله پېري
چه جونو وَته گوري خجالت ورځي پخپله   په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېري
نه ښکار شته نه گزار شته اوس دِ جورِ سلامت گرزي
دَ تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېري

دا چه وايې چه دِېر مهر په فلانې کړې   په ياري دِ رضا نده بهانې کړې
ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم   ما په دِېر ورتله راتله ستړي ستانې کړې
زړه مِي ستا وَ تير ته نخښه دَئ قتال!   پرېږ به کله جورِ دَ غشيو پر خانې کړې
چه جمال وَته دي گورم حيرانېږم   خداي په ما باندِي يوسف دَ زمانې کړې
سحر گر په سحر توري اوبه پرنْ[۲] کا   تا ځما اوښي په مخ دانې دانې کړې
زه چه شونډِي ستا په شونډُو باندِي کښېږدم   وايم نوشي مي دَ مېو پيمانې کړې
ځما زړه لکه مزرَي وُ خاوند خداي مي   ستا دَ سترگو وِ هوسيُو ته ژانې[۲] کړې
دَ خوشحال په دود به ستا ورته پراته وِئ
چه په پښو ئې ستا دَ زلفو زولانې کړې

دا چه وايې چه دا بد کړي يا دا ښه کړي[۲]   که رشتيا وايم زه نه يم واړه ته کړې
چه په بين الا صبَعين[۱] زه خبر دار شوم   په لحظه کښ څه چاري په زړه کړې
په خطا باندِي عطا په طاعت قهر   چه په وهم فهم نه وِي هغه وکړې
دا چه اوس وَ واړه خلقُو ته رسېږي   چه دِي کړي په ازل دِئ هغه کړه کړې
دَ هر چا په باب چه شوِي هغه کېږي   په هيڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړې
چه ښگاه ډکي په شهد و په شکر دَئ   په سبا دَ هغو خولو خاوري په خوله کړې
چه هر دم د العطش نارې وهينه   په ساعت ئی د مقصود په رود اوبه کړې
په يوه مځکه يوه باغوان کَرَلِي   عباسي گلوُنه زير و سپين و سره کړې
د سحر گټنه دِېره تر هر څه دَه   ځني ځني ورته وِښ ځنی اوده کړې
چه په تور وِښته مغرور پخپل پرهېز شي   دَ صنعان غُندئ ئي خوار په سپين وِښته کړې
آلوده لَړلَي درغَي درگاه ته
هيڅ مي نزده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونِي سترگِي چه ته لرې دلبرِي   په کشتن به خلقې کاندې دِبرِي
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا   چه به ستا سترگِي په ما شِي برابرِي
په حرام حرام راځه چه بوي ئې واخلم   دواړه زلفي په عنبرو معنبرِي
په عارض دي دَ زړه داغ دَ لاله ورکړ   ياسمن دي داَ پېغور کړل سمنبرِي
باز د جال کوتره وَويني پر وَرشِي   ټپوسي باندي پېرې کا لر و برِي
گوره چرته وي په چرته گرزېدلي   چه فراق کړې هونبره اُوښِي را خبرِي

---

[۱] کنج د زنگ پرېوزه.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

محتسب دِ ځنې ليري ليري كرزي
مست خوشحال څخه كوتك دَئ د پنبري[1]

دا معنې دِي زورَوري[1] سمِي چېرِي دِي خبري
څوك چه لب كا سره بيارته ځنې توئي شي سكري
څوك چه كښېوزي په ويَلو واړه وايي خاوري سَري
دَ مشكينو په بازار كښ تويي نه وي مرغلَري
خپلي خپلي شلومبې ستايي چه سلومبې پلوري گجُري[1]
هر هر سكني ئې وَگوره په هنر زَغيرِي زغري
ډېر دِ ښه ووي خوشحاله
بس كړه مه درومه ډېر ليري

دواړه شونډي دِ خوږې شكر پارې دئ دَ گلابو گل د دِ واړه رخسارې دئ
دَ هغه خوني څه باک دَ چا له مرگه چه په تېغ ئې روغي شوي منارې دئ
چه دِ لاف دَ سپيني خولې كا هغه سر خوري په دربار دِ دَ سرونو انبارې دئ
د خپل يار كره دی گل نشته له باغه دَ اغيار كره پراته په پشتارې دئ
دَ دردمنو له آزاره وېره وكړه ورځ و شپه ئې ستا په وربانديَ نارې دئ
شيخه ته راته دَ پند خبري وائې چه مي غوږ ورباندي ندئ شمارې دئ
پدا اور كښ دِ د ما لَمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان ډكي پيالې اخلی له ورايه
د خوشحال ختِك په بخره ننداري دئ

دَ الفت غُندي ئې ته په قامت سم كړې خداي ځما دَ زړه په سر باندِي رقم كړې
مخ به چېرې راته سم كړې په ياري كښ كه دا خوي به تل ځما دَ عمره سم كړې
دا گلزار دَ هيڅ گلزار سَرَه سَم نه دئ چه زلفيني په سپين مخ راته خم كړې
در پوهېږم چه مي سر وته په څو يې كه هزار ځله ځما په سر قسم كړې
چه له دم سَرَه مي كښته پورته كرزې ته په ما باندِي دا چاري په كوم دم كړې
هم دِي وَوژلم پخپله هم بيا گوره بيا په ما باندِي ټېر وهې ماتم كړې
چه په زړه مي كرزيدې هغه خبرِي كور په كور په هر ديار خوري عالم كړې
دَ هجران ورځِي چه كښې پشمار دَ عمر دَ قضا كاتبه عدل كه ستم كړې؟
چه ويار وته تَل غندې رقيبَ! څه په دا به دَ يار مهر له ما كم كړې
چه دِي سر تر پايه درست په غم كښ ليو[1]كړم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم كړې

دَ ځوانِی په خوبيه كښ څه شك دئ د پيرِیِ عمر درست له عيبه ډک دئ
پرهارونه می په زړه تازه تازه شي د ورولي په پرهار باندي نمك دئ
كه څه ښه در باندي راشي پر خوښ مه شه په ښادي پوري هر كله غم لك دئ

---

[1] دا كلمه عيناً وليكله سوه، معني ئې حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیځُ فریار دَ چا د ظلم جور مکړه   په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
غم ئې بې حکمته ندئ پیدا کړَئ   د نامرد دَ مرد په منځ کښ غم محك دئ
څو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه   ښه هغه چه بس ئې ګېډي ته کنډک دئ
توره چا وته ترم چه زه ملنګ شوم   ښه خو دا چه مي په غاړه یو کوتك دئ
تفحص که څوک دَ خوږو زړونو کاندِي
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټك دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ   که جلاد ئې د خطا د د ملك تا تار دئ
خدایه ته مي په ښه مخ باندي مَین کړه   دَ عاشق دَ عاشقی سَرَه څه کار دئ
څوک ئې هونبره مینه کښېږدی په کوکل کښ   عندلیب چه په ګلونو مینه دار دئ
نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منځ کښ   یو نازک لطیف رموز باریك اسرار دئ
د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ   چه نظیر ئې مونده نشي ځَما یار دئ
عقل صبر و دل و دین ولاړ شه په عشق کښ   خو را پاتو یو ژوندون شه پدا لار دئ
د دې ښهر دلبر واړه زړُونه سَم خوري   پل به نړدی پدا لوري چه هوښیار دئ
ساقي زه دَ جرعه نوشو غُندي نه یم   ډکي ډکي پیالې راکړه ځَما وار دئ
که دِ وینم په سترګو ستا په یاد مي   شګفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
چه سنبل ئې دَ زلفینو نمودار شي   هغه ځَاي دَ تورو مښکو څه مقدار دئ
تا هر ګز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده   چه پتا باندِي مَیَن شول تل ئې زار دئ
مګر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاږي   چه مي مات د ښلتانه په زړه کښ خار دئ
دَ سونډک مونډک سیلی آحري کیږي   په بلبلو خبر وکړ بیا بهار دئ
په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې وُ
چه له کښلیو نه جدا شو خوشحال خوار دَئ

وایم له تا ولاړم که په ناسته می ملال یې   کبر لوئي مکړه که هر څو صاحب جمال یې
ولاړم ستا له وره ستا په یادو به مشغول وم   ولاړم له ما نه ځِی دا چه ته می په زړه نهال یې
زه غریب نامرد یم څه و ما وته ګواښېږې   قهر کړه هغو ته چه دِ سیل دئ یا ئې سیال یې
هېڅ ګناه مي نشته چه مي وژنې یا مي ولې   واړه دِ مستي ده نه ترلي په وبال یې
خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دریغ نکړم   لږ و ډېر مشتاق ځَما دَ سر که یا د مال یې
تل جور ستم کړه هغه نه یم چه زړه بد کړم
سل جور جفا کړه بیا لېمه د خوار خوشحال یې

د دنیا خاني میري په زور و زر شي   عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
و عاشق ته نصیحت په مثال څه دئ   لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
کار ځَما او دَ مجنون سَرَه یو رنګ دي   لکه دوه لرګي په اور کي سر په سر شي
چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وینو   کوم سړی به دَ منصور تر ځَایه ور شي
څو به راز دَ زړه پنهان لَرم له خلقه   عاقبت به لوي هلك ځَني خبر شي
په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وږم   که په بوي مي ستا د زلفو سوړ تېر شي
خوار خاطر مي چه مقیم شو ستا په ورکښې   کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله چه په مهر بوسه راکړې ستا تر خوله دِ صدقه شهد و شکر شي
چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورایه خارو خس ئې راته گل د پیغمبر شي
زه به هیڅکله وانوړم ستا له کویه کور او کلي که همه راته لښکر شي
که هر څو سرَی وښته چَوِی په پوهه چه قضا وربانديې راشي کور و کر شي
دَ یار غم له خلقه پټ لَره په زړه کښ که لاله غُندي دِ ویني درست ځگر شي
چه ئې وروځې ور ښکاره کړې خلقو بویه
چه خوشحال ئې دَ کښتيِ قلندر شي

دریاب څه دَ جالې دَپاره نه ځي که څوک وائي پخپله رضا دورمي جاله هم ورسَرَه بیائي
په غرونو واوري اوري بارانونه په ملکونو له هیچا خبر ندئ چه په موږه هم څوک پائي
په دوولس برجه گرزي نمر پوره په دوولس میاشتي پدا خبر دار ندئ چه صیفي دَئ که شتائي
په درست جهان کښ گرزي باد حیران په څلور کنجه په هر لوري چه گرزي نا خبر چه څه پیمائي
مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه له مځکي پیدا کېږي مځکه پروته گل ولائي
څلور واړه عنصر چاکران دئ اې خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

دَ دانا په حال نادان کله خبر دئ چه پخپله نادانیِ کښ اوتر دئ
د لېچن په سترگو وځلېده ستوري و عالم ته ئې نارې وکړې چه نمر دئ
دا داغونه مي چه ښښي په ځگر دئ خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
خداي دِ هیڅوک پدنیا کښ عاشق نکا عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
لېونَی زړه مي پرون په خندا ولاړ وُ راشه گوره چه نن بیا په ژړا سر دئ
چه د فکر مرجونا له بحره وکیښ'
راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

دَ چا به څه لره ماښه له بله شي نیك و بده په عمل موندله شي
هر چه وَکړِي هغه به وَرېښي له خپله لاسه هره کرَله شي
دا خود نمایه محبوبه گوره چه کله گل شي کله بلبله شي
کله غوغا کا په خرابات کښ کله دَ ذکر په حلقه داخله شي
لون لون ښښې ئې ډېری دئ اول به کومه یَوه ویله شي
نورو خوښیو وته به شا کړې که دَ یار دَ میني خوښي دِ خپله شي
شمعي چه ژبه په راز اوږده کړه ځکه ئې هسي کله وهَله شي
چه زاهدان ئې په زهد مومي دَ عاشقانو په آه گټله شي
جفا ئې واړه په وفا حساب کړه دَ یار جفا په وفا نیوله شي
که اور در لگی چا ته مه وایه چه اور را بل دَئ سینه مي سوله شي
خوشحال فهم کړه مجلس دَ عامو دئ
د منصور پیاله به په منصور نوشله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه زهد پارسائی دِي چه کېږي   په هر لوري رسوائی دِي چه کېږي
نصيحت دَ دانايانو لکه باد شو   دَ وگړي خود رايیِ دِي چه کېږي
هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو   څه نابودي دانايیِ دِي چه کېږي
مخ بد رنگ زر و گوهر زېور پرې پوري   څه بې ځايه زېبايیِ دِي چه کېږي
نه ئې داد نه ئې دهش نه ننگ نه شرم   دا دَ خلق کد خدايیِ دِی چه کېږي
دَ رشتيني ميني بوي نشته خوشحاله
دَ دروغو آشنايیِ دِي چه کېږي

دَ دنی دنيا دا هسي قرارداد دَئ   چه گهي ئې را نيول کله ئې داد دئ
عاقبت به دَ دنيا په غم غمجن شي   هغه زړه چه دَ دنيا په ښادي ښاد دئ
دَ دوشش نارې وهي دوه خال ئې پرېوزي   دا دنيا په مثال نر د سرې نراد دئ
له دنيا نه هيچا کام موندلي ندئ   که شيرين وُ که خسرو وُ که فرهاد دئ
دَ دنيا مثال که وگورې عاقله!   په حساب لکه اُوبه يا لکه باد دئ
نه اوبه په يوه ځاي کښ قراري کا   نه دَ باد په يوه ځاي باندِي اِستاد دئ
مبتلا ئې همېشه په زړه محزون دئ   طلبگار ئې هر زمان په بلا ياد دئ
تر وفا ئې د جفا خويونه ډېر دِئ
ځکه هسي دَ خوشحال ځني فرياد دئ

دَ عاشق په زړه دباندِي بار دَ يار وئ   خداي دِ نکا چه به لاندي تر بل بار وئ
يَو ځل بيا سر توره مسته را ښکاره شوي   چه ئې زلفی آوېزاندي په رخسار وئ
ستا په نه ليدن ئې شمار نه ئې حساب شته   انديښنې په زړه اړاندي صد هزار وئ
چه تا ووينم تازه غزل انشا کړم   پرې بلبلي فرياد کاندي چه گلزار وئ
په درست ملك کښ چه څوک لافی دَ ښايست کا   همگي دِ لکه سپاندي ستا بخار وئ
ستا تر هر چاري ځارېږم بلا دا شوه   په ما خوار پوري چه خاندې څوک به آر وئ
تا وَيله چه خپل زړه و ما ته راکړه   دا خوار زړه مي ستا دَ وړاندي که پکار وئ
زه خوشحال دَ يار ديدن وته تلوار کړم
تل بلبلي ځلبلاندي دَ بهار وئ

دَ ښو غشي ئې کل واړه د لدو زدي   عاشقان دَ دغو غشيو غم اندوز دي
نن مي بيا په نظر کښېوته مهر شه   تر لباس ئې شرمنده اهل نوروز دي
په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي   گلعذار ئې څراغُونه شب افروز دي
په بارخو باندي ئې خرپ دئ د غاښونو   دا چيچل مي دَ عاشق نو اموز دي
اغوستن لره ئې پاڼی د سوسن دئ   که دَ نورو جامې روغي شمند روز دي
د کوتری اشارت د ديو مرگ دئ   عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي
سر تر پايه په لمبه باندي گذر کا
د خوشحال وَيل پدا سبب دلسوز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نادان په یاري څه لره څوک ویاړي   هر زمان ښکاره یاري را ځني غواړي
دَ یاریِ هنر هیڅ ورځخه نشته   که پندونه ورته وایم راته ژاړي
هسي مست بې پروا یار ځما په کار دئ   چه د خلقو پېغورُونه سَرَه نغاړي
دَ رقیب په بد ویل عاشق داړه شي   لکه سپی پخپلو داړو سری داړي
ډېر می وگانډه گرېوان د عشق پکار کښي   نور په ما نشي وهل د گرېوان نماړي
دَ وصال په وخت امان دَ رقیبانو   دَ بهار په موسم ډېر گرزی غوباړي[1]

هر شاعر څخه تازه مضمون دَ ځان دئ
د ښه لیندي صدقه خوري د ښکار شاړي

دَ همه خلقو نظر پخپل بهبود دَئ   په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
چه څه درد دَ عشق لري ترې به ځارېږم   که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
چه خپل یار وَته نظر وکړم خوشحال شم   تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
دَ یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو   په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
دَ عاشق دَ آه له غشي بویه ویره   چه توبري ئې تمامي زهر آلود دئ
دا آسمان چه سراسر کبود لیده شي   پرې پوهېږې پورته لاړ دَ زړونو دود دئ
بیا ځما طالع مدد وکړ په خداړو   چه رقیب دَ یار له وره نه مردود دئ
دَ جهان ښادیِ کل واړه ځما دئ   غم مي کل واړه په بخره دَ حسود دئ

دَ خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
دَ خوشحال خټك پدا سودا کښ سود دئ

دَ خاطر مي له اندوهه نه څه ننگ دَئ   که ئې زده چه دا ښادیٔ ساعت یَو درنگ دئ
لا مي یو خدنگ له زړه وتَلي نه وئ   بیا ځما په زړه نوبت دَ بل خدنگ دئ
هر سحر په ما له ورایه تېغ وکښلي   خول په سر یېښي راځي په نیت دَ جنگ دئ
تر چشمانو مي اوره گټه بې نمه   تر محنت پوري مي غر لکه لا سنگ دئ
په خروار عیش و عشرت کاندي وگړي   خو د ما دَ زړه په بخره عیش تنگ دئ
ما دَ زړه په سترگو رنگ د زړگي وکوت   همگی دَ غم په سرو وینو کښ رنگ دئ
دا اسمان چه پاس په سر باندِي څرخېږي   په چا چتر مرصع په چا پلنگ دئ

دَ دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
پرُون دَور دَ خرم[2] نن دَ اورنگ دئ

دلربا خوبا وربل دِ تېر و ببر دئ   هو هو تار ئې دَ عاشق تر زړه چاپېر دئ
دَ اوزبك تاړاک مي هم دا هسي نه وئ   لکه ستا د سترگو تاخت په خوارو تېر دئ
د ما زړه چه دَ مزري تر زړه تېرَي کا   ستا دَ سترگو وَ کبلَیوُ وته زېر دئ
هغه راز چه به ما تا سَرَه تنها کړ   نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
د غمزې په تېغ ومرم خوني مي ته یې   بیا به وایې چا وهَلي په شمشېر دئ

---

[1] یعنی د خره مچ.

[2] خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنگ بندی کَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال و مرگ ته څه توري وکاږي
دبنو ناوک دِ هم ور لَرَه ډېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ
نصیحت ته ئې نیولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لویي ده
دَ سپلمی ملخي هم الا چه پوش دئ
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دئ
نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
دَ زنانو په حساب دِي مردان مشه
چه له زېبه له زینته هم آغوش دئ
شړی ور پښتون به سل په ډکه یوسي
کشمېری چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوښیارانو څخه ډېره هوښیاري ده
په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې دَ جهان ښادي پېرځو ده
چه په غم کښ دَ خوشحال سَرَه په خروش دئ

دا ویي ځما دراز دئ
دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو
حُه ټټو څه ټټو تاز دئ
دَ نائي ډېره ناسازه
دَ بل ډېری وته ساز دئ
دَ دانش کښېدې بویه
نه دَ سرو زرو طراز دئ

دَ کمال لافي دِ نکا نا درستي
چه تلقین ئې دا کامل نه وِئ آخستي
دانشمند دَ معما په علم پوه دئ
دَ ابجد په حساب څه خبر نا لوستي
هیڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه
دَ کردې په کار کښ غوڅ په گیسو سکښتي
دَ دانا تر سر مي دُر گوهر نثار کړي
دَ نادان په سر مي پندِ دَ خاورو لوستي
ارادت ئې بر سېرن په وراندي نه ځي
دَ خپل پیر په عیب سر شه یقین سستي
دَ ململو قدر چا وته ښکاره دَئ
چه ململ ئې همېشه په تن آغوستي
په هغې یارئِ څه باور خوشحاله
چه پیوند ئې په وېښته سَرَه آمستي[1]

دَ یار غم کله اغیار وته وَلاړ دَي
دَ یار غم خو هم خپل یار وته وَلاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تښتي
چه د ظلم و آزار وته وَلاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غړېږي
همت ناک سړی هر کار وته وَلاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمعه
و هر وَر و هر دربار وته وَلاړ دئ
خلق هیڅ را خبر ندي چه په عشق کښ
څو فکرونه و ما خوار وته وَلاړ دئ
چه دِ توري زلفي ووینم حیران شم
په حیرت سړی تور مار وته وَلاړ دئ
په بورجل باندي دِ هسي نا قرار شم
لکه څوک چه و گلزار وته وَلاړ دئ
لیوني خوشحال په نن دَي دیدن ورکړه
د سبا فکر هوښېار وته ولاړ دئ

---

[1] محشی ورته لیکلی یعنی ترلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ستم چه خپل آشنا دَئ په ما کړئ نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
په یاریِ دِ ئې هیڅوک غلط نشي وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
دَ مخ خال ئې تور تارو دَئ په گلزار کښ دَ زړه باز مي دَئ نظر پسې وا کړئ
خدایه ته ئې دَ زړه مهر په ما وکړه چه دِ زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
دَ فراق غمونه هسي را پسې دئ درسته شپه ئې و ما خوب ندَئ را کړئ
زه به ولي دَ ښه مخ نندارې نکړم نندارې لره ئې زه یم پیدا کړئ
یَو وصال دَ ښو یارانو بل هجران دَئ
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړئ

دَ تقوا لافي وهي دَ صادقی په قاضي ئې گواهان تېر دَ فاسقی
په رشتیا خبرُو هم متردد یم په وسواس کړم دَ عالم منافقی
دا چه وائي څوک به هست کړم څوک به نیست کړم سکه دعوا کاندي سړَی دَ خالقی
که عذرا په ملك کښ شته مخ دِ ښکاره کا زه په تن کښ زړه لَرم دَ وامقی
آدم زاد په تفاوت سړَه پیدا دي یَو په بل تېري لَري دَ فایقی
دَ بزرگانو په مسند هغه تېرَي کا چه لري واړه اسباب دَ لائِقی
ننگیالیو سړَه وېره دَ سر نشته سر سړی پرېکا دَ خره په سارقی
نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
هېڅ منکر مه شه دَ خپلي عاشقی

دَ هغو چه گرزېدَنه ستا په تل شي ستا په تل به ئې آخر سرُونه تل شي
ستا چشمانو مي زړه یو بڼو قبل کړ دَ هغو به څه احوال وِئ چه قبل شي
دَ وصال دَ ناوي مهر څه دَئ غم دَئ هغه هم واړه یکباره معجل شي
عشق یو څه دَ مزري برېت دی په کوگل شي دَ رنځور ئې په څو ورځې رنگ بدل شي
ښایسته که هر څو لافي دَ ښایست کا چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي چه ئې زلفي په بارخو باندې وَلَول شي
تر هرر حرف ئې دَ خطا نافې ځارېږه
آفرین دِ د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گرزي کښېنې پاڅې پایځې لنډې[1] شانکي وَهې در بلي ځربې لنډې
دا همه واړه زهزن د طریقت دې خپلي خوني لَرهَ ورِې پردیِ گنډې
نیك و بده چه و چا وته رسېږې پخپل ځان ترې دا دواړه په ډوډنډې[2]
د عالم رخنې ترِه په سبا دَې مره خبر نه دَې دا گیدي[3] له خپلي انډې

---

[1] دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

[2] په بله قلمي نسخه کي ډونډ کښلي دَي.

[3] گیدي سید راحت په معني دَ خره راوړي دي یعني دا خر له خپله انډې (بار) خبر نه دَي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر[1] کښلي زوي[2] په دروغ ورکړه و شنډي
قتلولَي ورکولَي باور وکړه چه هم دا دِي په دنيا کښ دَ دين خنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي د هغو دَ ايمان يو ورې شيطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کښ دَي تر خپل ايمان وتلي لا په څنډي
شرعَ منډ٠[3] د بني ده چه ولي دَي يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر دَ کامل نه دَي اخستي لکه خرونه نارې شوري[4] وهي ترنډي
لا به کله دا سګان وژنې خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پنډي پنډي

دا سړی خو په ادب سره سړَی دئ چه ادب ور سرَه نه وئ نور څاروی دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سړَی نه شه تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپی دئ
عادلان می دَ جنت دَ ګلزار ګل دئ ستمګر مي دَ دوږخ دَ اور لرګي دئ
سپی چه چا سره آشنا شي چه بر وَخوري و هغه ته ئې تم نه وِئ څو ژوندي وئ
دَ انصاف د ښبتن غم دَ دوږخ نشته دَ انصاف مي تر طاعته لا پرخی[5] دئ
په ښه خوي دَ سړی قدر قيمت کېږي بد خصلت سړی يا د يو دَئ يا پېړی دئ
چه ئې علم هنر نه وِئ ځني تښته بې هنر سړَی که وګورې لا شي دئ
چه په پند په نصيحت دِ بندي نشه تور زنجير ور لَره بويه که مزري دئ
په روا په ناروا دَ ملحد څه دئ په مذهب دَ ملحدانو کوکري ورَی دئ
دَ راحت په وخت دَ يار تجربه نشي چه محنت در سره واخلي يار دِ دَئ دَئ
هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
دَ خوشحال خټك په پوهه تش ملخی[6] دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتګالي دئ په سره والي له ياقوتو په سيالي دئ
په سپين والي په ښايست په زېبايَی واړه غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په ښېوه ښېوه چه پل کښېږدي په لاري کښلي پښې ئې دَ ګلزار په پايمالی دئ
په کاليو سرَه مخ ښايسته کېږي ستا په مخ ښايسته ستا دَ مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سړی که غواړم مونده[7] نشي چه خوشحال د ما دَ زړه په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې مِيَن يې ښايسته کله له خياله نه خالي دئ

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مګر ندر به صحيح وِي.

[2] کښلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

[3] دې کلمې ته محشي لار ترجمه کښلې ده.

[4] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

[5] د ضرورت نه زيات (درياب، پښتو لغت)

[6] پلی دی.

[7] نه ئې مومم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ورېښمينو نهاليو دِ نور خوب کا   دَ کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
دَ فراق په وخت د ما سترگو ته گوره   په ژړا ژړا شېږې ښنکالي دئ
تل ژړا نارې بلغاکي خوب په څو کا   چه ميشته دَ فراقجن په حوالي دئ
زه دَ مستي په پېزواند باندِي مَين يم   که دَ مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
مخ ئې تور که په ياري کښ ټېټالي دئ

دَ هوښيار دَ نادان هونبره تفاوت دئ   څو دَ مځکی دَ اسمان په منځ کښ وت[1] دئ
نادان څورب فراغت گرزي خوښي کا   هوښيار تل تر انديښنو لاندي چت پت دئ
که په ما باندي څرخ خوری پروا ئې نکړم   د هر هر کله دانا سره په نښت دئ
که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې گوره   چه ئې لافي د خولې وکړې نور اندت دئ
عشق يو مست هاتي وَلاړ سَرَه ښورېږي   دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت[2] دئ
چه دِ کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې   چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
څوک د بل د کورته[3] خوري ور پسې گرزي   چا خوړلي به درست عمر ښکار د گورت دئ
د تحصيل او د ترتيل بلا په ده شه   چه ملا د حق گويی په کار ساکت دئ
حاجي ولاړوُ و مکې ته راغي ده مي   په دروغو په حرص ډک کړئ کت دئ
چه ديدن ئې دَ گلرويو سَرَه کېږي   مي دِ خوري نوروز دِ کا بهار ئې نت[4] دئ
چه په کور کښ ئې کښېږدي په چا ئې نه خوري   خدايه مال ئې و ما راکړه چه معنت[5] دئ
چه کردار ئې موافق د گفتار نه وئ   همېشه دَ دروغجن په ړېره ډت دئ
دَ باطن په سترگو گوره هغه مخ ته   ظاهري نظر دَ نمر په ليدو تت دئ
دَ خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

دَ سوخته وو، يو وصال دئ   چه هجران پکښ محال دئ
دَ يار غم چه معشوقه شي   نور ئې وصل لا يزال دئ
که هزار پردې تر منځ وي   هغه واړه اتصال دئ
چه راځي دَ يار له لوريه   ورته بس هغه شمال دئ
چه په عشق کښ ئې سوخته وئ   ور ښکاره هغه جمال دئ
دَ هغه بيلتون له کومه   چه تل خوښ دَ يار په خيال دئ

---

[1] يعني سوری او درز او فاصله.

[2] دا کلمه هندی ده يعنی فيلبان.

[3] يو قسم پخکړې چه د اربشو د اورو او شوملو نه جوړېږی (درياب، پښتو لغت)

[4] يعنی غنيمت.

[5] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړی که داسی سی معنا ورکوی، مال ئې و ما را کړه غنيمت دی.

مخ دَ یار گوره په تیل[۱] کښی
دَ خوشحال خټك مثال دئ

دَ فساد فکر نشته خداي حاضر دئ   خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت دَ اولو الامر ځکه نکړم   خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند وروڼه په توره   په آزار دَ مومنانو بهادر دئ
دَ ابلیس غُندي مکرونه ئې په زړه کښ   په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته   په ظاهر که ودانیِ ته ناظر دئ
دَ چا زړه به ځني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټك چه چاود ځني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دئ   دَ دنیا سَرَه همه واړه نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ   ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو   په جهان پاتو خبري دَ محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا   مؤمنان دِئ که ترسا دِئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دَئ موندلَي   که پوهېږې چه دا درې واړه موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واړه ستوري   ورځ و شپه په عبادت کښ دَ معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سَرَه تازه کا   دا هډونه چه په مځکه کښ فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وِئ که شړیه   پدا دواړه توکه ښه سړی خوشنود دئ
که دَ لیري که نیژدې شمارونه مکړه   چه به دورمي یا را دورمي واړه زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شك گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

دَ هوښیار غلطي نه وِئ او که وئ خو دَ خندا شي   پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
دَ دنیا مینه ډېر مکړه دَ دنیا مینه څو ډېر کړې   و زړه ته به دِ هونبره ډېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځني هسي لیوني شته   که تخت د سلطنت وِئ پرې دَ دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې   په غېږ کښ به دِ واړه خواه ناخواه در لَره راشي
دَ یار دَ زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده   هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند دَ کالي بیا شي
چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې   که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوښیار دئ له هر چا نه عقل اخله   یا تور عشي خطا کا دَ هلك غشي رسا شي
چه دئ وخوړ هغه ستا دئ مال چه نخورې[۲] بلا دا شي   په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره دَ چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سَرَه همراه وئ   هنر به سود ونکا دَ طالع که درته شا شي
په زړه کښ خپل غرض دئ چه هیڅوک ځني خلاص ندئ   یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژړا شي
خپل ځان وته ئې وائي خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله دِ دا حلوا شي

---

[۱]تیلې یعنی اورلکیت یا کوگړ (دریاب، پښتو لغت)

[۲]تحویلدار یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا بده بلا ده چه و ما وته ښکارېږي　　په دې له خپله پلاره سکه زویه وېزارېږي
چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا　　چه مرگ شته په دنیا کښ سره ولي نه ځارېږي
په هر لوري چه گورم و عالم وته حیران شم　　وینا د هیچا نده په دنیا سرَه خوارېږي
و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حیران شي　　چه خپل دِ په بدي شي ستا وَ جنگ ته تیارېږي
چه بخت را سرَه مل وُ مار به مار ته څومښکی شو　　چه بخت و ماته شا گړه څومښکی راته مارېږي
دنیا دَ مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې　　چه یو مهاوت ومرِ بل ئې شاته تیارېږي
عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خور ئې که پیدا شي خپل پردي ته به شمارېږي

دَ ناکس دَ تربیت سرَه څه کار دئ　　دَ سنگیر دَ زراعت سرَه څه کار دئ
که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي　　دَ نادان دَ نصیحت سرَه څه کار دئ
که تر ملا ډکه درسته په ښه آس سپور شي　　دَ نامرد دَ شجاعت سرَهَ څه کار دئ
ورځ و شپه دِ په آرام باندِي تېرېږي　　دَ بې ننگ دَ حمیت سرَه څه کار دئ
په پالنگ که درته کښېني کښلې حوره　　د نامرد د ښه صورت سره څه کار دئ
د گاوزو ور مېړونه مزري نمورِي　　د گیدړو د قوت سرَه څه کار دئ
چه هوسیه په میدان وهي تازیان دئ　　دَ کوټه د دې حالت سرَه څه کار دئ
فصاحت دَ باغ بلبلو څخه غواړه　　دَ کارگه دَ فصاحت سرَه څه کار دئ
چه له ځایه یې په بخره سلامت شو　　د زاهد دَ ملامت سرَه څه کار دئ
درومه هر لوري ته گښت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَ خلوت سرَه څه کار دئ

دا دروغ دَئ چه په ستوریو سود و زیان شي　　سود و زیان واړه په حکم دَ سبحان شي
که دَ رنگ خوبی ئې شته لوئي له کومه　　دَ کاغذ گلونه هم دَ گل په شان شي
زمانه په طبیعت دَه دَ هلکو　　هلك تل چه و چا ورکا ژر پښېمان شي
دَ دنیا اقبال چه مخ کا وَ نادان ته　　دانشمند ئې دَ خبرو نه حیران شي
دَ منصب سرَه دَ ما خبري دُر وې　　اوس راضي یم که په چا باندِي مرجان شي
گوره کومه چار به کانده مخ ښکاره کا　　دَ عالم خبري ډېري تر دا میان شي
دا دنیا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وئ　　چه ئې ډېره ټولَوي ډېر پرېشان شي
دانشمند څخه چه مال دَ دنیا نه وئ　　وَ عالم وته په مثل دَ نادان شي
زه خوشحال خټك هغه یم قدر نشته
دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تَل نه وِي څو به گرزي　　په خمار سره اَوُښتي سترگي سري
که بې شماره خزانې کري سرَه ټولي　　دَ دنیا ارمان به بیا وَگور ته وري
ستا پخوا دَ طبیلو څښتن وگوره　　چه په کور باندِي ئې گرزي غوا و خري
همېشه وایي فاني دنیا گنده دَه　　که گنده دَه ولي نه تېرېږې ترِي
په دنیا څو ډېر مین هونبره غمجن شِي　　جگي جگي راشه مکړه مینه پري

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَو غفلت بل جهالت دريم شهرت دَی
دَ خوشحال دَ خان بلا دِي هم دا دري

دا یم راغلم پدا عمر چه می ویني   زلمی توب را ځخه یووړ ږېړی سپیني
يَو دا ښکار بل دَ کتاب بل دَ دلبرُو   په جهان کښی نوری نشويِ دا دريِ میني
دَ همت جامه مي سپېنه پاکښیزه ده   پريِ دوستی دَ زرو ځه وه لکه ویني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندئ   چه په زړه کښی دَ عاشق دي دلنشیني
که ټټر وَهيِ له تیږی گمان مکړه   چه به مهر په تا وکا زړه سنگیني
دا دوو گَونو مراد کل درکا په غېږ کښ   په خندا چه در کنار شِی مه جبیني
نور به کوم ارمان دا گنج دَ کنجینيِ کا
چه په غېږ کښ ئيِ نیولی تن سیمیني

دَ باطن په تجلي ظاهر صفا وِئ   دَ بد ذات په آشنائي کښ سل جفا وِئ
لکه نوم چه دَ کیمیا دَ عنقا اروي   تر دا دواړو نه نایابه لا وفا وِئ
د ناکس سړی نه زر خبري وارويِ   په يَوه وینا ئيِ کله اکتفا وِئ
د ديِ دور په يارانو غلط مشه   مخامخ ئيِ درته مخ قفا قفا وِئ
دَ هغه طبیب طلب کَوِه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلي کښ ئيِ شفا وِئ

د ما کومه اندېښنه ده که ما پرېږدي   ته به نوم د بيِ وفا په خپسر[1] کښېږدي
زه یو هسي یار لرم که مي روزي شِي   که صفت ئيِ درته وکړم و به رېږديِ
ته سړی يې که ځاروي يې رنگ دِ ورک شه   د بهار په سرو گلونو بانديِ پېښيِ ږديِ
ما په ډیرو سټو اور دَي لگوَلَي   په دا ځه که ځو خسړي باندي کښېږديِ
زه چه ستا په دا اُوږدو زلفو مین شوم   لا به ځو دور او درازي راته بلېږديِ
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه ته د خپل جمال نخښي بکښيِ زديِ

دا ځه بارخو دي ستا دَ تورُو زلفو لانديِ   پروتي دي په گلو د سنبلو پاڼي تانديِ
تل ئيِ په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته   هسي یار مي بیا مونده چه عالم ئيِ کیسيِ[2] کانديِ
قیس وُ که وامق وُ که فرهاد وُ که خسرو وُ   هر چه عاشقي کا[3] سل رحمت په واړو بانديِ
نور خلق فاني دِي که باقي دِي هم هغه دِي   هر چه په فاني دنیا یادېږي ورد ستور ړانديِ
نوري کیسيِ ځه دي و خپل ځان ته نصیحت دَي   شمع ته نظر کړه خود[4] به وژاړيِ چه خانديِ

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په یوه قلمي نسخه کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

[2] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، یا به کیسی وي په معني د معما او چیستان، یا به مفغن د قصيِ وي.

[3] هر چه عاشقان دِي.

[4] خو به وژاړيِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته گوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زړه پرتې دِي ستا د تور وربل پياندِي

دواړه سترګِي مي چه ستا په لور دوخته شوې   په لَمني کښ مِي اُوښي اندوخته شوې
په مانړِي مانړِي ئې خوره مزه ئې اخله   ته ځما دَ زړه په وينو آموخته شوې
په لکونو په کروړونو دِ بها دِئ   دَ يوسف غُندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته ځما دَ تورى شپې څراغ يې   ولي تلې په بله څُونه افروخته شوې
چا دا اور در لَګولَي دَئ خوشحاله
چه لاله غُندي دا هسِي دلسوخته شوې

ډېر مين په تازه مينه سَرَه تېر شيٰ[1]   په هجران ئې خوږ ژوندون زهر ګندېر شي
لا يو غم مي تمام نه وِئ څه نصيب دَئ   چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير دَ معظم په غم کښ ډوب وم   خبر نه وَم چه طاهر به تېر و بېر شي
لکه ږېره دَ طاهر نوې په زني   دَ هر هر وېښته ئې غم را باندي ډېر شي
خدايه هسي غم بل ما ته پيدا مکړه   چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر وَ مړ په شباب کښ" دا تاريخ دئ
چه به کال دَ ده وَ مرگ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي   پکي نشته گمراهي
دَ رشتينو پروا نشته   دَ جهان په بد خواهي
دَ رشتينو سَرَه مَل وِي   تل نصرت دَ آلهي
دَ رشتينو ځاي جنت دئ   دَ قرآن په گواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تباهي

رفتار ئې مستانه دئ   په غمزه کښ يگانه دئ
دا پسر په لب شکري   چه هر غاښ ئې دُر دانه دئ
که په سترگو ئې نظر کړې   کل له نازه همخانه دئ
که و مخ وته ئې گورې   لاله گل ئې نښانه دئ
پدا پېچ و تابو زلفو   چه دَ مښکو خزانه دئ
لا ئې پى څاځي دَ شونډُو   په هر کار کښ فرزانه دئ
ځما ځان تر ده فدا شه   چه هم ځان هم جانانه دئ
نه چه زه په ده مين يم   دَ همه خلقو ستانه دئ
خپل صورت ستائى پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دئ

---

[1] دا بدله خان دَ خپل زوی طاهر په مرثيه کښی ويلې ده، په آخر بيت کښی "ظاهر و مړ په شباب کښی" دَ ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه دَ مړينی کال ئې دَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګ دِ ورک شه بده روې   را پسې يې سينه سوې
له يوې فتنې دِ خلاص شم   را پيدا کړې بله نوې
ستا غمونه هسې ټوغ کړم   وکښې نه شمه سيلوې
چه اوده وې هونبره ښه وې   کشکه تل وَې اوده شوې
پرې به کله باران وشي   چه به و ټوکېږي سوې
فصل نه کوي خوشحاله
څو پټې نشي په يوې

را ښکاره دِي د دې دور لنډ لستوني   پردي مال وته اوږده لاسونه موني[1]
که په باغ ئې دَ يتيم دَ کنډي ګډ کړې   دَ انګورو به خواږه ږنګوري چوني
دَ خوږو مزه پوښتي بزه ئې هېره   ښې څربې لنډې وهي ور باندې سوني
کله سر په سينه ومنډي سرګي شي   کله سر موږي دَ مار لکه سربوني[2]
چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ   ورځ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني[3]
پخپل ځاي لکه شا خوږي خر خوله خشکه   په بل کور لکه آس په راتب پوني[4]
که څه کار دَئ دَ رندانو دَئ خوشحاله
چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روني

راشه ګوره نامردان بلا وَهَلِي   دَ بري ميدان پربېږدي لري ته زغلي
دَ اسمان دَ پاسه ګنبت نندارِه نکا   کوز د مځکي د تلی په منځ کښ ملي
کم دليل دِ دَ سر دواړه سترګي وخوري   په تور تم د جنازې سره څملي
مره هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته   تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
څوک پخپل پټي کَرل کا دَ اغزيو   چا پخپل پټي ګلونه دِئ کرلي
پسينه کرله هونبره فائده نکا   چه په وخت کرله وکا بر آخلي
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لَږ دئ   خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي   رنځ و ګنج سَرَه دا دواړه دِئ تړلي
چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ   اولياء ندئ دَ نفس په خوښي تللَي
دَ هوا ترکَول عروة الوثقی دي   دروېشان پدا وَيل دِي پوهېدلي
چه دَ نفس د ظلماني کوهي را ووزي   دَ هغو سترګو ملکونه دِي ليدلي
درخانی پکښې يو آدم خان خوښ کړ   يوسف زئي ځوانان ډېر وه سپاره پلي
څو مخلص تمام خالص نشې خوشحاله
خطر ونه دِي چا پېر در جار وتلي

---

[1] سرمايه، رقم.

[2] موش خرما، خړ رنګه ځناور چی د مار سره جنګ ئې ډېر مشهور دی.

[3] ګنځی.

[4] ميده شې، ووړ شې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر مين وه چه ئې لافي کړې د ميني   په ارمان و بله تېر شول که ئې ويني
څوک چه يار په اوښيو ژاړي ژړانده   ژړا دا ده چه ئې وژاړِي په ويني
دَ رشتيني ميني کار خو دا خپل زړه دي   دروغجني ميني غواړِي تورِي سپېني
دَ مجنون او دَ ليلی مينه رشتيا وه   دَ پروېز او دَ فرهاد او دَ شيريني
ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي   په جهان که ډېرِي تېرِي دِي رنگيني
تورِي سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ   تورِي زلفی دِ سنبل دي مخ نسريني
له د يو خاورُو نه چه گل زېږِي خوشحاله
دا پدا چه تل ور درومي مه جبينِي

راشه گوره څه کارُونه درنگ په درنگ شي   په ساعت دَ دنيا چارِي په بَل رنگ شي
واړه وَسوځَي په اور کښ خبر نه يم   بيا له کومه را پيدا هونبره پتنگ شي
لا به کله مخامخ را سَرَه خاندِي   چه کاته ئې گه گهي راته په څنگ شي
چا وَيل دَ کنبليو جنگ پسې آشتي وئ   ولي ما سَرَه آشتي نکا په جنگ شي[1]
په هر چا باندِي ئې زړه دَئ لکه ژاوله   خو په ما باندِي چه راشي زړه ئې سنگ شي
حال دئ وگوري د ما بيا دِ آهنگ کا   دَ هر چا په عاشقی ته آهنگ شي
په فراق دَ مهوشانو لا چينه دئ   که روان ځما له دواړو سترگو گنگ شي
تا په خپله رضا وينو په غوره
اوس دِ ولي دَ خوشحال دَ يارئ ننگ شي

راشه لېونی شه چه دئ نور خلق غم خور شي   څو چه هوښياري کړې غم به لا درباندي زور شي
هيڅ پرې نه پوهېږم چه دَ چا وَيل رشتيا کړم   سل رنگه خبري پدا منځ کښ لور په لور شي
صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا   خدايه لا به کله دَ غماز سرئ مخ تور شي
زر هنر وکړه نصيحت په کوم حساب دئ   هر چه ځائي خوي دِئ فکر مکړه چه به نور شي
يو هندو بلا دَئ چه په مکر ټيکه کښېږدي   څوک به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
سپين جمال دِ گوره ښايسته په تور خالونو   تل په کښيده باندي ټکئ دَ انځور شي
درسته شپه مي تېره په فرياد او په نارو کړه   شپه ئې دَ هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
غير بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ   ورور چه بېگانه شي راته وايه کله ورور شي
ډېر دِي په دا چم کښ چه پټ پټ دَ ميني لاف کا
ولي اوس يوازي وَ خوشحال وَته پېغور شي

را ښکاره چه دَ دلبری وَ مخ خال شي   لکه ښکار دَ ښکاري ولگي خوشحال شي
په څو ژبي شاعري په جهان کېږِي   دَ هر چا ثنا صفت دَ ښه جمال شي
دنيا دار کره چه نه وِئ ښې دلبري   اور دِ پوري دَ دنيا په ملك و مال شي
په وصال دَ سمنبرو زړه تونگر شي   چه ئې نه ويني په سترگو خوار کنگال شي
چه عاشق دَ معشوقې په عشق کښ غرق شي   جدائې له منځه ولاړه تل وصال شي
ارمان دا دَي چه به زه همېشه نه وم   همېشه به سره گلونه کال په کال شي
دَ گلونو وخت تېرېږی ساقي گرم يې   که دَ جام په راکوَلو دِ اهمال شي
لکه باغ چه په گلونو مالا مال دئ
د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

---

[1] تل ئې ما سَرَه آشتی ده که په جنگ شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ يارانو بې غمي　　هونبره مهر هونبره مينه محرمي
زه دا هسي په فراق په اشتياق کښ　　حقيقت ئې راته نه کړ قلمي
اسمان لېړي مځکه کروړه عاشقان دي　　چه په څو رنګه غمونه تل زغمي
ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه　　که په بل جهان پيدا شي خرمي
څوک چه دم دَ همدمی وَهي ترې سوړ شوم　　چه مي وليده دَ خلقو همدمي
چه په هيڅ ساعت خالي نه وِي له غمه　　مګر غم لَره پيدا دَي آدمي
هيڅ طبيب نشته چه حال ورته معلوم کړم　　چه په کوم زحمت کښ پروت يم المي
ته چه ما ته عربي خبري وايې　　دَ عربو ژبه څه زده عجمي
که خبر په دا مثال يې وئې وايه　　چه په ګوته يوه ګوته دوه غمي
بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله　　که يو خداي دَ سړی نشي په کمي

که قدم دِ دَ وفا په لاري ټينګ کړ
دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمي

راشه ګوره خلقه نصيب په څو خوري　　توري نور ځوانان وهي منصب صد وخوري
په غارونو کښ مزري ځټي منګلي　　په تياره د ګردې و ازدي پيشو خوری
هغه ډک طباخ په سپی خوړلي ښه دئ　　چه تر څنګ ئې دَ عورتو پر سوپر وخوری
لکه څوک چه ډک چلم څکوي په غم کښ　　فواقجن هسي لوګي دَ اندېښنو خوری
دَ فلك د نا قابل سَرَه عيرت دئ　　نا قابل به دَ نباتو حلوا څو خوری

لا به کله هغه ګنج ورکوې بخته!
چه خوشحال به ئې په پليو په سپرو خوری

را ښکاره شوې دَ جهان بې وفايی　　نور مي را څکاوه قلم په آشنايی
لکه اور په بوټی ولګي بيا نه وئ　　يو څو ورځې دَي ارمان دَ جدايی
روښنائی دَ معرفت تر نمر والا ده　　څوک دِ و نه وزي له هسي روښنايی
له يوه څاڅکي نه څه صورت پيدا کا　　هم په خداي ښائي کارونه د خدايی
تا هاله و ګل خبل زړه ورکړي بلبلي　　که ئې تل وَئ دا بازار د زېبايی
په ګلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وِئ　　چه خبر شوم ستا له قدره تنهايی
چه پخپل کوښښ بهبود دَ دنيا غواړِي　　تا ته هېڅ نه دِئ دَ خلقو دانايی
چه ځما دَ درد علاج لَره پيدا دِئ　　زه له چا غواړم دا هسي موميايی
چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده　　دَ دلبرُو حسن څه لَره ستايی
چه ګوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ　　مګر نشته جوهري دَ بينايی

چه په چرته ښه صورت هوري ئې زړه دئ
څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسايی

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونيوه ځاي سراي　　چه ښه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دَئ ځاي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور غر ئې د هوړی دئ تر تیراه پوري سم تللي   نیلاب و لنډی دواړه عجب سر یښي په پاي
پرې سازه لویه لار دَ هندوستان و خراسان ده   گذر ئې دَ اټك دي چه ترې ترس کا شاه گداي
هر فیض د دَ جهان څه چه یادېږی پرې را درومي   که ملك ئې باراني دَئ څه بهار لري هاي هاي
که سوات که اشنغر که بېښور دَئ دا ملکونه   رجوع لَري وَ ده نه فیض ور درومي دَ هر ځاي
په هر لوري ئې ښکار شته دَ شاهین دَ باز دا هر څه   واه واه کاله باڼه ئې چه ئې ښکار دئ دلرباي
ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خوښ سترگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ[1]   چه څوک پکښې میشته دي په امان اوسه دَ خداوي
اسمان ځني جدا کړ لاس دَ چا رسي اسمان ته
خوشحال له سرایه ندئ جدا شوي پخپل راي

زلفي د دلداري چه زنار فرمائیي   څه لَره و ما ته څوک بل کار فرمائیي
سهل دَي دا امر که مي سر و مال قبول کا   څوک به دا وَیل کا چه دشوار فرمائیي
څه لَره اې عقله ډېر له صبره راته وایې   زه بنده دَ عشق یم دَی تلوار فرمائیي
څو راته ناصحه نصیحت کړې لېوني مي   کله هسي کار کا چه هوښیار فرمائیي
ما ترې توبه وکړه چه دَ عشق په شریعت کښ   دین مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائیي
قطع لېوني دي چه دَ یار دَ مخ په دَور   څوک وَ ما ته سېر د گلزار فرمائیي
خپله رضا پرېږده که رشتیني ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه دِ یار فرمائیي

زوړ سری چه د ځوانی هوس کاندې   ورته وایه چه د څه په کُنه خاندې
چه په کال کښ ئې زړتوب وي هم ځواني وي   د سري تر کاره ښه دَي کار دا سپاندې
لکه هسي په ځوان موړ شي چه ئې نه خوري   کله ځوان ته سترگي آړَوِي نغلاندې
په نیتونو په صوتونو په لاسونو   خلقې دِي سرَه یو تبله هړاندې
اوس په سپینه ږېره څه له مرگه ډار کړم   یاران توري ږیري ولاړل تر ما وړاندې
چه د مځکي مخ ئې لاندِي وُ تر حکم   راشه وگوره هغه تر مځکې لاندې
دا عالم رېگ روان دَي که ئې گورې   خو هم هسي سرَه اَوړي لاندِ باندې
د قضا تنور ما ولیده په سترگو
ما خوشحال چه پکښ سیځې وچي تاندې

زه چه ستا دَ مخ گلزار گورم په کور کښې   دَ بهار گلونه وسېځَم په اور کښې
ما پدا تندي اخیستي ستا دَ پاره   که زه تا غُندي یار مومم په پېغور کښې
دَ ټولی په مخ کښ ځې په شین شین   لکه مست هاتي چه یون کاندي په ړور[2] کښې
اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو   که پخوا به لباسي وه په لاهور کښې
په قراره قراري کښ عالم خوش دئ   ما دِ خداي لَري دَ عشق په شر و شور کښې
که رستم دَ زمانې شې گمان مکره   زمانه به دِ پرېښږدي پخپل زور کښې

---

[1] کر زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

[2] هغه رودبار چه څنډی ئې زنگل وِی، دَ قندهار د جنوب و خوا ته یَو رود هم په دغه تقویب ړوړ بولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سليمان په گوتې کښلې دا وينا وه   چه دا تخت به دَ سليمان نه وي په گور کښې
د خوشحال دِ له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځاي د گوتي غواړي په څلور[1] کښې

زه خو شرابي يم شيخه څه را سَرَه جنگ کړې   بخري ازلي دئ کشکي ما دَ ځان په رنگ کړې
ښه وايې واعظه برکت شه ستا په ژبه   ښه يې په وَيَلو دَ درياب اوبه کرنگ[1] کړې
ولاړل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وُو   ولاړل وَ دوږخ ته چه ئې لافى دَ فرهنگ کړې
پند دَ محمد (ص) دَ ابو جهل پکار نه شو   څوک به ئې صيقل کا چه ئې خداي اَينې زنگ کړې
کښښې په خلوت کښ شيخه سود ئې راته وايه   ولې پخپل ځان دا هسې ارت جهان تنگ کړې
زه خو دَ زړه درد غواړم په هر يوه مذهب کښ   تا زده ستا خبرُو چه نقلونه رنگا رنگ کړې
رايشه مطربه! دَ نوروز سرود آغاز کړه   ښې نغمې زړه سوزي په رباب په نئ و چنگ کړې
هر لوري ته گل دِئ شقايق نرگس سنبل دئ   بې گلزاره بد که وَ بل لوري ته آهنگ کړې
چا در پسې ډېري توښې واخيستې طلب کا   ځنو مسلى دَ بې ننگى در پسې لنگ کړې
کاشکې[1] دَ عمل تله درنه په قيامت شِې   موم په رقيبانُو په عاشق باندِې زړه سنگ کړې
مرگ لَرَه ئې واړه دَ دهلى لښکر راغلَې:
ته لا دَ خوشحال په مرگ ځان روغ نه کښې ننگ کړې

زلفى ئى سبب دِئ د عاشق دَ پرېشانى   نندارہ ئې بهانه ده دَ بېحدي حيرانى
درد مي سرشته ده دَ هزار رنگه دارو وُ   غم ئې لا تېري کاندي تر ډېري ښادمانى
زخم ئې مايه دَ لاربزاله حياتگي دي   ورانَې ئې دَئ موجب په جاودانه ودانى
محتسب چه احتساب لَره ور ځي مجال ئې نشته   که دَ برندو سترگو مست ئې همېشه کاندي ورانى
ما په عشق کښ رسَولى دَي خپل کار تر هسي حده   لکه څوک په مېڅ د توري سزاوار شي دَ خانى
زه خوشحال خټك د عشق په کار هونبره خوشحال يم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانى

زه او عشق بې قراري   دم په دم ژړا زاري
تېغ وکښلې را ښکاره شوه   خوار عاشق دِ ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې   ستا دا هسي ده ياري
ستا له مهره ستا له لطفه   زه لَرم اميد واري
دا يم ستا دَ غم ورَى وړم   شرط دَ عشق دَئ بردبادي
خاکپاي اوسه خوشحاله
لوى به کاندي خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا يې   په ورځ سل سوگنده وکړې بيا له واړويې پروا يې
ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندي غاو کا   ولي هسي خبر ندئ چه ته څه رنگه زيبا يې
اې چه ما وته وَيل کړې چه په کښليو نظر مکره   څوک به ستا په وَيل غوږ کا چه دَ مرگ خبري وايې

---

[1]محشى ورته ليکي چه مطلب څلور ياران (رض) دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ما يو وېښته د خپلی معشوقې تر حوري ښه دي | ملا څه په هر زمان دَ جنت حوري راته ستا يې
د گلونو قدر هر زاغ و زغن نزده طوطا زده | هسي مه وايه نادانه چه په څه صورت شيدا يې
دا څه توري سترگي ندئ چه ځما زړگي ئې يووړ | دا څه لا نوري بلا دي خدايه ته دا نابينا يې
دانه خال نه زنخدان دَي نه پرېشانی توري زلفي | دا يو راز آلهي دَئ که ته پوه پدا وينا يې
دا دَ خلقو ملامت دَئ که پېغور دَئ د وگړي | دا همه ځما قبول دئ خو که ته له ما پخولا يې
نن به څراغ په کور کښ نه يږدم چه گمان هيڅوک ونکا | دا نېژدې دَ چم وگړي چه نن ښه مېلمه ځما يې
ما وَيل چه د زړه غم به درته وَوايم چه راشې | غم به څه وايم و تا ته چه په راغله غم زدا يې

چه دَ زلفو نافې تل تل څنډوې دَ باد و مخ ته
خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسيه دَ خطا يې

زړه به ستا له جوره ظلمه په څو ځان وړي | غم دَ درد به دِ تر کومه پدا شان وړي
ما دا هسي رنگ هندو ليدلَي نه وُ | چه په حسن دين و زړه دَ مسلمان وړي
هغه لاس چه دِ کوتاه دَئ تر لمني | هر زمان ئې په ډېر غم کښ تر گريوان وړي
دَ هغه عمر څه حال حلاوت نشته | چه ئې بې له تا په غم کښ په پايان وړي
چه هرس دَ هغو شونډُو غاښو کاندِي | دَ ارمان گوتی هر دم پخپل دندان وړي
ستا دَ زلفو وَ چوگان وته حيران يم | چه دَ زني گوي دِ څرنگ په ميدان وړي
پکښي بند زړونه وگاړي که ئې گورې | چه دَ سر زلفيني تل تر زنخدان وړي
چه دِ زړه په ما هغه حکم فرمان کړه | د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
دَ خاطر خوښي مي هر کله پدا ده | چه دا ستا غمونه هر کله پرېوان وړي
دَ نور چا په ما څه کار دَئ زه پري خوښ يم | که مي دين و زړه همه واړه تبان وړي
دَ وفا خصلت چه خداي ندئ ورکړي | څوک به څه لَره په کښليو دا گمان وړي

دَ زړه مينه ئې په کښليو ماته نکړه
خوار خوشحال به له دنيا نه دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي | که هر څو مي دلاسه ور سره کېږي
ځما لاس ورته تر اوره هم بتر شو | لا په اور کښ ئې يَو درنگ ساعت تېرېږي
زه او زر سَرَه له ځايه غليمان يُو | په جهان کښ غليمان سَرَه رغېږي؟
چه غليم دَ مړني بپه نظر کښوزي | نور ئې زړه دَ ده و مرگ وته پړ کېږي
شاه زلمی به خپل غليم کا تر ځان وړاندی | و نامرد وته به سل حيلې درېږي
په قرآن کښ ستا اصوال په غليم ياد دئ | بل به کوم حجت تر دا قوي يادېږي
کانِي زر که سَرَه وگورې يو رنگ دئ | فرق ئې دا دَي چه په زرو زړه رغېږي
هغه زر تر کانی لوټه لا بتر دئ | چه ئې وَمنډې په مځکه نه خرڅېږي
چه اوبه په ځای حصار شي نور خسا شي | صفائي ئې هم پدا ده چه بهيږي

تل دِ لاس په غليم بر اوسه خوشحاله
غليمان دِ شرمنده تر تا ځارېږي

ساقي گل شگفته کېږي | خس له باغه رفته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ باغ خوښي په زر شي   دَ راغ هسي مفته کېږي
دُر گوهر ځما بې میو   په مژگانو سفته کېږي
که ئې پټ لَرم له خلقه   راز مي نه نهفته کېږي
باد دِ زلفي آشفته کا   ځما زړه آشفته کېږي
هغه راز چه به ما تا کړ   په محفلو گفته کېږي
دَ خوشحال بخته بیدار شه
تَل څوک کله خفته کېږي

ستمگر به همېشه په دنیا نه وئ   پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
هسي خوښ دَ ظالمی په کار وَلاړ دئ   ته به وایې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
ظالمان په نور څه هیڅ راغلي ندئ   خو دنیا وته ځوئېږي لکه روي
چه د خپلي کامرانی په کار راشي   که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زړه وئ
په گفتار کښ دَ فرښتو سَرَه سیالي کا   په کردار کښ شیطانان ترې پوري څه وئ
که په سول ئې دَ دنیا مقصود حاصلېږي   دَ مکې په وره به هم پوري کا سوئ
پخپل زویه ورور یې زړه نه وئ ترلي   دَ خپل پلار و مرگ ته هم موږي[1] ورغوي
په هغه چاړه قلم روغ کا قرآن کښ   په هغه چاړه دَ وروره مري سکومي[2]
په رکوع کښ تسبیحات دَ مال و ملك کا   په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
که نېکخواه ورته دَ پند خبري وکا   چه دَ بدو خصلت پرېږدي زړه ئې چوي
زه خوشحال چه دَ اورنگ بادشاه نوکر یم
که وَ زویه ورکَول کړم زړه مي نه وئ

ستا له جوره ظلمه هیڅ نکړَي ژړلي   چه له وره دِ په څو گرزم شړلي
همېشه ځما دعا په غوږو اروې   یَوه ورځ دِ په ښکنځا نه یم زېړلي
رقیبان دِ لکه سپي په کوڅه غاپي   هم ترې څیرې جامې وروهم هم خوړلي
چه به ته دَ هغه ټال په پړیو زانگې   هغه پړي دَ ورېښمو وئ غړلي
قافلې دَ همراهانو شوې رواني   ما هم بار دَي دَ خپل کوچ پسې ترلي
حاسدان بې غمه خوب کا دریغه دریغه   چه په کور ئې دَ بلا نفیل نړلي[3]
د خوشحال ئې و کرم وته امید دئ
که هر څو په گناهونو دَي لړلَي

سا دَ کښلی مخ په خال مي زړه په داغ دئ   پدا داغ مي له عالمه زړه فراغ دئ
سخ چه ناست یم دَ گلونو په چمن کښ   بیا ساقي راته نیولي ډک ایاغ دئ
یا د ښو زلمیو خیال دي په شمله کښ   یا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دئ

---

[1] ژویی.

[2] یعنی پرې کول او پوستول.

[3] نړلی یعنی غوغا کول او دربول او ډَبَول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زلفینو په تور تم کښ به ئې غوارم   دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
چه دَ کښلیو دَ جمال ننداره کاندِي   وَ هغو ته سپېره ډاګ سیر دَ باغ دئ
په سپین مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي   زه به زړه ورځني ژغورم روږ[1] دي زاغ دئ
دَ ګلونو په بوي ځِي په ګلزار ورشي   دَ ګلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
نه په اصل هونبره ښه نه ښایسته يې   تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
دَ خوشحال سترګي هورې چه ښایسته وي
خلقه زړه ئې نه په باغ دَئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه دریاب دَئ زه ماهَی   په هجران دِ هر زمان دَئ په ماهی
په ژړا بې ځني خواست دَ شپېښي خولې کړ   په خندا ئې وې چه څه کا دا سړی
ویې څوک يې چه ځما په کوڅه ګرزې   ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مریَی
هم په څو رنګه ناله هم په تن نال شوم   ببلتانه را باندي وکړ کار دَ نَی
دَ ځوانی بهار څه ښه دَي دربغه دربغه   دا بهار که همېشه په دنیا وَی
ګل، سنبل، نسرین، نرګس لاله غوټیه   دَ مقدم سَرَه دِ راوړه[2] درست پسرلَی
چه ئې ونیسم په غېږ کښ راته ګوري   لکه مست دَ مور په پیو کم کبلَی
دا شیرین یاران به نه وینم چه وَمرم   خدایه ما په جهان تَل لرې ژوندی
غم خو ستا دَ رسوائی کړم نه دَ سر کړم   که مي دا اندېښنه نه وي تا کتَی
هسِي ستا دَ ببلتانه په آتش سوځم   لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرګَی
ډېر صفت دَ ښاپېریُو اَرویده شي   ولي ستا دَ مخ څوک نه وینم مخَی
په ښایست کښ هیڅ لقب دربادي نشته   که دِ څه خو دَ عاشق نمنځه کړَی
اورنګ زیب به د کابل دَ خلل غم کا   ساقي وخت دَ نوبهار دَي راوړه مَی
چه زړه سوَی دِ دَ خوشحال په فریاد نشِي
په سینه کښ دِ سندان دَي که زړګَی

ستا په غم کښ لکه زه یم بل به نه وِئ   دروغجن یم که بل هسِي لکه زه وِئ
ستا له غمه مي ځګر له وینو ډک شو   چا ته وویَلي نشم زړه مي چوِئ
تا ویل ځما دیدن قیمت بها دئ   زه حیران یم ستا دَ مخ بها به څه وِئ
سر به درکړم په بها کښ دیدن را کړه   په سودا کښ خلل مکړه که دِ زړه وئ
هسي ګل دَ ګلستان په منځ کښ نشته   هر چه ستا رنګ و بوي پوري په ده نه وئ
که تل تا لَره درځم ملامت مکړه   دَ بلبلو تل و ګل وته ورتله وئ
د ښه څیز پوښتنه مه کوَه له اصله   دَ یو هر دوکان چه وِي کالي دِ بله وئ
که صورت ژغورې له غمه کاته مکړه   زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وئ
زه خوشحال چه آشنا وینمه[3] خوشحال شم

---

[1] روږد یعنی آموخته او بلد او آشنا.

[2] راشی.

[3] ووینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ګل چه تازه شوي په اَوبه وِئ!

سرِی هونبره څو ئې نيت وئ   جامه هونبره څو قامت وئ
ګرګېن ګردن دَ فيل خوري   څه مېړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره دَ عيسی بار وړي   نه هر سر سَرَه دولت وئ
وَ صورت ته نظر مکړه   په ګرده دَ مرد قيمت وئ
زه مرَيَي دَ هغه کس يم   چه صورت وِئ هم سيرت وئ
که صورت سيرت دِ جوړ شول   سر تر پايه عنايت وئ
دَ خوشاحال په وينا غوږ کړه
په ويَل کښ ئې لذت وئ

ساقي تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ   له جهانه به مهلت وِئ که به نه وِئ
راشه يک دَ ميو جام په مي ناب کړه   تل به هسي فراغت وِئ که به نه وِئ
هر هوس چه دَ صورت کړې نن ساعت دئ   ګوره کانده به صورت وِئ که به نه وِئ
په رشتيا وَ ما ته وَوايه طبيبه!   چه دَ رنځ مي به صحت وِئ که به نه وِئ
دَ وصال وعده دِ وکړه ستا سوګند دئ   پدا کار کښ به غفلت وِئ که به نه وِئ
که په تا پسې ملنګ دَ مسلې شم   شاه په تا مي به قيمت وِئ که به نه وِئ
سپينه خوله که بې رېباره ور پېنکښ کړم
په خوشحال به مي منت وِئ که به نه وِئ

ستا په تور مي مال تالا مانې نړېږي   راشه ګوره که پدا دِ زړه سرېږي
ستا غمونو لَره هر کله ژوندون وئ   پدا لږ عمر مي زړه کله مرېږي
وايې ما وېشتلي څه کا حال ئې څه دئ   په کوڅه کښ دِ لا دم وَهِي غرېږي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   وائي مالګي مي په سترګو کښ دوړېږي
لا به ګوره څه شان شان غوټۍ وا کا   دَ ښايست بهار ئې اوس نوَي غوړېږي
ما به هيڅ په ورتې ورتې نه ژړل عالمه   ولي څه کړم چه مي ننه زړه ژړېږي
دَ رشتيا خبري خېر و برکت دئ   په قاضي دَ دروغجن ژبه اړېږي
دَ خوشحال ختک په کار پوري حيران يَم
مينه لا وربانده زور شوه څو زړېږي

سخ د اَئينې دئ چه دِ مخ وته تل ګوري   سخ دَ لونګين دَئ چه دِ پاس په ټټر ښوري
نه دِي ستا دَ غوړو غټي غټي مرغلری   وصل دئ په مياشت پوري يو سر بل سَره ستوري
روغ مي کړې له رنځه چه د خولې ښبرې دِ اورم   شهد و شکر را ګرې چه مي ستا شونډې وزوري
ظلم دِ دَ سترګو پما خوار هر ګوره ډېر شو   څه کړم توان مجال دَ زور وَر لَري کمزوري
زه که ډوب په غم يم تل دِ ډوب وم چه عاشق يم   تا دِ خداي معشوقه تل هَري بلا ژغوري
ما وته ارزان دئ ډېر په مبنکو په عنبرو   څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري
تل ځي ستا وَ لور ته په ارمان ارمان کاته کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین ئې په کاته شي دَ خوشحال دَ سترګو توري

ساقي راکړه وَ ما می يَو ځو جامه پیاپَی
دا هم ظلم دَئ که ګورې چه بې میُو ځَي پسرلَی
هغه ځَاي چه ګل و مل وئ ورع ځو کاندي سرِی
ګوره څه وایي پر غوږ کړه چه آواز کا چنګ و نَی
بیا به تېر شاعت را نشي آه ارمان ارمان هَي هَی
دَ دنیا ژوندون هم ښه دئ که تر تلو همېش وی
چه تر تلو همېش ندي نور ئې وګڼه لا شَی
ډېر مَین ئې و بله تېر کړل
فلك نه لَري زړه سوَی

ستا په زړه د دنیا ځلي[1] دَ دوږخ لمبې دِئ بلِي
چه دَ ګور لَړم ماران دئ هم دا ځلي دئ پېیلي
که دِ یَو ځَله ځَان خلاص کړ غم دِ نشته هورې ولي
دا لَړم شلوه له دِله که دِ نه وِئ لېچی شلي
چه به وه تسپې په لاس کښ مخ ئې تور ډېري ئې کلي
ته اصیل ځَان دِ مریَي کړ
هي توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شِي په پیاله کښ مَي زیاتېږی چه مَي ور ځَني اخلِي دَ رقیب ښیښه ماتېږي
قربان ئې شم تر سترګو په طالع کښ زورور دئ چه هر کله ئې سترګي په زېبا جمال لواتېږي
بوسه دَ سپینِي خولې راکړه بد مه وړه مستحق یم دَ حسن له نصابه دِ ځو توکه زکاتېږي
آفت دَ هلکوالي وُ جمال دَ هغې تُرکي چه کال باندي تېرېږي آفت لا څه تازه[2] کېږي
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقي په وصال دئ چه بیل شي له معشوقه ژوندي ندي وفاتېږي
چه اوسپني تر خېژي هغه کاښي رنګاررنګ دئ ترخې خوږې ترې خېژي ځوک فولاد ترې مراتیږی
دَ چا خوني چه وَ مرِي پسله مرګه شي مېراتي
دَ چا خوني خوشحاله په ژوندُوني مېراتېږي

سترګی دِي که ورځَي که ئې زلفي که اوربل دئ ځو توري بلا دي چه مي زړه پکښي قبل دئ
چرته به خلاصېږي دا بلا تر زړه چاپېري مخ ته ئې که ګورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
خیال ئې دَ زلفینو عقل و صبر و دین و زړه وړي نه پرېږدي په کور کښ ښه کالي دَ خوني غل دئ
نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وایي پلار که نصیحت کا و عاشق وته خجل دئ
قیس وُ که وامق وُ بیا فرهاد وریسې نور وه ما را وړي ندَئ دا دَ میني دود اول دئ
مینه الستي شته لباسي شته نفساني شته مښك شته دئ هم هوړه نفساني لکه بصل دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

[2] آفتیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چرته یو مخ دَیٔ که په سترګو احوال نه یېږي   یو چه ورته دوه شي خود پوهېږي چه احوال دیٔ
جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسي تر ځایه   جام ورکړه رانده ته هسي ووایه چه تل دیٔ
عشق دیٔ نور څه ندیٔ چه غواص په دریاب ډوب کا   ځان سوځي په اور کښې ښځه عشق ور سرَه مَل دیٔ
ځاي په ځاي چه ګورم زه خوشحال ورته حیران یم[1]
بله غوغا نشته همګي دَ عشق کل کل دَیٔ

ستم دِ دَ عینینو یاره عین عنایت دیٔ[2]   بند دِ دَ زلفینو دَ خلاصِی کنایت دَیٔ
په شپه ځما وَیل کله آمېز وُ له هستی   په ورځي ځني دور یم هغه حرف چه شکایت دیٔ
خبري دَ مجنون او دَ لیلا ولاړې زړې شوې   ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دیٔ
دَ ما او ستا خبري دِي پټ راز څه هسي ندیٔ   چه چا ته ئې پیدا یا بدایت یا نهایت دَیٔ
په مخ چه ښایسته شوې که په پسول پسللی نه ویٔ   ساده دَ ورځیو خال دیٔ د درست حسن کفایت دَیٔ
هېڅ کله له مرګه دَ خوشحال اندېښنه مکړه
چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روایت دیٔ

سر په بېدي بېد یا ونیوي ژړلي   په صحرا دَ ونو پاڼې پټ خوړلي
که اشنا که نا اشنا واړه لیدل شي   دَ همه واړو په ډېره ورخړلي
چه دَ قام دَ خېلخانې په حال خبر شوم   څه روزګار به پکښې شي په غم لړلي
په ناحق مي آزادیٔ ته تلاښ کړ   په زندان دَ اورنګ زېب ښه وم ترلي
خپل پردی چه دَ دنیا شکر خواره دي   لکه مچ هسي له ځانه وشړلَی
دَ ما حال به و هغه وته معلوم وُ   که دا هونبره ډېر آهونه چا نغړلي
که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وینه
دَ مغل له نوکری دیٔ اغېړلي[3]

شین مرزي چه ګېډي داړي   باند نخېژي خسي زاړي
څه عظمت[4] څه مهموتي دیٔ   چه په مرګ به ئې څوک ویاړي
دَ ښادی سترګي دي ووزې   پربېرده دَي ور پسې ژاړي
په یَوَه غوټه یَو نیسي   باز نه دوه تارو ونغاړي
عابد خان ځما شنقار دیٔ   په غوټه وهي دوه ځاړي
هم شنقار مي هم شاهین شته   هم ښه باز لَرم لك غاړي
وخت دَ ښکار دَیٔ سهیل وخوت   خپل خپل ښکار به پسې غواړي
زه په ښکار یم دَ سر خابو   وړاندې زاغ راځي مرداري
خرقه څېري دَ زاهد شوه   رنګ ئې نه وینم دَ نماړي

---

[1] شم.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښې نسته.

[3] یعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

[4] عظمت خان او مهموتی او ښادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښې یاد سوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر به ورک شي مدعي مي   یو څو مچ دئ دَ غوباړي
ازمیښت ګوره دَ دهر   راته لیندي شول اوس شاړي
تېغ پرې سور مکړه خوشاله
چه لایق دِئ دَ څو باړي

شفاعت دَ محمد (ص) ثابت په نص دَئ   دا په دا چه دَئ دَ درست جهان اخص دئ
دَ موسی دَ عیسی کله دا صفت وُ   دَ لولاک نعت پده باندِي مختص دَئ
اولیاء ئې دَ امت واړه ممتاز دئ   هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
سر حلقه دَ اولیا وُ هغه شماره   چه شیطان ئې بندي کړي په قفس دئ
دَ رستم دَ مړنتوب خبري هیڅ شوې   ذوالفقار چه ئې یاد شوي په قصص دئ
دوستداران دَ اهل بیت له اوره خلاص دئ   بې دوستیه ئې عالم کله مخلص دئ
په وِلا که دَ علی رافضي کېږِي
سکه خوشحال ئې په وِلا کښ مشخص دَئ

ښې ښې شپې شي ځني پېښي   غېږ په غېږ شي شفت حُبېښي
څښي څښي څښي ښیښې تشېږِي   نن به شي بخښني ښې ښې
چېن چېن څوني ځِي په شین   بتي زشتي فتنې پېښي
شي په چین تشي پوښتني   چین چین څوني پښتنې شي
هسي ځِي په شین شین   نخښي نخښي ختي پښې ښې

ښه سر راست ټوپك دئ چه نظر ځني لر بر شي   ګوره چه ګزار دَ کم خطا په چرته شر شي
ولي هسي نه وئ چه وېښته چوي په عقل   بیا چه درې څلور مصلحت وکاندی ښه چرشي
څوک چه مخه ولی لیندی ډېر و بله کښېني   کله په سپینکي دَ هلك غشی برابر شي
نوري لولی هیڅ دئ دَ نسب که دَ نور څه دئ   ښه لوئي هغه دَه چه لوئي ئې په هنر شي
ډېر دَ سروریِ دعوا کاندي په جهان کښ   یو سړی په زرو کښ په بخت سَرَه سرور شي
آس تر کته لاندِي شا په څو ځایه زخمي وئ   ځاي دَي دَ حیرت په رابتونو ساته خر شي
یو توریتي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم   کله به د ما دَ بخت دَ ستوري لا اثر شي
زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کار لکه سره زر شِي

ښه هغه چه ولاړ بې خوده په خیال ستا دئ   که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
ښه مي ولیدل په سترګو واړه کښلي   چه تر واړه لا تېرَي کا جمال ستا دئ
دَ دنیا په مخ به ډېر وِئ ښه مخونه   چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
دواړه زلفي دِ حلقه کړې لکه لومي   چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
دواړه پښې ګلګوني سرې پدماغ درومې   ګوره بیا څونبره وګړي پایمال ستا دئ
ته کشتن دَ غمزې کړه مه وَدرېږه   مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
تا خو نوم دَ جنجالي را باندِي کښېښ   که په زړه کښ مي جنجال دَئ جنجال ستا دئ

که همه دَ خلقو کښلي سَرَه ټول شِي — خسته زړه مي په ټولی کښ لېوال ستا دئ
چه دِ څوک په کوڅه تېر شي نور مېَن شي — چه تمام له عشقه روغ دَي ديوال ستا دئ
که مثال دَ صورت غواړې گوره مياشته — چه پوره دَ دوو هفتو شي مثال ستا دئ
چه سبا بېگا ئې لوند لَرم په اُوښيو — ياد گاري را څخه پاتو رومال ستا دئ
څو ريبار در سَرَه نه بيايې دَ وراندې — چه په چم به ئې تېرېږې مجال ستا دئ
که په قهر ئې شرې په لطف ئې برلې
چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کښ خوشحال ستا دَئ

ښاپېرک که په هوا ځي په تور تم کښي[1] — په راتله دَ رتُا ورځي دَئ په غم کښي
لکه چتي درسته ورځ درومي په پورته — هغه هونبره باز شاهين درومي په دم کښي
د چندڼ او ښوانه[2] فرق سَرَه هيڅ نه وُ — که چندڼ تر ښوانه ښه نه وِئ په شم کښي
چا له ډنډه دُر گوهر نه دِئ وکښلي — قيمتي لولو لالا غواړه په يم کښي
که گيدړ په خم کښ رنگ شو پدا څه شي — خو بيا هم هغه گيدړ دئ په شيم کښي
زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ — مرد عالم رباني دَي په عالم کښي
څرخ مي ځکه په سر لوني گلونه — چه ئې خاوري غُندي پروت يم په حرم کښي
که هاتی دَ بادشاه ومري غم ئې نشته — چوهړي دَ سپی په مرگ دئ په الم کښي
عشقه واړه ستا د غمونه خرخښې دئ — چه په سوات را سَرَه گرزي هم په سم کښي
گوتي وَمنډه په غوړو ترې تېرېږه — ذاکر زر ذکرونه کا زړه په درم کښي
که خوښې د وصال ورسَرَه نه وئ — عاشقان کله خوښېږي په ارم کښي
هغه چر دواړه گوټو ته نظر کا — چه ئې وِئ سترگي نيولي په صنم کښي
آفراين دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
چه دَ تورو رژول کړې په قلم کښي

ښه هغه چه ښه ئې رنگ ښه ئې جمال دَئ — ښه هغه چه په قوت دَ هر چا سيال دئ
ښه هغه چه په ميراث خاني مېرې کا — فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دئ
ښه هغه چه که احمق وئ که جاهل وئ — په طالع په تخت صاحب دَ ملك و مال دئ
ښه هغه چه په رشوه قاضي گري کا — په مسند دَ قضا ناست په قيل و قال دئ
ښه هغه چه ډېر لښگر ورپسې درومي — ډېر ئې کبر ډېر ئې جاه ډېر ئې جلال دئ
ښه هغه چه په مجلس دَ ملوک ناست وئ — تمامي عمر ئې زيات روزگار ټېټال دئ
په عالم کښ بدي نشته واړه ښه دئ
چه وَ بدُو وته روغ دئ يو خوشحال دَئ

ښاروني دِ غواشينې پسې غواړې — باز دَ غره ښايسته زرکي سَرَه نغاړي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] راحت زاخيلی ښوون په معنی د زيتون دَ وَنی راوړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښې لکه غلوځه[١] هسې روغ دئ دَ خوږو هیله وَمکږه له غوبارې[٢]
یو آواز دَ ښو آسونو دَ ششنا دئ بل آواز د ګنده خرونو دئ چه نارې
څوک ژړا دَ آخرت دَپاره کاندې څوک د دې جهان دَ سود دَپاره ژارئ
دَ ګزار دَپاره لیندې په څو ناست دئ دَ قطرې په حرص ګرزي پسې شارې
مرتبې دَ دوارو ندئ سرَه سمې څوک دَ ځایه باز شهند څوک چوړي ځارې
که دَ څنګ پرونه ئې هر څو کښلي روغ دئ
دَ بازونو پرواز مه غواړه له ځارې

ښه سړی ګڼه هغه چه په زړه صاف وئ همېشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه هر چه کاندې نور دِ کا هغه معاف وئ
په دنیا چه دا عالم سرَه خلاف کا لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ که ئې ګورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
که دانا سړی بدرنګ وِی پدا څه شي که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
دَ هیچا غرض پدا خوبرو نشته قلب سره چه سره پېژنی صراف وئ
جوهري به ئې خود کار سرَه ښکاره کا تر یاقوتو که شبه په رنګ شفاف وئ
دَ یارۍ دپاره ګرزم نه ئې مومم چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
دَ بخملو په اودل به خبر نشي په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي تر کعبه ئې ډېر وَ بت وته طواف وئ
ښایسته هر ګوره ډېر شول پرې وېریږم
ما خوشحال چه دَ تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مري باري شکر چه په عهد په وفا مري
بېدلان مي دَ هجران په تېغ قتیل وي دا یَو حرف دَئ چه په توره دَ قضا مري
زه مرده وم ستا دَ جام په ګوټ ژوندي شوم چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
زړه مي ستا طرې طراري ته هوس کا ځان مي ستا غمزې بیماري ته رشتیا مري
اې تازه ګله بلبلي ته نظر کړه په نوا کښې ستا له شوقه بېنوا مري
خوار خوشحال په مرګي حال دَئ ځکندن کا
راشه ګوره په ارمان دَ لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دِئ له وجوده له عدمه آسوده دئ
دَ ساقي له لاسه ډکي پیالې اخلي په مستي کښې دم تر دمه آسوده دئ
بت پرست دئ دَ مغان په خرابات کښې خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
ورځ و شپه باندې تېرېږي په ښادي کښې هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
تل ساقي دَ میو داد کا بې منته کریمان مي له کرمه آسوده دئ

---

[١] یعنی د شاتو مچی.

[٢] د خره مچ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه شونډي دَ جام په مورگه[١] ږببي   په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزانې و بله آسپي   دا گداي مي له درمه آسوده دئ
په درياب گښ ئې دَ عشق دَيئ غسل کړی   له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اې خوشحاله که نظر دربندي وکا
ډېر ئې تا عُندِي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه دَ معشوقي دلداده دئ   له همه واړه غمونو آزاده دئ
په يَوه لحظه کښ هست په بله نيست شي   که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دئ
مگر زه له ځايه غم لَره پيدا يم   په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يو زه دَ نظام پور په گوټ گښ پروت يم   سوختگان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون دَ عاشقانو نظر وکړه   دَ لاله غُندِي دَ داغ سَرَه زاده دئ
ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واړه   مست بې خود دَ ديو خمرو په باده دئ
دَ هوا خدايان دِ ليري کا له دله   يَوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي   اولياء له هَرَه غمه آزاده دئ
غوبانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي   په معني کښ دَ پاده سَرَه پاده[٢] دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غواړې   و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تېغ ورژنی   ور مېړونه ئې و تېغ ته نهاده دئ
چه دَ ننگ په چارُو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترگو هم ماده دئ

عمر هر زمان گداز کا لکه واورِي   يا به ستا له مرگه واورم يا به واورِي
هغه تېر ياران به بيا بيارته[١] را نشِی   که په سر باندِی را لونم توری خاورِي
بړبوکۍ[١] چه پوزې واخلی پورته درومی   نه پوهېږم چه به کوم لوری ته ماورِي
زور دَ چڃ د وړلو نه لری نادانه   نه پوهېږم چه دا دروند وری په چاروِي
په سمن دَ شهلا نقش دَ سيور زېب کا   په شېوه چه سترگی کوزی له حيا ورِي
دواړه سترگی مِی چه ستا په مخ دوخته شوی   عجب ښه له ځانه دوه قبله نما ورِي
دَ خوشحال غُندِی به ډېر دا هسی نور وئ
ته چه هسی رنگه زړُونه رو نما ورِي

ارتبې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَره سم يې   دُوي له تا شره نا سمي
زر نېکۍ ور سره وکړه   په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته گڼې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندي   همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي

---

[١] يعنی کناره.

[٢] دې کلمې ته محشی ليکلی دی: يعنی چارپای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاس به ګرم په لږ ګناه کا — دوي په لوي ګناه نا ګرمي
ځو ئې کج وړې هونبره کجي — ځو ئې درد وړې هونبره خمي
په هر کار کښ دیګر ګوني — په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښیسته وي — په درون لکه ارقمي
نور څه مه وایه خوشحاله
تر وجود ښې دي عدمي

غم اَخر شو دَ ښادئ روزګار راغَي — چه موسم سو دَ ګلونو ګلزار راغي
په تلوار ئې تیاري دَ سیل کاندي — و بلبلو وَته وایه بهار راغي
پدا هسي خاصه وخت دَ ښو ګلُونو — دَ مطرب دَ ساز اَواز مي په کار راغي
دا ئې واړه له خزانه نه فریاد شي — چه ګلونو ته طوطي په چیغار راغي
دَ هجران مشقت ډېر وُ خداي اَسان کړ — بیا مي سخ دَئ چه عشرت د دیدار راغي
که په نوُرو باندي هر کله اختر دَئ — په ما دا زمان اختر دئ چه یار راغي
لون لون کالي بیا پېري خواجه شو
چه خوشحال دَ یار دَ مخ په بازار راغي

غم ښادي چه په چا وېر شي[1] — لکه وېر شي هسي تېر شي
سر رشته ئې مونده نشي — ګوناګون دَ دور پېر شي
چه په خوا په خاطر نه وِئ — هسي چاري په تا دېر شي[2]
په هجران کښ غم دَ یار دئ — چه همېش تر زړه چاپېر شي
هر چه وَواته له سترګو — عابت له دِله هېر شي
چه به سخه په خوشحال کا
ګُندِي ژر دَ ده په څېر شي

غنیمت ګڼه ګلُونه میخوري کړه په چمن کښي — چه به پس له هفتې نه وِی دا ګلونه په ګلشن کښي
په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا — دَ بلبلو کام حاصل شی[3] دَ ګلزار په شګفتن کښي
وطن ښه دَئ که غمخور وِي ښه یاران دِ لور په لور وي — څو چه شته که هونبره نور وئ لا غریب یم په وطن کښي
هم مابی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته — نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوبي ده په دیدن کښي
اور اوبه نده نور څه ده چه په تله یا په راتله ده — په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
که ئې تل په ظلم زړه وئ که مې زړه له غمه چوِي — خداي دِ نکا دا به نه وِئ چه ئې خوږ کړم په ګفتن کښي
چه بلبلي وته ګوري له اَوازه ژبه ژغوري — د بلبل په اَواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
چه جدا شی وَ دِ مرینه له غمونو چه خلاص شینه — څوک چه بې یاره پائینه سود ئې کوم دَئ په زیستن کښي

---

[1] وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مګر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډېر شی لیکلې ده.

[2] دیر شي یعنی درشی.

[3] حاصل کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ سپی غُندِي ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې اَخلي څو چه ځان لَري په تن کښې

گله ته چه په بلبلو هونبره خیال کړې   دا خیالونه همگي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاوید په جهان نه وي   ښه خو دا گڼه چه شکر په دا حال کړې
دَ انصاف په سترگو ښه ننداره وکړه   جهان څو کښلي چهره هسي پایمال کړې
ډېرِي خوني دَ هجران په لمبو وسوې   ما لیدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار گلزاره ښه یې خوي دي بد دَئ   چه راتلَنَه یَو څو ورځي په درست کال کړې
تر قدرت به دي ځارېږم ذوالجلاله   رنگارنگ گلونه ښه[1] هسِې نهال کړې
دَ بلبل دَپاره تَل وَي په چمن کښ   د پسرلي گله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترگي دَ عرفان شته مبارک شه   دَ گلزار په ننداره چه استقلال کړې
گل ته هسې رنگ و بوي ورکړيَ چا دَئ   دَ لاله دَ گل چا هسي پاڼي لال کړې

چه گلونه دَ گلشن همېشه گوري
لکه خضر هونبره عمر دَ خوشحال کړې

که په زغرو په چپَو کړی نېزې څوړيَ[1]   چه نیکي در څخه نشته واره کوړيَ[2]
دَ هر چا سَرَه خوږه ژبه بایده دَه   په خوږه ژبه ما هم وزی له سوړيَ[3]
واړُو دُوړو سَرَه فوج دَ سپرو نه وئ   په جهان کښ لږي نه دِئ تشی دوړي

یاوه گوي دراز زبان مه شه که گورې
بیهوده خبري مکړه پوچي بوړيَ[1]

که په زړَه کړې دَ خوشحال خبري زبري   دَ دانش له کاره نه دِي لري برِي
خلایق په تفاوت سَرَه پیدا دِئ   پوهی نه دِي سَرَه واړه برابري
په زرگونوُ کښ یَو دوه سرِي خبر دَئ   نوري واړه خلقې دِي ناخبري
لکه کار دَ خوي خصلت په تفاوت دئ   هسي زېږِي په ښایست سَرَه دلبري

دَ سیرت زیبایي ښه دَه تر صورت
چاري واړه د باطن دي معتبري

گه مي یاد که مي نایاد کاندِي مخدوم دئ   دَ چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ
دا گدا ئې وَ وصال ته څه هوس کا   چه بادشاه ئې له لیدنه نه محروم دئ
په عاشق چه ستا له لوریه ظلم وشو   اوس په هر لوري چه دَئ دَرومي مظلوم دئ
همېشه ئې سوړ سوړ اَه وئ گونه زېړه   دَ ویشتلو حال که نه وایې معلوم دئ
په جهان کښ چه څه رنځ وُ څه محنت وُ   هغه واړه سَرَه تول شول عشق ئې نوم دئ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] محشي ورته لېکي یعني عیجن او دروغ.

[3] سید راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بُرِي بولي.

هغه یار چه وفا دار دَئ مونده نشي په جهان کښ دَ وفا هنر معدوم دئ
دَ خاطر ویني مي خوري په ننکي ننکي له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
که یار سر غواړي له ده نه نه به نکا هر چه پوه دَ عاشقۍ په رسوم دئ
چه په عشق کښ موافق نه وِئ اې دِله دَ هغه لیدَل په څه گورېِ چه شوم دئ
دَ دوږخ لمبې به نه رسي عاشق ته چه دَ عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
ما خوشحال ته ستا دَ خولې اسرار مکشوف شو
که دا راز دَ چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مِې نوم په ژبه نه اَخلې هیچري په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
دَ زاهد دَ سترگوُ اَب هونبره په ځاي دَي چه ئي سترگِي باندِي[1] نه دي برابري
دَ ښادیی نوم پرې زور[1] دَي تَل تر تله چه په زړه ئې ستا دَ غم شیتي[2] شي سري
زه به څه ځني مانه کړم یَو زه نه یم په غمزه ئې خلقې کړلې ډېري
دَ بنو سېوره ئې خار[3] په پښو څرخېږي له حیا چه کوز کوز گوري ناز پروري
شونډي ستا لکه نبات هسي خوږې دِي تریخ ویل ځني نه ښایي لب شکري
وایي شته په چین ما چین کښ کنبلي ډېري خداي دِي نه کا چه تر تا به وِي بهتري
بې خبر له ځانه ډېر ورته[4] پراته دِئ ته يې هم په حال خبر شه بې خبري
دَ ختا دَ ملك نافي واړه خجل شي چه د تا زلفي ښکاره شي معنبري
که دي چېري دَ اَشنا په لور گذر شي
دَ صبا باده! ځما سلام پر وري

که یَو دم دَ یار په غم فراغت کښېني پدا دم به له عالم فراغت کښېني
که دِ کار دَ محبت وینو په لاش کښ پدا کار به خوښ خرم فراغت کښېني
که گداي شي دَ مغان په خرابات کښ همېشه به لکه جم فراغت کښېني
ډېر و لږ دَ زړه زحمت دَئ که عاشق شې ته به تل له بېش و کم فراغت کښېني
که اختر دَئ که نوروز دَئ خو هم دا دئ مخ په مخ چه له صنم فراغت کښېني
که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده په خاطر له ارم فراغت کښېني
لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
چه خپل یار سَرَه هیو دم فراغت کښېني

که دا عقل دَ همه خلقو یکسان وَئ سکه بایده وَ چه همه سړی لقمان وَئ
د دې لال قدر به نه وُ په عالم کښ که دا کانې واړه لال دَ بدخشان وئ
په پخسر[4] به دَ هر چا کرَه پراته وُ که دا دُر مي دَ ژلی غُندي ارزان وئ

---

[1] په قلمي نسخو کښ زوږ لیکلي دي داسي: نوم پر زوږ دي تل تر تله.

[2] شتي.

[3] دِ خار.

[4] دا کلمه عيناً ولیکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخر راغلی دی تحقیق غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيڅ حساب به ئې په هيڅ جنگل کښ نه وُ — که درمي[١] واړه کني دَ هندوستان وئ
په خوراک به خرو غويو نه قبلولي — که ډېره دَ وني پاڼي واړه پان وئ
دا ټپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناسست وُ — که دَ باز او دَ شهند غُندي ئې شان وئ
دَ ليلى او دَ مجنون مينه به هيڅ وه — که همه خلق لېلى او مجنونان وئ
ما خوشحال دَ حقيقت په ژبه ووې
دريغه دريغه که څوک پوه پدا زبان وَئ

که صورت وته دِ گورم په صورت کښ يو حيوان يې — که معنو وَته دِ گورم شاهزاده دَ کل جهان يې
چه ظلوم جهول يادېږې کنت کنزا هم پوهېږې — ته و دا ته نظر مکره چه دا غوښې استخوان يې
چه مسجود وُ دَ ملکو ځاي ئې پاس وُ په فلکو — ته خلف دَ هغه هسي خليفه پدر نښان يې
غوښى هډ څه په کار ندى داد گاو دَ خره هم وئ — دَ گداى په گند کښ پټه ته يو څرنگه سلطان يې
چه ئې ستا په حال پېغور شو تر ابده ئې مخ تور شو — دَ چا نوش يې دَ چا نېښ ئې د چا درد دَ چا درمان ئې
د دنيا عقبى باغونه پکښې واړه نعمتونه — واړه ستا دَپاره جوړ دِئ ته مقصود دکن فکان يې
که هر څو گلونه ډېر دِئ تر حساب تر شماره تېر دئ — دَ فطرت په حديقه کښ نو باوه دَ گلاستان يې
نور به څه وايې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره وَيل بس دئ که پوهېږې نکته دان يې

که په باغ کښ رنکارنگ گلونه ډېر وِئ — هسى نه چه دَ گلاب دَ گل په څېر وِئ
آشنايي دَ گبينه دَه که شکري — چه خواږه ئې په څو رنگه را برسېر وِئ
ستا دَ ور دَ سپيو څو ثنا صفت کړم — چه تر پيره ميره زړه وته را تېر وئ
آرزو به دَ حيوان دَ اوبو نکا — عاشقان دِ چه دَ خولې په ميو سېر وئ
چه په عشق سَرَه ژوندي دي مرگ ئې نشته — که په گور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
دَ غمزې توره ئې هر چرته وژل کا — لور په لور ئې شهيدان په دا شمشېر وئ
تل ئې لوبي دي د ما د زړه په وينو — ستا دَ سترگو آهو ما ته لکه شېر وئ
ستا دَ زلفو هر هر پېځ وته چه وگورم — همگي په رنگ و بوي لکه کستېر[٢] وئ
په خوشحال دِ يو زمان ليده وَ نکا — يو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
مگر هيڅ ئې دَ زړه حال ور ښکاره ندئ
چه ليده ئې دَ خوشحال سَرَه ډېر ډېر وئ

گه دَ لويو کتابونو دانشمند وئ — دَ هلکو کتابونو په کار بند وئ
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِئ خوړلې — و هغو وته پټوي[٣] خرما خوند وئ
چه دَ هند په شگر قندو خبر نه وئ — و هغو وته گاځري شکر قند وئ
دَ اټك په مناره به نظر نه کا — چه هغه ته دَ دهلىَ ملك څرگند وئ

---

[١] يعنى نل.

[٢] دا کلمه عيناً وليکه سوه، معنى د مشکو به وى يا يو قسم خوشبو دار گل.

[٣] د مېزرى دانه او تخم (درياب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سړی دَ خپل وطن ثنا صفت کا　　د هر چا تر فهم کنبلي خپل فرزند وئ
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته　　ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وئ
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وینم
دَ هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا[۱] او په وفا يې　　نور را درومه چه زه ستا یم ته ځما يې
بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه　　چه زه ستا شم که اوربشي خورې دارا يې
که دِ طمعه دَ مخلوق له وره پرېکړه　　بادشاهي دِ مبارک شه که ګدا يې
غاړي غرونه خبر دار دئ چه مجنون یم　　که جهان پدا خبر دَئ چه لیلا يې
ستا دَ غم په توره مړ په وردِ پروت یم　　کله کله راته ګوره مسیحا يې
جګي جګي په لیمه مي قدم کښېږده　　چه رندې سترګي مي روغي شي طوطیا يې
کله ما و تا روزګار په یوه ځاي کړ　　بر بر راشه دَ یار سپیه چه اشنا يې
چه یاري له یاره کړې دَ سود له مخه　　په خاوند مي دِ سوګند وي بې وفا يې
چه دَ یار سَرَه پخپل غرض یاری کړې　　دَ یاری بلا په تا شه یار دَ چا يې
چه دِ بولم معطل مکره را درومه　　که دَ باز غُندي حاضر په بږغ دَ بیا يې
په دربار مي چوتري دي دَ سرونو　　راشه واروه چه پخپل وَژل شیدا يې
چه دِ خوي خصلت دَ رنګ سَرَه جوړ ندئ　　رنګ دي ورک شه که هر څو په رنګ زېبا يې
پدا هسي ښایسته جمال چه ستا دَئ　　غم شدت فتنو اَفت لَره پیدا يې
په امید دِ دَ لیدو په ور کښ پروت یم
ګه ته هر څو له خوشحاله بې پروا يې

کله خپل بشر دَ ګل غُندِي نما يې　　کله کله دَ بلبل په ژبه وایې
چه هر هر زمان په هر شګل جلوه کړې　　عجائبه دلربایه خود نما يې
په یوه وېښته دِ نه ارزي دوه کَونه　　په غایت لکه ګوهر قیمت بها يې
دَ خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم　　چه هم ته محبوبه درد يې هم دوا يې
کله ناز کله ښکجځل کړې کله مهر
له خوشحاله مَروره که پخولا يې

که ئې لري له جماله نه جلباب شي　　حبطه به ئې تر مخ پوري آفتاب شي
که ئې بوي دَ پېچا پېچو زلفو ورشي　　په خطا کښ به بې قدره مشکباب شي
څو بوسې که له دشنام سَرَه ٱمېز کا　　شماتت به ئې په قند و په ګلاب شي
که هر څو له زېبا مخه خاطر نیسم　　زړه مي بیا په اضطراب لکه سیماب شي
یکباره ئې قرارَي له ما نه واخیست　　درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
دَ هغو طاعت قبول ندي نور څه دئ　　چه سجده ئې تل دَ ورځیو په محراب شي
دا پیاله چه ځما نوش دَه زه پرې مست وم　　دا مستي مي نه په بزم دَ شراب شي
دَ رندانو دَ شرابو هسي کار دئ　　چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

---

[۱] په جفا هم په وفا يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا　　چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
که يو تول دَ ښايسته وَو سَره کښېني　　خو هم بويه دَ همه وُو انتخاب شي
غه روپي چه دَ تنگ سال له لاسه نه وئ　　و صراف وته ظاهره په هر باب شي
دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړې　　خو به بيا دَ هلوکانُو تېر پرتاب شي
دَ خرما وَنه خو سازه کړي له مومو　　دَ خرما غُندي به کله ترې دوښاب شي
ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه دَ نورُو په ليده ځي　　ځما زړه په ارويده تر ليده ښه ځي
نوري ميني ئې ځما له دِله يووړې　　يکباره مي په ليدو پسې لېمه ځي
هسي ياد بويه چه يَو ځله يار ياد کړې　　نور دِ ويني لکه باز تر هر وېښته ځي
پکښې خيال دَ سبر قد و دَې پالم ئې　　چه مي هر کله تر دوو سترگو اُوبه ځي
که په زړه شوي زه به اوس دَ يار سَرَه وم　　چا وې دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
نه په زړه ده نه په پښو دَ خداي په کړه دَه　　دا غريب سرَي همه دَ خداي په کړه ځي
که دَ مال وه که دَ ملك وه که د زر وه　　وار په وار مي دَ زړه مينه له هر څه ځي
دَ دنيا مينه په زړه باندي لوي بار ده　　آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي
روغ به خوب دَ بې غمی کا خوشحاله
چه څه خوړ دَ زړه لري خوب د هغه ځي

که ميوه دَ چندنِ نشته هسي شنډ دئ　　لا ئې ښه تر ميوه دارُو ونو ځنډ دَئ
وايي زه به په تا وکړم ځني چاري　　زه دَ دې چاري ارمان لَرم ډېر ځنډ دئ
که مي ځان ځې که جهان پرې به ئې نږدم　　ما نيولی اوس دَ عشق دَ سپرو منډ دئ
پدا لار دَ شهسوارانُو ختل گران دَي　　گوده څو به باندي خېژې ملکنډ[1] دئ
زه او دا دَ هر ناکس سازي ناسازي　　که رشتيا وايم خپل ځان را باندي پنډ دئ
که مثال ئې په دنيا غواړې له ما نه　　چه الا بلا پکښې وي هغه ډنډ دئ
دَ چړې دَ لاره کار نشته ناپوهه　　چه تبرُونه پرې ماتېږي هغه خنډ دئ
يا سبا دَئ يا غرمه دَه يا ماپښين دَئ　　مازديگر دَ ښکار تکل کړم ساعت لنډ دئ
څوک دَ حج، څوک دَ تلقين څوک دَ مکتب شول
يَو خوشحال په واړه خلقو کښ لونډ دئ

کام دَ زړه که هر څو ښه دَئ　　تر ايمانه نه ښه نه دئ
چه ئې دا انديښنه نه وِئ　　هغه کس سرَی په څه دَئ
اعتبار پدا دنيا کښ　　دَ سړی لکه لېمه دئ
دَ هر چا چه لېمه نه وِئ　　که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
سپی به ښه کړم تر مزري نه　　سپی دَ کور مزري دَ غره دئ
خرکه بد دئ بيا وري وري　　بد سړی بتر تر خره دئ

---

[1] دا کلمه په يوه نسخه کښې جلا ليکلې ده مله کنډ يعنې مه ځه چه کنده په مخ کښې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې ويښ وينې په سترګو غافل ويښ ندئ اوده دئ
په رشتيا کښ زوال نشته دا د ما کلام په وله دئ
اوليا بللي بويه چه حلال په خوله په زړه دئ
ته ئې سست وينې په سترګو
دَ خوشحال اختيار تېره دئ

که په حسن دَ کشمير خوبا اوښار دي يا د چين او دَ ماچين يا دَ تاتار دي
ښښنې جونه چه ما په سترګو ځير کړې هغه کل واړه خجل دَ دُوي تر کار دي
په ښايست باندې ئې ختم دا وينا ده چه په اصل دَ يعوب قوم و تبار دي
هېڅ حاجت نشته دَ مښکو دَ ګلابو په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
که ټيکه که کټماله که نور سنګار دي دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
که اوړنی[1] مقيش دوزي که سالو[2] دي دا همه واړه تر سپين پروني ځار دي
تر صورت ئې دَ سيرت خوبي افضل ده تر ظاهر ئې دَ باطن خواړه بسيار دي
کل روزګار ئې سر تر پايه پرده پوښ دي نه ګرېوان تر نامه څيرى په بازار دي
له حجابه پورته غټ کتلي نشي نه آموخته په ښکنځلو په پايزار دي
ما خوشحال له ډېرُو لرِ دي څه وَيلی
له دې حاله ګوي مګوي وَيل بې شمار دَي

کله رند غُندي ملا واقف دَ راز دَئ دَ کتاب دَ مسلو زبان دراز دَئ
زه مريَي دَ هغه چا يم ترې ځارېږم چه دَ زړه سرَه ئې جوړ دَ خولې اواز دئ
چه ئې رَو دَ خولې دَ زړه سرَه يَو نه وي که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
وار په وار ځما په زړه کا هسې چارې که دَ سترګو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
لا به ډېر ګلوُنه وا شی پدا باغ کښ دَ ګلزار دَ غوړېدلُو ئې آغاز دئ
څوک به نه وئ چه به غاو وربانديِ نکا د َهر چا وَ ملامت ته عاشق ساز دئ
ځان و تن سرَه مثال کړه دواړه توکه محنت که حقيقت دَئ که مجاز دئ
چه عزت ترې پيدا کېږي قناعت دئ چه خوارى ور ځنى زېږي هغه آزاد دئ
زه خوشحال له خپله بخته دلګير نه يم
چه ځما ستوري ځائي دښمن ګداز دَئ

که هر څو پخپله پوهه کښی سقيم يې دَ حکيم په حکم کار کړه نور حکيم يې
که په خوله په غوږ په سترګو څه زده نکړې نور ور درومه ازلي سيه ګليم يې
دَ سيرت خوبي پيدا کړه چه جوهر دَه په صورت خو هډ وغوښه وينه ريم يې
پير اوستاد مرشد به واړه درته شا کا که په جهل مرکب کښ مستقيم يې
عاقبت به د په بخره ندامت شي چه دا هسي دَ جاهل سرَه نديم يې
دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دئ که ته دا دانش دانش کښې لئَيم يې

---

[1] پرونی، چادر.

[2] که شالونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت په روایت په روخ په رنګ کړه   نه چه درسه دنیا وَ بازۍ کریم یې
همېشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
په اخلاص چه وَ دانا وَته تسلیم یې

که هر څو په هوا پرونه وَهِي چتي   بیا ئې زړه وِي په ډکي دَوني نښتي
شاه زلمی توري[۱] نېزې خوري تردد کا   په برېښنا دَ توري تښتي تېر اَرتي[۲]
سترګه ور اور اورکي ویني چه برېښې   نوې میاشت په سترګو نه ویني سترګ تتي
ناسوتي عالم په څو په دنیا شخ دئ   هلك تل دَ مور په تي پوري وئ نښتي
دَي دَ خپلي ګوتي غم کاندي که نه وئ   په شګون کښ عالم ښه ګڼي شپږ ګوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب اَلوزي   ما خپل باز دئ په پهرو پهرو پرانتي
که ئې بل له بد بویې سېرمې نیسي   دَ خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا ګوتي
څوک به څه لَره خوشحاله ته نصیحت کا
عاشق نه دئ نصیحت دَ چا نه نغتي[۳]

که هر تار ئې دَ کوڅې مشك تا تار دَئ   دَ کوڅې تر تار ئې ښه دَ زلفوو تار دئ
هغه ځَاي چه مي دَ زلفو بازار جوړ شي   هغه ځَاي مي دَ ماتِیو[٤] تش بازار دئ
چه لذت دَ تورُو زلفو را تر زړه شي   دَ ماتِیو زیست روزګار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب دَه چا ویلې   چه دَ تورو زلفو بد سوي تاتار دئ[۵]
چه دَ تورو زلفو خیال ورڅخه نشته   توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنیا پرې وَښندي هم هیڅ ده   هغه کس مي چه دَ زلفو خریدار دئ
خوار خوشحال چه ډېر صفت کاندِي دَ زلفو
په قیمت دَ تورُو زلفو خبردار دَئ

که هزار ځَله هنر کا هیلي بیلي[٦]   څوک به نکا دَ ازل چاري تبدیلي
دَ ازل حکم په مثل دَ هاتي دَئ   دَ سري فکر مثال پري دَ ډِیلي[۷]
دَ حیات اُوبه سکندر په هیلو غوښتې   حضر بیا مونده عبث شوې دَ ده هیلی
یَوه څرنګه خونرېزه لار دَ عشق ده   پکښې ډېري قافلې شولې قتیلي

---

[۱] توری تېرې خوری.

[۲] په برېښنا دَ توری تښتی تېز اَرتی یا په پرېښنا دَ توری نشی تېز اَرتی.

[۳] نغوتی.

[٤] دا کلمه په یوه نسخه کښی ماتِویو لیکلې ده یعنی څوټی چه یوې خوا او بلی خوا ته وی.

[۵] ناتار دی.

[٦] خپلی سیلی.

[۷] یو راض چمنی واښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق يو هسي پوديرشم توري را زده کړ   چه په دېرش توري ځکوم دَ قلم کيلي[1]
عاشقانو ته اندک دَ دنيا مال دَئ   تر همت پوري کثيري دِي قليلي
دا دلبري چه په دا کشور کښ نن دي   په کشمير کښ به ئې نه مومې عديلي
هغه تُرکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي   تر جمال ئې حوري هم ندئ جميلي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو   تا دَ شونډُو دارُو نه راکړه بخيلي
بيا هاله دَ محبت په کوځه پَل ږده   که دِ ويني لکه ما کړلې سبيلي
خپل پردی به دِ هيڅوک سيله وَ نکا
اې خوشحاله که دِ بخت نشي په سيلي

که خاطر دِ دَ خوشحاله نه دلگير دئ   په خوشحال باندي هم ستا دَ مانې وير دئ
دَ بيمار ساهه په شونډُو باندِي راغله   دارُو گر ئې لا علاج ته په تدبير دئ
دَ موسی په معجزه به څه گروهېږي[2]   دَ فرعون چه هامان غُندي وزير دَئ
يار ځما په پالنگ ناست زه ولاړ په خوب يم   سرا سر ځما له لوريه نه تقصير دئ
ما خپل سر تر فلك وليده په پورته   د دې خوب مي معبره کوم تعبير دئ
بيا مي کينه سترگه لاندي باندي راپې   مگر بيا مي زړه ياریِ وته خير دئ
په وفا سړی دِ يار دَ هيچا نشي   چه دايم ئې په ياری کښ تزوير دئ
په ژړا پوري مي خاندِي چه مي وکوت   دا همه واړه د ما د بخت تاثير دئ
هيڅ يَو مخ به ئې مخي دَ ښايست نکړم   ما چه ستا جمال ليدلي په ځېر ځېر دئ
د ما زړه دَ يار زلفيني سرَه گوره
ليوني په ليونتوب کښ په ځنځير دئ

که پکار دِ ده دَ خداي پېژندگلي   پير وي دَ محمد (ص) کړه دَ علي (رض)
هر آيت چه به راته پاسه له عرشه   لا په عرش به ئې علي وُ متلي
محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ   يکايك وُ و علي وته جلي
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي   چه ئې نه دِی توري خاوري دَ تلي
محمد علي چه دوه ويني په سترگو   پدا کار کښ احولي دَه احولي
دَ زړه زنگ په بل صيقل نه ليري کېږي   په دوستي ئې دَ علي ده مصقلي
که دا هوبنره وَيل کا ورته رخصت دئ   محمد دي پيغمبر علي ولي
چه په بغض دَ علي يا د عمر(رض) دي   رافضي دي خارجي دَي خللي
دَ على دَآل دوستي دَ ايمان زړه ده   څوک دي شك پدا په زړه نه راولي
چه تر منځ دَ چار يارانو بد وَيل کا   په مذهب کښ دَ هغو ده درغلي
دَ علي دَآل په مدح کښ جنت دَئ
دَ خوشحال ختِك پدا دَه تسلي

---

[1] يعنی خط او د گاڼۍ د عربې خط.

[2] يعنی منل او گرويدن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رُویت ئې نا ممکن وَئ په دنیا کښي   دَ اَرنی وَیل به نه وُ په موسی کښي
چه موسی وته ځواب لن ترانی وُ   څه عجب جلوه لیدله شي پدا کښي
چه په ملك په ملکوت کښ مونده نشي   هغه هسي څېز ئې اېښې دَئ پما کښي
زه حېران یم پدا خلقو نه پوهېږم   تږې مري ولاړ تر حلقه په دریا کښي
چه په لا احصی وَیل ئې خبر دار کړم   چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښي
دَ عاشق دَ معشوقې سرَه یو راز دَئ   چه هیڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښي
چه لیلي کړه دَ مجنون کونډۍ[1] ماته   خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښي
نور که هر څو پاکیزه زه گناهگار یم   غم مي نشته بیا مي ځاي دَئ په ماوا کښي
دَ خوشحال دَ هغو لار سرَه جدا دي
چه ئې غواړي په مسواک په مصلي کښي

که چرگان کرکره[2] دار دي   بیا و باز وته ناچار دِي
نه یَو باز دَ ښکار دَپاره   نه که چرگ چرگي هزار دي
دَ معشوقي ښېږې واړه   دَ نور چا ندي دَ یار دي
عاشق عشق لَره پیدا دئ   کفر دین ئې څه په کار دئ
عاشقان دَ معشوقې دي   نه دَ مور دِي نه دَ پلار دي
دَ خپل وَر عاشقان گوره   چه په څو پراته خاکسار دي
په هغو دَ خداي نظر دئ   چه مَین په ښه دیدار دي
عشق ناپوه وَته اسان دئ   ورته گران دئ چه هوښیار دئ
په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي   ځني څه چاري به وشوې تا کتلي
په ړندو باندي لا هسي توره شپه دَه   که همه عالم ئې ویني نمر ختلي
هم ئې هیڅ راته پرې ښبول هم بیا وائي   چه ډاډه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلي
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ   لکه باز وِي له کرېزه را وتلي
چه ادب ور څخه وِي صحبت هغه کا   بې ادب له مجالسه وِي یستلي
هغه یار مي لکه باز په پرواز ولاړ شو   طالع بیا ځما تر لاسه را وستلي
ځان چه نن تر مَین ځار نکړې خوشحاله
ځان به تا وي وَ نور چا وته ساتلي

که په کور کښ دِ سر دي دَ بدخشان وئ   یا ړنکوري دَ انگورُو یا رمان وئ
چه ئې زړه ور څخه موړ وِي نه ئې گوري   دَ وړ سترگیو ورته څو رنگه ارمان وئ

---

[1] دا کلمه تحقیق غواړي ممکنه ده چه گونډه وي، یا به کونډۍَ وي یعني په مقابله کي دَ گا دریدل.

[2] یعني طره او کاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور به څه پوښتې له نغن[1] چه نغن څه دي　　وړي سپی خوړلي نغن ته نګران وئ
کله کښلي معشوقې ته نظر نه کړې　　کله کوڅي درته هم راحت جان وئ
په ساعت ساعت کښ حال باندي نوربږي　　چه مي ولیده سړی کله یو شان وئ
دَ سړی فکر په مثل دَ سیماب وئ　　اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
کله کله ښاېسته شي په ګلونو　　ګله کله لکه باغ باندي خزان وئ
کله کله دَ خوښی په صحبت کښېني　　کله کله په غمونو کښې حیران وئ
چه دایم په یَوه حال دَئ هغه خداي دئ　　چه حالونه پرې ور دروممي دا انسان وئ
آخر تله دي له جهانه باور وکړه
که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو یې پدا خپل حسن کښ لويَ　　دَ یاریِ حق هم پېژندلی بويَ
ما به زړه لتا نه وتاړه په بله　　که موندي شوي هسي تا غُندي دلجويَ
دَ شرابو په خوړو کښ فهم وکړه　　چه دِ نه شي دا پیاله له لاسه نويَ
چه مکان ئې نا پیدا نښان ئې نشته　　څوک به څه غواړي دَ شپینُو بازو هويَ[2]
د تشنه خودَ اوبو سَرَه مقصود دئ　　که اُوبه ئې دَ دریاب وِئ یا له جويَ
عاقبت به برخوردار پخپل مراد شِي　　که دَ پلار په نصیحت کښ درومي زويَ
دَ خوشحال وَیل خواږه تر نیشکر دي
که په خوند ئې خبردار شې وئې ژويَ

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی　　بلي هم راته نومړې دَه خولکیَ
په غمونو کښ دي هسي ځنځیري[3] شوم　　لکه اوړکی چه زبون شي په بلکیَ[4]
په کړکتیو[5] کښی دِ ډېر زړُونه پراته دي　　پدا دوه زلفو دَ زړونو یې غلګیَ
چه څراغ ورځني دورمي پتنګ خوار شي　　یو زمان له ما نه مه درومه دلکیَ[6]
ما دَ ښو مخونو ښه ننداره وکړه　　نشته تا غُندِی زیبا بله جلکیَ
ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي　　په پارسي پارسي خبرو مغلګیَ
جدائي ئې هسي سخته په خوشحال دَه
لکه ځي دَ چا له ځانه نه سلګیَ

---

[1] یعنی د تبی ډوډی.

[2] ها یا هوی یعنی هګی او بیضه.

[3] زنځیری شوم.

[4] د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

[5] پړکه، دام، جال.

[6] د دل اسم تصغیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که اشنا که نا اشنا دئ   بولاق واړه بې وفا دِئ
که ئې خوښښ کړې یا ئې خپل کړې   شاهي بیگ غُندی بلا دئ
چه آصف خرم ښه نشه   نور خرم په یار دَ چا دئ
خوشحال که یار غاروه   هم دَ ده نه دا غوغا دئ
که ئې ځان کړم یا ئې زړه کړم   ځان و زړه کله ځما دئ
نه ئې ننگ شته نه ئې شرم   نه پخپل قول وینا دئ
چه گوتك ورته ښکاره کړې   لکه بنځې واړه ستا دئ
پخپل سود پخپل مقصود دئ   بند په خپله مدعا دئ
د سیالانو خوي ئې ندَي   په ښکار خصلت پیدا دئ
مخامخ و تا ته خپل شي
پردی واړه پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دَئ   که په عدل شِي ماتم دَئ
له گناهه به خلاص نه وِئ   چه په نوم بنی آدم دئ
چه ظلوم جهول ئې یاد کړم   که پوهیږې ډېر کرم دئ
په لاتقنطوا تکیه دَه   گڼه اور ووري تور تم دئ
زه هغه ناتوان ضعیف یم   چه مېږې تر ما محکم دئ
پدا ضعف هغه بار وړم   چه ترې تښتي درست عالم دئ
که لویئِ ته مي گورې   میاشت و نمر دَ ما پرچم دئ
اسمانونه مي خیمې دِي   پرې دَ ستوریو زینت تم دئ
لا مي نور باغونه نور دِي   کمکي باغ مِي دَ ارم دئ
غم مي هیڅ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سرَه سم دئ

که دَ یار دَپاره غم شدت څوک مومي   په خندا خندا دِ مخي ور درومي
دَ هغه سرِي یاري څه یاري نده   چه بې یاره ئې اوبه درومي تر کومي
زه له ورایه ورته گورم یار مي گوره   دَ اغیار سرَه دَ میو پیالې شومي
ما به څه پوښتې د ما دَ یار له نومه   یو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
نه ئې زه یوازي قتل په غمزو یم   څو ئې ما غُندي په ورکښې دي لړومي
په فراق ئې دَ ما اُوښې هسي تله کا   لکه څوک چه اخته سوَي وِئ په دومي
دا دواړه بدان نه گوري له کسته   په ښه مخ باندِي و مشه دانې سپومي
که تازه یارئِ ښې نه دي خوشحاله
څوک به نه خوښوِي غوښې دَ ورغومي

که سرِی په مصلحت کښ لَربر نشي   زه ضامن چه دَ ده کار به ابتر نشي
و هغه ته سرِی مه وایه چه پوخ[۱] وئ   آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

---

[۱] چه پوچ وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو مشکل کارُونه درته پېښ شي   فکر مکړه چه آسان به په زر نه شي؟
ما چه ولیده خو زر دِي پدنیا کښ   خو سَړی دِ ئې په مینه کافر نشي
زویه یار که لاف کَوي باوري ندئ   څو په ډېري حادثې دِ باور نشي
دَ رستم دَ مړنتوب خبري اَروم   ولي څوک به بې لښکره صفدر نشي
چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ور څخه نه وئ   بد صاحب څخه دِ هیڅوک نوکر نشي
دَ خوشحال خبري واړه نصیحت دئ
مگر خر وِي چه په زړه ئې اثر نشي

که تا وته حیران دئ دَ لیلی حکایت کړوني   و ما وته په ځان دئ دَ مجنون روایت کړوني
د هر وېښته په سر لَرم زه تا سره زر کاره   خبر ندئ له حاله دا بې کار نصیحت کړوني
څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترګو   تر ما پوري خجل شول دا د ما ملامت گړوني
دَ حسن یغما چه دِ الجه راوړي دَ زړونو   پځك دِ ستا وَ سترګو ته بېل کا قسمت کړوني
چه درد لَري په زړه کښ دَ هغه دارو موندل شي   هیچا لیدلي ندئ دَ بېدرد طبابت کړوني
چه زه دَ بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دئ   څه څیز وینې حیران یم دَ مسجد عبادت کړوني
کوم ملك دَئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پریښې   هر ځای به ورته یاد کړم که څوک سته سیاحت کړوني
چه دو اویا مذهبه راته یو شول صلح کل یم   دَ کوم یوه مذهب دَي اوس ځما عداوت کړوني
په هسي ځاي مین یم چه ئې نوم واروي وګړي
نور تښتي تار په تار شي دَ خوشحال حمایت کړوني

که هر څو په سر د خیال د ستا زرین ږدې   عاقبت به سر دَ خاورو په بالین ږدې
دَ سلیمان غُندي هم پرېوتل له تخته   په فرس باندِي به څو دَ زرو زین ږدې
دغه پېښې به دِ خوراک شِي دَ چمجیو   چه ئې اوس په شین شین په قالین ږدې
په ارمان به خالي لاس ورځني درومې   که په کور کښ په هر لوري سره اوسپین ږدې
په الا بلا که ټول دَ دنیا گنج کړې   پخپل زړه به داغ په دم واپسین ږدې
چه کردار ئې دَ گفتار سرَه سَم وِي   تش گفتار واړه په ځان نابدي نفرین ږدې
تا په زړه کښ سل خدایان دِي کښېنولي   راته وایه سر و چا ته په زمین ږدې
دَ غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې   څو منت به په کرام الکاتبین ږدې
هر آیت ئې دَ معنو په سترګو گوره   دَ صورت سترګي تر کومه په یاسین ږدې
یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلې   خداي ږو بل قدم په پاس په علیین ږدې
که اسلام دَ خلقو دا دَئ اوس خو بویه   چه هندو غُندِي ټیکه پخپل جببین ږدې
زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې   پانیاتونه پدا دور آخرین ږدې
شاه جهان غُندِي بادشاه په بند بندي کړې   په اورنگ باندِي خطاب د محی الدین ږدې
دَ مچی لاشه هم جوړه ور سرَه وړې   په هر حلق کښ چه خواږه دَ انگبین ږدې
دَ خوشحال خټك کوم جرم کوم گناه دئ
چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که منصور غُندي کافر دَ محبت شي   ته به هاله مستقیم په شریعت شي
دَ هوښیارُو مجالس به ورته هیڅ شي   که دَ عشق دَ لېونیو په صحبت شي
دَ جهان خواږه به تا وته ترخه شي   که خبر دَ یار دَ مینی په لذت شي
فراغت به دِ هاله وَ زړه ته ورشي   که له خلقو کناره کنج و خلوت شي
دَ جهان په خزانو به دي خندا شي   که تونګر په خزانو دَ قناعت شي
که نظر دَ کیمیاګر در باندِي وشي   که ته خاوري ئې تر زرو به قیمت شي
دَ بې آبي مرغلري هیڅ قیمت وِي   په ښېا سیرت به قدر دَ صورت شي
اې خوشحاله بتخانې دِي زړې[۱] یوندي
خلیلي ناره پرې وکړه په همت شي!

که په مخ باندِي خالُونه عنبرین یږدې   [۲]هونبره داغ به په خاطر د ما مسکین یږدې
دَ پیالې اُوبه خوړې شي تر نباتو   په پیاله باندِي چه دواړه لب شیرین یږدې
خدایه زړه په ما دَ ښکلیو مهربان کړې   ته په زړه کښ دَ بتانو مهر و کین یږدې
دواړه زلفي چه وَلوَل سرَه حلقې کړې   په هر وَل کښ ئې ګلونه دَ نسرین یږدې
خدای دِ نکا چه ئې یَو سر کړم یا بل سر   که تل مي په دا چشم جهان بین یږدې
ستا دَ پله خاوري رنځور غُندي آخلم   په هر ځاي چه قدمونه په زمین یږدې
ستا تمامه خندا بخت دَئ څوک ئې مومي   په دا نیمه خندا طعن په پروین یږدې
چه لیدلې دي دَ عشق قمار خانه دَه   په لمړی بازي به یار ته دل و دین یږدې
آفرن دِ په وَیَلُو شه خوشحاله
په بیاض باندِي عجب شعر رنګین یږدې

ګله ته چه ښېایی د دې چمن یې   خار و خس وته په څه په خندیدن یې
دَ خپل ځان په قدر ولي نه پوهېږې   پدا باغ کښ خو یَو ته نازکبدن یې
دَ بلبلو ږغ به تل در باندِي نه وِئ   ښکلیه ګله په وفا کښ مبرهن یې
پخپل بوي دَ بلبلانو خاطر خوښ کړه   یَو څو ورځې چه تازه پدا ګلشن یې
که جفا و چا ته وایم شمار ئې نشته   پدا هونبره ستمونو جان من یې
چه دَ یار له جوره چا وته ژړا کړې   دَ یاری بلا په تا شه دروغجن یې
په یاري پوري دِ پېچمې کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندِي مین یې

ګل کرَم اغزی ترې ښېږي   نوشدارو مي زهر کېږِي
چه مي څراغ په اوبو بل وُ   اوس په تېلو نه بلېږِي
که ئې مخ وِي که ئې شا وِي   پخپل بخت هر څوک پوهېږِي
هرَه ورځ که سل غمونه   له جهانه را رسېږِي
ځما زړه پدا ډاډمن دئ   غم ښادي واړه ېرېږِي

---

[۱] دا کلمه په ځنو نسخو کښې زړ یوندِی لیکلې ده، یعنی نسل، خټه، نسب.

[۲] دا بدله په نورو نسخو کښې نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم خزان هم به پسرلی وي　　چه اسمان په سر څرخېږي
ځما اُوښې ګرمي ندئ　　که سيلاب غُندي بهېږي
په حضور ديدن ئې ويني　　ظاهر خان ځني ښلېږي
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بيا به څرنګه سړېږي

که هر څو دِئ پښتنې جوني طنازي　　دا دَ هند سکښي هم نه دِئ بې نيازي
نه ئې جنګ نه ئې ماتې نه ئې هوډُونه　　څره[1] مهري څره مېني څره نازي
خو يوه زره پړه[2] نا سازه در کا　　په مانې کښ نه دعوې کاندي آغازي
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه　　په يوه قدم ولاړي ځان ګدازي
په غمزو په کرشمو په مکيزونو　　فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
په ادب په ظرافت په رموږ پوهي　　دَ صحبت په علم څو رنګه ممتازي
که هزار جورو جفا ويني له تا نه　　بيا له تا سَرَه خندا کا په خوله وازي
نَوِي نَوِي شېوې کا درته جوړېږي　　په څو رنګه جلوه کا جلوه طرازي
د ښو څوکي ئې نېغي ځَي تر زړونوُ　　چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
په جيو جيو درته پسې خبرِي وايي　　هر زمان له تا په څو رنګه همرازي
عجب سرې په پاښو شونډي درته خاندي　　ميخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
غټې تِي لکه انار په ملا نرئِ　　سر تر پايه دَ اوُمو ورېښمو سازي
دَ صورت په لطافت بې مثله روغي　　په قامت تر سر وِئ وني سر فرازي
خرخښې ئې دَ خوشحال له دله نه ځَي
که جدا دِي دماغي باريك مجازي

که مي سترګي د باور کړې سَرَه لواتي۳　　په جهان کښ خو نېکي دَه نوري باتي٤
که دِ لاس د نېکي نه رسي دَ زړه کړه　　راشه واروه "الاعمالُ بِالنياتي"
په جهان کښ که حجاج که نوشيروان وُ　　هم دا داد، او دا بيداد شُو ځني پاتي
له قسمته به نه کم نه به څه زيات شي　　دا دواړه انديښنې دِي کم و زياتي
که په څه هنر دِ هونبره توان رسيږِي　　چه به ته کړې د مرګي لښکري ماتي
بيا هاله په جهان خوښ ګرزه هوس کړه　　ګڼه نوري انديښنې دِي بې ثباتي
د دنيا وداني خوني چه لېدې شِي　　عاقبت به ئې نوم شِي د نېکی پکښ پاتي
سر تر پايه د خوشحال سره لباس کړې
خداي دِ واخله لباسي دنيا کم ذاتِي

---

[1] سه مهري.

[2] منت.

[3] محشي پرانتي ورته ليکلي دئ.

[4] يعني نوري تشي خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس مو سَرَه وَكړې څه چارې[1] — چه پرُون مو تور منګور وژي په لارې
دواړه پېښې له تا نيوَل له ما اخستل — زه به پاس په سترګو كښېږدم ستا پايزارې
څه اغزي لري په مخ كښ زړه مې سكښې — اې په تور بانه د ما د زړګي خارې
دَولت والي به ئې څو ثنا صفت كړم — چه صبا كړې دَ غنچې پاڼي وېزارې
چه مي پاس په غاړه پروتى څنډېدلي — ښې وې ستا مختولي[2] زلفي تار په تارې
چه په تا باندې ئې جوړ كړم زړه مي ښه شي — نوم دَ حورې دَ پرئ اې نګارې
غړول ئې هم وتا وته ښكاره دي — چه دا تورې سترګې ته لرې خونخوارې

څه كوَم، كه ته ښكنځل كړې لا خوشحال شم
چه كوَمه ستا دَ مخ زيبا ننداري

لكه يار را سره يار ووُ هسي ندئ — چه ډېر ډېر به مينه دار وُ هسي ندئ
كه په څو رنګه به ما ور باندې ناز كړ — چه دَ ناز مي به خريدار وُ هسي ندئ
دَ بهار بلبلي ژاړه څو په تا شي — لكه تل تازه بهار وُ هسي ندئ
شكر شكر چه ئې څه خو خوي بدل شو — چه يك لخته ستمكار وُ هسي ندئ
ستا دَ مهر دَ باران باندې كمي شو — چه مي جوړ دَ زړه ګلزار وُ هسي ندئ
يا ئې وېره شي له خونه يا ئې هېر كړم — چه مي مرګ ته په تلوار وُ هسي ندئ

ډېرى ميني دَ خوشحال عقل تغير كړ
لكه نور كله هوښيار وُ هسي ندئ

لاله ګل ئې تر جمال پورى بد ررنګ دَئ — دَ زلفينو ئې دَ چين له مښكو ننګ دَئ
تورى ورځي ئې ليندى بانه ئې غشي — دَ عاشق تر زړه ئې تللي هر خدنګ دئ
دواړه سترګي ئې په تن تورې بلا شوې — همېشه ئې دَ عاشق له دله جنګ دئ
ته به وايې حبشي شكري پېرې — هغه خال ئې چه دَ دوو شونډُو تر څنګ دئ
تجله ئې دَ جمال لكه مشال شوه — خوار عاشق پدا جمال باندې پتنګ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومي لښتى ده — چه له پوزې ئې مراد مومي لونګ دئ
په ښايست كښ ئې تقصير دَ صورت نشته — څه خو دا عيب لَري چه په زړه سنګ دئ

دَ هر چا پخپل غرض پسې كوښښ دَئ
دَ خوشحال ئې په جمال پسې آهنګ دئ

لكه بخَن[3] چه حلوا خوري — عاشق سپينه خوله دَ شا خوري
څوک دِ غاؤ ورباندې نكا — واړه خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوږې شونډې — كه دا نور من و سلوا خوري
دواړه تې ئې ناشپاتى دي — چه ئې يَو يَو امرا خوري

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان كښ نسته..

[2] دا كلمه په ټولو قلمي نسخو كښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښكاره.

[3] حريص (درياب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هيڅ مړني نديُ — چه به توره په قضا خوري
هم عاشق مرِي ستا له لاسه — هم سوگند په سر د تا خوري
وړی څه پوښتې له حاله — چه روا که نا روا خوري
خوله ئې پټه خوره خوشحاله
باز دَ ښکار غوښې په غلا خوري

لکه قلپ مهر په لاس باندې برېښنا کړي — چه دَ اور په تاو کښ پرېوزي ځان رسوا کړي
هيڅ ځما په زړه کښ ستا اشنايي نه وه — کومي چاري لَرَه خداي د ما آشنا کړي
که ډېر بد را سرَه کړي په ښه ئې نيسم — خپلی ميني راته ستا ترخې حلوا کړي
چه په تا باندي مين شوم حال مي گوره — مگر خداي ځما خواری لَرَه پيدا کړي
که وعده دِي دَ ليدو په ماخستن وئ — په بورجل باندې دِ ناست په ما سبا کړي
که د ما په دوکان ناست يې کالي گوره — په زر سل ځايه په څو ځايه سودا کړي
کله مخ کله دَ شا وِی و بلبل ته — گله ته چه ښاپسته شوی دا په دا کړي
په دا خوي دي اور د ما په کوگل بل کړ — زه د شمع غُندې ژاړم ته خندا کړي
چه وفا دي دَ خوشحال سرَه ونکړه
راته وايه اوس به چا سرَه وفا کړې

له شيخه خبر نه يم چه په کوم عمل مشغول دئ — چه عشق ئې را فرمائي هغه کار ځما قبول دئ
عشق لکه بادشاه دَئ زه په مثل دَ چاکر يم — چاکر چه دَ صاحب په حکم نه وِي نا معقول دئ
دَ سبا نسيمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه — په هغو مي سلام وايه چه په ور کښ ئې نزول دئ
بل استواځی دَ عاشق د معشوقې په منځ کښ نسته — پدا ميدان کښ گوره محبت دَ ده رسول دئ
دَ يار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ — ولی څه علاج ئې وکړه چه مي رنگ دَ مخ پدول دئ
چه په تور دَ لېونتوب مي هر سړی په زَولنو شو — گرم ئې خلقو مه کړي هم هغه ځما د کول دئ
هم هغه دَئ همېشه ژوندون موندلَي له باور کړې — چه دَ مستي دَ غمزې او د جلوې په تېغ مقتول دئ
دَ گلونو پاڼې بويه گه کميس شې دَ ملوکي — دَ ورېښمو له کميسه ئې نازک بدن ملول دئ
گوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همېشه دَ خوار خوشحال ور پسې نول دَئ

لکه زلفي دَ هغو چه سودا ستا وِئ — بويه دا چه ئې سروُنه تر پا ستا وِئ
لکه دَ سبر ونه لاف کا ستا تر قده — بويه دا چه دا په قدوبالا ستا وئ
هغه زړه چه تا ويشتلي زړه هغه دئ — تا ويشتلي زړه به تل په هوا ستا وئ
په خاطر کښ به ئې ځاي دَ نور څه نه وئ — په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وئ
کله وِئ چه ستا له لاسه چا ته ژاړم — که هر څو بې حده جور په ما ستا وئ
که په سل رنگه زېبا دَ چمن گل دَي — دَی به څرنگه په رنگ دَ لقا ستا وئ
د خوشحال غُندې به مست گرزي په ميو
چه هوا دَ برندو سترگو دَ چا ستا وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله په سر جوړي کا دړۍ   بیا ټېکه په ورځیو ښښې[1] خونړۍ
جړاوې حلقې په غوږ ښېسر په پوزه   قیمتي دَ مرغلرُو دوه لړۍ
مرصع باهو په لاس گوتي په گوتو   ژر نگهار ئې دَ پایلو دَ څړۍ
په ښېوه ښېوه عاشق ته ځان ښکاره کا   په غمزه ئې زړه کا وَو وړۍ
چه له هسي محبوبا ئې آشنایی وئ   پرې به کېږي پادېشونه دَ نړۍ
په وصال به ئې په څو رنگه هوس کا   په هجران به ئې ساه راشی تر غړۍ
سر تر پایه آراسته شي په څو رنگه   په لیدلو ښاپېرۍ دَه نه سړۍ
دَ زلفینو ښاماران ئې هسي ندئ   چه خوړلي ئې رغېږي په جړۍ
خلقو زه دَ تورُو زلفو لېونی یم   لا مي ښه په خنځیرونو وتړَۍ
زړه ئې هسي دَ هجران غمونو موړ کړ
دَ خوشحال تر ستوني ندرومي نمړۍ

لکه زه په یار مین یم بل نه وِي مین هسي   لکه زه پسې غمجن یم بل نه وي غمجن هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندِي ژړا کا   څه ښه یار دَئ ښه ئې مینه وژل هسي شیون هسي
مخ ئې درست سرَه گلزار دئ رنگا رنگ لَرِي گلونه   تفرج دَ بهار گوره پکښې نشته گلشن هسي
زړه داغدار غرقه په وینو لاله گل وَته وگوره   هیڅ شهید ندي راوړي له ازله کفن هسي
تورُو زلفو ته ئې گوره ښایسته دواړه رخساره   دَ جهان په مخ نه وِي[2] سنبل هسي سمن هسي
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه   خوار مجنون لېدلَي نه وُ په درست عمر دیدن هسي
که دَ گل پاڼي ئې خط کړې لا به هم باندِي څرخېږي   دا نازک بدن چه ستا دَئ دَ چا ندي بدن هسي
که ئې رسم یا ئې دود دَئ یا وفا دَ هندوگی   چه له یاره سرَه کښېني حڅك به وکا سوختن هسي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سرَه ټك وهي لاسونه   دا ژوندُون دَئ مردن ندَئ که دِ وشي مردن هسي
دَ ارم آرام مي بیا موند ستا په غولي کښ خوشحاله[3]   خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي
چه خوشحال ختك ئې وایي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وِئ که پوهېږې سخن هسي

له غمونو به خلاص شې دَ غم خوښ یې   که بد گوي و بد آموز بد اندېش یې
مه بد وایه مه بد اروه مه بد گوره   دروېشي دِ مبارک شه نو دروېش یې
ستا په زخم به دارُو مرهم نور کښېږدي   که په ځان مرهم دارُو دَ چا په رېش یې
که دِ ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ   نور ځما په پوهه ته تر هر چا بېش یې
یا به دد یا به منگور یا به لړم یې   که داړل کړې یا چیچل یا په چا نېښ یې
پخپل دین نظر لَره دینونه ډېر دِئ   څه جاسوس دَ چا دَ دین دَ چا د کېش یې
که هر څو در ځَنی غړېږم بده خویه   څه په هَره کوڅه بیا وَ ما ته پېش یې

---

[1] کښېږدي.

[2] د جهان په باغ کښ نشته.

[3] خوشحال شوم.

په کردار توره مشکنې يې خوشحاله!
په گفتار سَرَه دَ سپينو درو وېش يې

ما ليدلی دِي په دا سترگو پوهړيَ[1]   لکه نخښي دَ هر چا غشِي ته بَرِي
په زړه څو ځايه وړتوپنِ ئي روغي   په خوله نر ناحق و هر چا وته زيري
په خندا خندا ئي اوښی ځي تر سترگو   لکه چرگه دَ مستی وهي چقړي
په سبا بېگاه ئي فکر نور څه نه وِئ   تل ئې ذکر د ذکر دئ ولپړي[2]
هيڅ له خپله خويه نه اوړي په عمر   که ئي دَرِي په تندي کړې دړي وړي
همېشه سترگي نيولي و خپل ښکار ته   وغوټې وته وار ساز کا[3] لکه لگړي
ږغ ئي ولاړ په درست جهان د بد کارئ   سور بيرغ د چټگي پوري په لگړي
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه   دَ اجمير په فليل دواړه زلفي غوړي
د محل دننه ناستي زربفت پوښي   چوهړي ته ووزي پريوزي په غوشيړي[4]
که ئي پلار نيکه له ځايه بادشاهان وِئ   نه د پلار نه د نيکه په شرم اړی
مرِ هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوئ
چه ئي ولېدې خوشحال دَ اور لوخړي

مخ ئي را څرگند گړ ويې هسي رنگ اَفتاب وئ   زلفی ئي نمود کړې ويې هسي مشکناب وئ
وې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځه   ويې که دِ عمر يم دَ عمر تله شتاب وِئ
هسي ئي بې اَبه دَ گلابو گل تر مخ شو   زرمنه که وسېځې حرام که پکښي اَب وئ
هجر مي وژلو ته تيار دَئ که خوله راکړې   هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وئ
مرم دَ عشق له لاسه نه دَ مستي په غمزه مرم   کار تېره چاړه کا لاس او زړه خو دَ قصاب وئ
هر چه ته ئي وليدې په تا ئې زړه باي نه کړ   زه وايم سړی ندي هغه به هم دواب وئ
نن کانده هر گوره په آزار دَ زړونو مټ کړې   هسي فکر نکړې چه آزار دَ زړه عذاب وئ
نور به دَ خپل يار سَرَه څرگند مهر آغاز کړم   څو مي به له خپلو له پردَيُو نه حجاب وئ
ستا دا بې نظېر جمال چه وَوينم په ده کښ
تر زر سحر خېزئِ ښه خوشحال ته هغه خواب وئ

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رُنې   کښلي واړه ستا دَ مخ دی د ښې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي   دا دلبري بې پروا دِي که کڼې
گنُدي وِي چه بيا مي راشي په منگل کښ   لکه باز دَ زرکي توې کا ښې
سپهنه زنه ئيې منه سمرقندي دَه   گوره څوک به خوږ کا زړه پدا منې
که دِ سپين بارخو کبود کړم په چيچلُو   اوس مي نه گڼې هاله مي به گڼې

---

[1] بد لمني ښځې.

[2] وله پر.

[3] و غوټې ته وار ساز کا.

[4] مردار ځاي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخته ته که دَ خوشحال سَرَه مدد کړې
دَ رقیب په سَر ئې وَشلوه پنې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سَرَه مل شي — عشق دَئَ چه همېش ئې په توبه باندِي یرغل شي
ډېر کاندِي فکرونه دا سړی په ډېر رنګونه — کاشکي دَ چا چارې پدا خپل فکر فیصل شي
څو وایی پندُونه دروغه اې نصیحت ګویه — زه څه هغه نه یم چه و ما وَته اټکل شي
هوبنره رسوایی دم وهَل دَ پارسایی — راشه که ئې ګورې چه دا څه دغا دغل شي
کار دَ عاشقی څه آسان او سهل ندئ — اوس چه پشیماني کړې دِله دا فکر اول شي
زهد په لاس واخلم چه به نه ګورم دلبر ته — خیال ئې دَ زلفینو راته بیا دَ زهد غل شي
زه وایم که تل دَ ښایسته وو ننداره کړم — شرم دَ پېرئِ تر دا منځ راته خلل شي
تل به په ارمان ارمان مګس موږِي لاسونه — یاد ئې چه په زړه دَ شاه دَ لام و بې عسل شي
اور دَ محبت دَئَ چه ځما په زړه کښ بل شو — ګوره پدا اور به اور په څو ځایه نور بل شي
زه په بېلتانه کښ دَ وصال نارې وهمه — څوک چه اوُبه واخلي و پایاب وته ئې زغل شي[1]
کښېنمه په طمعه دَ مَین دَ مخ په اور کښ — نور ځایونه پرېږده که تنور راته بورجل شي
نه رسي تر یاره هر چه ډېري اندېښنې کا — نوري کیسې پرېږده دَ عشق کار په توکل شي
ګړ شم په ګلشن کښ لَمن ډکه کړم دَ ګلو — بیا بې خوده ولاړ شم واړه ګل را څخه تل شي
هر چه بد غلیم دَئَ ګرفتار په عاشقی شه — اور ئې پیدا نه ولي دَ ده سینه منقل شي

هونبره دَ خوشحال ختك تقوی زهد پرهېز شته
ستا چه توری زلفي په سپین مخ باندِي ولول شي

ملاحت چه صباحت سَرَه آمېز شي — دَ دلبرُو حسن هاله شور انګېز شي
خدای پخپله په ښه مخ باندي مَین دئَ — خدای ئې واخله چه له کښلیو په پرهېز شي
په زمان به د زاهد خونه اُلجه کا — که د سترګو دَ ترکانو ئې پرې خېز شي
دَ غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته — ګوره بیا به ئې په چا باندِي مهمېز شي
دَ دوږخ لمبې به هم ورځني ډار کا — که دا اور مي دَ خاطر په حشر تېز شي
دَ عشق بوي مي به ولاړ نشي له هډُونو — که هر څو په تورُو خاورو کښ رېز رېز شي

چه ګه ناز کا ګه عتاب کا کله مهر
دا ئې واړه له خوشحال سَرَه مکېز شي

مخ دِ آئینه دئَ باندي ندي تر سېري — آه دا خوار عاشق دئَ ډار ئې وکړه دَ چېري
سر تر پایه زېړي زعفراني جامې اغوستي — راشه توري زلفي فلیل پوري اجمیري
تا وې چه دَ مخ قدر قیمت مي پتا څو دئَ — څو به درته وایم په ما دوه ګونه پېري
راز دَ خوار عاشق دَئَ چه په شپه دَ جدایی — درسته شپه بې خوابه دَ اسمان ستوري شمېري
تا وَیل ځېر ځېر مي مخ ته ګوره ګُندي موړ شې — زه یَم هغه وږي څه له ما غوارې سېري

[1] په ځنو نسخو کښ داسی دی: و پایاب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا سرَه په سيل دَ گلونو سهيلى   هسي نمائي كا لكه بلبل دَ سبړي[1]
واړه را څرګندي دي دَ درست كلي دلبري   ته گل دَ نرگس يې نوري گل دَ گنډېري
سترگي دِ بلا دِئَ چه ئې واړوي ملالى   زخم پيدا نه دننه زړونه خڅيري
ته چه په ښه حسن جمال تيره تر ليلي يې
ځکه تر مجنون دَ خوشحال ږغ دَئ دَ تېري

مزري كله پرهېز گار دَئ   خو راغلي په خپل ښكار دئ
خوره خوروه له خپلو لېچو   مزري دا كا چه رويدار دَئ
چه په توره ترک تازي كا   هغه هر كله كامگار دئ
چه اخلاص لري په زړه كښ   هغه واړه ايمان دار دئ
چه ئې زړه نه وي دَ توري   هغه زړونه څه په كار دئ
ننگيالي چه په ننگ راشي   نه په زويه نه په پلار دئ
سل دَ ښكار تر تازي ځار شه   كوټگان چه دَ بازار دئ
مور دِ نشي باندي بوره   چه مېړونه دَ كار زار دئ
څوک چه شته تر شرقه غربه   د تورزنو خدمتگار دئ
سر دِ نه غږوي خوشحاله!
دَ بلا نه چه سردار دئ

مخ دي په پلو كښ كه څراغ دَئ چه بلېږي   خوله ده چه وَيل كا كه شكري دي تلېږي
سترگي دي كه وروځي كه په څو كښ تېر انداز دي   شونډي دي كه غاښ دئ كه دا لعل دُر ځلېږي
زړه دَئ په كوگل كښ كه دا كاني په سپين زر كښ   قد دَئ كه شمشاد دَئ چه تازه نوي څلېږي
مهر خندا پرېږده دَ دلبرو درته وايم   تش خالي كا ته ئې هم په هيچا نه چلېږي
چا ئې چه په غولي باندِي يښي چېري پل دئ   بيا چه ځني درومي په ځاي پاتو شي شلېږي
تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه   سرې سترگي اوښتي په ژړا ژړا نخولېږي
ستغ لري هم ځوړ لري دَ غره غُندي سينه مي   تل باندي دَ اوښيو كاروانونه دِئَ چلېږي
څه حساب شمار كړې چه په سر گرزي دا ژونده   څو عالم ئې دَل[2] كړ لا به څو عام دلېږي
لاف به مېړه نكا كه ئې چېري تر خولې وووت   بيا كه نور وَيل كا نور دَ ده ږيره كلېږي
هيچا ئې صفت دَ مخ دَ موتر سرَه نكړ   سل د سخندان په ورځ و شپه سرَه للېزي[3]
زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم
لا مي په پښتو ژبه كښ ژبه در غلېږي

---

[1] وقف سوی ځای، دَ مسجد يا زيارت دپاره كوم ځای جلا كول، چه له هغه ځايه هيڅوک ښكار او نوره شخصي استفاده نسی كولای.

[2] يعني ووړ او ميده.

[3] لل يعنى ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما څه شونډي غاښ دَ هغه یار ندي ستایلي راشه که ئې ګورې لعل و دُر مي دِي پېیلي
هر چه عاشقي کا خوب خندا باندی حرام شيِ نور عالم به څه کړې ما په ځان دئ آزمیلي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ څوک جدا له یاره په آه آه کښ زړې ځبېښلي
یو مزي وېښته په طریقت کښ لوي حجاب دئ ځکه قلندر ږېره بریتونه دِي خریلي
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ لیدلَي پېر مرشد مي عشق دئ واړه عشق دي را ښیلي
سل سره بني دِ تر دا یو غزل ځارېږه
نن چه دا پښتو دَه ګرلاني خوشحال ویلې

ما چه وکوت دَ دنیا خلق مختوري قابوچي دي واړه ګوري پتاو سیوري
چه ئې څه دَ دنیا سود څه ئې فایده وئ دَ خپل زړه په یرغ نیسي هغه لوري
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پردَیُو خو دِ خداي دَ بدو نکا دَ چا ستوري
یا دَ لېچو زور پکار دَئ یا دَ زرُو خوار هغه شو چه په دواړه وِئ کمزوري
سر تر پایه منافق واړه بد بوي دئ که په سر ئې سپین مندیل دَئ لکه اوري[1]
کال پل کال چه ورته وګورم نور نشه دَ لاله دَ زړه په داغ ختلي غوري[2]
د ناپوه بخره ښادي دَ هوښیار غم ده څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم توري
دَ یوه ګوله په خوله دَ بل په زړه کښ په حساب لکه کړ وري[3] شه دوه موري
غل بې غمه ننداره کاندِي خوشحاله
په تهمت تړلي ساد[4] درومي سر توري

ما فراق دَ حبیبانو ژړَوِي زړه په ما دَ رقیبانو سرَوِي
چه سیلاب ځما د اوښو را روان شي عمارت د ما دَ صبر نړوي
عشق ځما په عقل وکړ هسي چاری چه هلك مي په خبره واړَوِي
مه هجران وَي مه دَ ده ترخه غمونه چه مي تل له خوږه عمره مَړَوِي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ دائم مالګي مي په سترګو دوړَوِي
په پیغام ئې دَ وصال هسي تازه شم لکه باد دَ ګل غوټې غوړَوِي
یمه پوخ دَ عشق پکار لکه کَودري نور مي څه دَ غم وَاورته کړَوِي
په لیدوُ پسې ئې مرم سخ دَ هغو دئ چه وَ مخ وته ئې سترګي غړَوِي
که دَ زړه په محبت شِي خوشحال ځوان دئ
پدا سپین وېښته ئې خلق زړه وِي

مښك افشانه په کاکل يې عنبر بېزه په سنبل يې!
چه و مخ وَته دِ ګورم په مخ درسته لکه ګل يې

[1] یعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپین دی.

[2] غور په معنی د پیغور ده.

[3] یعنی پسه.

[4] پاک، سوتره، ایماندار (دریاب)..

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنګه خوله دِ غنچه ګل دَه　　په لبانو لکه مل يې
په رفتار کښ لکه زرکه　　په ګفتار لکه بلبل يې
پښتنه يې په بد جهل　　ستمګره تر مغل يې
پدا تورو شهلا سترګو　　هم شاهين هم ئې منګل يې
څو خوبىِ دَ جهان دِي　　آراسته په واړه ګل يې
لکه سبر په چمن کښ　　په قامت په تجمل يې
دَ خوشحال وَ مرګ ته ناسته
په غمزه په تغافل يې!

مار که هر څو پېچ و خم ځِي　　خپلي سوړي لَره سم ځِي
دَ غفلت له خوبه وېښ شه　　شېرين عمر دم په دم ځَي
مرګ به هيڅ سرِی پرېنږدي　　وار په وار به درست عالم ځَي
بې دليله به ځَان ورک کا　　مسافر چه په تور تم ځَي
دَ پېښو وار ئې خطا کېږِي　　چه قاضي لَره څوک ګرم ځَي
که قضا وَته تسليم شِي　　هم پدا له دِله غم ځَي
دَ دوږخ دَ اور علاج کا　　چه سحر تر سترګو نم ځَي
هغه عمر لکه باد دَئَ　　چه په غم دَ بېش و کم ځَي
چه تور مښك دِ حبطه کړل　　په کافورو څه ستم ځَي
چه نه تول لَراي نه پوله[1]　　هغه هر چرته خرم ځَي
منډي پرې مړده خوشحاله
که دِ سر لکه قلم ځَي

مست دَ هغه مخ يَم چه مخموري لري سترګي　　هسِي پرې غوڅېږم وايي تورِي لري سترګي
يار مې په ښايست کښ بې نظېره بې مانند دَئ　　لا په درست صورت کښ ډېر مشهوري لري سترګي
ډېري کښلي سترګي ما ليدلي دِي دَ کښليو　　تا غُنډِي يَو يَو په ښو پري لري سترګي
سل ځَله دي شيخ ملا صفت ورځَني کاندِي　　ښې به ستا تر تورُو سترګو حوري لري سترګي؟
ناست دي لکه څري[2] رقيبان و خوار عاشق ته　　ځَکه ستا له مخه هوري دوري لري سترګي
هر چرته چه ته يې هغه لور ته مِي نظر دَئَ　　هر چرته چه زاڼي شاهين هوري لري سترګي
نشته په جهان کښ تل طلب ور پسې کړمه　　يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترګي
نه ګوري و چا ته څو پخپل ښايست غره[3] دَه　　ګوره دا خيال په څو مغروري لري سترګي
سخ دَئَ دَ هغه چه خوښ خورم دَ يار په وصل　　هر ساعت دَ يار په مخ مسروري لري سترګي

---

[1] چه نه پول لری نه پوله.

[2] سيد راحت ليکلي، چه څرئ هغه لرګي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مګر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لګېږي.

[3] وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئې ګورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورځ و شپه بې تا په اوښيو پرېُ لري سترګي

مګر رسم دين آئين هسي لرې   چه دا خوار زړه مي غمګين هسي لرې
دا دَ زړونو مېني وراني پرتې ښې دئ   چه تل آس دَ جفا زين هسي لرې
عاشقان به لکه مچ وربانديِ ګرزي   دواړه لب چه شکرين هسي لرې
څه نسرين[1] دِ دَ سنبل سَرَه دسته کړه   چه دَ تورو زلفو چين هسي لرې
دا يو ستورې دَ اسمان دئ که تېکه ده   چه ئې ښېي په جبين هسي لرې
کله کله به مرهم وربانديِ کښېږدې   که هميش مي په زړه خوږېن هسي لرې
لکه مخ ځما دَ يار دَئ اې باغوانه!   په درست باغ کښ يَو نسرين هسي لرې
په کوڅه کښې ئې څه ته ګرزې زاهده   که دا خپل عقل دوربين هسي لرې
مياشت به څه لَره اوس لافي دَ خوبی کا   ته دلبره چه مخ سپين هسي لرې
که هر څو ښايسته ډېر لرې کشمېره!   لکه يار يَو نازنين هسي لرې
چه ئې پورته کړې ګلونه تر ښکاره شي   يو پلو دواړه آستين هسي لرې
دَ خوشحال په حال به چېري ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنګين هسي لرې

ښتر ستا دَ قد سيالي و نه کړه دنګي   اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
سَرَه ښه دَ زړه خوښي کاندي همزولي   نه دَ لوی نه د هلك، وی[2] يار دا کنګي
په خيال خيال ئې تر پوې بدري[3] و مه خوره   وَ منديل شملې پرېښې سپور دَ منګي
دَ خوشحال وَيل و هر چا ته ښکاره دي
نه دَ مښکوُ بوي پُټېږي نه دَ هنګي

نصيحت دَ دانايانو دَ کتاب دَئ   دَ احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دَئ
چه عيسی په غرونو تښ له احمقانو   دا تعليم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد دَ صحرا ډېر دِي په هر لوري   په هر ځاي دَ احمقانو څه حساب دئ
سړي واړه سَرَه سم ندي په عقل   يو آفتاب دئ بل مهتاب دَئ بل شهاب دئ
يَو په قدر شهنشاه دَئ په دنيا کښ   بل دَ دين په مرتبه قطب اقطاب دئ
دَ هوښيار چه له نادانه زيست روزګار شي   که ئې ګورې دا هم سخت ګنده عذاب دئ
دا سړی دئ چه اغزی دئ سر تر پايه   دا سړی دَئ چه همه ګل ګلاب دئ
ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا نایاب دئ

---

[1] نسترن دی د سنبل سره دسته کړه.

[2] دِی.

[3] په ځنو نسخو کښ بودری ليکلې ده يعني نوک خوړل او خطا وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د عشق مدار یواځې په دیدن دئ　　پدا کار کښ لا په هورته شنیدن دئ
ښه چه شپه دَ جدایۍ خداي آخر کړه　　سبا کېږي اوس دَ صبح دمیدن دئ
تل په ستغ په خوړ دَ اوښیو قاصدان دي　　چه طلب ئې دَ دلبرُو دَ دیدن دئ
دَ خطا آهو په بوي دَ نافې ښکار شي　　راته بس دَ هغو زلفو شمیدن دئ
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک　　چه و کښلیو ئې ورکړي دا دَیدن دئ
کله کله به آرام د ما دَ زړه شي　　که یك لخته ئې زده کړي رمیدن دئ
خوند دَ شهدو دَ شکرُو راته هیڅ دئ　　څو مي یاد دَ هغو شونډُو مکیدن دئ

نور دارُو ور لَره مکَوَه طبیبه!
چه خوشحال ور پسې مري هغه دیدن دَئ

نفس شیطان دواړه بلا دئ　　را پسې څرګند په غلا دئ[1]
ځني چاري لَرِي پټې　　ځني چاري ئې ملا دئ
دَ هغو جزا سزا کا　　چه په جهل مبتلا دئ
خداي ئې خلاص لَره له عُجبه　　څوک چه ناست په مصلی دئ
دَ دنیا دَ هوا چارې　　سر تر پایه ابتلا دئ
جاه به چاه شي وَ هغو ته　　چه دَ جاه په تولا دئ
دَ دنیا ښادۍ واړه　　که باور کړې واویلا دئ

اندیښنې ګوره خوشحاله
چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړُونه قرار شوي　　د زړه غم ئې تار په تار شوي
دَ هجران غمُونه لاړي　　بیا دَ وصل دندو کار شوي
هغه لاس چه بې حنا دئ　　بیا حنا سرَه نګار شوي
شانه ورغلي تر زلفو　　رانځه سترګو سرَه یار شوي
دَ پایلو دَ څړۍ　　په هر لوري ژر نګهار شوي
په ګنګو دِ زیړ پروني　　په څو وه سرَه خالدار شوي
وار دَ غم دَ ژړا لاړي　　وار دَ بوس او د کنار شوي
په عذار دَ مهوشانو　　بیا کبود کبود پرهار شوي

چه خوشحال ور پسې مرینه
ور ښکاره هغه دیدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزېز دَ خداي دي　　چه ئې پاس ځما په سترګو باندي ځاي دئ
پخپل ځاي نانڊِي قائم دَئ لکه قطب　　همېشه دَ ګم ګشته وُو رهنماي دئ
چه پرې څه خو توجه دَ فکر وکا　　یَو زه څه چه دَ هر چا مشکل کشاي دئ
چه ګذر ئې پدا غولي باندې وشو　　سعادت ئې ور سرَه راوړ هماي دئ
ما پرې اوس د غلطۍ کرښه وکښه　　پخپل راي مي چه منلي دَ ده راي دئ

---

[1] را پسېالا الا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پادشاه څخه ئې مه غواړه چه نشته   هغه گنج لکه په کور کښ دَ گداي دئ
تناونه به ئې ورسي تر نمره   لکه زلفي چه ئې سرېښي په پاي دئ
دَ ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه   چه دَ خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
لکه عمر لارغه[1] رايشي ژر درومي
په هجران ئې دَ خوشحال خټك هاهاي دئ

نن دَ يار دَ لاسه بيا يو تير راغلي دئ   بد رسا دَ ځان په وړلو خير راغلي دئ
زه چه دو اسپه له عشقه تنبم پټېدلم   بيا را پسې گوره گير اگير راغلي دئ
ښه چه پکښي بند شو وَئي مشلوه له زلفو   زړه مي ليوني دئ په خنځير راغلي دئ
چرته يې اې عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې   بيا گوره چه عقل په تدبير راغلي دئ
څو نبره ښايسته يې چه دَ مخ په ننداړو دِ   درست وگړي مات شه ما وې پير راغلي دئ
ټول محبوبه راغلې سمن بوئي سيه چشمي   ما وې چه ته راغلې درست کشمير راغلي دئ[2]
څوک که جهان نيسي په لښکرُو هغه ترک مي   گښي ځان دَ زړونو په تسخير راغلي دئ
زړونه ئې زخمي کړه چه ئې گوتی په بم کښېښوې   غوږ باسه له بمه اوس په ځير راغلي دئ
وچولي چه تر يو کړې ورته نه گورې په مهر
وايه له خوشحاله کوم تقصير راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي   دانايان که ئې په چارو اندوهيږي
چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي   گڼه هونبره په خبره نه گروهېږي
کاڼي بوټي وچ لانده هر څه پر مخ وړي   مشيت لکه درياب دَي چه بهېږي
چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ   کله تږي له سرو اوُبو سهېږي
په هغو خوړو پېښ مشې چه ئې نخورې   سرَی هسي په ليدو ورته سوهېږي
که وَيل ئې په هزار رنگه سودمن دِي
دَ خوشحال په وَيل کله حوّک گروهېږِي

نن ځما په خېلخانه کښ څونبره غم دَئ   چه حيران ځمونږ په کار پوري عالم دَئ
ناخلف زويه اغزي کړي خپل پلار ته   د خلف زويه گلزار له عمره سم دئ
نا قابل زويه دوږخ غُندي پيدا دئ   ښه قابل زويه په خونه کښ ارم دئ
ښه فرزند دَ پلار په خونه څراغ بل شي   بد فرزند دَ پلار په خونه کښ تور تم دئ
په لوي والي کښ ئې خوي د دام وَ دد دَئ   اوس دَ زويه خوبي هونبره وئ چه کم دئ
نالايق زويه ننگ نام دَ بابا ورک کا   که ولاړ ئې دَ نيکه دَ پلار علم دئ
دَ قابل سرَه به غم دَ نام و ننگ وِئ   ناقابل په غم نيولي دَ شکم دئ
چه دا هسي رنگه سپي ځَني پيدا شول
لا په شك يم چه خوشحال کله آدم دئ

---

[1] يعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

[2] ما وې چه په راغله ئې کشمير راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور څوک نشته لاندي باندي واړه دَي دَي چه څه کاندي
د ده حکم به نور نشِي که ژړا کوې که خاندي
دَی قادر دَي باندِي ښايي که کيميا کا گل د سپاندي
څو سينې ئې کړې قراري چه په غم وې ځلبلاندي
څو ړې بيا ورباندي پاس کړل چه پراته وُو تر بل لاندِي
خلقې ئې دِي که گورې سرَه يو تر بل هراندِي
په ليدو دَ يار مرې شوې
دَ خوشحال سترگي نغلاندِي

نه مي زړه په سردارئ درست خوشحال دئ نه ځما دَ خېلخانې څه حال احوال دَئ
دَ خټك اُولس په ننگه نه پوهېږي کار ئې درست دَ ناديده وو په خصال دئ
پښتانه لکه مگس ورباندِي گرزِي ورته ښېي دَ مغل دَ حلوا تال دئ
نور ئې واړه تکيې تار په تار خپرې شوې اوس په منځ کښې يو کرم دَ ذوالجلال دئ
ايمل خان دريا خان واړه خورد بين ولاړل
اوس خو پاته و مغل ته يَو خوشحال دئ

و سرِي وته دا خپل عيب وېښته دَئ دَ بل عيب ورته لا کټه تر غره دئ
پخپل ځان پسندنه نېکه په بل بده دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نه دئ
هنر وريې نېك سير يې لوړ اختر يې که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دئ
چه مي يَو ځله اخلاص ور سرَه وشو يار که سل ځله جفا کا تور لېمه دئ
بيا دِ خپل مَيَن د ما له سترگو نه ځي که په سترگو کښ مي څرخ لکه بانه دئ
چه غمونه درته راوړي سترگي غوړ دَي چه دِ ځان دَ بل مريَي کا هغه زړه دئ
که خواږه خوري که اوبه څښې پدا څه شی مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دئ
د ما زړه تر کاڼي کلك وُ ښوي ترې پرېووت تر الماس ئې دَ غمزې غشي تېره دئ
که ياران مي تر حساب تر شماره تېر دي په کوگل کښې مي زړه يَو دَئ دَ يوه دئ
دَ سړی دَ صورت کار دا هسي نه وئ
چه ئې زړه دَ خوشحال يوور لا نور څه دئ

و څراغ ته دَ اور پښتي حال معلوم دئ[۱] په دا منځ کښ دَ خبري حاجت کوم دئ
يو د بل له حاله نه کاندِي پوښتنه دَ دې ښهر په عالم کښ بد رسوم دئ
يا يك لخُته هغه يار واړه جفا زده يا له ما سرَه جفا کا بخت مي شوم دئ
نن چه زه باندِي مَيَن يم په ډېر رنگه درئې وښيَم چه کوم دَي څه ئې نوم دئ
يَو په حسن بل په دا چه عاشق وژني په دا دوه توگه په درست جهان کښ سلوم دئ
نندارچی ئې دَ جمال دئ نور څه ندئ چه په هر لوري هر ځاي خلق هجوم دئ
چه گلُونه دَ بهار باندِي ليدل شِي دَ بلبلو سير تل په هغه بوم دئ

[۱] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به هر یَوه ته حال وایې خوشحاله
دَ لېمو په حال خبر کله ادوم دئ

واژگونه شوې همگي دَ دنیا چاري[1]   چه لیدې مي هَسيي نه دِي واړه لاري
زوی ئې پلار سَرَه کا رُونه دَ غلیم کا   لُوڼِي مور ته لکه بَنِي دِي تیاري
چوهړي[2] پلا وشولې خوړه حلوا خواري   په سید باندِي حلالي دِي مرداري
باوري دَ بادشاهانوُ لکه غله شول   رهزنان ئې په دربار کا ځَني چاري
بلبلان طوطیان حیران په بیابان گرزي   په کلزار باندِي کارگان کاندِي چیغاري
په وښو د َعراقیانو ژواک ژوندوُن دَئ   راتبونه[3] وهي زويَ داَ حماري
نادان خوښ بې غمه خوب په فراغت کا   په هوښیاروُ باندِي راشي شل دشواري
په ښتنو باندِي حکم کا مریوُنه   تر مېرمنوُ تَل وینځِي دِي روېداري
په دوران دَ عالم گیر بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واړه بخرِي لَرِي خواري

ورځ په ورځ دَ باغ غنچې دِي چه غوړېږي   دَ بلبلو وږي سترگي پرې مئړېږي
چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ   که ئې سترگي وَ بل مخ وته غړېږي
جگي جگي ماڼي مکوَه پخولا شه   چه پما دَ رقیباُنو زړه سړېږي
دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافې دئ   که کالُونه پرې تېرېږي نه زړېږي
زه جدا له یاره خوب په شپه و نه کړم   وایې مالگه مي په سترگو کښ دوړېږي
روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا   پرهار ژلي په غمونو کښ نړېږي[3]
نور عالم ئې تار په تار تښتي له غشیو
یو خوشحال دَئ چه ئې غشیو ته برېږي

وایم خلق نه دري   زړه می یوړ یَو مزري
دا خبره چه زه وایم   تر وېښته ده لا نرئ
چېري نه وئ لېوني شم   چه په خوب وینم پرئ
زه له یاره سَرَه څه یم   دَ یوه مزي مرئ
چه ئې خوند دَ میوې خوږ وي   هم هغه بوټي کري
ته هم خر ور سَرَه مشه   که څوک خر شي په خري
په کهترو دِ نظر کا   څوک چه غواړي مهتري
بله نه گوري بل مخ ته   تل دَ سترگو کړم ړغري[4]

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

[2] مزدور او خاوري پاکونکي.

[3] ژړېږی.

[4] ړغول او ژغول یوه معنا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وروشتي پسرلي نرگس دئ
دَ خوشحال قدر لَري

و ښه مخ وته نظر دَئ هر چا کړي — نه دا دود دَئ په جهان کښ ما راوړي
زه به هيڅکله له عشقه نه وانوړم — که هر څو راته وَيل کاندي وګړي
ما وَيل چه زړه به نه ورکوَم چا ته — ولي څه کړم چه بد زړه لَرم و ووړي
دَ عاشق دَ ربنتينيِ نخښه دا دَه — چه په عشق کښ سر حساب کاندِي خسرِي
په يو ګوټ به ئي دَ عشق دَ ميو هېر کړې — که دِ واړه دَ جهان لذت دئ نغري
چه په ښاخ باندي ئې اوري ژمي ګل وئ — خداي ځما په زړه کښ نهال کړ هسي زړي

چه به بيا په څه علاج په لاس کښبوزي
دَ خوشحال خاطر ئې ندی هسي وړي

و مجنون ته دَ ليلا له شونډُو وايَ — لال و دُر ياقوت وَ نورُو وَته ستايَ
دَ مجنون له ودانی سَرَه څه کار دَئ — هر چه ورانه ويراني هورې ئې بيايَ
چه به بله اندېښنه کاندې اغيار دئ — يار دِ څوک دَی چه دِ نه ووزي له رايَ
درست جهان دِ تېرې توري درته واخلي — يَو وېښته به دِ کنډَو نکا بې خدايَ
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي — زه دا هسي دماغ راغلم له ځايَ
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم — زه په کانده مانده نه يم نن ئې نمايَ
دَ دولت شهپر کارګانو څخه نشته — که ئې غوارې خو ئې غواړه له همايَ
ته دَ زړه اَغزي په کوم طبيب وکاږې — چه و کښلي ئې اَغزَي ندي له پايَ

دَ منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه دَ راز خبري وايَ

ورته ګوره ځما يار څه ننداره دئ[1] — لکه اوړمکی په ستوريو کښی ښکاره دئ
څو عاشق په معشوقې باندِي مَين شي — هونبره دَئ و معشوقې ته بېچاره دئ
ما وې عشق خو يَو ښه څېز دئ خبر نه وم — چه دَي لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
چه نصيب ئې دَ ښه مخ ننداره نشوه — هغه څوک ځما په پوهه آواره دئ
غم ځما له دِله نه درومي بل لور ته — ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
عقل، علم، هنر مه يادَوَه ما ته — چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ
هغه زه يم چه دَ اوښ وري په شا وړم — دَ غوا وري ځما په پشتاره دئ
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا — چه په ما باندِي ئې زړه سنګ خاره دئ
غم په نورُو يَو ځل وَريشي بيا تېر شي — خو پما باندِي که ګورې سل باره دئ
چه ئې هېڅ دَ ښايسته وُو مينه نه وئ — رنګ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ
دَ ښه مخ ننداره نکا خلوتي شو — زاهد ځان ژاړي بې ځايه هيچکاره دئ

بادشاهان دِ هم سيالي ور سَرَه نکا:
خوشحال ستا دَ ور مرييو په شماره دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ   مات کچکول په لاس کی بل مې گند دَ دنیا مال دئ
وران وگړي گوره په څو قلب کاروُنه کاندي   واړه اقبال غواړي ولي لابقا اقبال[1] دئ
زه تر هغه ځار شم چه ئې راکړه تر ځان ځاره   ځار تر ما هغه شه چه ځار شوي تر مثقال دئ
هیڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا دَه   ما چه فهم وکړ واړه وهم خوب و خیال دئ
یَو په گور کښ ښخ کا، بل په گور کښ نکا فکر   درې ورځې ماتم وي څلورمه ورځ بل حال دئ
ما خو لاس په غوږ کړل ځني تښتم که خلاصېږم   خلق پر خوارېږي شهوت څه عظیم جنجال دئ
نور عالم به څه کړې دَ خپل ځان په خلاصي مټ کړه
لاندې یې خوشحاله دا یو څه دَ بلا جال دَئ

وې مې که زه درشم ستا تر ځایه خوله به را کړې؟   وَې سکه هزار سَرَه لَرې چه دا وینا کړې
وې مي چه په مخ دِ توري زلفي تور ښامار دئ   وَې تروسکه، څه لَرَه ښامار وته ویسا کړې
وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم   وَې چه که سر له تنه بې تیغه جدا کړې
وې مي چه په تا هر گوره لېوني یم   وَیی چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړې
وَی می چه ما تا سَره خندا په یوه وخت کړه   وَیې هغه څوک وُ چه ئې تا سَرَه خندا کړې
وې مي چه هر گوره کبریا شوې خداي دئ ویني   وې چه که کبر کړم ستا څه دَي چه غوغا کړې
وی می چه دَ سپینی زیبا خولی عاشق دی زه یم   وَې چه خداي څه دا عاشقیِ هم ویړیا کړې
وې مي چه له نتې دي چارگل په پوزه زیب کا   وَې دا خبري کړه هاله که چا په تا کړې
وې مي که زه ستا په کوي کښ وَمرم ستا رضا دَه   وَې کشکي خلاص له دردِ سَرَه سپی ځما کړې
وې مي چه په رنگه خوشحال په تا مَین دَئ
وَې دَ ختِك سرِی دَ میني څه ثنا کړې

همېشه مي تر پرهار ویني بربېږي   که هر څو باندې دارو بِدم نه لږېږي
که فریاد له درده کړم ملامت نه یم   چه پرهار په پرهار وشي خو خوږېږي
همېشه مي دَ یار یاد دَ زړه سبق شو   چه ډېر ډېر ئې یادوم زړه مي خوږېږي
زړه مي گل دَ نیلوفر مخ ئې آفتاب دَئ   نیلوفر مي و آفتاب وَته کږېږي
دَ خوشحال دَ خوشحالی وخت هم دا دَئ
چه رباب سرینده جوړ سَرَه غږېږي

هېڅ صفت ئې نه ځائېږی په تحریر کښ   چه دَ زلفو مښك عنبر کړم په نظیر کښې
ستا دَ مخ دَ شونډوُ مثل را معلوم شو   لکه نهر دَ جنت شهد په شیر کښې
نه چه خوله دَنه زړه مي هم په خوږ شي   چه دِ نوم دَ شونډوُ واخلم په تقریر کښې
ما چه ستا دَ څهرې ښه ننداره وکړه   څوک به ستا په حسن نه وئ په کشمیر کښې
زړه مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم   لیوني ترلي ښه دَئ په ځنځیر کښې
که هوا دَه که سودا دَه پکښې ستا ده   بل خیال فکر مي هیڅ نشته په ضمیر کښې
زه چه ستا په تیر زخمي شوم فراغت شوم   چه عجب دارو دي ینښې وه په تیر کښې

---

[1] د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی یعنی چه پاتېده نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه بوي دَ يار دَ زلفو دَئ عطاره   هسي بوي نشته په مښکو په عبير کښي
محبت مي هډ و پلو سَرَه مخلوط شو   ناصحانو راته شا کړه په تدبير کښي
چا به هونبره دَ عشق گنج را عنايت کړ   که مي نه وَئ خپله بخره په تقدير کښي
دَ خوشحال ويل په نورُو کښ څرگند دئ
لکه ږغ دَ ويره ژلي په گڼ وير کښي

همېشه مي له ښه مخه گفتگوي شي   چه په لوښي څه دِئ هغه ترې توي شي
دَ بلندي په قامت بانديِ مَيَن شوم   هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
چا خپل يار په غېږ کښ ونيوه خوښي کا   لا دَ چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي
دَ منصور غُنديِ به غل دَ خاص و عام شم   که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه   اوس ئې چا وته سپړ نه موي په موي شي
خارو خس سَرَه ئې څه مهر پيوند دَئ   دَ بلبلو مينه تل په رنگ و بوي شي
نه به زهد وِئ نه علم نه څه نور څه   که څرگنده مي عالم ته پدا روي شي
ځکه هر کله خوشبوي او معطر دئ   دَ صبا ئې چه په چم کښ تگ و پوي شي
دَ ناپوه ياري په مثل دَ ډک جام دَه   له هر څو ئې ښه ساتم را څخه توي شي
دَ خوشحال ژړا څه نر ناحقه نده:
چه ئې تېره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لانديِ   و عاشق ته شېوه[1] کانديِ
تازه اوربل اودلَي   توري زلفي اَوېزانديِ
انگڼ ئې ښايسته کړ   چه را وَوَته دبانديِ
ځما په مرگ دِ زړه دَي   چه بې درودو سَره خانديِ
څه ظلم څه ستم کړې   چه پلو نيسې دَ وړانديِ
څه عجب غزل ئې ووې
آفرين په خوشحال بانديِ

ءهر گناه چه په توبه په استغفار ځِي   دَ هغه گناه به څه په زړه کښ ډار ځِي
ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډي   تر چشمانو دِ ځارېږم چه بهار ځي
په هر چين کښ ئې دَ څونو مښك دَ چين دئ   لخلخې ځني توئېږي چه په لار ځي
دَ خپل زړه خبري واړه ويراني کا   يار هغه چه همېشه په زړه دَ يار ځي
جهان ځاي دَ خوښې ندئ وَ ناورين دئ   چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
په وار وار چه په دنيا باندي راغلي   عاقبت به ځني واړه وار په وار ځي
که له درده مي خبر ندئ وگړي   چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځي
دَ هغه طبيب نوم څه اخلې په ژبه   چه بيمار ور لَره رايشی بيمار ځي
که مي پېژني هغه ليونَي زه يم   چه نادان را لَره رايشي هوښيار ځي
دروغجن به همېشه وِئ په خزان کښ   دَ رښتينو په مخ هر کله بهار ځي

---

[1] جلوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رقیب خلل به نه ووزي له میانه   وخت نېژدې راغي دَ وصل دندو کار ځي
چه محروم ئې دَئ له میو یَو خوشحال دَئ
ګڼه واړه حریفان ځني سر شار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کېږي   هغه واړه دَ ښه مخ له مخه کېږي
زړه[۱] دلګیر مشه دَ خلقو په جفا کښ   په عاشق دَ رقیبانو رخه کېږي
خاوند خداي دِ سر زنش دَ هغو وکا   چه په جال ئې دَ دردمنو سخه کېږي
غه مرغه به له همایه څه پرواز کا   چه لا اوس ئې تن وجود په پخه کېږي
که هوس کوِي خوشحال هوس ئې نهېل[۲] شه
غه هوس چه به بې ستا له مخه کېږي

هر زمان چه دَ فلك مهر بنیاد شي   نا مرادي د مانې[۳] پخپل مراد شي
په هر شام پسې سحر شته نظر وکړه   عاقبت چه څوک غمجن شي بیا به ښاد شي
ساقي نن دَ سر شارئ شراب راکړه   محتسب چه حاضر ندئ څه هِداد شي
چه نه مَئ نه معشوقه پسرلی رفتن کا   نن ځما له خپله بخته نه فریاد شي
یَو له بله زده کَوِي دَ جهان دود دَئ   له اوله چه شاګرد شي بیا استاد شي
یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمعه   عاقبت[۴] به دَ رقیب خو را نامراد شي
یا دِېر زر بویه یا بخت بویه یا توره   چه په سپینه رِېره څوک دَ چا داماد شي
دَ ملحد په زړه به نه لګي خبري   که وَیل دِ ورته تل دَ نون و صاد[۵] شي
زمانه به ئې پربېږدي و ثبات ته   په هوا چه دَ حباب غُندِي پر باد شي
صورتی عمر فاني دَئ باقي دا دَي   چه ئې پسله مرګه نوم دَ نېکو یاد شي
عقله ته له عشقه لیري لیري ګرزه   مخالف چه سَرَه وریَشي فساد شي
دَ هغه سړی په مرګ ژړا هیڅ مکړه   چه دَ بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
په هر ځاي باندِي ئې زړه دَئ لکه ژاولي
په خوشحال باندي ئې زړه لکه فولاد شي

هر سړی که رشتیا ګوي وِئ   نه دَی مړ که سرئې ګوي وِئ
دَ لویی لافي به نکا   چه په اصل هنر جوي وئ
که ئې نغاړې پټ به نشي   په هر ځَای چه رنګ و بوي وئ
چه خپل یار له ما بېلتون کا   د ما سترګي پسې جوي وئ
په بېلتون دَ مَیَنانُو   زړه تر دوو سترګو را توي وئ

---

[۱] ته دلګیر مشه.

[۲] مایوس، نا امید، محروم (دریاب).

[۳] نامرادی د نړئ، یا مراد دَ زمانې.

[۴] عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.

[۵] نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښی اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه قیمت دَ کالي څونبره   پسی هونبره جستجوي وئ
څو جفا کا زه خوشحال شم
یار دِ هر کله بد خوي وِئ

هر ناپوه زلموټی څه زده، چه څه دَه دَ عشق بازي   ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کړ که باور کړې   په مذهب دَ عاشقانو هم شهید وئ هم غازي
که دَ یار به غم کښ وَمري خاصګي ژوندون هغه دَئ   که په پښو ئې تندي کښېږدي هم دغه دَه ممتازي
حقیقي سجده هغه دَه چه دَ یار په لور[۱] ئې کړې   د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دِي مجازي
تورُو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرُونه دَ مظلومو   توري سترګي ئې په زړونو کا همېشه ترکتازي
اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سَرَه تېر شه
دا ځما خندا خندا ته بازي مه ګڼه بازي

هغه دم چه مي دَ یار سره صحبت وئ   دَ فرښتو آواز په ما باندي زحمت وئ
ګه له یار سَرَه باده خورم په خلوت کښ   باده! ستا دِ له غه ځایه نه رخصت وئ
ښه یاران چه سَرَه ناست وِئ محبت کا   چه اغیار وَرباندِي راشي قیامت وئ
تل ګدای په بادشاهانو مَیَن شوئ   نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وِئ
عاشقي مي خداي له ځایه خوي خصلت کړه   هم هغه کاندي سړی چه ئې خصلت وئ
ستا د شونډُو تر لذت به نه رسیږِي   که هر څو مي دَ شکرُو زیات لذت وئ
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ   ولي دریغه که له عشقه اجازت وئ
دَ زنخ دَ څا دَ بند فراغت غواړم   په تنور کښ پراته کله فراغت وئ
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې یوړ   نه چه کړه اووړه ئې ښه وی ښه صورت وئ
ما به سترګي لکه باز درلې اندرتي[۲]   که مي زده وئ چه دَ سترګو بد شدت وئ
خو به مه راځه په ملك ځما دَ سترګو   ګڼه ځان به دِ په وینو کښ لت پت وئ
شیخ به ولي دَ رندانو عیب نکا   تل له مرد سَرَه نامرد په غم غیرت وئ
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو   دَ مومن په کفرستان کښ څه حرمت وئ
مګر واړه جوهري په مرګ تام شول   چه تر دُر به دَ ژلیِ زیات قیمت وئ
بل جنت ئې شیخه تا وَته بخښلي
دَ خوشحال دِ هم دَ یار کوڅه جنت وِئ

هغه مخ چه ښایسته دَ نندارو وئ[۳]   چه ئې وینې دَ هر چا پسې هو هو وئ
دَ بلبلو له بلغاک نه دلګیر مشه   هغه ځاي چه رنګ و بو وي ګفتګو وئ
که هر څو ښایسته ډېر دي ګمان نکړم   چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
تور ګیسو پر همګي صورت خپاره کړه   چه دِ درست صورت همه دَ مشکو بو وئ

---

[۱] په لوری کېږی.

[۲] پټې (دریاب) .

[۳] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به سترګي ستا له مخه نه وانخلم	مخامخ که تیر انداز راته یو څو وئ
قاصدان ځما دَ اوښیو کښته پورته	همېشه دَ کښلي مخ په جستجو وئ
نن چه ته لمانه ځې زړه مي خوشحال کړه	یاره ستا وعده به کله دَ راتلو وئ
کاتبان به ئې په کومو ګوتو کښینه	غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
دَ سحر په بلا ته یاد شې اې چرګه!	ستا په بڼغ دَ عاشق زړه په پرهرو وئ

دَ خوشحال ختټك له حاله خبر دار شوي
چه په زړه به ئې دَ عشق داغونه څو وئ

هغه څه دَي روغ صورت دئ	چه بهتر تر سلطنت دئ
دَ دنیا دولت که ښه وئ	یَو دولت نه ښه عزت دئ
چه ډېر ښه دئ تر توقیره	یَو عفت بل صداقت دئ
چه سړی له غمه خلاص کا	هغه څه دَئ قناعت دئ
په طاعت که ته لوئي کړې	حبطه هغه طاعت دئ
چه فایده لري بې شماره	هغه څه دئ، مصلحت دئ
په منت چه ورکول کا	هغه کله سخاوت دئ
چه دوږخ دئ په دنیا کښ	دَ ناپوه سره صحبت دئ

خپل نیت ښه لره خوشحاله
که څه ښه دَئ خو ښه نیت دئ

هغه یار که په ظاهر له ما جدا دَئ	په باتن کښ هر زمان را هویدا دَئ
دَ ژوندیو یو سَرَه ګرزي په علم کښ	خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
کښت چه وسیځي باران ورباندي مشه	که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دئ
که ئې غواړم په کوګل کښ مونده نشي	زړه مي ولاړ دَ ښایسته وو په سودا دئ
خدای به امن دَ هر چا له سترګو وکړه	یو عجب صحبت دَ مینی ابتدا دئ
زه به زار کَوم له دِله نه له یاره	چه په څو په بې پروا باندي شیدا دئ
خپله مینه په عاشق باندِي سور اور شوه	چه پرې سیځي خبر دار باندي خدا دئ
ګوره څو قرنه کالونه باندِي تېر شوه	چه فرهاد په بې ستون کښ لا صدا دئ

زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
دَ زړه حال دَ مخ په رنګ پوري پیدا دئ

هر سړی چه دَ اخلاص په لاري درومي	که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
نومیدي د ښه بادشاه په درګاه نشته	هر سړَی چه خدمت کا نتیجه مومي
د ما زړه دَ ټول دلبرو تر میان ورک شوم	نوم دَ کوم یوې اَخلم چه څه نومي
ښه چه زه په عاشقی کښ شهید شوم	پدا لاري کښ څه لږ ندئ لړومي
ما دَ سویو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه	د ما زوق به کله تله دَ بل تر کومی

نور دِ صافي پیالې خوري نصیب ئې غم دئ
که خوشحال په درد و دوک کښي پیالې شومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه له ما لیري په هواد[١] دئ   همېشه راته حاضر دَ زړه په یاد دَئ
دَ وصال خوښي ئې هم لا هونبره نده   چه مي زړه دَ ده له خیاله سَرَه ښاد دئ
بېهوده له یاره زار کوَم وَ چا ته   دَ خپل یار له جوره چا موندلي داد دئ
پما واړه چارِي وکړې آشنایی   په ناحق مي له بېلتونه نه فریاد دئ
چه مي هیڅ اثر دَ آه وربانديِ نشي   دا ناترس خاطر ئې کاڼی که فولاد دئ
دَ خطا هوسی په بوي دَ نافي ښکار شِي   راته بس دَ هغو زلفو بوي مراد دئ
ته چه ما وته ارشاد کوې په عشق کښ   کله غوږ دَ عاشقانو په ارشاد دئ
چه په هیڅ توکي د ما له زړه نه ځِي   دَ خپل یار دَ میني څه محکم بنیاد دئ
یو زمان ورځَني خلاص نه یم په عمر   په ما خوار بانديِ دَ عشق جور معتاد دئ
څه عجب ښه بوي راځِي دَ یار له لوریه   نن ځَما دَ زړه دمه دَ صبا باد دئ
تل ګرېوان په اوښیو لوند ساړه آهُونه
چه خوشحال مَین کېده دا ئې هِداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شِي   قراري ئې په دیدار شي
چه خپل زړه و چا ته ورکا   هغه څه په خواري خوار شي
هسِي سیند لَرم په سترګو   چه جمنا ورته رودبار شي
یَو څه راز لَرم په زړه کښ   هیڅوک نشته چه راز دار شي
هسي ژاړم له بېلتونه   چه غلیم را سَرَه یار شي
زه هم عار لَرم له خلقه   که دَ خلقو له ما عار شیي
واویلا علاج ئې څه کړم   پرهارونه په پرهار شي
هونبره ډېر پیران شیخان دِئ   نشته یَو چه مدد ګار شي
په بېلتون دَ خندا مخو
دَ خوشحال ژړا آزار شِي

هوسی سترګي لب شکري   په غاښو یې مرغلري
تا به ستایم په څو رنګه   ستا ثنا دَ مخ دلبري
چه جمال وَته دِي ګورم   حیرانېږَم سمندبري
خوي دِي نن را سَرَه نور دَئ   دَم واهَه نشِي له ویري
ذکر ستا د تنګی خولې دَئ   رنګینه پري پېکري
زړه چه ستا سَرَه یاري کړِي   سلامت به اوسِي چري
شور دِي ګډ کړ په وګړِي   صبر وړُوني شور و شري
صبر وړې چه له تا دور شِي   طربناکيِ ناز پروري
ظاهر نن له تا جدا یم   عینِ ما ته برابري
قامت سَم لرې تر سرو   کږ کلاهي قد عرعري
لیرِي مه درومه له ما نه   مخ په ما کړه مخ قمري

---

[١] هیواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به ستا له وره نه څم   وينا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وَينوې په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تښَي   د ما خاطر دِ وريت کړ لکه سيخ په لمبو ينښَي
له سترگو ورڅيو زلفو له بڼو به دئ ځان څه وړم   دَ مخ سپايان دِ هسي راته جوړ لښکر زه گُښي[1]
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز کړم   دَ ناز اسباب مي واړه معشوقې وته پرېښيَ
په مخ دَ مهوشانو چه څه خال و خط ليده شي   بلا دَ ځان دَ زړه دي که ئې گورې گُښي گُښيَ
عاشق په انديښنو کښ دَ تازي غُندي نس نغښتي   غافل په بې غمي کښ دَ سنډه غُندي بد غوښيَ
بد خواه دِ په قصد کړې دَه خوشحاله ملا محکمه
څه وېره څه اندوه کړې ته هم ورونه يې چابلښيَ

هر چرته چه ته کښېنې هغه ځاي دَ گلو باغ شِي   چه درومې په چمن کښ دَ لاله شينه داغ داغ شِي
چه باد دِ توري زلفي په سپين مخ کاندي پرېشاني   دَ مښکو دَ عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شِي
په زلفو کښ دِ ورک د ما زړگي شو مخ ځرگند کړه   دَ ورک کالي غوښتنه تل په توره شپه په ځراغ شِي
چه ما مزه موندلې ستا دَ شونډو دروغځَن يم   که دا مزه به هم مونده دَ ميو به اياغ شِي
پيغام ځما اې باده تر شيدا بلبلو وروړه   لا شك چه پدا باغ کښ دَ گل بوي د گل سراغ شِي
يَو دم دَ خوار خوشحال سرَه ته هم فراغت کښېنه
چه زړه ئې له د يو ډېرو انديښنو څه خو فراغ شِي

يا ما زده يا مي سترگو چه نن شپه را باندي تېر دئ   يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مکړه نه ئې روخ دَ رغېدو دئ   چه خود په زړه داړلي دَ خوبا دَ چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېږم چه طبيب پسې طلب کړم   گنه هيڅ کمي ئې نشته طبيبان په جهان ډېر دي
عاشق دِ لا دوخته خپله زېرمه دَ کفن کا   چه تور بانه ئې غشي و کشتن وته دلير دي
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په آئينه کښ   دَ شاه دَ جمال نخښي که تر زر نثقَ تېر دي
څه ته و ما ته وايې اې ناصحه چه عشق هېر کړه   چه بې دَ عشق له کاره مي نور ټول کارونه هېر دي
خوشحال ختك چه بيا مونده لذت دَ يار د شونډو
و ده وته نور واړه دَ جهان خواږه گنډ هېر دي

يا خو مکړه لېوني سرَه ياري   يا دَ گند د پهوړي[2] کړه تياري
چه په نور څه ئې حساب گڼی هغه زده   زه بې ياره عمر کل گڼم خواري
چه دَ يار دَ راغلو زېري په ما وکا   تر هغه سرِی به زه شم بلهاري[3]
په خرام کښ د هوسی علامت گوره   دَ گزار وار ئې خطا کړ دَ ښکاري

---

[1] زه کښی.

[2] پهوړی يا پوهړی يعنی بوريا.

[3] محشی ورته قربانی ليکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما حال به و هغه وته معلوم وِئ   چه تمامه شپه بیدار ستورِي شماري
خداي دِ تا په جهان تل لَرِي اېِ باده   چه ځما دَ یار تر منځ کړې رهباري
معطر دَ شاه دَ زلفو نه را درومې   ستا له بویه نافه ځار شه تاتاري
چه وعده دَ یار دَ وصل نېژدې کېږي   دَ عاشق له زړه نه درومي قراري
که ئې ستا د وروځیو خال په نظر کښېووت
دَ خوشحال شِي نور له غمه وېزاري

یَو قدم چه په خلاف دَ نفس روان شي   په هغه زمان ولي هغه انسان شي
چه دَ نس په حکم درومي هغه خوار وِئ   سړی توب ور ځخه مه غواړه شیطان شي
دا سړی چه فرښته دئ هم شیطان دَئ   که سړی و خپل عمل ته نگران شي
یو په بد عمل کښ ځي تحت الثراي ته   بل په ښه عمل کښ پاسه په اسمان شي
دا سړی دی چه په عقل کښ سړی دئ   دا سړی دئ چه په عقل کښی ددان شي
دا خونونه په ټوپك په توره نشي   دا خونونه چه دَ خلقو په زبان شي
تربیت که دَ باغوان له لاسه مومي   په هر ځای باندِي گلونه دَ بوستان شي
هوا ستا د سَرَه چه کښېني یَو ځو ورځي   دَ هغه هنر په ده کښی نمایان شي
دَ نېکانو په صحبت کښ به ښه کېږي   اولیا له اولیا نه را عیان شي
چه مغلو سَرَه کښېناسته مغل شه   دَ افغان سَرَه که کښېنی نور افغان شي
دَ خوشحال سَرَه که کښېنی یَو ځو کاله
دا دَ غره خټك به واړه شاعران شي

یا په تخت باندِي بادشاه وَئ   یا درویش دَ خانقاه وَئ
چه په لار دِي هغه ډېر دِئ   یَو ځو ما غُندي گمراه وَئ
زه هر دم په بسم اللّه یَم   که یاران په بسم اللّه وَئ
چه ئې کار دَ مېړه نه وئ   هغه نه وَئ مېره داه[1] وَئ
په شماره مي زویه ورک دِئ   که یو ځو بکښي واه واه وَئ
غاړي غرُونه ځني ډک دي   سر انجام که دَ سپاه وَئ
ابلقي په کار کښ هېڅ وئ   یا درست سپین وَئ یا سیاه وَئ
توره شپه دَه دَ غمونو   دَ ښادئِ صبح گاه وَئ
په خوشحال به ئې بد نه وې
گه ئې ځوک په حال آگاه وَئ

لمړی ټوک بشپړ سو

[1] محشی ورته وینځه کښلی دی، یعنی خدمتکار.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library